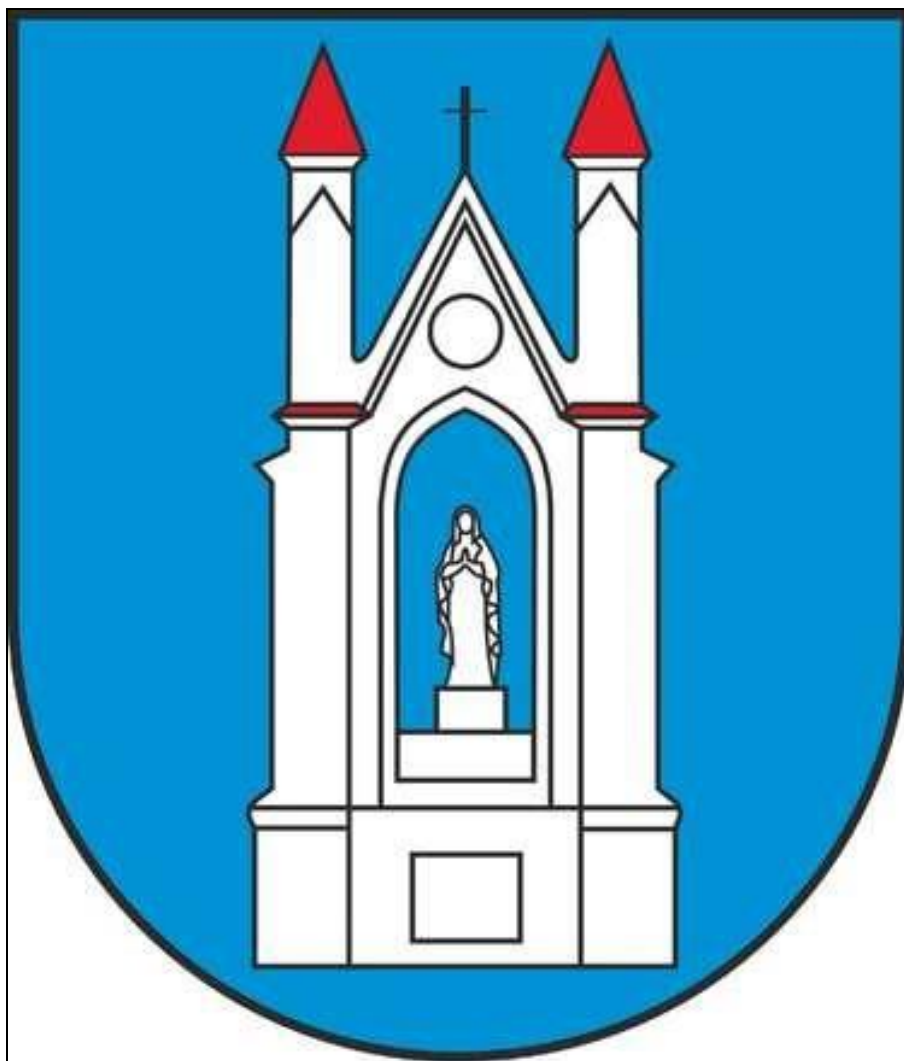

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXV/203/2017

**Rady Gminy Lidzbark Warmiński
z dnia 31 sierpnia 2017r.**

- TEKST ZMIANY STUDIUM –**
- UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO -**
- TEKST UJEDNOLICONY –**

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Zmianę studium wprowadzoną zarządzeniem zastępczym Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia, znak: wyróżniono kolorem czerwonym.

Zmianę sporządziło:

Przedsiębiorstwo Gospodarki Gruntami „Topoz” Maciej Wronka

w składzie autorskim:

mgr inż. Maciej Wronka, mgr inż. Emilia Gałuszka – Wronka

Spis treści

WSTĘP	7
1. Ogólna charakterystyka gminy Lidzbark Warmiński	8
2. Informacje o Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego	18
CZĘŚĆ I	20
UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY	20
I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE ROZWOJU GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI	21
1. Położenie geograficzne gminy	21
2. Gmina na tle sieci osadniczej regionu	22
3. Obszar gminy na tle przestrzeni ekologicznej, związki ekofizjograficzne z regionem	22
4. Gmina na tle sieci transportowej i sieci infrastruktury technicznej regionu	24
5. Uwarunkowania wynikające z planów, opracowań strategicznych i wyższego rzędu (powiatowych, regionalnych i krajowych)	28
II. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE ROZWOJU GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI	42
1. Stan środowiska przyrodniczego	42
2. Zasoby środowiska kulturowego	66
3. Stan planowania przestrzennego gminy	72
4. Struktura administracyjna gminy Lidzbark Warmiński	72
5. Dyslokacja przestrzenna ludności	74
6. Demografia	76
7. Mieszkalnictwo	79
8. Gospodarka terenami	81
9. Bezpieczeństwo	85
10. Zdrowie i opieka społeczna	90
11. Oświata	94
12. Kultura	98
13. Sport i rekreacja	101
14. Zatrudnienie	103
15. Rynek pracy	107
16. Turystyka	110
17. Budżet	112
18. Infrastruktura techniczna gminy i gospodarka komunalna	113
19. <i>Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych</i>	131
20. <i>Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla</i>	131
21. <i>Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych</i>	135
22. <i>Zadania służące realizacji ponadlokalnych zadań publicznych</i>	135
23. <i>Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej</i>	136
24. <i>Uwarunkowania dotyczące ochrony uzdrowiskowej</i>	136

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

25. <i>Potrzeby i możliwości rozwoju gminy</i>	138
26. <i>Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.</i>	166
27. <i>Aneks</i>	166

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Niniejszy tekst studium jest wersją ujednoliconą. Pierwotny tekst pozostawiono bez zmian. Nowe zapisy, które wprowadzono do studium, które stanowią jego aktualizację oraz wzbogacenie treści bezpośrednio odnoszących się do obszaru zmiany studium, wyróżniono pochyłą czcionką i kolorem niebieskim. Niektóre informacje skreślono i poddano aktualizacji.

Zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński sporządził, zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 199) Wójt Gminy Lidzbark Warmiński. Zgodnie z uchwałą Nr XLII/341/2014 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 25 lipca 2014 r. jest ona zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński, zatwierdzonego Uchwałą Nr III/7/10 z dnia 15 grudnia 2010 r.

Zmianę studium uchwaliła Rada Gminy Lidzbark Warmiński, zgodnie z art. 12 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Uchwałą Nr XII/114/2016 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 24 marca 2016 roku.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński zgodnie z Uchwałą Nr XLII/341/2014 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 25 lipca 2014 r.) dotyczy obszaru gminy ograniczonego do sołectw: Łabno, Medyny, Kochanówka, Kierz i Pilnik.

Niniejszy dokument zmiany studium składa się z następujących elementów:

- Tekst zmiany studium. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego. Tekst ujednolicony – załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXV/203/2017 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 31 sierpnia 2017r.;*
- Tekst zmiany studium. Kierunki rozwoju przestrzennego. Tekst ujednolicony – załącznik nr 2 do Uchwały Nr XXV/203/2017 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 31 sierpnia 2017r.;*
- Gmina Lidzbark Warmiński. Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Rysunek zmiany studium. Wersja ujednolicona – załącznik nr 3 do Uchwały Nr XXV/203/2017 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 31 sierpnia 2017r.;*
- Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń projektu zmiany studium - – załącznik nr 4 do Uchwały Nr XXV/203/2017 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 31 sierpnia 2017r.;*

Zespół autorski studium przyjętego Uchwałą Nr III/7/10 z dnia 15 grudnia 2010 r.:

mgr inż. arch. Marek Skurpski

mgr inż. Emilia Gałuszka-Wronka

mgr inż. Maciej Wronka

mgr inż. Michał Romański

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Opracowanie zmiany studium:

mgr inż. Paweł Góra – posiadający dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie gospodarki przestrzennej

mgr Dominika Kowalska - opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko i opracowania ekofizjograficznego.

WSTĘP

1. Ogólna charakterystyka gminy Lidzbark Warmiński

Gmina Lidzbark Warmiński jest jedną z trzech gmin wiejskich powiatu lidzbarskiego. Powiat leży w północnej części województwa warmińsko – mazurskiego obejmując oprócz gminy Lidzbark Warmiński gminy: Orneta, Lidzbark Warmiński, Lubomino, Kiwity. Teren gminy otacza gminę miejską Lidzbark Warmiński. Gmina Lidzbark-Warmiński na 100 gmin wiejskich województwa zajmuje 7 miejsce co do wielkości, jej powierzchnia wynosi 371,0 km². Ludność jej stanowi 0,5% mieszkańców województwa.

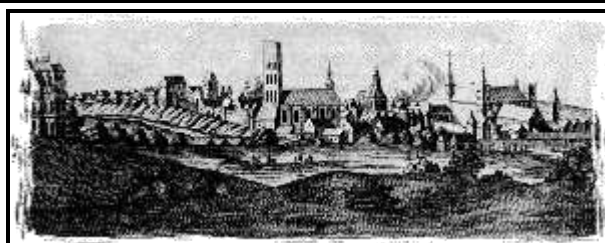
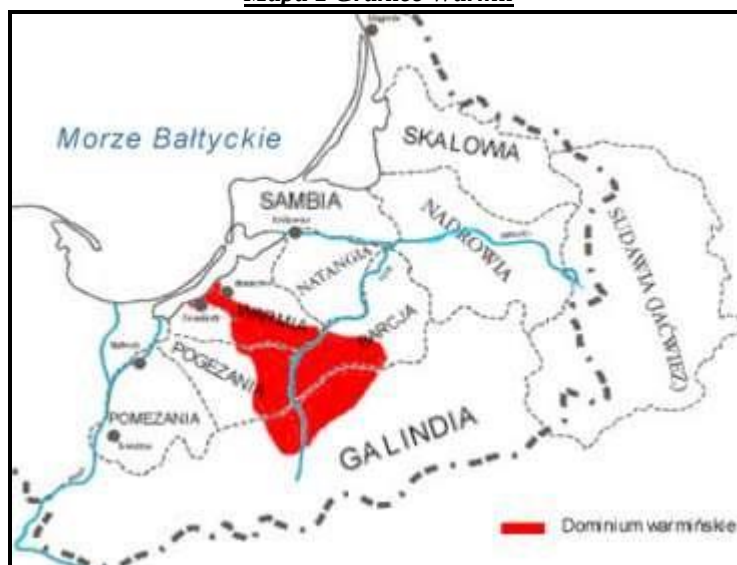
Gmina posiada zdecydowanie charakter rolniczy (grunty orne stanowią 58% powierzchni), grunty IV i III klasy stanowią prawie 80% areалу, zaś potencjał przemysłowy stanowi kilka niedużych zakładów wytwórczych. Strukturę administracyjną tworzy 55 miejscowości (wsi), gmina posiada 40 sołectw.

Gmina Lidzbark Warmiński usytuowana jest na pograniczu Wzniesienia Sępopolskiego i Pojezierza Mazurskiego. Teren gminy o bogatej konfiguracji jest poprzecinany morenami zlodowacenia Bałtyckiego. Zaliczany jest on do obszaru „Zielonych Płuc Polski”. Część obszaru gminy Lidzbark-Warmiński leży w obszarze krajobrazu chronionego dolin rzek Łyny, Symsarny, Elmy, Drwęcy Warmińskiej i jezior Blanki i Symsar. Powierzchnia lasów stanowi 27% powierzchni gminy, zaś wód powierzchniowych 15%, decyduje to o tym, że problemy ochrony środowiska stanowią istotną problematykę w gminie. Walory krajobrazowe, atrakcyjność przyrodnicza, szlaki turystyczne, szczególnie kajakowe, piesze i rowerowe, stwarzają warunki dla rozwoju turystyki kwalifikowanej.

Klimat na obszarze gminy jest analogiczny, jak w położonych na północy województwa powiatach. Dominujący wpływ ma klimat morski. Charakteryzuje się dużym zachmurzeniem zimą i jesienią, chłodnym i krótkim latem. Średnie roczne opady to 620 mm, temperatura roczna wynosi 7°, zaś okres wegetacyjny 200 dni.

Historia Gminy Lidzbark Warmiński ściśle związana jest z dziejami miasta Lidzbark Warmiński. Pruska osada nosiła nazwę Lecbarg, w spolszczeniu Licbarg. Nosiła przez długi czas niemiecką nazwę Heilsberg, jaką nadano miastu w dokumencie, w którym znajduje się wzmianka o mieście (1240 r.). Nazwa pochodzi od słów „góra święta”, co może się wywodzić od pogańskiego święta dnia obchodzonego na Krzyżowej Górze w pobliżu Pilnika. Po 1945 r. dla odróżnienia od Lidzbarka Welskiego nosi nazwę Lidzbark Warmiński. W 1240 r. osada zostaje podbita przez Zakon Krzyżacki, w 1243 r. utworzona zostaje Diecezja Warmińska, a w 1260 r. bp Anzelm wydaje dekret erekcji Kapituły Warmińskiej. Po zdobyciu przez Prusów (1261 r.) w 1274 r. osada powraca do rąk Krzyżackich. 12 sierpnia 1308 r. Lidzbark Warmiński uzyskuje prawa miejskie (lokacja na prawach Chełmińskich), a 1350 r. staje się siedzibą biskupów warmińskich. Od 1466 r. do 1772 r. wraz z Warmią, Lidzbark Warmiński należy do Polski jako Dominium Warmińskie. W 1772 r. Warmia trafia do królestwa Prus. Rozwój miasta jako siedziby powiatu następuje pod koniec XIX wieku. W 1945 r. miasto zdobyte przez Armię Czerwoną jest zrujnowane w 80%, stan zniszczeń spowodował, iż w 1958 r. władze województwa olsztyńskiego podjęły decyzję o zaniechaniu odbudowy Starego i Nowego miasta Lidzbark Warmiński.

Mapa 1 Granice Warmii

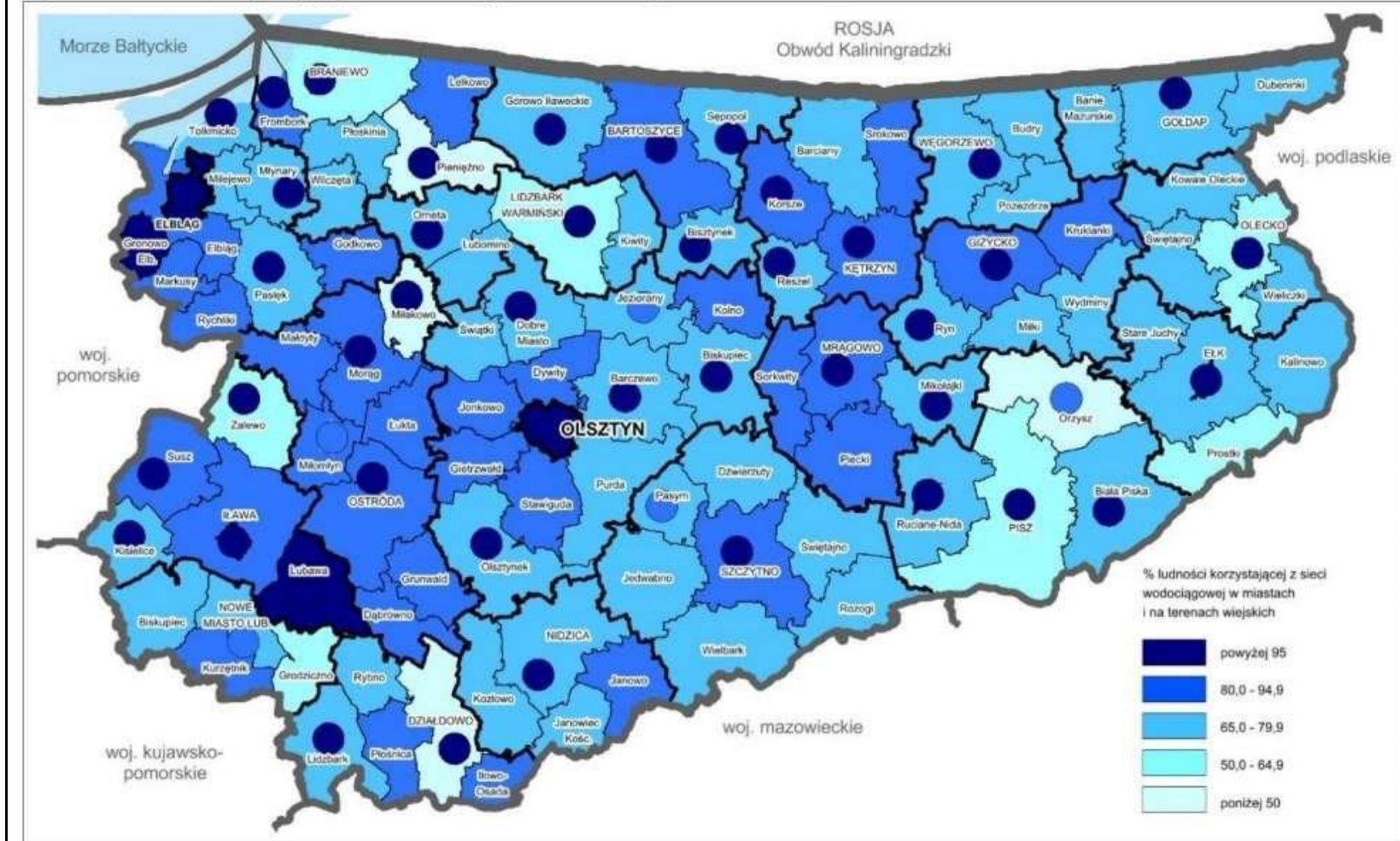

Licznymi świadkami historii na terenie Lidzbarka Warmińskiego i gminy Lidzbark Warmiński są obiekty wpisane do rejestru zabytków, często klasy porównywalnej z zabytkami Fromborka. Młodsze, od XVIII wieku, zabytki znajdują się w granicach gminy. Niektóre dane statystyczne dotyczące gminy ilustrują mapki. Niektóre dane statystyczne dotyczące gminy ilustrują mapki:

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

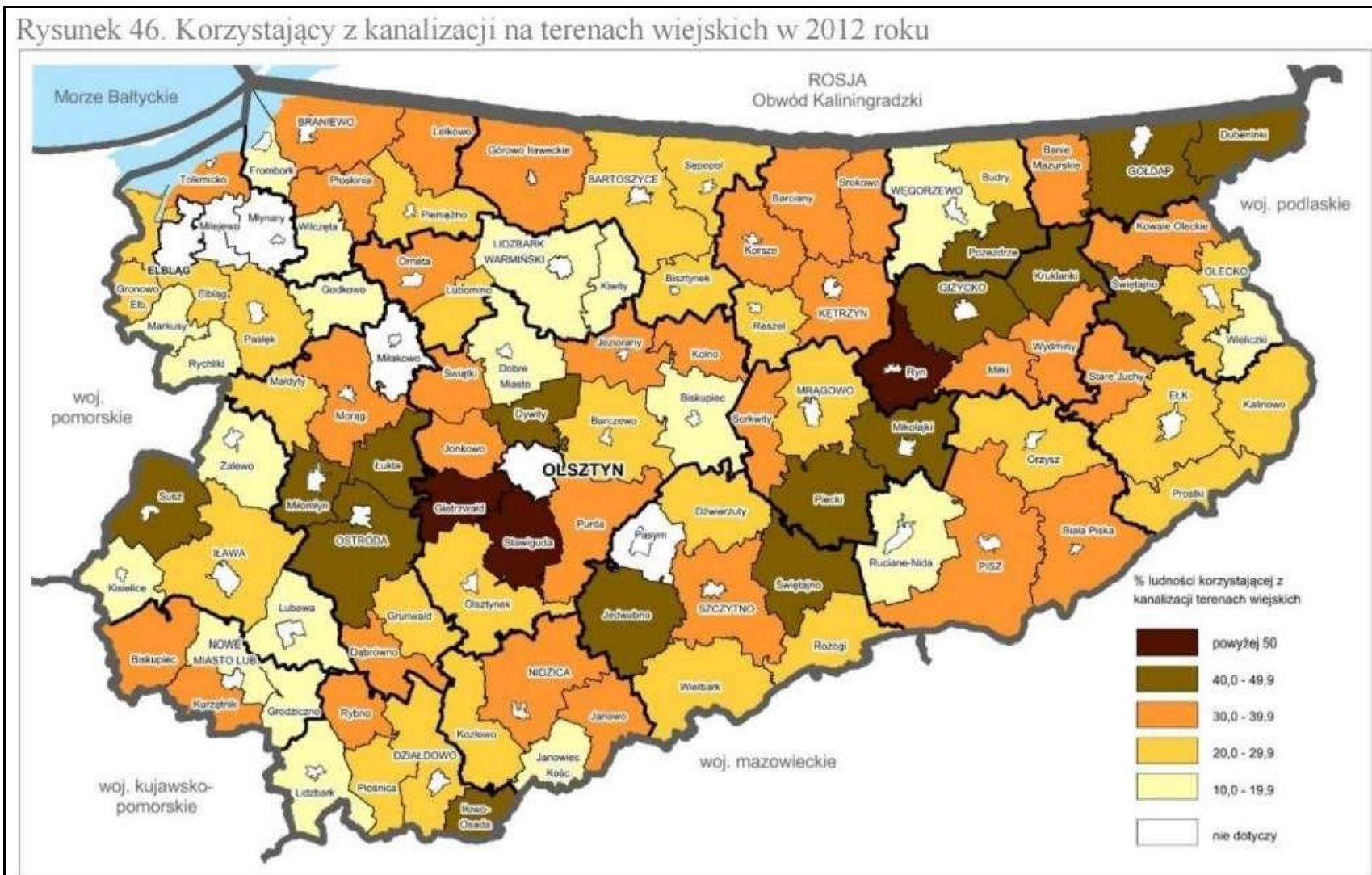
Mapa 2 Sieci infrastruktury technicznej

Rysunek 45. Korzystający z wodociągów zbiorowych w 2012 roku

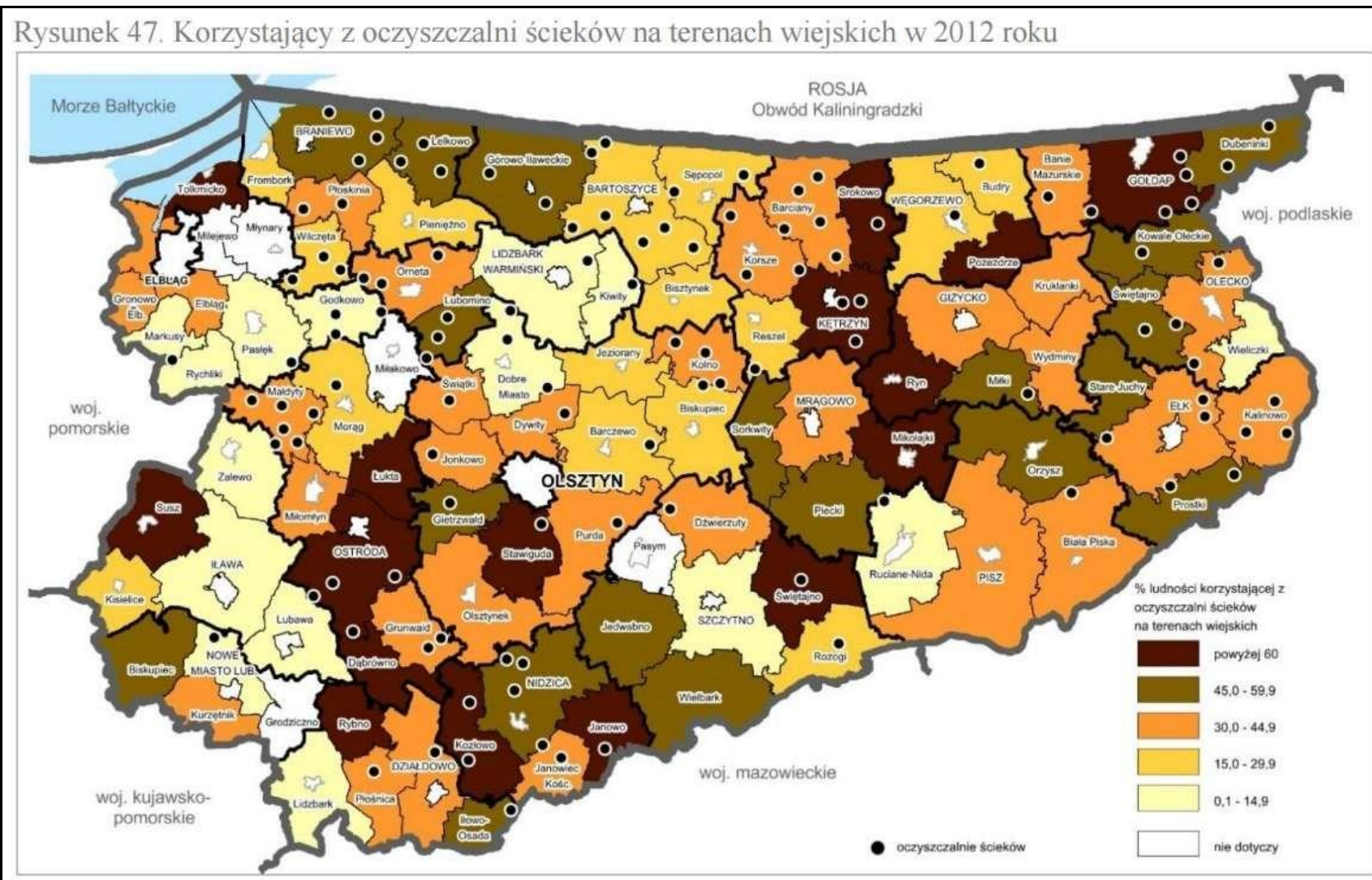
Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

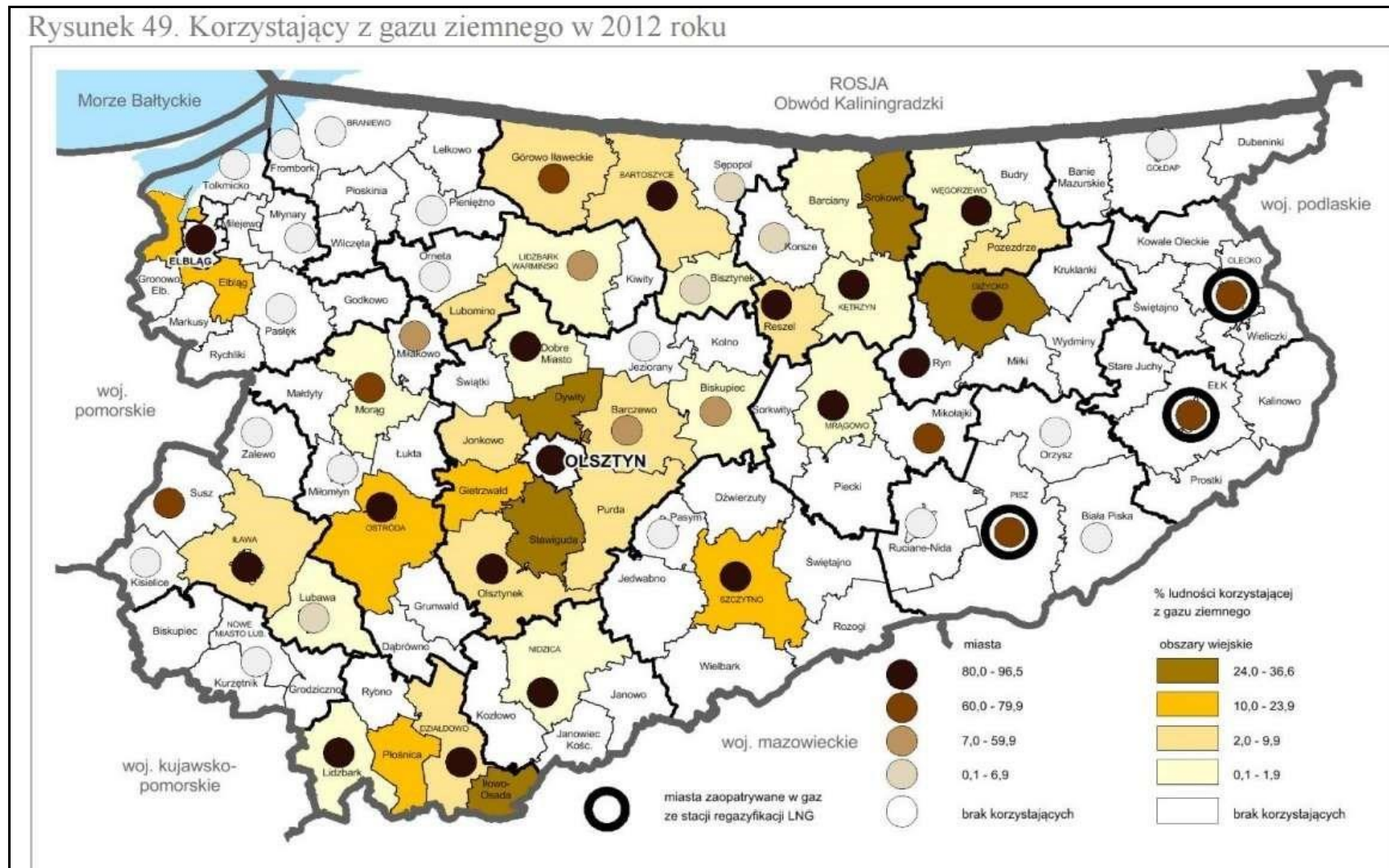
**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

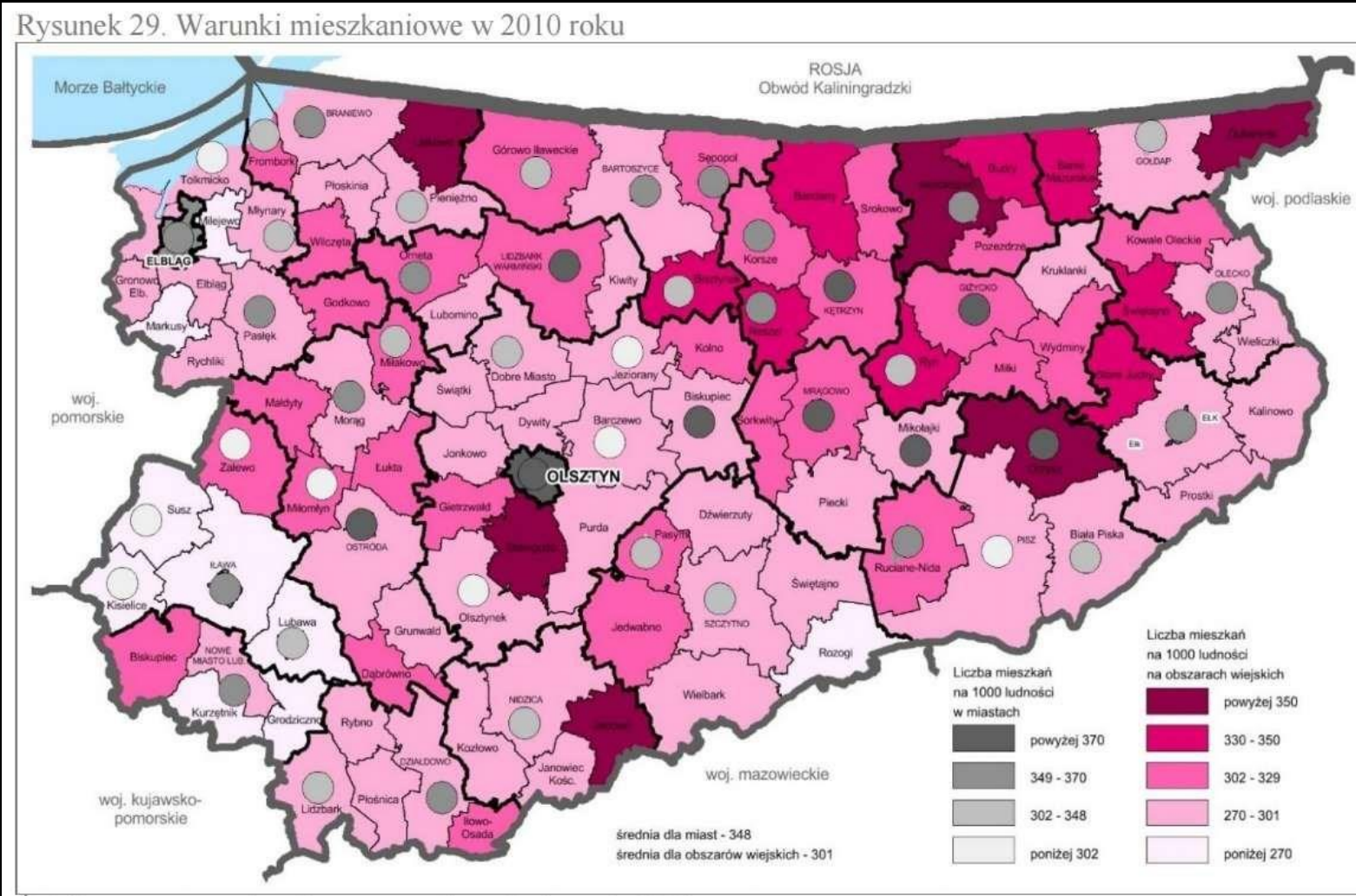
Rysunek 49. Korzystający z gazu ziemnego w 2012 roku

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

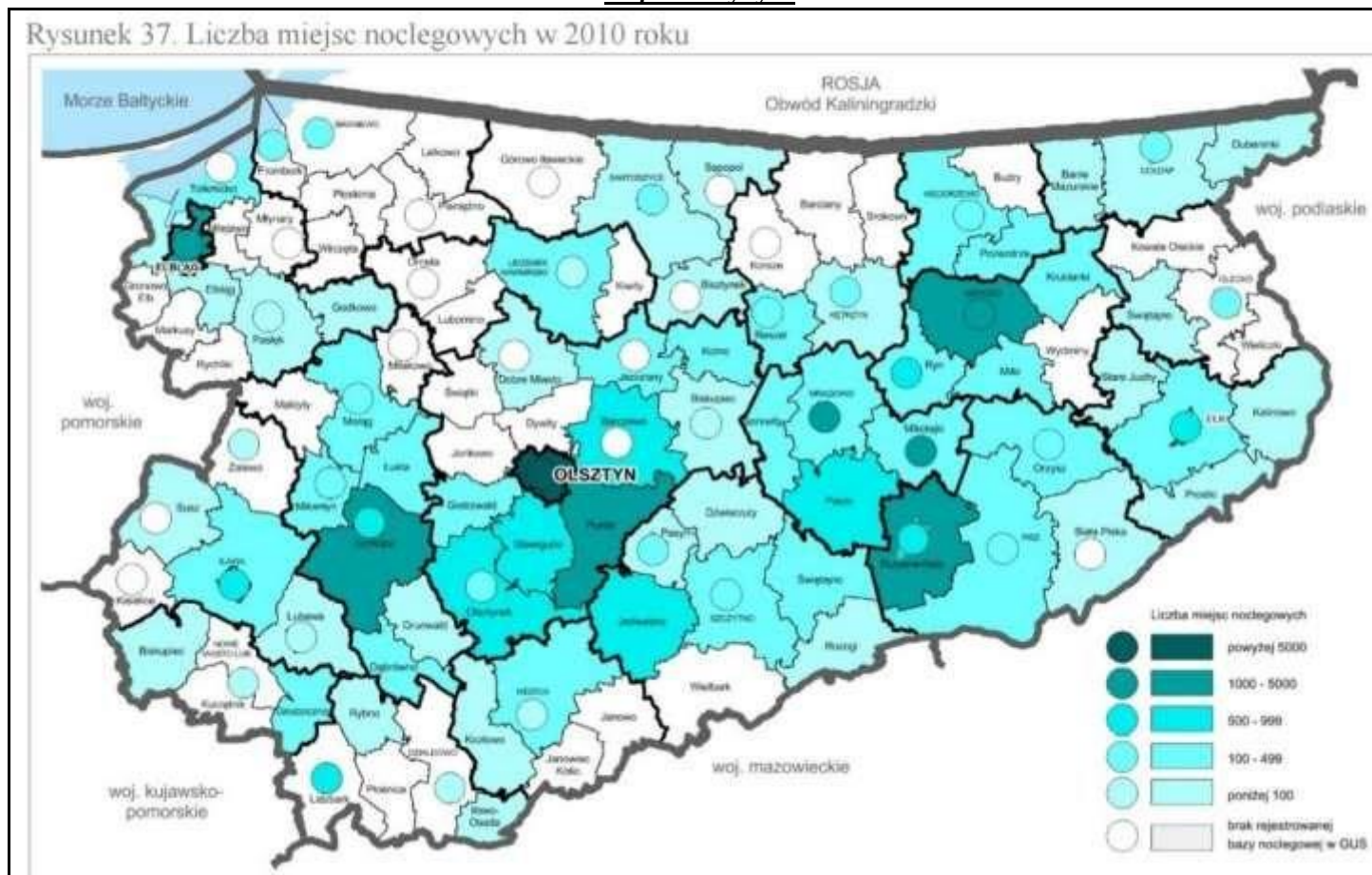
Mapa 3 Warunki zamieszkania

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

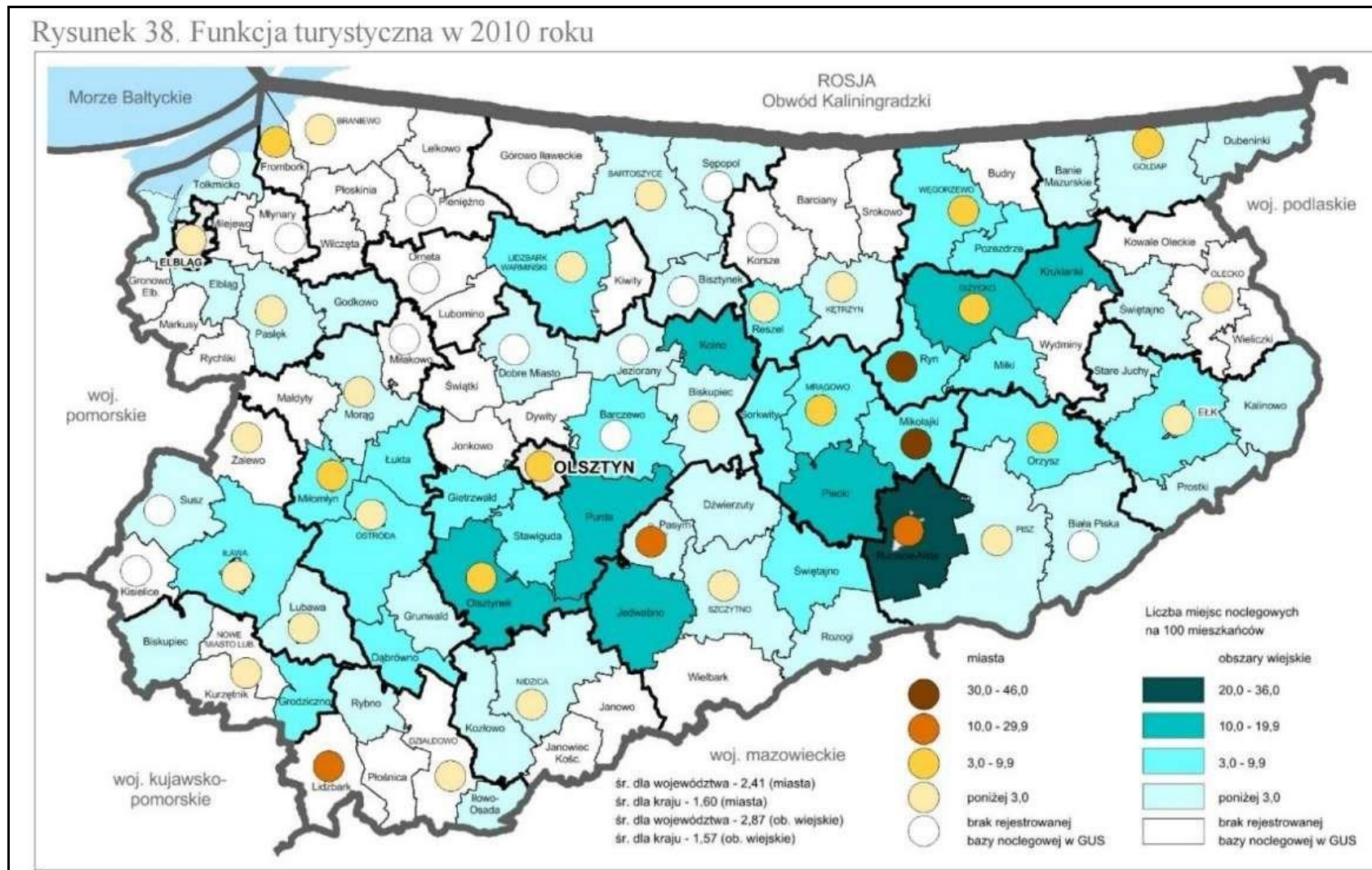
Mapa 4 Turystyka

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

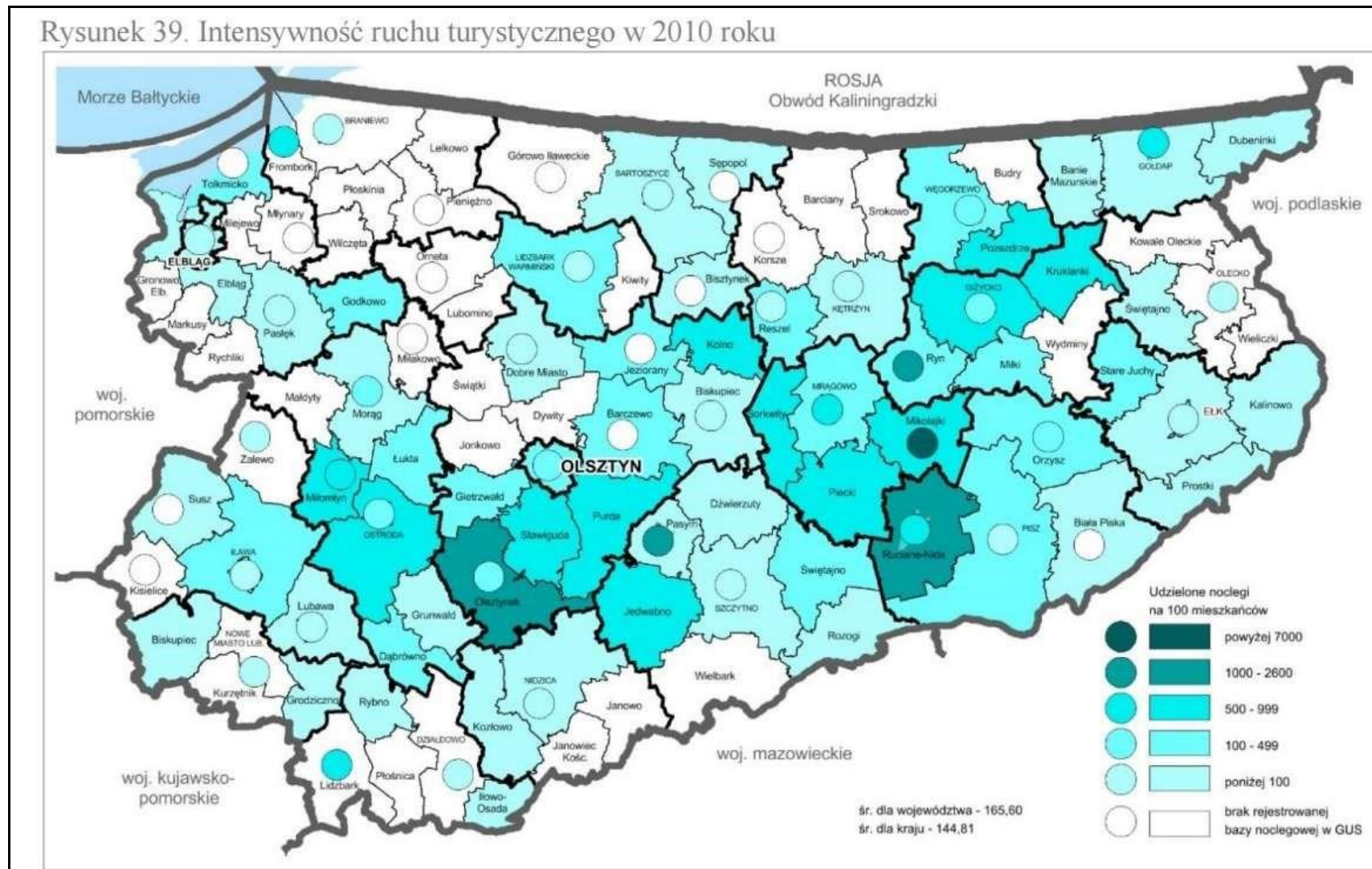
Rysunek 38. Funkcja turystyczna w 2010 roku

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Rysunek 39. Intensywność ruchu turystycznego w 2010 roku

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

2. Informacje o Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Podstawa opracowania

- *Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 199, 443)* stanowiąca, iż Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego jest podstawowym instrumentem Wójta i Rady Gminy, służącym do prowadzenia polityki przestrzennej w długim okresie perspektywicznym, nie jest przepisem gminnym stanowiącym podstawę do podejmowania decyzji administracyjnych, lecz jest tzw. „aktem kierownictwa wewnętrznego”, obowiązującym władze gminy i podstawą do prowadzenia polityki w tym zakresie;
- Umowa zlecenie między Urzędem Gminy a Przedsiębiorstwem Gospodarki Gruntami Topoz (*dotyczy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński przyjętego Uchwałą Nr III/7/10 z dnia 15 grudnia 2010 r.*);

Uzasadnienie potrzeby opracowania studium

Opracowanie nowej wersji Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego wynika z potrzeby jego aktualizacji wraz ze zmianami legislacyjnymi Ustawy o Planowaniu i Zagospodarowaniu Przestrzennym a także niezbędnymi korektami ustaleń dotychczas obowiązującego Studium między innymi w odniesieniu do problemów zalesień słabszych gleb dotychczas użytkowanych rolniczo, a także eksploatacji zasobów naturalnych gminy (*dotyczy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński przyjętego Uchwałą Nr III/7/10 z dnia 15 grudnia 2010 r.*). Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński, opracowywanego na podstawie uchwały nr XLII/341/2014 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 25 lipca 2014 r., dotyczy w szczególności wprowadzenia do studium:

- *obszarów udokumentowanych złóż kopalin zgodnie z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo Geologiczne i górnicze (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 196);* □
wprowadzenia obszarów ochrony uzdrowiskowej wynikających z przepisów Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 651);
- *dostosowania dokumentu do obowiązujących przepisów prawa.*

Obszar zmiany studium, zgodnie z uchwałą nr XLII/341/2014 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 25 lipca 2014 r. ograniczony jest do sołectw: Kierz, Pilnik, Medyny, Łabno i Kochanówka.

Metodyka opracowania studium

~~Metodyka opracowania Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania~~

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

~~Przestrzennego Studium składa się z dwóch następujących części:~~

- ~~– I część – Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego zatytułowana „Uwarunkowania Rozwoju Gminy Lidzbark Warmiński”~~
- ~~– II część – Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego zatytułowana „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński”.~~

~~Prace składały się z faz odpowiadających powyższym częściom:~~

- ~~– Faza pierwsza: Poprzez analizę stanu istniejącego, potrzeb i uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych rozwoju gminy sformułowano diagnozę perspektywną i wyspecyfikowano problemy do rozwiązania. W tej fazie uwzględniono także wnioski z wykorzystania dotychczas obowiązującego Studium.~~
- ~~– Faza druga: Objęła sformułowanie zasad polityki i gospodarki przestrzennej gminy.~~

Niniejszy dokument zmiany studium składa się z następujących elementów:

- Tekst zmiany studium. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego. Tekst ujednolicony – załącznik nr 1 do Uchwały Nr XII/114/2016 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 24 marca 2016 roku;*
- Tekst zmiany studium. Kierunki rozwoju przestrzennego. Tekst ujednolicony – załącznik nr 2 do Uchwały Nr XII/114/2016 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 24 marca 2016 roku;*
- Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń projektu zmiany studium – załącznik nr 3 do Uchwały Nr XII/114/2016 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 24 marca 2016 roku;*
- Gmina Lidzbark Warmiński. Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – załącznik graficzny nr 4 do Uchwały Nr XII/114/2016 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 24 marca 2016 roku.*

Metodyka opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński, opracowywanego na podstawie uchwały nr XLII/341/2014 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 25 lipca 2014 roku, polega w istocie na stworzeniu wersji ujednoliconej, pozostawienie pierwotnego tekstu bez zmian, wprowadzeniu do tekstu nowych zapisów stanowiących jego aktualizację oraz wzbogacenie treści bezpośrednio odnoszących się do obszaru zmiany studium pochylą czcionką i wyróżnieniu kolorem niebieskim. Niektóre informacje skreślono i poddano dezaktualizacji. Źródła i materiały stanowiące podstawę opracowania wymieniono w aneksie niniejszego tekstu Studium.

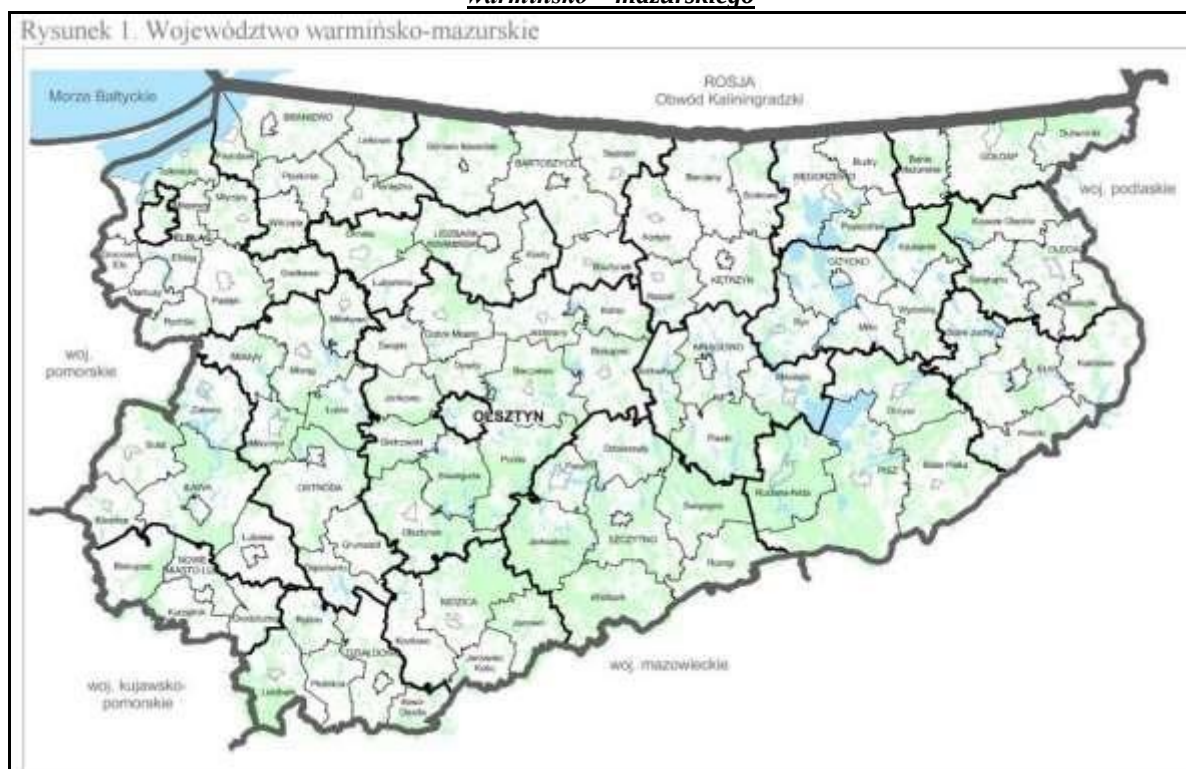
CZĘŚĆ I
UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY
LIDZBARK WARMIŃSKI

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE ROZWOJU GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI

1. Położenie geograficzne gminy

Gmina Lidzbark Warmiński leży na pograniczu Wzniesienia Sępopolskiego, Pojezierza Mazurskiego i Wzniesień Górowskich. Jest częścią tzw. Zielonych Płuc Polski na obszarze Historycznej Warmii. Z gminami: Orneta, Lubomino, Kiwity, gminą-miasto Lidzbark Warmiński tworzy powiat Lidzbark Warmiński. Jest jedną z większych gmin woj. warmińsko-mazurskiego (7 miejsce), zajmując 371,0 km², to jest 1,5% powierzchni województwa. Gminę zamieszkuje ponad 7 tys. osób, co stanowi ca 0,5% ludności województwa. Gęstość zaludnienia jest poniżej średniej województwa i wynosi 50 osób/km² (województwo 60 osób). Na poziomie NUTS-3 Gmina Lidzbark Warmiński leży w Podregionie Olsztyńskim Lidzbark Warmiński w sieci osadniczej regionu stanowi ponadlokalny środek rozwoju wpływający na znaczny obszar, w tym także gminę Lidzbark Warmiński. W mieście następuje koncentracja infrastruktury społecznej (szkolnictwo, ochrona zdrowia, handel, kultura, sport, obsługa biznesu) obsługującej cały powiat, w tym gminę Lidzbark Warmiński. Infrastruktura ta wymaga rozwoju, modernizacji i podnoszenia standardu.

**Mapa 5. Gmina Lidzbark Warmiński na tle podziału administracyjnego województwa
warmińsko – mazurskiego**

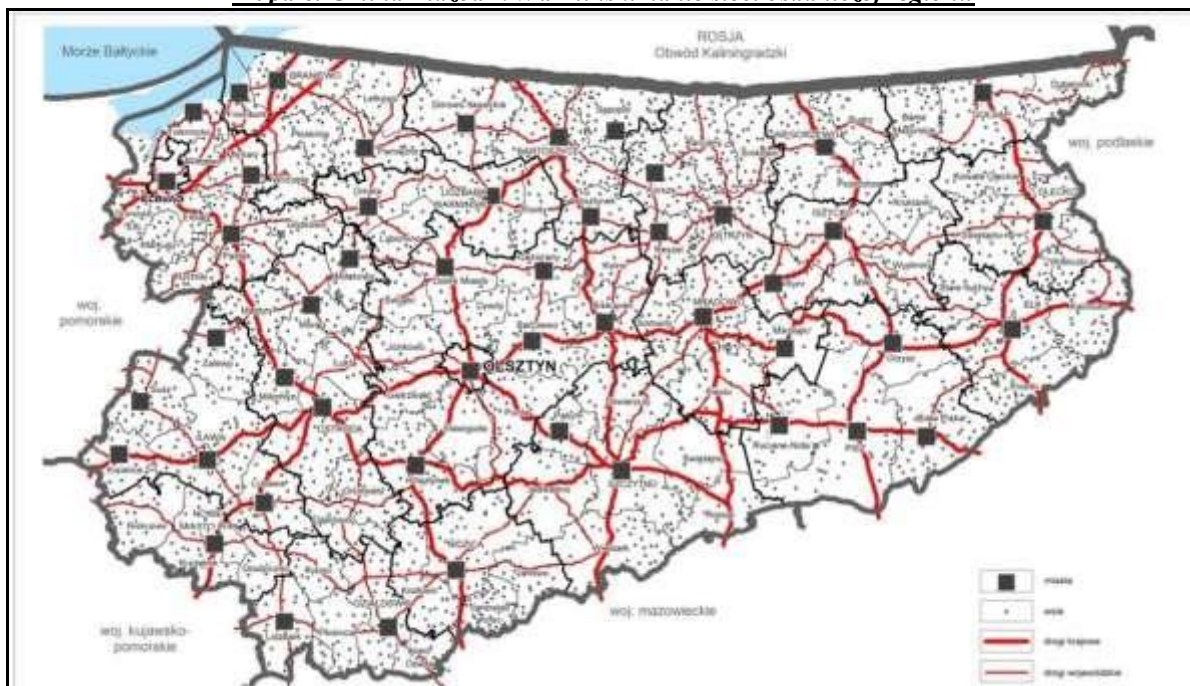

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

2. Gmina na tle sieci osadniczej regionu

Lidzbark Warmiński w sieci osadniczej regionu stanowi ponadlokalny środek rozwoju wpływający na znaczny obszar, w tym także gminę Lidzbark Warmiński. W mieście następuje koncentracja infrastruktury społecznej (szkolnictwo, ochrona zdrowia, handel, kultura, sport, obsługa biznesu) obsługującej cały powiat, w tym gminę Lidzbark Warmiński. Infrastruktura ta wymaga rozwoju, modernizacji i podnoszenia standardu.

Mapa 6. Gmina Lidzbark Warmiński na tle sieci osadniczej regionu

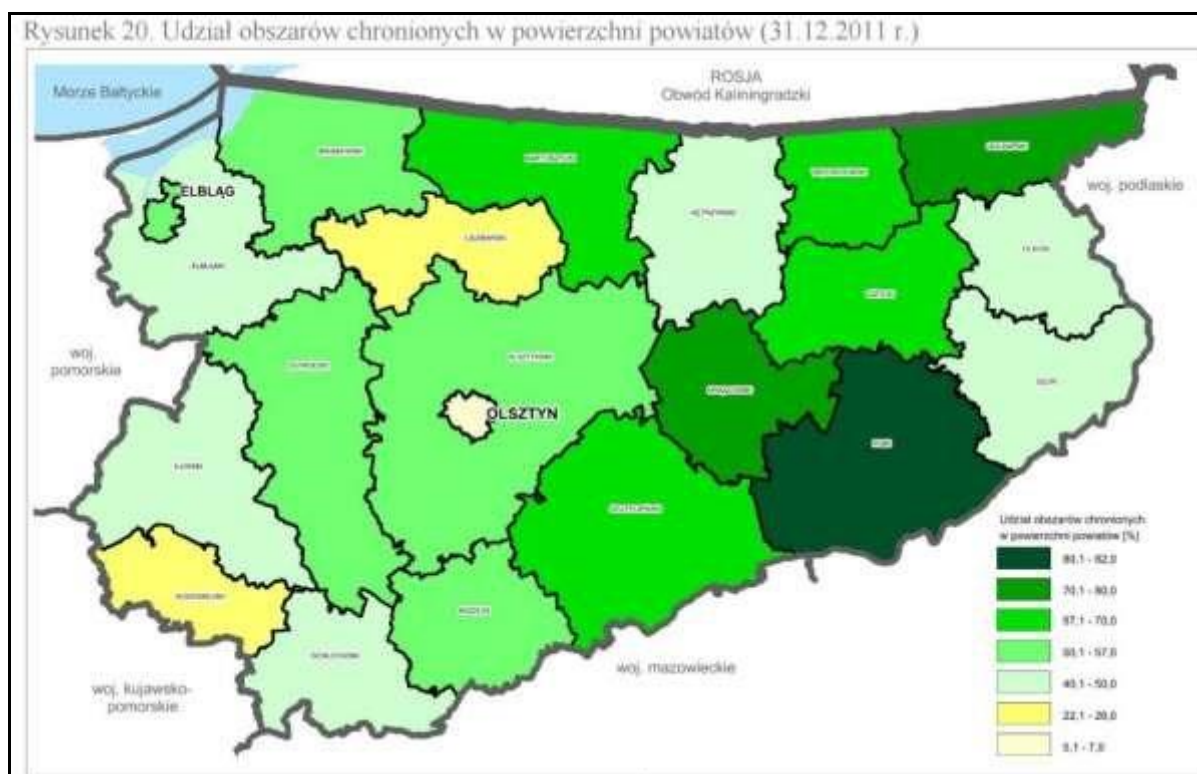
Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

3. Obszar gminy na tle przestrzeni ekologicznej, związki ekofizjograficzne z regionem

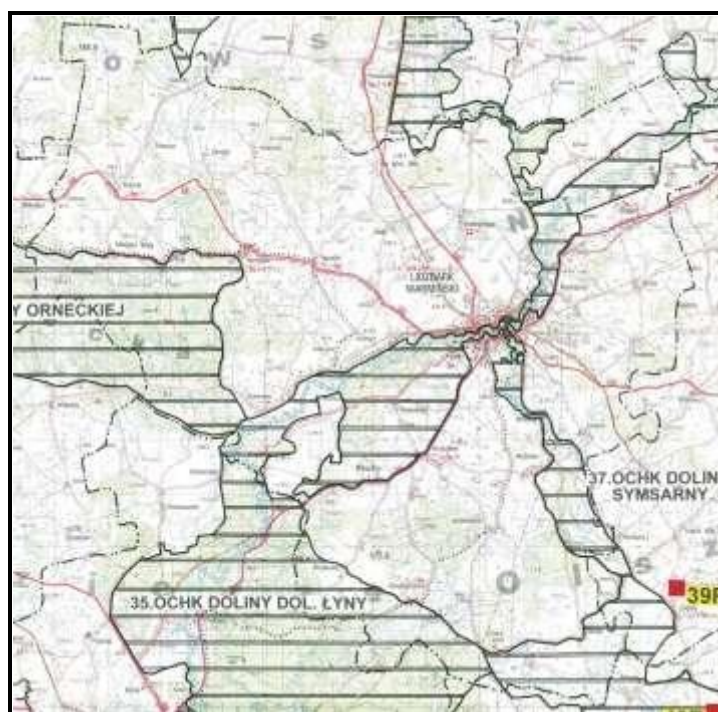
Powiat lidzbarski w skali województwa należy do tej grupy, która posiada 20 do 40% obszarów objętych prawną ochroną. Gminę przecinają rzeki Łyna i jej prawy dopływ Symsarna. Na terenie gminy znajdują się także jeziora, a największe z nich to Blanki, Symsar i Wielochowskie. Zlewnia rzeki Symsarny i Łyny ukształtowana została w trakcie Pomorskiego Zlodowacenia. Postoje czoła lodowca spowodowały powstanie specyficznego krajobrazu, sieci wałów morenowych, pagórków i zagłębień bezodpływowych. Teren zlewni rzek jest silnie zróżnicowany pod względem fizjograficznym. Deniwelacja terenu (różnica wysokości między obniżeniami i wzniesieniami) wynosi 30 m do 50 m. Teren gminy jest przecinany morenami Zlodowacenia Bałtyckiego. Wysokość terenu gminy nad poziom morza to od ca 50 m do 130 m. Część obszaru gminy Lidzbark Warmiński leży w obszarze krajobrazu chronionego (doliny rzek Łyny, Symsarny, Elmy, Drwęcy Warmińskiej i jezior Blanki i Symsar). Jest zaliczana do obszaru „Zielonych Płuc Polski”.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Mapa 7. Obszary objęte ochroną prawną

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

OZNACZENIA:	
	OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
	PARKI KRAJOBRAZOWE
	REZERWATY PRZYRODY o POWIERZCHNI > 50 ha 1R - OZNACZENIE WEDŁUG ZAŁĄCZONEGO WYKAZU
	REZERWATY PRZYRODY o POWIERZCHNI ≤ 50 ha 1R - OZNACZENIE WEDŁUG ZAŁĄCZONEGO WYKAZU
	GRANICA PAŃSTWA
	GRANICA WOJEWÓDZTWA
	GRANICE POWIATÓW
	GRANICE GMIN

Według opracowania wykonanego na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej wyznaczone zostały obszary zagrożenia powodziowego doliny rzeki Łyny. Powierzchnia lasów stanowi 27% powierzchni gminy, zaś wód powierzchniowych 15%, decyduje to o tym, że problemy ochrony środowiska stanowią istotną problematykę w gminie Klimat na obszarze gminy jest analogiczny, jak w położonych na północy województwa powiatach. Dominujący wpływ ma klimat morski. Charakteryzuje się dużym zachmurzeniem zimą i jesienią, chłodnym i krótkim latem. Średnie roczne opady to 634 mm (największe opady notowane są w lipcu i sierpniu), temperatura roczna wynosi 7°, zaś okres wegetacyjny 200 dni. Charakterystyczną cechą tej dzielnicy klimatycznej jest duża zmienność wywołana ścieraniem się mas powietrza.

Uwarunkowania ekofizjograficzne gminy sprawiają, że problemy ochrony środowiska mają istotne znaczenie gospodarcze oraz w znacznym stopniu stanowią ograniczenia swobodnego rozwoju gospodarczego.

Konfiguracja terenu oraz krótki okres wegetacji ogranicza rozwój niektórych kierunków rolnictwa.

4. Gmina na tle sieci transportowej i sieci infrastruktury technicznej regionu

Uwarunkowania drogowe

Powiat lidzbarski zajmuje w województwie 16 lokatę pod względem długości dróg gminnych o utwardzonej nawierzchni. Wskaźnik ten jest wyższy niż średni w województwie i wynosi 3,67 km/km² (województwo 3,59 km/km²). Układ drogowy gminy Lidzbarski nie odbiega od charakterystyki powiatu. Gminę Lidzbarski Warmiński przecina:

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

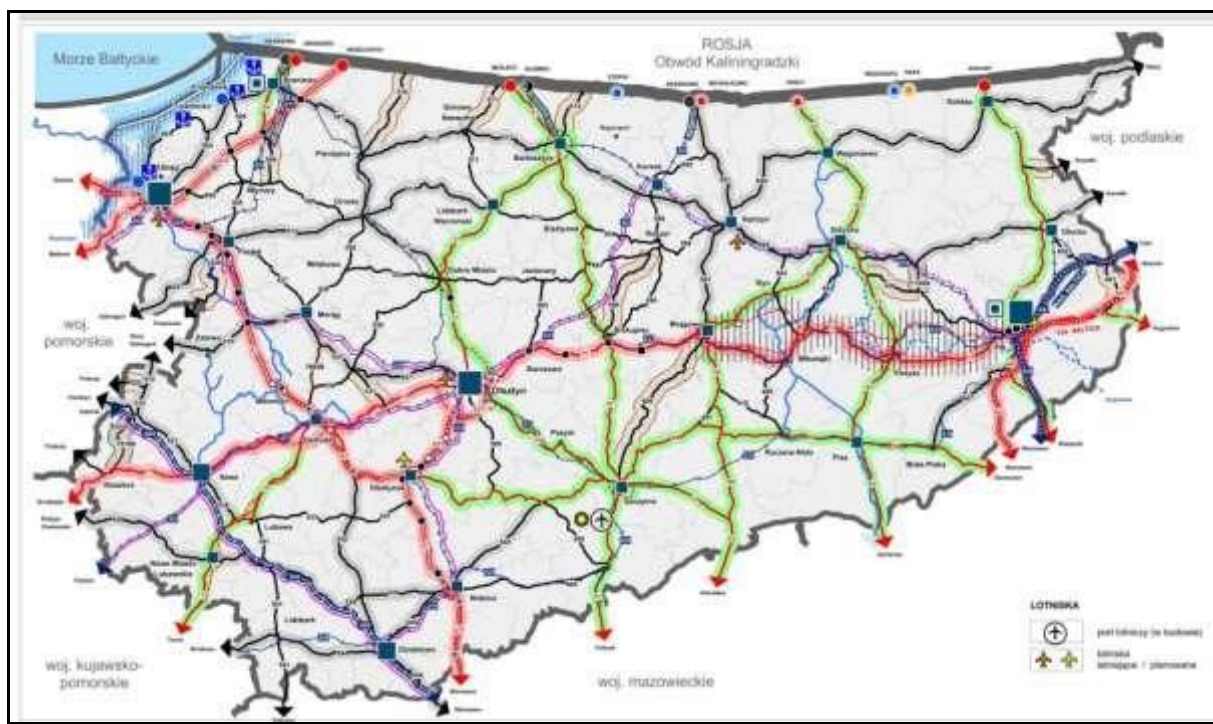
- droga krajowa o funkcji międzyregionalnej Nr 51, prowadzi ruch kołowy z przejścia granicznego z Obwodem Kaliningradzkim (Rosja) przez Olsztyn do Olsztynka (klasa S, GP);
- drogi wojewódzkie Nr 511, granica państwa-Górowo Iławeckie- Lidzbark Warmiński (klasa „Z”) oraz Nr 513, Pasłęk – Orneta – Lidzbark Warmiński – Kiwity – Wozławki.

Droga Nr 51 dla transportu województwa jest jedną z najważniejszych łączy ekspresową drogę Nr 7 Gdańsk-Warszawa przez Olsztyn z przejściem granicznym z Obwodem Kaliningradzkim. Droga Nr 513 ma istotne znaczenie dla turystyki samochodowej w regionie, gdyż łączy zabytkowe miasta i zamki gotyckie skupione w północnej części województwa warmińsko – mazurskiego.

Obie trasy mają znaczenie dla rozwoju gospodarczego gminy Lidzbark Warmiński, skupiać powinny usługi obsługujące ruch kołowy.

Należy liczyć się z koniecznością budowy obwodnicy miasta Lidzbark Warmiński.

Mapa 8. Gmina Lidzbark Warmiński na tle infrastruktury transportowej

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI

DROGI Kategorie dróg drogi krajowe drogi ekspresowe istniejące drogi ekspresowe projektowane ważniejsze zmiany przebiegów istniejących dróg krajowych w tym warianty (wg dokumentacji technicznych) drogi wojewódzkie wybrane drogi powiatowe strefa wariantowania przebiegu drogi nr 16 na odcinku Mrągowo - Elk Węzły na drogach krajowych istniejące / do rozbudowy / planowane / w budowie Docelowa klasyfikacja dróg układu nadrzędnego i podstawowego klasa S (ekspresowa) klasa GP (główna przyspieszona) klasa G (główna) Potrzeby w zakresie zmiany kategorii dróg zmiana na drogę krajową zmiana na drogę wojewódzką zmiana na drogę powiatową PRZEJŚCIA GRANICZNE przejście graniczne wodne istniejące / proponowane przejście graniczne drogowe istniejące / proponowane przejście graniczne kolejowe istniejące / zamknięte przejście graniczne lotnicze (zamknięte) przejście graniczne pieszce proponowane	KOLEJ Kategorie linii linia kolejowa magistralna projektowany przebieg linii E75 "Rail Baltica" pozostałe ważne linie kolejowe Ranga linii linie kolejowe znaczenia państwowego linie kolejowe znaczenia regionalnego Infrastruktura kolejowa linie o szerokim torze linie zelektryfikowane linie przewidziane do elektryfikacji Integracja systemów transportowych węzły przesiadkowe kluczowe, ponadregionalne, regionalne projektowane punkty multimodalne sieci TEN-T DROGI WODNE śródlądowe drogi wodne proponowana rozbudowa systemu śródlądowych dróg wodnych, poprzez budowę drogi wodnej łączącej Wielkie Jeziora Mazurskie z Kanalem Augustowskim międzynarodowa droga wodna E70 Tory wodne główne podejściowe porty morskie
---	--

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

Uwarunkowania kolejowe

Gminę Lidzbark Warmiński przecina linia kolejowa drugorzędna o relacji Czerwonka – Jeziorany – Lidzbark Warmiński – Sągnyty. Przewozy pasażerskie na tej linii nie są realizowane.

Linia kolejowa stwarza w przyszłości zmianę komunikacji masowej oraz transportu kolejowego.

Szlaki turystyki kołowej, rowerowej, wodnej i pieszej

Szlaki turystyki samochodowej

Atrakcję turystyczną północnej części województwa warmińsko-mazurskiego stanowią gotyckie zamki, założenia miejskie oraz barokowa Święta Lipka. Zabytki te skupione są wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 513.

Szlaki turystyki rowerowej

Przez gminę Lidzbark Warmiński przebiegają trasy rowerowe:

1) Trasa międzynarodowa:

- Berlin – Pyrzyce – Czaplinek – Bytów – Grudziądz – Iława – Ostróda – Olsztyn – Dobrze Miasto – Lidzbark Warmiński – Reszel – Kętrzyn – Radziejewo – Pozezdrze – Giżycko – granica Litwy z odgałęzieniem Lidzbark Warmiński – Bartoszyce – Kaliningrad;

2) Trasy międzyregionalne:

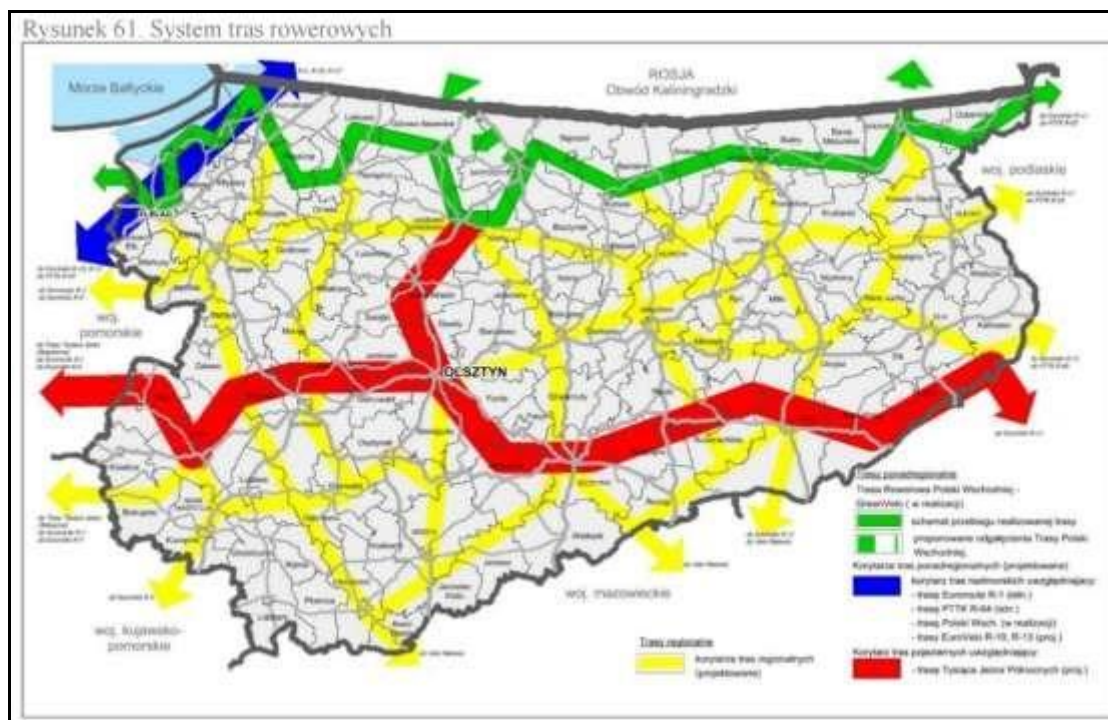
- Nowe Miasto – Lubawa – Olsztynek – Olsztyn – Biskupiec – Mrągowo – Mikołajki, Warszawa – Nidzica – Olsztynek – Olszyn z odgałęzieniem Olsztynek – Ostróda – Zalewo – Elbląg oraz Nidzica – Szczytno – Ruciane Nida, Lidzbark Warmiński – Orneta – Braniewo, Mrągowo – Święta Lipka;

3) Trasy wojewódzkie:

- Wielbark – Szczytno – Biskupiec – Reszel;
- Olsztyn – Morąg – Orneta;
- Ruciane – Mrągowo – Kętrzyn;
- Dąbrówno – Samborowo.

Nie wszystkie wyżej wymienione powyżej trasy przebiegają przez obszar gminy Lidzbark Warmiński, w tym obszar zmiany studium, opracowywanego na podstawie uchwały nr XLII/341/2014 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 25 lipca 2014 r. Wskazanie przebiegu wyżej wymienionych tras ma na celu pokazanie ich dostępności pośredniej lub bezpośredniej oraz wskazanie powiązań z infrastrukturą rowerową regionu.

Mapa 9. Projektowane trasy rowerowe w województwie warmińsko – mazurskim

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

Szlaki turystyki wodnej

Szlaki turystyki kajakowej przebiegają rzeką Łyną i jej prawym dopływem Symsarną, przepływającą przez kilka jezior (Ławki, Kok, Blanki, Symsar) i pokonującą w gminie cztery stopnie wodne wykorzystywane dla celów energetycznych (Lidzbark Warmiński, Dębowo, Medyny, Maków). Turystyczny potencjał tych rzek nie jest wykorzystywany ze względu na nieprzystosowanie szlaków i brak stosownego zainwestowania. Wydaje się, że przystosowanie tych rzek do małej retencji też jest niewystarczające.

Sieci infrastruktury technicznej regionu

Przez gminę Lidzbark Warmiński przebiegają następujące sieci:

- gazociąg wysokiego ciśnienia Olsztyn – Lidzbark Warmiński – Bartoszyce DN 200;
- gazociąg Gdańsk – Elbląg – Orneta – Lidzbark Warmiński – Kętrzyn – Giżycko – granica z Litwą (jeden z wariantów);
- linie energetyczne wysokiego napięcia (110KV): Bartoszyce-Lidzbark Warmiński, Górowo Iławeckie-Lidzbark Warmiński, Lidzbark Warmiński-Mątki.

5. Uwarunkowania wynikające z planów, opracowań strategicznych i wyższego rzędu (powiatowych, regionalnych i krajowych)

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego (uchwalony przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego)

Cele zagospodarowania przestrzennego województwa wynikające z diagnozy prospektywnej jego rozwoju:

Misja /cel nadrzędny/
Kształtowanie rozwoju przestrzennego w sposób czyniący atrakcyjnym, przyjaznym i wyjątkowym miejsca zamieszkania i wypoczynku

- kształtowanie struktur przestrzennych w sposób zapewniający spójność regionu i likwidację dysproporcji rozwoju przy zachowaniu rozwoju zrównoważonego;
- podnoszenie konkurencyjności i atrakcyjności regionu;
- ochrona i racjonalizacja kształtowania środowiska przyrodniczego;
- podnoszenie bezpieczeństwa państwa.

Najważniejsze zasady zagospodarowania przestrzennego przyjęte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego:

Zasady ochrony i utrzymania w równowadze środowiska przyrodniczego oraz ochrona wartości kulturowych obejmują:

- przestrzeganie zasad prawnych ochrony środowiska;
- ochronę wód podziemnych i otwartych;
- zwiększenie lesistości, małej retencji i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;

- tworzenie stref ochronnych wokół obszarów chronionych;
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń, racjonalna gospodarka odpadami;
- wzdłuż dróg ekspresowych i głównych wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej; □
- ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego.

Najważniejsze zasady realizacji funkcji gospodarczych: Rolnictwo:

- dostosowanie do standardów międzynarodowych, stworzenie struktur umożliwiających absorpcję środków Unii Europejskiej;
- rozwój kierunków produkcji rolnej wynikających z predyspozycji, warunków przyrodniczych o intensywności uwzględniającej antropopresję;
- wykorzystanie doświadczeń i osiągnięć nauki (w tym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego).

Turystyka:

- uporządkowanie, podniesienie standardu istniejącego zainwestowania (także pod kątem ochrony środowiska);
- zagospodarowanie szlaków turystyki: rowerowej, wodnej i pieszej;
- dostosowanie rekreacyjnego wykorzystania terenów do ich odporności na antropopresję;
- zbudowanie różnorodnej oferty turystycznej dla różnych odbiorców. Leśnictwo:
- zachowanie i przywrócenie biologicznej różnorodności lasów;
- utrzymanie produkcyjnej zasobności lasów; □ zachowanie różnorodności ekosystemów leśnych;
- zwiększenie lesistości. Przemysł:
- preferowanie powstawania zakładów małej i średniej wielkości opartych o przetwórstwo surowców lokalnych, o niewielkiej uciążliwości; □ lokalizacje w/w zakładów na terenach zurbanizowanych.

Zasady kształtowania sieci osadniczej:

- wielofunkcyjny rozwój miast w oparciu o historycznie ukształtowaną sieć osadniczą;
- efektywne wykorzystanie istniejących zasobów kubaturowych;
- racjonalne wykorzystanie terenów pod inwestycje;
- utrzymanie ładunku przestrzennego;
- tworzenie nowych pasm urbanizacyjnych wzdłuż ciągów komunikacyjnych. **Zasady rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej**
- hierarchia układu dróg;
- kolejność modernizacji i budowy zgodna z hierarchią dróg;
- modernizacja i budowa prowadzące do dostosowania parametrów przyjętej klasyfikacji technicznej;
- zaopatrzenie w gaz wschodniej i północno-zachodniej części województwa;

- ~~— zwiększenie pewności zasilania w energię elektryczną;~~
- ~~— budowa sieci wodno-kanalizacyjnej w pierwszej kolejności na terenach wrażliwych na antropopresję.~~

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego – przyjęty został w 2015 roku, na mocy Uchwały nr VII/164/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 maja 2015 r. Zakres problemowy Dokumentu obejmuje:

- uwarunkowania zewnętrzne zagospodarowania przestrzennego województwa, czyli: powiązania przyrodnicze, powiązania z systemami transportowymi kraju i Europy, powiązania z krajowymi systemami infrastruktury technicznej, wspólne problemy i kierunki działań z sąsiednimi województwami oraz przygraniczne położenie województwa;*
- uwarunkowania wewnętrzne zagospodarowania przestrzennego województwa, czyli: charakterystykę obszarów o podobnych uwarunkowaniach, uwarunkowania środowiska przyrodniczego, strefy społecznej oraz gospodarczej, systemów transportowych oraz infrastruktury technicznej;*
- cele zagospodarowania przestrzennego województwa;*
- politykę zagospodarowania przestrzennego województwa, tzn.: zasady gospodarowania przestrzennego oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego.*

Plan jako cel główny polityki przestrzennej wskazuje: Zrównoważony rozwój przestrzenny województwa, realizowany poprzez wykorzystanie cech i zasobów przestrzeni regionu, dla zwiększenia jego spójności w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym, z uwzględnieniem ład przestrzennego oraz zachowania wysokich walorów środowiska i krajobrazu. Osiągnięcie celu głównego możliwe będzie poprzez realizację następujących sześciu celów szczegółowych polityki przestrzennej:

- Dążenie w gospodarowaniu przestrzenią do uporządkowania i harmonii pomiędzy różnymi elementami i funkcjami tej przestrzeni dla ochrony ład przestrzennego, jako niezbędnego wyznacznika równoważenia rozwoju.*
- Podwyższenie konkurencyjności regionu, w szczególności poprzez podnoszenie innowacyjności i atrakcyjności jego głównych ośrodków miejskich.*
- Poprawa jakości wewnętrznej regionu poprzez promowanie integracji funkcjonalnej i tworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, z wykorzystaniem potencjałów wewnętrznych.*
- Poprawa dostępności terytorialnej regionu w relacjach zewnętrznych i wewnętrznych poprzez rozwijanie systemów infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.*

- *Zachowanie i odtwarzanie wysokiej jakości struktur przyrodniczo-kulturowych i krajobrazowych regionu oraz zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska, stanowiące istotny element polityki rozwoju województwa.*
- *Zwiększenie odporności przestrzeni województwa na zagrożenie naturalne i antropogeniczne oraz utratę bezpieczeństwa energetycznego, a także uwzględnienie w polityce przestrzennej regionu potrzeb obronnych państwa.*

Dla realizowania przyjętych celów polityki przestrzennej sformułowano ogólne zasady postępowania w odniesieniu do kształtowania zagospodarowania, które prowadzić będą do zrównoważonego rozwoju województwa. W Planie wskazano następujące zasady planowania przestrzennego, będące rozwinięciem zasady rozwoju zrównoważonego:

- *zasada racjonalności ekonomicznej - oznacza uwzględnianie w ramach polityki przestrzennej oceny korzyści społecznych, ekonomicznych i przestrzennych odniesionych do długiego okresu,*
- *zasada preferencji regeneracji nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę – oznacza efektywne wykorzystanie przestrzeni zurbanizowanej z jednoczesną ochroną przestrzeni przed niekontrolowaną ekspansją zabudowy na nowe tereny; w tym celu preferowana jest intensyfikacja procesów urbanizacyjnych na terenach już zagospodarowanych, przed zainwestowaniem nowych przestrzeni,*
- *zasada przezorności – przewiduje, że działania wobec pojawiających się problemów powinny być podejmowane już wówczas, gdy pojawia się uzasadnione prawdopodobieństwo, że problem wymaga rozwiązania, a nie wtedy, gdy istnieje pełne jego naukowe potwierdzenie. Zasad wymaga, aby wszelkie prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych skutków traktować tak, jak pewność ich wystąpienia,*
- *zasada prewencji lub inaczej zasada zapobiegania zanieczyszczeniom, czyli likwidacja zanieczyszczeń u źródła. Realizacja tej zasady sprowadza się do promocji technologii niskoemisyjnych, przyjaznych środowisku, ograniczania wykorzystania tradycyjnych surowców i energochłonnych dziedzin gospodarowania,*
- *zasada kompensacji ekologicznej – polega na takim zarządzaniu przestrzenią, aby zachowana została równowaga przyrodnicza, co oznacza wyrównywanie szkód środowiskowych, wynikających z rozwoju przestrzennego, wzrostu poziomu urbanizacji i inwestycji niezbędnych ze względów społeczno-gospodarczych, a pozbawionych alternatywy neutralnej wobec środowiska.*

Dla realizacji założonych celów polityki przestrzennej województwa, przy uwzględnieniu zasad planowania przestrzennego, służą przyjęte kierunki, zasady i działania zagospodarowania przestrzennego. Sformułowane kierunki i odpowiednio przypisane im zasady oraz działania odnoszą się do głównych elementów struktury przestrzennej

województwa, wzajemnie ze sobą powiązanych i oddziaływujących na siebie, pozostających we wzajemnych wielofunkcyjnych relacjach.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego do kierunków polityki przestrzennej zaliczono:

- 1) Ład przestrzenny,*
- 2) Sieć osadniczą,*
- 3) Środowisko przyrodnicze i kulturowe,*
- 4) Infrastrukturę społeczną,*
- 5) Strefę gospodarczą,*
- 6) Infrastrukturę komunikacyjną,*
- 7) Infrastrukturę techniczną oraz*
- 8) Obronność i bezpieczeństwo państwa.*

Kierunek: Ład przestrzenny

Przyjmuje się jeden główny kierunek dla realizacji polityki przestrzennej w odniesieniu do ładu przestrzennego jako przywrócenie i kształtowanie ładu przestrzennego jako główny cel w gospodarowaniu przestrzenią i jednocześnie strategiczny składnik zintegrowanej polityki zrównoważonego rozwoju regionu.

Dla realizacji kierunku zarekomendowano zasady i działania w kształtowaniu ładu przestrzennego:

- Uwzględnianie problematyki przywrócenia i kształtowania ładu przestrzennego jako priorytetu w samorządowych dokumentach planistycznych i strategicznoprogramowych;*
- Określenie w dokumentach planistycznych i strategiczno-programowych, działań w zakresie kształtowania ładu przestrzennego oraz warunków realizacji tych działań.*
- Przyjęcie, że każda działalność zmieniająca przestrzeń powinna być warunkowana pozytywnym jej wpływem na ład przestrzenny lub co najmniej nie powinna zagrażać ładowi przestrzennemu i ładowi ekologicznemu.*

oraz przyjęto ustalenia, działania i zasady dla realizacji kierunku:

- Dążenie do uporządkowania różnych elementów i funkcji przestrzeni oraz harmonii między nimi, jako niezbędnego wyznacznika równoważenia rozwoju – tak w wymiarze planistycznym, jak i realizacyjnym;*
- Podniesienie świadomości społecznej dotyczącej diagnozy stanu ładu przestrzennego i jego znaczenia dla jakości życia człowieka;*
- Utworzenie systemu monitorowania dynamiki działań i procesów w przestrzeni regionu w aspekcie oddziaływania na stan ładu przestrzennego.*

Kierunek: Sieć osadnicza

W ramach tego kierunku najistotniejsze są następujące ustalenia, działania i zasady dla jego realizacji:

- Poprawa konkurencyjności głównych ośrodków miejskich: wojewódzkiego Olsztyna, regionalnego Elbląga i subregionalnego Elku;*
- Wspomaganie rozwoju ośrodków lokalnych, w tym przeciwdziałanie ich degradacji; □ Rewitalizacja obszarów miejskich zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie;*
- Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom suburbanizacji;*
- Stworzenie warunków do zarządzania rozwojem obszarów miejskich wykraczających poza granice gminy miejskiej;*
- Wspieranie współpracy miast w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym;*
- Wspieranie rozwoju zielonej infrastruktury na obszarach miejskich i wiejskich, w tym poprzez zachęty na rzecz przeprowadzania inwestycji w zakresie zielonej infrastruktury oraz utrzymania usług ekosystemowych;*
- Miejskie obszary funkcjonalne (gmina Lidzbark Warmiński położona jest poza zasięgiem MOF).*

Kierunek: Środowisko przyrodnicze i kulturowe

Przyjmuje się cztery główne kierunki dla realizacji polityki przestrzennej w odniesieniu do środowiska przyrodniczego i kulturowego jako ochronę i kształtowanie najcenniejszych zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona krajobrazów.

Do najważniejszych ustaleń, działań i zasad dla realizacji kierunku, w kontekście obszaru objętego zmiany studium należą:

- Uwzględnianie w polityce przestrzennej wymogów ochrony i odtwarzania różnorodności gatunkowej i siedliskowej, w tym kształtowanie spójności terytorialnej i funkcjonalnej przestrzeni przyrodniczej dla zapobiegania jej fragmentacji;*
- Racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi, w tym zabezpieczenie cennych gospodarczo złóż kopalin, a także jakościowa i ilościowa ochrona wód.*
- Ochrona komponentów środowiska, kształtujących warunki zamieszkania człowieka. Dla poszczególnych kierunków sformułowano ustalenia, działania i zasady dla ich realizacji.*

Kierunek: Infrastruktura społeczna

Przyjmuje się dwa główne kierunki dla realizacji polityki przestrzennej w odniesieniu do infrastruktury społecznej:

- Podjęcie działań organizacyjnych, technicznych i ekonomicznych dla osiągnięcia w systemie edukacji i ochrony zdrowia standardów zbliżonych do europejskich;*

- *Kształtowanie optymalnego modelu rozmieszczenia w przestrzeni obiektów kultury, sztuki i sportu, stanowiącego ofertę na miarę potrzeb i aspiracji mieszkańców regionu. Dla poszczególnych kierunków sformułowano ustalenia, działania i zasady dla ich realizacji.*

Kierunek: Strefa gospodarcza

Przyjmuje się siedem głównych kierunków dla realizacji polityki przestrzennej w odniesieniu do strefy gospodarczej:

- *Wzrost konkurencyjności gospodarki regionu.*
- *Wzrost wielopłaszczyznowej współpracy gospodarczej.*
- *Rozbudowa potencjału gospodarki morskiej w oparciu o potencjał Zalewu Wiślanego.*
- *Wykorzystanie potencjału turystycznego województwa jako czynnika rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.*
- *Racjonalne i efektywne wykorzystanie potencjału produkcyjno-rolniczego oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi rolnictwa wielofunkcyjnego.*
- *Tworzenie warunków dla rozwijania trwale zrównoważonej wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,*
- *Stworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju rybactwa i rybołówstwa oraz wzmacniania ich konkurencyjności, przy zachowaniu wysokich standardów ochronnych ekosystemów wodnych.*

Dla poszczególnych kierunków sformułowano ustalenia, działania i zasady dla ich realizacji.

Kierunek: Infrastruktura komunikacyjna

Przyjmuje się główny kierunek dla realizacji polityki przestrzennej w odniesieniu do infrastruktury komunikacyjnej jako osiągnięcie spójności systemu transportowego regionu w celu zwiększenia dostępności zewnętrznej i wewnętrznej oraz zmniejszenia kosztów transportu.

Kierunek: Infrastruktura techniczna

Przyjmuje się dziewięć kierunków dla realizacji polityki przestrzennej w odniesieniu do infrastruktury technicznej:

- *Sprawnie funkcjonujące systemy zaopatrzenia w wodę w całym województwie.*
- *Sprawnie funkcjonujące systemy utylizacji ścieków w oparciu o wysokosprawne technologie w całym województwie.*
- *Spójny i sprawnie funkcjonujący system przesyłu i dystrybucji gazu zapewniający bezpieczeństwo dostaw i dywersyfikację.*
- *Zwiększenie stopnia bezpieczeństwa energetycznego województwa.*
- *Poprawa efektywności dostaw i zużycia energii.*
- *Zwiększenie wytwarzania energii z OZE.*

- *Integracja telekomunikacyjna województwa.*
- *Zintegrowanie i usprawnienie systemu gospodarki odpadami w sposób zapewniający ochronę środowiska i ochronę zdrowia ludzi.*
- *Prowadzenie działań zapobiegających (minimalizujących) wystąpienie powodzi oraz ograniczających jej negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej oraz środowiska.*

W stosunku do wszystkich rodzajów instalacji wykorzystujących energię z OZE preferuje się rozwój instalacji:

- *małych i mikroinstalacji,*
- *pracujących w układzie kogeneracji,*
- *pracujących w systemie prosumenckim, dających wymierne korzyści ekonomiczne producentom (obniżenie kosztów energetycznych funkcjonowania gospodarstwa) oraz wpływających na poprawę warunków środowiskowych w miejscu produkcji, w tym głównie poprzez zmniejszenie emisji niebezpiecznych dla zdrowia pyłów zawieszonych i tlenków węgla z palenisk domowych.*

Wspieranie rozwoju produkcji energii otrzymywanej z biomasy, biogazu, biopłynów ze szczególnym uwzględnieniem:

- *wykorzystania obszarów rolniczych i leśnych dla produkcji biomasy, biopaliw, biopłynów w sposób zrównoważony, przy zachowaniu różnorodności biologicznej ekosystemów, oraz zapobieganiu degradacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej,*
- *wykorzystania pod uprawy energetyczne gruntów rolnych najniższych klas,*
- *wykorzystania do produkcji energii lokalnych zasobów biomasy, w szczególności: biomasy rolniczej oraz pozostałości z produkcji rolniczej, przemysłu rolnospożywczego i drzewnomeblarskiego,*
- *ochrony lasów przed nadmiernym eksploatowaniem w celu pozyskiwania biomasy; wskazane jest uwzględnienie potencjalnych zagrożeń w programach zarządzania lasów,*
- *stosowania nowoczesnych technologii związanych z OZE, z preferencją dla produkcji energii w oparciu o biogaz i biomasę oraz wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w układach skojarzonych (układy kogeneracyjne), □ ekologizacji systemów grzewczych w regionie, m.in. poprzez rozwój sieci gazowych, budowę biogazowni, zmiany systemów ogrzewania na ekologicznej.*

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko –mazurskiego

Wizja

Warmia i Mazury regionem, w którym warto żyć...

- ...niezależnie od wieku
- ...niezależnie od wykształcenia
- ...niezależnie od stanu posiadania

Cel główny strategii:

Spójność ekonomiczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy

W kontekście europejskim, krajowym, regionalnym i bałtyckim

- ...spójność ekonomiczna
- ...przestrzenna
- ...społeczna

Priorytety

- konkurencja gospodarcza
- otwarte społeczeństwo
- nowoczesne sieci

Cele strategiczne

- wzrost konkurencyjności gospodarki
- wzrost aktywności społecznej
- wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych

Cele operacyjne i działania

Priorytet – konkurencyjna gospodarka:

- wzrost konkurencyjności firm;
- wzrost liczby miejsc pracy;
- skuteczny system pozyskiwania inwestorów zewnętrznych;
- wspieranie systemu produkcji i promocja wytwarzanej w regionie żywności wysokiej jakości;
- wzrost potencjału turystycznego;
- wzrost konkurencyjności usług dla starzejącego się społeczeństwa;
- wzrost potencjału instytucji otoczenia biznesu;
- tworzenie społeczeństwa informatycznego; □ doskonalenie administracji.

Priorytet – otwarte społeczeństwo:

- dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy;
- różnorodna i dostępna edukacja;
- rozwój społeczeństwa obywatelskiego;

- wysoki poziom zabezpieczenia i dostępności usług medycznych;
- zabezpieczenie bezpieczeństwa publicznego;
- zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego sprzyjającego integracji oraz zapobieganiu wykluczeniu społecznemu;
- wzrost dostępności mieszkań;
- wzrost atrakcyjności bazy sportowo – rekreacyjnej;
- poprawa jakości i ochrona środowiska.

Priorytet – nowoczesne sieci:

- zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności; □ dostosowanie do potrzeb sieci nośników energii;
- intensyfikacja współpracy międzyregionalnej (regionami bałtyckimi, sąsiednimi regionami Warmii i Mazur, obwodem Kaliningradzkim, innymi regionami partnerskimi);
- monitoring środowiska.

Strategia rozwoju turystyki w województwie warmińsko – mazurskim

Misja, wizja
Turystyka wiodącą dziedziną gospodarki Warmii i Mazur generującą nowe miejsca pracy i wzrost dochodów ludności

Zwiększenie kapitału inwestycyjnego w turystyce

- rozwój produktu wiodącego: turystyka aktywna, rekreacyjna i specjalistyczna (w tym prozdrowotna: farmy zdrowia, rehabilitacja, leczenie sanatoryjne);
- rozwój produktów turystyki wspierających turystykę kulturową, biznesową;
- ekologizacja produktu turystycznego;
- rozwój systemu informacji i promocji.

Maksymalne i dynamiczne wykorzystanie predyspozycji turystycznych regionu

- doskonalenie działań administracji samorządowej na rzecz rozwoju turystyki w regionie, budowanie partnerstwa społecznego i gospodarczego na rzecz turystyki;
- komunikacja i transport;
- telekomunikacja;
- kultura, ochrona dziedzictwa kulturowego;
- rozwój funkcji kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego w powiązaniu z potrzebami rozwoju turystyki;
- wykształcenie nowoczesnych kadr rozwoju regionalnego;
- zrównoważony rozwój obszarów wiejskich;
- ochrona środowiska także przed niewłaściwym rozwojem turystyki.

Strategia zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich w województwie warmińsko-mazurskim do 2020 r.

Wiodący cel strategii zatrudnienia:
Rozwój zasobów ludzkich niezbędnym warunkiem rozwoju społeczno
– gospodarczego województwa

Realizacja wiodącego celu pozwoli na osiągnięcie do końca okresu planowania następujących efektów w sferze rynku pracy i zasobów ludzkich:

- uzyskanie znaczącej poprawy jakości zasobów ludzkich;
- zmniejszenie dystansu do krajowego poziomu zatrudnienia i bezrobocia;
- ograniczenie bezrobocia do 51-54 tysięcy osób oraz wskaźnika stopy bezrobocia do 10-12%;
- wzrost zatrudnienia i osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia 54-56%.

Wyznaczono następujące priorytety strategiczne:

- wzrost zatrudnienia;
- kształcenie i wychowanie dla zatrudnienia i integracji społecznej;
- efektywna organizacja rynku pracy;
- równość szans zatrudnienia;
- aktywna i zintegrowana polityka w obszarze bezrobocia.

Strategia rozwoju gminy Lidzbark Warmiński

Podstawowym dokumentem o znaczeniu strategicznym dla gminy Lidzbark Warmiński jest Strategia rozwoju gminy Lidzbark Warmiński. Jest to dokument horyzontalny, określający proces wieloletniego planowania strategicznego. Dokument niezbędny dla racjonalnego wdrażania i monitorowania rozwoju społeczno-gospodarczego w gminie. Strategia rozwoju gminy Lidzbark Warmiński swym zasięgiem tematycznym obejmuje zagadnienia dotyczące wszystkich sfer życia – sfery przyrodniczej, przestrzennej, społecznej i gospodarczej. Wszystkie te sfery traktuje z jednakową ważnością i powagą.

Strategia to dokument wynikający z istniejących uwarunkowań i postawionych diagnoz, ujmujący problematykę rozwoju adekwatnie do istniejących potrzeb lokalnych. Strategia to dokument spójny z wizją Władz Gminy na zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy, to dokument, z którym kompatybilne powinny być wszelkie inne dokumenty tworzone dla gminy Lidzbark Warmiński. Główne tezy wynikające ze Strategii Rozwoju gminy Lidzbark Warmiński to postawione przez gminę cele wyższego i niższego rzędu:

Misja:
zакtywizowanie mieszkańców gminy do działania na rzecz rozwoju
samorządu gminnego

Ochrona środowiska naturalnego tj. poprawa środowiska przyrodniczego gminy Lidzbark Warmiński:

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery:

- Opracowanie i realizacja programu likwidacji małych kotłowni węglowych;
- Opracowanie wykonalnego planu gazyfikacji gminy;
- Preferowanie przemysłu mało uciążliwego dla środowiska;
- Opracowanie programu skanalizowania miejscowości na terenie gminy;
- Zlikwidowanie wylotów nieoczyszczonych ścieków do rzek Łyny i Symsarny oraz do jezior Symsar, Blanki, Wielochowo;
- Analiza, podjęcie decyzji oraz opracowanie programu co do wyboru rodzaju systemu kanalizacyjnego dla poszczególnych miejscowości gminy Lidzbark Warmiński;
- Uzupełnienia wyposażenia gminy w urządzenia typu piaskowniki, łapacze oleju itp.

Ochrona szaty roślinnej:

- Ochrona starodrzewów;
- ewidencja pomników przyrody;
- Wzmacnianie, ochranianie i naturalizacja obszarów leśnych;
- Organizowanie konkursów na najładniejszą zielen przy domkach prywatnych, gospodarstwach rolniczych, punktach handlowych itp.;
- Edukacja młodzieży w zakresie ekologii i estetyki.

Gospodarka odpadami na terenie gminy:

- Budowa i modernizacja wysypiska śmieci;
- Wprowadzanie systemu segregacji odpadów z terenu gminy;
- Opracowanie i realizowanie programu wywozu odpadów stałych z terenu gminy.

Warunki życia mieszkańców gminy:

Poprawa stanu zdrowia mieszkańców:

- Udział gminy w poprawianiu leczenia otwartego;
- Pomoc w działaniach ZOZ-ów służących poprawie funkcjonowania ośrodków zdrowia oraz szpitala;
- Wspieranie fundacji mających za cel poprawę stanu zdrowia mieszkańców.

Bezpieczeństwo publiczne:

- Opracowanie programu bezpieczeństwa publicznego w gminie;
- Rozszerzenie współpracy z policją;
- Doposażenie sprzętowe policji i straży pożarnej.

Zmniejszenie bezrobocia wśród mieszkańców gminy

- Pomoc organizacjom i stowarzyszeniom bezrobotnych z terenu gminy (założenie);
- Stworzenie banku informacji o bieżących i przyszłych potrzebach zakładów pracy w zakresie zatrudnienia;
- Przygotowanie absolwentów do prowadzenia samodzielnie działalności gospodarczej;
- Inwestowanie w kapitał ludzki na terenie gminy poprzez wspomaganie systemu szkoleń osób pozostających bez pracy.

Doskonalenie systemu pracy pomocy społecznej (dążenie do współpracy z fundacjami, stowarzyszeniami, organizacjami charytatywnymi itp.)

- Zmiana sposobów i zakresu działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Zapobieganie przyczynom niesamodzielności życiowej mieszkańców gminy;
- Racjonalizacja zasadności przyznawanych świadczeń.

Doprowadzenie do takiego stanu, w którym większość podejmowanych przedsięwzięć społeczno – gospodarczych będzie odpowiadać przyjętemu modelowi rozwoju.

Uzyskanie przez gminę stabilności gospodarczej.

Zwiększenie zatrudnienia w przemyśle rolno – spożywczym poprzez stworzenie warunków zachęcających do inwestowania w gminie:

- Opublikowanie oferty gospodarczej gminy dla inwestorów;
- Opracowanie mapy terenów inwestycyjnych gminy wraz z programem rozwoju infrastruktury;
- Realizacja inwestycji zapewniających odpowiednią infrastrukturę techniczną dla poszczególnych miejscowości gminy.

Rozwój turystyki pobytowej, dążenie do wzrostu dochodów mieszkańców gminy z działalności pozarolniczej, wykorzystanie walorów położenia, środowiska naturalnego i kulturowego w celu uruchomienia nowych dziedzin gospodarki gminy (np. turystyka, agroturystyka, usługi itp.)

- Restrukturyzacja systemu gospodarki gminnej przez rozbudowę funkcji usługowych. □
- Promowanie lokalnej działalności gospodarczej.

Usprawnienie sposobów zarządzania gminą

- Opracowanie oferty dla biznesu i przemysłu wspierającego rozwój gospodarczy;
- Opracowanie systemu dostosowującego infrastrukturę gminy do potrzeb rozwoju gospodarczego i wprowadzenie go w życie;
- Opracowanie spójnego systemu dostosowania administracji Urzędu Gminy do potrzeb kompleksowej obsługi inwestora;
- Współpraca z organizacjami gospodarczymi;
- Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji pracowników Urzędu Gminy w zakresie polityki gminy wobec przedsiębiorców;
- Prowadzenie konsultacji z przedsiębiorstwami z terenu gminy w dziedzinie potrzeb kooperacyjnych i lokalnego zaplecza usługowego.

Zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej gminy we współpracy z sąsiednimi gminami (i z władzami powiatowymi) oraz zapewnienie sprawnego systemu komunikacji w gminie.
Zniesienie barier rozwoju miejscowości w postaci utrudnionej dostępności komunikacyjnej różnych części gminy:

- Opracowanie i realizacja całościowego programu perspektywicznego poprawy stanu dróg;

- Modernizacja dróg i chodników na terenie gminy z uwzględnieniem planów inwestycyjnych wszystkich instytucji obsługujących teren gminy (Zakład Energetyczny, Zakład Gazowniczy, Telekomunikacja itp.).

Uwzględnienie potrzeb natężenia ruchu drogowego i rozwiązań komunikacyjnych gminy:

- Rozwinięcie (we współpracy z innymi gminami) komunikacji samochodowej niezależnej od PKS;
- Podniesienie atrakcyjności gminy poprzez zwiększenie dostępności komunikacyjnej.

II. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE ROZWOJU GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI

1. Stan środowiska przyrodniczego

Lasy

Gospodarka leśna prowadzona jest w oparciu o zasady:

- Powszechnej ochrony lasów;
- Trwałości utrzymania lasów;
- Ciągłości i zrównoważonego wykorzystania.

Właściciele lasów, dla zapewnienia ich powszechnej ochrony, obowiązani są do kształtowania równowagi w ekosystemach leśnych, podnoszenia naturalnej odporności drzewostanów, a zwłaszcza do wykonywania zabiegów profilaktycznych zapobiegających zagrożeniom pożarami; także do wykrywania i zwalczania szkodliwych organizmów oraz ochrony gleby i wód leśnych. Naturalne funkcje lasu podzielić można na trzy grupy, mianowicie:

- Biotyczne, tworzące potencjał biotyczny w przestrzeni;
- Ochronne – w odniesieniu do walorów przyrody w lesie i poza nim;
- Produkcyjne i reprodukcyjne, zapewniające odnawialność lasu i jego trwałość jako ekosystemu.

Obszary leśne powiatu lidzbarskiego znajdują się pod nadzorem czterech nadleśnictw: Orneta, Wichrowo, Bartoszyce i Górowo Iławecki. Według rejonizacji przyrodniczo – leśnej położonych w rejonie I Krainy Bałtyckiej (nadm. Orneta i Wichrowo) i w zasięgu II Krainy Mazursko – Podlaskiej nadleśnictwa Bartoszyce). Nadleśnictwa obejmują swym zasięgiem kompleksy leśne leżące w gminach, to jest:

- Nadleśnictwo Orneta – w mieście i gminie Orneta oraz w gminach Lidzbark Warmiński i Lubomino;
- Nadleśnictwo Wichrowo – w mieście i gminie Lidzbark Warmiński oraz w gminie Orneta i Lubomino;
- Nadleśnictwo Bartoszyce – w gminach Lidzbark Warmiński i Kiwity;
- Nadleśnictwo Górowo Iławeckie.

Charakterystyczną cechą nadleśnictw w tej części kraju, co dotyczy również wymienionych wyżej, jest duża ilość małych kompleksów leśnych (do 20 ha) na zarządzanych terenach, np.:

- Nadleśnictwo Orneta posiada 184 kompleksy o powierzchni do 20 ha wobec 233 tworzących nadleśnictwo;
- Nadleśnictwo Wichrowo – 94 kompleksy o powierzchni do 20 ha wobec 106;
- Nadleśnictwo Bartoszyce – 335 kompleksów o powierzchni do 20 ha wobec 399;
- Nadleśnictwo Górowo Iławeckie.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Wielkość powierzchni gruntów leśnych w gminie Lidzbark Warmiński oraz strukturę ich własności zestawiono poniżej.

Tabela 1 Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość w gminie Lidzbark Warmiński i powiecie lidzbarskim w 2002r. (RS 2003).

Miasta, gminy	Powierzchnia gruntów leśnych w ha				Lesistość w % w skali powiatu
	Ogółem	W tym			
		Własność Skarbu Państwa	Własność gminy	Własność prywatna	
Gm. Lidzbark Warmiński	11 344	10 771	72	501	12,29
Razem powiat	24 369	23 225	193	951	26,4

Jednym z celów wojewódzkiego programu ochrony środowiska jest prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, ujętej kompleksowo w uchwalonym przez Zarząd Województwa w 2001 roku „Wojewódzkim Programie Zwiększania Lesistości na lata 2001 – 2010”. Planowane zalesienia w gminie Lidzbark Warmiński w okresie do 2010 roku przedstawiają się następująco:

Tabela 2 Grunty do zalesienia w powiecie lidzbarskim

Własność gruntów	Powierzchnia do zalesień do 2005, ha	Przewidywana powierzchnia do zalesień, 2006-2010, ha	Razem do zalesienia do 2010, ha
Skarb Państwa	2 531	1 287	3 818
Grunty inne niż SP	430	450	880
Razem	2 961	1 737	4 698

Koszty zalesień gruntów w powiecie lidzbarskim, stosownie do „Wojewódzkiego Programu Zwiększania Lesistości” przedstawiono niżej:

Tabela 3 Koszty zalesień w powiecie lidzbarskim

Własność gruntów	Koszt zalesień do 2005, tys. zł	Koszt przewidywanych zalesień w l.2006-2010, tys. zł.	Razem koszt zalesień do 2010, tys. zł.
Skarb Państwa	10 124	5 148	15 272
Grunty inne niż SP	516	54	1 56
Razem	10 640	5 688	16 328

„Wojewódzki program zwiększania lesistości na lata 2001 – 2010” określa cele priorytetowe i szczegółowe oraz kierunki działań, zintegrowane z aktywizacją gospodarczą terenów wiejskich, podnoszeniem atrakcyjności turystycznej rejonów leśnych w warunkach ochrony walorów środowiskowych, czyli w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Poniżej w tabeli przedstawiono etapy wieloletnich zalesień w województwie.

Tabela 4 Etapy realizacji zalesień w województwie w latach 2001 – 2010 (WPZL)

Lata	Ogółem grunty, ha	W tym grunty prywatne, ha
Do 2005	21 504	8 698
2006 - 2010	13 573	6 896
Razem	35 077	15 594

Zasoby wodne

Zasoby wód powierzchniowych gminy Lidzbark Warmiński szacowane są wg średnich odpływów wody. Największe, mierzone wielkością przepływu średniego zasoby wodne, posiada największa rzeka, przepływająca przez teren gminy – Łyna 35 m³/s (przepływ mierzony na granicy kraju).

Rzeźba terenu powiatu lidzbarskiego sprawia, że większość rzek i cieków przepływa przez obszary o niskiej lesistości lub odwadnia stoki wzniesień, co powoduje znaczne nieregularności odpływów – stany niekorzystne z przyrodniczego i gospodarczego punktu widzenia. Udział wód powierzchniowych w powierzchni gminy to 2,04%. Wody powierzchniowe zajmują 4,51% powierzchni powiatu lidzbarskiego wobec średniego udziału wód w odniesieniu do powierzchni województwa rzędu 5,73% (średnia dla kraju – 2,7%).

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe są ważnym elementem różnorodności krajobrazowej powiatu lidzbarskiego, ponieważ decydują o funkcjonowaniu i bogactwie ekosystemów oraz mają duże znaczenie społeczne i gospodarcze. Przepływająca przez gminę Lidzbark Warmiński rzeka Łyna jest rzeką II rzędu, lewobrzeżnym dopływem Pregoly. Długość Łyny wynosi 263,7 km, w tym na terenie kraju – 190 km. Zlewnia Łyny w granicach kraju zajmuje obszar 5700 km². Łyna posiada liczne dopływy, spośród których rzeki płynące przez powiat lidzbarski to Elma (lewobrzeżny dopływ), Symarna i Pisa Północna to dopływy prawobrzeżne. Łyna wypływa w okolicy miejscowości Łyna, na wys. 160 m n.p.m. (Pojezierze Olsztyńskie). Obszar źródłowy rzeki objęty jest ochroną rezerwatową z uwagi na źródła wysiękowe i erozję wsteczną. Największe źródła zanieczyszczeń wód rzeki to zrzuty ścieków z oczyszczalni w Olsztynie, Dobrym Mieście, Lidzbarku Warmińskim, Bartoszcach i Sępólnie. Jakość wód Łyny badana jest w jednym punkcie – w Stopkach na granicy kraju (sieć krajowego monitoringu).

Elma, rzeka III rzędu jest lewobrzeżnym dopływem Łyny, o długości 37,6 km i powierzchni zlewni 280,5 km². Rzeka przepływa przez gminę Lidzbark Warmiński. W strukturze użytkowania terenów leżących w zlewni dominują pola uprawne, miejscami lasy i użytki zielone. Elma nie odbiera bezpośrednio zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, natomiast do jej dopływu – Kamiennej Młynówki odprowadzane są ścieki z oczyszczalni z Górowa Iławieckiego.

Symarna, rzeka III rzędu jest prawobrzeżnym dopływem Łyny. Jej długość, łącznie z jeziorami przez które przepływa wynosi 37 km, a powierzchnia zlewni zajmuje obszar 276,6 km². Symarna wypływa z jez. Lutskiego i przepływa przez jeziora Ławki, Wojtówko, Blanki i Symarsar – dwa ostatnie leżące w powiecie lidzbarskim. Rzeka płynie przez gminę Kiwity i

Lidzbark Warmiński. Uchodzi do rz. Łyny na terenie miasta Lidzbark Warmiński, zlewnia rzeki ma typowo rolniczy charakter; w strukturze użytkowania terenu dominują grunty orne, łąki i pastwiska.

Oprócz wspomnianych powyżej rzek (tj. Elmy i Symsarny) bezpośrednio w granicach obszaru zmiany studium, opracowywanego na podstawie Uchwały Nr XLII/341/2014 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 25 lipca 2014 r. występują wody powierzchniowe płynące:

- Kierwińska Struga – jest rzeką IV rzędu, przepływa przez południowo-wschodnią część fragmentu 1 obszaru zm. studium, stanowi prawostronny dopływ Symsarny, łączna jej długość to ponad 9 km, przy czym w graniach obszaru zm. studium przepływa na odcinku ok. 1,2 km;*
- Młynówka – jest rzeką IV rzędu, przepływa wzdłuż południowej granicy fragmentu 2 obszaru zm. studium, stanowi prawostronny dopływ Kirsny (będącej dopływem Łyny), łączna jej długość to ok. 11,5 km, przy w graniach obszaru zm. studium przepływa na odcinku ok. 1,6 km;*
- mniejsze cieki i dopływy oraz rowy melioracyjne.*

Badania czystości rzek na terenie województwa warmińsko –mazurskiego prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach:

- monitoringu krajowego, polegającego na kontrolowaniu w dwóch punktach granicznych wód Łyny (Stopki) i Węgorapy (Mieduniszki) oraz wód Pasłęki w punkcie w Nowej Pasłęce;
- monitoringu regionalnego, w punktach ustalonych na terenie województwa.

Jakość wód rzecznych określana jest przez porównanie stężeń charakterystycznych poszczególnych wskaźników zanieczyszczeń z normami ustalonymi dla trzech klas czystości wody następująco:

- wody klasy I – przeznaczone są do zaopatrzenia w wodę ludności i niektórych zakładów przemysłowych, wymagających jakości wody do picia oraz hodowli ryb łososiowatych;
- wody klasy II – przeznaczone do hodowli ryb, hodowli zwierząt gospodarskich i do celów rekreacyjnych;
- wody klasy III – wody do zaopatrzenia przemysłu i do nawodnień rolniczych.

Stan zanieczyszczenia rzek ocenia się zaliczając wyniki badań monitoringowych kontrolowanych odcinków rzek do poszczególnych klas czystości. Dla wszystkich klas określone są wartości dopuszczalne wskaźników zanieczyszczeń. O klasyfikacji ostatecznej decyduje najbardziej niekorzystny wskaźnik. Przyjęte wskaźniki są charakterystyczne dla wszystkich rodzajów ścieków odprowadzanych ze źródeł punktowych, jak i zanieczyszczeń ze źródeł obszarowych. Pozwala to na porównanie jakości wód rzek, jednak bez uwzględnienia lokalnych, naturalnych i antropogenicznych różnic występujących w ich wodach. Wyniki oceny jakości rzek, przepływających przez teren gminy Lidzbark Warmiński przedstawiono w tabeli niżej.

**Tabela 5 Ocena jakości wód rzek przepływających przez gminę Lidzbark Warmiński,
badanych w 2002 r.**

Lp.	Rzeka	Nr stan	Lokalizacja przekroju	Km	Ocena fizykochem.	Wskaźnik decydujący o fizyko-chem. ocenie	Ocena sanitarna	Ocena ogólna
1.	Elma ^x	1. 2. 3.	Wiewiórki Pow. ujścia Kamiennej Pow. ujścia do Łyny	20,5 12,8 1,1	III NON III	ChZT-Mn, P _{og} NO ₂ , P _{og} ChZT-Mn, NO ₂ , P _{og}	III NON III	III NON III
2.	ŁYNA	1.	Na granicy państwa	73,7	NON	P _{og}	NON	NON
3.	Symsarna ^{xx}	1. 2. 3. 4.	Pow. Jeziorna Pow. Jeziorna Pow. jez. Blanki Pow. ujścia do Łyny, Lidzbarka	29,0 24,5 22,5 0,3	III II II III	O ₂ O ₂ , ChZT-Cr, NO ₂ , PO ₄ , P _{og} ChZT-Mn, ChZT-Cr, NO ₂ , PO ₄ , P _{og} P _{og}	II III III III	NON III III III

x – Elma, badana przez WIOS w 2001 roku

xx- Symsarna, badana przez WIOS w 2000 roku.

Niska jakość wód rzek (III klasa lub nieodpowiadająca normom NON) spowodowana jest ponadnormatywną ilością substancji organicznych, fosforu ogólnego, azotynów jak też deficytem tlenowym. Zasoby wód powierzchniowych powiatu lidzbarskiego w postaci zbiorników wodnych to kilka jezior, o powierzchni od 50 do ponad 400 ha. Badania jakości wód jezior, podobnie jak rzek, prowadzone są przez WIOS w ramach:

- monitoringu krajowego – w sieci krajowej znajduje się 9 jezior reperowych, badanych co roku (trzy na terenie województwa warmińsko-mazurskiego);
- monitoringu regionalnego, obejmującego jeziora o powierzchni powyżej 100 ha, ważne ze względów przyrodniczych i gospodarczych;
- badania monitoringowe prowadzone są zgodnie z obowiązującym Systemem Oceny Jakości Jezior co 5 lat.

Badania oceny jakości jezior prowadzone są na podstawie określenia czystości wód oraz stopnia ich podatności na degradację. Klasa czystości wód określana na podstawie odpowiednich wskaźników fizycznych, chemicznych i biologicznych pozwala na zakwalifikowanie wód jeziornych do:

- I klasy czystości, czyli wód czystych, oligotroficznych;
- II klasy czystości, czyli wód o obniżonej jakości, umiarkowanie troficznych;
- II klasy czystości, czyli wód niskiej jakości, silnie zeutrofizowanych;
- wód pozaklasowych, czyli silnie zanieczyszczonych, hipertroficznych.

Określenie stopnia podatności zbiornika wodnego na degradację na podstawie wskaźników morfometrycznych, hydrograficznych i zlewniowych pozwala na zaszeregowanie jeziora do:

- I kategorii – o dobrych warunkach naturalnych, odpornego na degradację;
- II kategorii – umiarkowanie podatnego na degradację;
- III kategorii – o niekorzystnych warunkach naturalnych;
- Poza kategorią, czyli wyjątkowo podatnego na degradację.

Poniżej w tabeli zestawiono informacje o jeziorach wchodzących w skład gminy Lidzbark Warmiński.

**Tabela 6 Podstawowe dane morfometryczne i wyniki oceny czystości jezior
gminy Lidzbark Warmiński**

Lp.	Nazwa jeziora	Gmina	Pow, ha	Głęb. max	Rok badań	Klasa czystości	Kategoria podatności
1.	Blanki	Lidzbark Warmiński	467,5	8,4	1999	III	III*
2.	Symsar	Lidzbark Warmiński	147,2	9,6	2002	III	III*
3.	Wielochowskie	Lidzbark Warmiński	67,7	14,5	-	b.d.	b.d.
4.	Potar	Lidzbark Warmiński	26,6	b.d.	-	b.d.	b.d.

x – występowanie punktowych źródeł zanieczyszczeń odprowadzających ścieki do dopływu jeziora

Z powyższych danych wynika, że jeziora gminy Lidzbark Warmiński należą do podatnych na degradację z uwagi na niekorzystne warunki naturalne, m.in. płytkość jezior, czy rzeki stanowiące system połączony z jeziorami (jeziora przepływowe). Podobnie jak w innych rejonach województwa, istotnym za-groženiem dla wód powierzchniowych jest brak kanalizacji na terenach wiejskich oraz zanieczyszczenia obszarowe, pochodzące z terenów rolniczych.

Wody powierzchniowe stojące występują w postaci oczek wodnych, które w granicach obszaru zmiany studium nie są szczególnie liczne. W oddaleniu ponad 2 km od granicy obszaru zmiany studium znajdują się jez. Blanki i jez. Symsar, będące największymi zbiornikami wodnymi w gminie Lidzbark Warmiński, o powierzchniach odpowiednio 467,5 ha i 147,2 ha.

Wody podziemne

Wody podziemne dzieli się na zwykłe (słodkie) i mineralne (solanki). Zgodnie z podziałem regionalnym wg B. Paczyńskiego (Atlas hydrogeologiczny Polski, 1995), wynikającym z układu hydrodynamicznego wód podziemnych na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego wyróżnia się 4 regiony hydrogeologiczne:

- I – mazowiecki;
- II – mazursko-podlaski;

- III – mazurski;
- IV – gdański.

Największy obszar województwa znajduje się w regionie mazurskim. Czwartorzędowe piętro wodonośne składa się z kilku poziomów wodonośnych, które występują na głębokości od kilkunastu do ponad 200 m (północna część województwa, w tym powiat lidzbarski i gmina Lidzbark Warmiński). Piętro to charakteryzuje się brakiem rozdzielających warstw nieprzepuszczalnych o szerszym, regionalnym zasięgu, natomiast częste są przewarstwienia utworów spoistych, które napinają zwierciadło wód podziemnych. Urozmaicona rzeźba podłoża i współczesnej powierzchni terenu powoduje duże zróżnicowanie występowania wód podziemnych, związane z takimi strukturami geologicznymi jak doliny rzeczne, wysoczyzny i równiny morenowe. Struktury wodonośne na obszarach wysoczyzn i równin morenowych to przeważnie poziomy międzymorenowej zlodowacenia bałtyckiego, występujące do głębokości ok. 60 m. Poniżej występują poziomy międzymorenowe i interglacialne z okresu starszych zlodowaceń; są to naporowe poziomy wodonośne, które w obrębie dolin rzecznych (m.in. Łyny) charakteryzują się samowypływami. Miąższości utworów wodonośnych w tych strukturach oraz wydajności ujęć są bardzo zróżnicowane.

Eksploracja wód podziemnych do picia i na potrzeby gospodarcze w powiecie bazuje głównie na czwartorzędom piętrze wodonośnym, choć lokalnie wykorzystywane jest także piętro trzeciorzędowe. Na terenie gminy Lidzbark Warmiński nie zlokalizowano obszarów o znacznych wydajnościach warstw wodonośnych, czyli udokumentowanych głównych zbiorników wód podziemnych.

Jakość zwykłych wód podziemnych badana jest w sieci krajowej Monitoringu Jakości Zwykłych Wód Podziemnych (MJZWP) oraz w ramach monitoringu regionalnego jakości zwykłych wód podziemnych. Sieć krajowa MJZWP funkcjonuje od 1991 r. i obejmuje obecnie 700 punktów obserwacyjnych w postaci studni wierconych, piezometrów, studni kopanych i źródeł. Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego znajduje się 41 punktów obserwacyjnych, z których 6 dotyczy wód podziemnych w utworach starszych od czwartorzędu. Sieć krajowa eksploatowana jest przez Państwowy Instytut Geologiczny. Uzupełnieniem sieci krajowej (od 1998 r.) jest monitoring regionalny jakości zwykłych wód podziemnych, który na terenie województwa obejmuje 72 punkty, w tym trzy na terenie powiatu lidzbarskiego.

Tabela 7 Wykaz punktów badawczych sieci monitoringu regionalnego jakości zwykłych wód podziemnych w powiecie (ocena jakości w latach 2001-2002)

Nr punktu	Miejscowość	Stratygrafia	Głęb. stropu w-wy	Obszar GZWP	Klasa jakości wody		Wskaźniki odpow.wodzie o niskiej jakości w 2002	Wskaźniki pow.normy dla wody do spożycia w 2002
					2001	2002		
7	Wielochowo	Q	63,0		II	II	HCO ₃ , NH ₄	Fe, Mn
19	Lidzbark Warmiński	Tr	187,0	205 ?	II	II	HCO ₃ , K	Fe
39	Orneta	Q	184,0		II	II	NH ₄	Fe, Mn, NH ₄

Q – czwartorzęd; Tr – trzeciorzęd

Badania jakości zwykłych wód podziemnych w ramach regionalnego monitoringu prowadzone są 2 razy w roku i obejmują 35 wskaźników. Zależnie od właściwości fizycznych i chemicznych wyróżnia się cztery klasy jakości wód:

- I a – wody najwyższej jakości;
- I b – wody wysokiej jakości;
- II – wody średniej jakości;
- III – wody niskiej jakości.

Dominującą klasą jakości wód podziemnych na terenie powiatu jest klasa II – wody średniej jakości – są to wody typu wodorowęglanowego. Pod względem warunków dla wody do picia, określonych w rozporządzeniu ministra zdrowia z 19 listopada 2002, wody podziemne z utworów czwartorzędowych charakteryzują się przede wszystkim podwyższoną i wysoką zawartością związków żelaza i manganu.

Występujące złoża termalne stwarzają możliwości w zakresie rozwoju funkcji uzdrowiskowej w gminie Lidzbark Warmiński (jednocześnie gminy miejskiej Lidzbark Warmiński). Wyrazem tego jest powstający na terenie miasta kompleks „Term Warmińskich” oraz planowany do utworzenia obszar ochrony uzdrowiskowej.

Powierzchnia ziemi

Morfologia i budowa geologiczna

Województwo warmińsko-mazurskie, powiat lidzbarski, gmina Lidzbark Warmiński pod względem budowy geologicznej znajduje się w zachodniej części Platformy Wschodnioeuropejskiej, obejmującej Europę Wschodnią. Jest to rozległa i tektonicznie stabilna struktura, której prekambryjski trzon nadbudowany jest młodszymi skałami osadowymi. Na całym obszarze województwa, od powierzchni występują utwory czwartorzędowe, spoczywające na podłożu starszym – na utworach miocenu, rzadziej pliocenu i oligocenu. W rejonie całego województwa, a zwłaszcza w północnej części (także rejon powiatu

lidzbarskiego i gminy Lidzbark Warmiński) czwartorzęd osiąga największe miąższości w kraju, dochodzące do 300 m. Utwory czwartorzędowe na terenie województwa reprezentowane są przez osady plejstocenu i holocenu. Plejstocen pokrywający obszar całego województwa charakteryzuje się zmiennością pod względem ułożenia i uziarnienia poszczególnych warstw. Taki stan spowodowany został działalnością czterech zlodowaceń, które następując od północy spowodowały pofałdowania, wyciśnięcia i miejscami spiętrzenia starszych utworów czwarto- i trzeciorzędowych. Jedynie powierzchniowe utwory geologiczne są w większości osadami ostatniego zlodowacenia – bałtyckiego. Wśród osadów czwartorzędowych zaznacza się przewaga osadów gliniasto-ilastych nad piaszczystymi; gliny przeważają w północnej części województwa.

Z określonej budowy geologicznej utworów czwartorzędowych wynika występowanie poziomów wodonośnych w strefach:

- międzymorenowej;
- czołowo-morenowej;
- osadów sandrowych;
- terasów akumulacyjnych.

Gmina Lidzbark Warmiński leży w tej części województwa, gdzie poziomy wodonośne występują w strefach międzymorenowych. Międzymorenowe poziomy wodonośne charakteryzują się obecnością kilku warstw wodonośnych, z których przynajmniej jeden jest zasobny w wodę w stopniu pozwalającym na eksploatację dla potrzeb zaopatrzenia w wodę. W północnych rejonach województwa użytkowy poziom wodonośny występuje przeważnie na głębokości poniżej 80 m, a nawet 150 m – między innymi w rejonie Lidzbarka Warmińskiego. W przypadku korzystnych parametrów, tj. miąższości i wysokiego ciśnienia warstwy wodonośne międzymorenowych stref pozwalają osiągnąć duże wydajności ze studni wierconych – nawet powyżej 100 m³/h. Różnorodne formy terenu, występujące w rejonie gminy Lidzbark Warmiński, mają swe źródło w sposobie powstawania, mianowicie są pochodzenia lodowcowego (pagóry i wzgórza moren czołowych - formy wypukłe) lub zostały wytworzone przez wody płynące (rynny polodowcowe i doliny rzeczne – formy wklęsłe).

Stąd w krajobrazie powiatu lidzbarskiego, obok terenów równinnych, charakterystyczne są dla wysoczyzny morenowej doliny rzeczne, zmienne w swej głębokości i szerokości, o stromych brzegach, z tzw. odcinkami przełomowymi, jak np. Symsarna w Lidzbarku Warmińskim.

Pod względem geologiczno-tektonicznym obszar zmiany studium położony jest w obrębie prekambryjskiej Platformy Wschodnioeuropejskiej, zbudowanej ze skał metamorficznych i głębinowych, głównie granitoidów, gnejsów, migmatyków i amfibolitów.

Na podłożu prekambryjskim zalegają młodsze skały, kolejno: paleozoiczne, mezozoiczne i kenozoiczne. W obrębie Platformy wyróżniamy mniejsze jednostki tektoniczne, a omawiany obszar znajduje się w obrębie Synklizy Perybałtyckiej. W kontekście planowania przestrzennego najistotniejsze znaczenie posiada przypowierzchniowa budowa geologiczna.

W obrębie obszaru zmiany studium przypowierzchniowe utwory geologiczne pochodzą z ery kenozoicznej, z okresu czwartorzędu, z epok plejstocenu oraz holocenu. Utwory

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

czwartorzędowe w obrębie gm. Lidzbark Warmiński osiągają jedne z największych miąższości w kraju, dochodzące do 300 m. Utwory epoki holocenu powstały po zaniku lądolodu.

Na obszarze zm. studium występują w postaci piasków, żwirów, mad rzecznych oraz torfów i namulów, zalegających w obrębie wytopiska polodowcowego obszarze zmiany studium.

Występują także w formie namulów lub/i torfów w obrębie den dolin rzecznych i niektórych zagłębień terenowych.

Tabela 8 Gmina Lidzbark Warmiński – kruszywa naturalne

Nazwa złoża	Zasoby w tys m ³
Bugi	349
Bugi I	218
Kaszuny	18 538
Kochanówka II	2 305
Runowo	6 289
<i>Kochanówka IV</i>	<i>1 526,18</i>
<i>Kochanówka V</i>	<i>170,60</i>
<i>Kochanówka VI</i>	<i>165,50</i>
<i>Kierz</i>	<i>408,87</i>
<i>Runowo</i>	<i>6 289</i>
<i>Bugi II</i>	<i>204,77</i>
<i>Kierz I</i>	<i>236,75</i>
<i>Lidzbark Warmiński GT-1</i>	<i>120 (m³/h)</i>
<i>Workiejmy</i>	<i>195,51</i>
<i>Workiejmy I</i>	<i>654,15</i>

Wykorzystanie powierzchni ziemi/gleby, struktura użytkowania

Tabela 9 Użytkowanie gruntów w powiecie lidzbarskim

Gmina	Powierzchnia gruntów ogółem, ha	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne
		Razem	Grunty orne	Sady	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe	
Gm. Lidzbark Warmiński	37 152	22 005	13 380	53	2 519	5 386	11 344
Powiat lidzbarski	92 282	58 775	38 088	121	6 405	12 497	24 369

Tabela 10 Grunty orne według klas bonitacyjnych w %

Rejon	I	II	IIIa IIIb	Iva IVb	V	VI	Grunty nie objęte klasyfikacją
Polska	0,4	2,8	22,7	40,0	22,6	11,4	0,1
Woj.w-m	0,1	0,4	22,3	51,5	18,8	6,7	0,2
Powiat Lidzbark Warmiński	-	-	36,55	47	11,95	4	0,5

Powietrze atmosferyczne

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Stan sanitarny powietrza atmosferycznego na terenie gminy Lidzbark Warmiński nie był dotychczas objęty monitoringiem. Stosowne badania powietrza atmosferycznego wykonuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, który jak dotychczas nie prowadził żadnych pomiarów na terenie analizowanej gminy. W celu podania zbliżonych wartości poniżej został podany stan sanitarny powietrza na terenie miasta Lidzbark Warmiński. Opierając się na raportach o stanie środowiska województwa warmińsko – mazurskiego sporządzonych przez WIOŚ za lata 1999 – 2002 r., rejon powiatu lidzbarskiego został objęty jednorazowym badaniem przeprowadzonym w celu stwierdzenia stanu sanitarnego powietrza w mieście Lidzbark Warmiński. Pomiary zostały wykonane przez automatyczną mobilną stację pomiarową, tj. za pomocą ambulansu należącego do WIOŚ, służącego do pomiarów emisji. Ambulans wykonywał pomiary w dniach od 8 do 30 01.2001 r. w rejonie Szkoły Muzycznej przy ulicy Orła Białego 2 na terenie miasta Lidzbark Warmiński. Zainstalowane w ambulansie przyrządy pomiarowe pozwalają na wykonywanie pomiarów następujących substancji zawartych w badanym powietrzu: amoniak, dwutlenek siarki, tlenek i dwutlenek azotu, pył zawieszony oraz tlenek węgla. Wartości zmierzone na każdym z przyrządów są rejestrowane co 3 sek., a następnie przetwarzane na sygnał, proporcjonalny do stężenia badanej substancji. Z tych wartości program komputerowy wylicza wartości 30-minutowe. W ten sposób z pomiarów można uzyskać co najmniej wartości średnie pół-godzinne dla 48 półgodzinnych odcinków czasowych, zawartych w czasie jednej doby. Wartości stężeń 30minutowych są następnie uśredniane i na ich podstawie wyliczana jest wartość stężenia średniego dobowego (dla przedziału czasu wynoszącego 1 dobę). W dwóch tabelach poniżej przedstawiono wyniki przeprowadzonych pomiarów (źródło - raport o stanie środowiska województwa warmińsko – mazurskiego w roku 2001).

Tabela 11 Wyniki pomiarów emisji prowadzonych przez ambulans WIOŚ na terenie miasta Lidzbark Warmiński w styczniu 2001 r. - zestawienie trzydziestominutowych stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla i amoniaku w powietrzu.

Wyszczególnienie uzysk. wartości	Dwutlenek siarki		Dwutlenek azotu		Tlenek węgla		Amoniak	
	[µg/m³]	[%D ₃₀]	[µg/m³]	[%D ₃₀]	[µg/m³]	[%D ₃₀]	[µg/m³]	[%D ₃₀]
Wartość maks. w serii pomiarowej	136	27,2	85	17,0	1,99	9,95	23	5,8
Wartość średnia z serii pomiarowej	36,1	7,2	24,5	4,9	0,7	3,5	5,6	1,4

Tabela 12 Wyniki pomiarów imisji prowadzonych przez ambulans WIOŚ na terenie miasta Lidzbark Warmiński w styczniu 2001 r. - zestawienie średnich dobowych stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla i amoniaku w powietrzu.

Wyszczególnienie uzysk. wartości	Dwutlenek siarki		Dwutlenek azotu		Tlenek węgla		Amoniak	
	[µg/m³]	[%D ₂₄]	[µg/m³]	[%D ₂₄]	[µg/m³]	[%D ₂₄]	[µg/m³]	[%D ₂₄]
Wartość maks. w serii pomiarowej	74	49,3	43	28,7	0,94	18,8	8,4	4,2
Wartość średnia z serii pomiarowej	36	24	25	16,6	0,7	14,0	5,6	2,8

Analizując powyższe wyniki pomiarów można stwierdzić, że stan sanitarny powietrza na terenie miasta Lidzbark Warmiński mieści się w dopuszczalnych normach. Uzyskane wyniki pozwalają wysnuć wniosek, że powietrze w obrębie powiatu lidzbarskiego jest dobrej jakości, gdyż wyniki pomiarów dla wszystkich pomierzonych substancji nie przekraczają 25% dopuszczalnych wartości stężeń, co można uznać za wynik bardzo korzystny, zważywszy, że pomiar odbył się na terenie centrum miasta, przy bardzo ruchliwej ulicy.

Dane dotyczące stanu sanitarnego powietrza uzupełniła pierwsza i druga ocena roczna jakości powietrza w województwie warmińsko – mazurskim, wykonana w oparciu o nowe przepisy, wprowadzone w życie ustawą Prawo ochrony środowiska, wydaną w kwietniu 2002 r. Celem corocznej oceny jakości powietrza jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze stref, w tym aglomeracji, w zakresie umożliwiającym:

- dokonanie klasyfikacji stref w oparciu o przyjęte kryteria;
- uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze aglomeracji lub innej strefy, w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych oraz określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach;
- wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach;
- wskazanie potrzeb w zakresie wzmocnienia istniejącego systemu monitoringu i oceny.

Ocena i wynikające z niej działania odnoszone są do obszarów nazywanych strefami. Zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska ([*tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232*](#)) strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy;
- obszar powiatu niewchodzący w skład aglomeracji.

Z tego powodu badaniem monitoringowym został objęty także powiat lidzbarski. Oceny dokonuje się z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów:

- ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi;
- ustanowionych ze względu na ochronę roślin.

Wyniki przeprowadzonych pomiarów dla powiatu lidzbarskiego przedstawiają dwie niżej zamieszczone tabele (źródło – Ocena roczna jakości powietrza w województwie warmińsko – mazurskim w roku 2002).

Tabela 13 Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa łączna dla strefy, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla powiatu lidzbarskiego

Nazwa strefy (powiatu)	Średnie stężenie badanej substancji [µg/m³/r]							Klasa łączna strefy
	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	
Powiat lidzbarski	<12	< 20	10-40	<0,25	< 2,0	<5000	<120	B

Tabela 14 Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa łączna dla strefy, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin dla powiatu lidzbarskiego

Nazwa strefy (powiatu)	Średnie stężenie badanej substancji [µg/m³/r]			Klasa łączna strefy
	SO ₂	NO _x	O ₃	
Powiat lidzbarski	<16	<19,	<24t.	A

Identyczne wartości uzyskano w trakcie sporządzania „Oceny rocznej jakości powietrza w województwie warmińsko – mazurskim dla roku 2003”. Przedstawione wyniki potwierdzają dobry stan sanitarny powietrza na całym terenie powiatu lidzbarskiego.

W granicach obszaru zmiany studium nie prowadzono badań monitoringowych stanu jakości powietrza. Badania jakościowe dokonywane są natomiast na poziomie regionalnym, w odniesieniu do podziału województwa warmińsko-mazurskiego na trzy strefy: 1) miasto Olsztyn, 2) miasto Elbląg, 3) strefa warmińsko-mazurska. Obszar zmiany studium znajduje się w strefie warmińsko-mazurskiej, jednak w jego graniach i w jego najbliższym otoczeniu nie znajdowały się punkty sieci monitoringu regionalnego jakości powietrza. W każdej z w/w stref przeprowadzono ocenę jakości powietrza uwzględniając wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012, poz. 1031). Ocenę przeprowadzono oddzielnie dla każdego zanieczyszczenia z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów:

- *ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla substancji: benzen, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ozon, tlenek węgla, pył PM₁₀, pył PM_{2.5} oraz kadm, nikiel, ołów, arsen i benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM₁₀;*
- *ze względu na ochronę roślin dla substancji: dwutlenek siarki, tlenki azotu, ozon.*

Wyniki pomiarów jakości powietrza w strefach województwa warmińsko-mazurskiego, za 2013 rok, przedstawiają się następująco:

- *stężenia zanieczyszczeń: SO₂, O₃, NO₂/NO_x, CO, pyłu PM_{2.5}, ołowiu, arsenu, kadmu, niklu w pyle PM₁₀ ze względu na ochronę zdrowia i roślin nie przekraczały wartości*

odpowiednio dopuszczalnych i docelowych określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012, poz. 1031). Wystąpiły przekroczenia wartości celu długoterminowego dla ozonu zarówno pod kątem ochrony zdrowia jak i roślin. Stężenia metali w pyłe od kilku lat mieszczą się poniżej dolnych progów oszacowania określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. 2012, poz. 1032),

- w 2013 roku wystąpiły przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ w każdej z trzech stref,*
- główną przyczyną wystąpienia przekroczeń była wzmożona emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunalnych spowodowana niekorzystnymi warunkami klimatycznymi w okresie zimowym oraz spalaniem słabej jakości materiału grzewczego w mało wydajnych piecach.*

Należy podkreślić, że ocena jakości powietrza dotyczy całościowo danej strefy, ma zatem wymiar regionalny i nie świadczy bezpośrednio o jakości powietrza na obszarze zmiany studium. Dodatkowo, przekroczenia norm określonych dla poszczególnych poziomów substancji w powietrzu odnotowane były poza granicami obszaru zmiany studium.

Główne źródła emisji do atmosfery

Głównymi źródłami zorganizowanej emisji substancji dokonywanej na gminy Lidzbark Warmiński są prowadzone procesy energetycznego spalania paliw, a także – w niewielkim stopniu – prowadzone procesy technologiczne.

W strukturze zużycia paliw, które są przeznaczone na spalanie energetyczne zdecydowanie dominuje węgiel kamienny. Jest on podstawowym paliwem, stosowanym na terenie gminy Lidzbark Warmiński. Łączne zużycie poszczególnych rodzajów paliw, obliczone dla wszystkich przedsiębiorstw składających kwartalne informacje o zakresie korzystania ze środowiska, dla gminy Lidzbark Warmiński 2002 r., zostało przedstawione w niżej zamieszczonej tabeli (źródło – Urząd Marszałkowski w Elblągu + dane własne uzyskane z gmin).

**Tabela 15 Spalanie energetyczne poszczególnych rodzajów paliw na terenie
gminy Lidzbark Warmiński w 2002 roku.**

L.p.	Gmina	Węgiel kamienny [tys. Mg]	Olej opałowy [tys. Mg]	Gaz [mln. m ³]	Biomasa [tys. Mg]
1	Gm. Lidzbark Warmiński	0,227	0,030	0,002	0,000

Powyższa tabela uwidacznia fakt, iż na terenie gminy Lidzbark Warmiński utrzymuje się niekorzystna struktura zużycia paliw, polegająca na zdominowaniu energetyki ciepłej przez węgiel kamienny. Natomiast, jak dotychczas, udział paliw odnawialnych jest znikomy.

Taki sam wniosek nasuwa się również po lekturze Strategii ekoenergetycznej powiatu lidzbarskiego, co potwierdza konieczność przeprowadzenia zasadniczych zmian zmierzających w kierunku stopniowego odchodzenia od paliw tradycyjnych, na rzecz coraz szerszego wykorzystywania biomasy jako odnawialnego, perspektywicznego paliwa przeznaczonego do spalania energetycznego w instalacjach grzewczych. Emisja substancji podczas prowadzonych procesów technologicznych stanowi niewielki procent emisji, w odniesieniu do energetycznego spalania paliw.

Do najważniejszych źródeł zanieczyszczeń powietrza w obszarze zmiany studium zalicza się są emisję związaną z ruchem pojazdów silnikowych (ruch po drogach, ruch w obrębie toru motocrossowego) oraz emisję z związaną z indywidualnym ogrzewaniem budynków. Na obszarze zm. studium nie występują uciążliwe dla powietrza zakłady produkcyjne. Ponadto, na obszarze zm. studium z racji odbywającej się tu produkcji rolniczej może dochodzić do zanieczyszczeń powietrza w postaci wytwarzania gazów złoonych (odorów). Źródłami odorów są czynności związane z: hodowlą zwierząt, chemizacją rolnictwa, funkcjonowaniem szamb. Ograniczaniu negatywnych skutków emisji pochodzącej z ruchu pojazdów sprzyjają proekologiczne standardy w zakresie emisji spalin oraz modernizacje nawierzchni dróg. Emisja z indywidualnych procesów grzewczych może być ograniczana poprzez stosowanie ekologicznych metod pozyskiwania energii, zwłaszcza ciepłej (źródła niskoemisyjne) oraz konsekwentne postępowanie samych mieszkańców (np. wyeliminowanie spalania odpadów). W przypadku odorów można zastosować np. stopniowe poszerzanie pasów zieleni izolacyjnych wokół obiektów uciążliwych zapachowo.

Hałas i klimat akustyczny

Hałasem przyjęto nazywać dźwięki o częstotliwościach i natężeniach stwarzających uciążliwość dla ludzi i środowiska. Podstawowym technicznym wskaźnikiem oceny poziomu hałasu w środowisku lub ogólnej oceny stanu klimatu akustycznego jest równoważny poziom dźwięku A wyrażany w decybelach (dB). Hałas pochodzenia antropogenicznego, występujący w środowisku, można podzielić na dwie podstawowe kategorie: hałas komunikacyjny (przede wszystkim drogowy) oraz hałas przemysłowy. Rozwój komunikacji i transportu sprawia, że problem uciążliwości hałasu dotyczy obecnie nie tylko dużych miast, ale również miast średniej wielkości, a także mniejszych miejscowości znajdujących się przy ruchliwych trasach komunikacyjnych.

Podstawowym źródłem hałasu, decydującym o klimacie akustycznym tego terenu jest komunikacja drogowa.

Hałas drogowy wywiera dominujący wpływ na klimat akustyczny środowiska zarówno ze względu na powszechność występowania, jak i długi czas jego oddziaływania.

Jedną z głównych przyczyn zagrożenia hałasem komunikacyjnym w ostatnich latach jest intensyfikacja ruchu drogowego. Uciążliwość tras komunikacyjnych zależy głównie od następujących czynników: natężenia ruchu, struktury strumienia pojazdów oraz ich prędkości, rodzaju i stanu technicznego nawierzchni oraz odległości zabudowy mieszkaniowej od drogi stanowiącej źródło hałasu. Bardzo ważnym czynnikiem jest również stan techniczny pojazdów.

Niewątpliwie podstawowym czynnikiem mającym wpływ na emisję hałasu komunikacyjnego jest ranga, a także łączna długość wszystkich dróg położonych na terenie gminy Lidzbark Warmiński. Z tego względu bardzo istotna staje się ogólna charakterystyka wszystkich dróg znajdujących się na terenie powiatu.

Jak wynika z analizy map drogowych, układ dróg w powiecie lidzbarskim zapewnia głównie połączenia o znaczeniu regionalnym. Najbardziej nasilony transport przebiega drogą nr 51 (Olsztyn – Dobrze Miasto – Lidzbark Warmiński – Bartoszyce – przejście graniczne Bezledy). Omawiana droga przebiega również przez teren gminy Lidzbark Warmiński. Analizowana droga ma niewątpliwie największy wpływ na emisję hałasu drogowego na terenie miasta, przede wszystkim ze względu na znaczne nasilenie ruchu na tej trasie oraz w wyniku znacznego udziału transportu ciężkiego (wynika to z faktu, że w tym przypadku, znaczny udział odgrywa transport spedycyjny, w kierunku, bądź też, z kierunku, międzynarodowego przejścia granicznego w Bezledach – odbywa się on w znacznej mierze przy pomocy transportu ciężkiego, głównie typu TIR). Taki charakter transportu powoduje wzmożoną emisję hałasu do środowiska. Z uwagi na brak pomierzonych wartości hałasu drogowego na terenie gminy Lidzbark Warmiński, trudno jest wymiennie ocenić, w jakim stopniu emitowany hałas komunikacyjny rzutuje na ogólny stan klimatu akustycznego w pobliżu drogi krajowej nr 51 na terenie miasta Lidzbark Warmiński. Z tego powodu należałoby przeprowadzić stosowne pomiary hałasu na terenie miasta i na podstawie uzyskanych wyników dokonać oceny zagrożenia hałasem. Zgodnie z wytycznymi Instytutu Ochrony Środowiska, obszarem „szczególnej uciążliwości hałasowej” jest teren o wysokim poziomie hałasu, przekraczającym wielkość normatywną zwaną poziomem progowym L_{Apr} . Poziom progowy hałasu drogowego oddziałującego na tereny zabudowy mieszkaniowej ustalono na 75 dB(A) dla pory dziennej i 70 dB(A) dla pory nocnej. Ze względu na brak przeprowadzonych pomiarów, trudno jest ocenić, czy taki poziom jest przekroczony także na terenie należącym do gminy Lidzbark Warmiński.

Inną sprawą powiązaną z hałasem drogowym jest ogólnie zły lub bardzo zły stan większości dróg znajdujących się na terenie powiatu lidzbarskiego. Ma to niewątpliwie wpływ na zwiększony poziom emitowanego hałasu, co ma istotne znaczenie zwłaszcza w przypadku transportu pojazdu ciężkiego.

Drogi te należy modernizować i remontować poprzez nakładanie świeżych nawierzchni bitumicznych, co zostało także wyszczególnione w „Strategii Rozwoju Regionalnego

Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2004-2006”. W odróżnieniu od hałasu komunikacyjnego, hałas emitowany przez zakłady przemysłowe, stanowi uciążliwość przede wszystkim dla osób zamieszkujących w pobliżu źródeł jego emisji.

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński nie występują zakłady, które emitują dokuczliwy hałas przemysłowy.

Obowiązujące przepisy prawne (w szczególności Art. 25 Ustawy Prawo ochrony środowiska, - tj. Dz. U. 2013, poz. 1232 z późn. zm.), określają, że źródłem informacji o hałasie w środowisku jest w przede wszystkim Państwowy Monitoring Środowiska (PMS). Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu. Na obszarze zmiany studium pomiary natężenia akustycznego nie są dokonywane. Spośród źródeł hałasu, największe uciążliwości na obszarze zm. powodują źródła hałasu komunikacyjnego, tzn. pojazdy silnikowe poruszające się po drogach (zwłaszcza drodze krajowej DK 51 i drodze wojewódzkiej DW 513) oraz w obrębie toru motocrossowego. Źródłem hałasu na obszarze zmiany studium są także inne antropogeniczne źródła hałasu (związane z działalnością człowieka, np. praca maszyn rolniczych). Nie powodują one jednak znaczącego pogorszenia warunków akustycznych na terenach chronionych akustycznie. Poziomy hałasu w środowisku powinny spełniać dopuszczalne normy, które reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t. j. Dz. U. 2014, poz. 112). Rozporządzenie odnosi się do poszczególnych grup źródeł hałasu i dopuszczalnych poziomów hałasu dla pory dziennej i pory nocnej, względem rodzajów terenów przeznaczonych:

- pod zabudowę mieszkaniową;*
- pod szpitale i domy opieki społecznej;*
- pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży;*
- na cele uzdrowiskowe;*
- na cele rekreacyjno-wypoczynkowe;*
- na cele mieszkaniowo-usługowe.*

Promieniowanie (jonizujące i niejonizujące)

Promieniowanie jonizujące

Występujące w gminie Lidzbark Warmiński promieniowanie jonizujące oparte jest przede wszystkim na poziomie radiacji ze źródeł naturalnych, związanych z rozpadem pierwiastków promieniotwórczych naturalnie występujących w przyrodzie. Zagrożenia w dziedzinie promieniowania jonizującego na terenie gminy Lidzbark Warmiński mogą stwarzać wyłącznie źródła promieniowania pochodzące z zewnątrz. Poza naturalnymi źródłami

promieniowania znajdującymi się w glebie, wodzie i w powietrzu, na terenie powiatu lidzbarskiego występują także sztuczne źródła promieniowania, które możemy podzielić na trzy grupy:

- zamknięte źródła promieniowania o małej aktywności, znajdujące się w szczelnej obudowie, używane w pracach diagnostycznych;
- aparatura rentgenowska;
- otwarte źródła promieniowania, które znajdują się w zakładach posiadających materiały izotopowe używane do prac naukowych, w pracowniach medycznych.

Funkcjonowanie sztucznych źródeł promieniowania jonizującego nie stwarza zagrożenia dla mieszkańców. Ewentualne awarie mogą mieć charakter wyłącznie lokalny i nie zagrażają terenom sąsiednim.

Promieniowanie niejonizujące

Promieniowanie niejonizujące związane jest z występowaniem pól elektromagnetycznych. Do głównych źródeł powstawania pól elektromagnetycznych należą:

- linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe;
- obiekty radiokomunikacyjne, w tym: stacje nadawcze radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej; □ stacje radiolokacyjne.

Istotny wpływ na środowisko mają linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV i wyższych. ~~Obecnie przez teren gminy Lidzbark Warmiński nie przebiegają linie energetyczne o takim napięciu.~~

Na obszarze zmiany studium źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego jest napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV, przecinająca wschodnią część fragmentu I obszaru zmiany studium. Linie elektroenergetyczne powodują ograniczenia możliwości zabudowy terenów i ich otoczenia, w myśl zapisów Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymywania tych pomiarów (Dz. U. 2003 nr 192, poz. 1883). Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku zróżnicowane są dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludzi. Możliwość zabudowy terenów na przebiegu linii mogłoby zapewnić np. skablowanie linii i jej przebieg pod powierzchnią ziemi.

Na obszarze należącym do powiatu lidzbarskiego obiektami radiokomunikacyjnymi, które mogą mieć pewien wpływ na środowisko są także stacje bazowe telefonii komórkowej. Pola elektromagnetyczne, które są emitowane przy antenach telefonii komórkowej, mocowanych na kratownicowych masztach, oddziałują na przestrzeni kilkunastu metrów, przede wszystkim na poziomie zawieszenia anteny. Normy techniczne i przepisy aktualnie stosowane w Polsce, dotyczące umieszczania anten stacji, zabezpieczają wymagane odległości od miejsc przebywania ludzi.

Poważne awarie przemysłowe

Poprzez wyrażenie „poważne awarie” rozumie się nagłe zdarzenia, w szczególności emisje, pożary lub eksplozje powstałe w trakcie prowadzenia procesów przemysłowych, a także magazynowania lub transportu z udziałem substancji, bądź preparatów niebezpiecznych. W wyniku takich zdarzeń może powstać zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, lub też skażenie środowiska. Ustawa Prawo Ochrony Środowiska (*tj. Dz. U z 2013 r. poz. 1232*) uwzględnia na wypadek zagrożenia wystąpieniem poważnych awarii przepisy dyrektywy Unii Europejskiej SEVESO 11 lub COMAH. Nawiązujące do ustawy rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 roku ustala rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych, których przechowywanie w danym zakładzie decyduje o zaliczeniu takiego przedsiębiorstwa do zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lub do zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. W rejestrze „potencjalnych sprawców nadzwyczajnych zagrożeń środowiska” prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, nie figuruje ani jeden zakład należący do powiatu lidzbarskiego, który należałby do grupy zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, ani też nie jest tam wpisany żaden zakład pochodzący z powiatu lidzbarskiego, który należy do grupy zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Trzecią grupę ryzyka stanowią zakłady posiadające substancje lub preparaty niebezpieczne. Kwalifikują się tu między innymi zakłady posiadające od 300 kg do 40 Mg ciekłego amoniaku używanego do celów przetwórstwa spożywczego. W tej grupie także nie znajduje się żaden zakład należący do gminy Lidzbark Warmiński.

Źródłami nadzwyczajnych, antropogenicznych zagrożeń środowiska mogą być m.in.:

- procesy przemysłowe i magazynowanie substancji niebezpiecznych w zakładach mogących być źródłem poważnej awarii (tzn. zakładach o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ZDR, zakładach o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ZZR, zakładach pozostałych, których działalność może spowodować poważną awarię);*
- procesy przemysłowe i magazynowanie substancji niebezpiecznych w zakładach nienależących do wyżej wymienionych grup;*
- wypadki w transporcie materiałów niebezpiecznych (np. przewóz samochodowy, transport rurociągowy).*

Na obszarze zmiany studium nie występują zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Potencjalnym zagrożeniem na obszarze zm. studium jest transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Usytuowanie na terenie gm. Lidzbark Warmiński ważnych szlaków komunikacyjnych, stanowi nie tylko potencjał rozwojowy, ale także zwiększa potencjalne możliwości wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych. Na terenie Gminy transport substancji niebezpiecznych odbywa się drogą krajową nr 51.

Środowisko i zdrowie

Środowisko, w którym człowiek przebywa w całym okresie swego życia, jest jednym z głównych uwarunkowań jego zdrowia. Aktualny stan wiedzy o związkach pomiędzy zdrowiem i środowiskiem potwierdza zależność stanu zdrowia i jakości życia od jakości środowiska. Ograniczenie i zapobieganie środowiskowym zagrożeniom zdrowia jest w związku z tym niezbędnym elementem zarówno polityki ekologicznej państwa, jak i polityki ochrony zdrowia obywateli. Punktem wyjścia dla tak ukierunkowanej polityki jest przyjęcie zasady, że środowisko oddziałuje na człowieka zarówno w sensie pozytywnym, jak i negatywnym. To oddziaływanie odnosi się nie tylko do specyficznych czynników antropogenicznych w środowisku, takich jak substancje chemiczne, czynniki biologiczne i fizyczne, ale również do elementów środowiska komunalnego, mieszkalnego i środowiska pracy, a także do głównych komponentów środowiska naturalnego, tj. powietrza, atmosferycznego, gleby, wody i znacznej części biosfery.

Aktualnie najważniejszymi problemami dla zdrowia publicznego pozostają zanieczyszczenia powietrza, jakość wody do picia, zanieczyszczenia chemiczne gleb i wód gruntowych, odpady komunalne i przemysłowe oraz hałas.

Strategicznym celem polityki ekologicznej państwa w odniesieniu do związków środowiska ze zdrowiem jest zapobieganie zagrożeniom zdrowia w środowisku i ograniczenie ryzyka dla zdrowia wynikającego z narażenia na szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiskowe. Realizacja polityki ekologicznej powinna doprowadzić do zwiększenia bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa. Osiągnięcie tego celu wymaga działań systemowych wraz z identyfikacją potencjalnych i rzeczywistych zagrożeń zdrowia w środowisku, ocenę narażenia i ryzyka zdrowotnego oraz wprowadzanie i egzekwowanie przepisów dotyczących kontroli szkodliwych dla zdrowia emisji do środowiska. Zadania w zakresie poprawy środowiska należą do najważniejszych, ponieważ ich realizacja i uzyskane efekty w sposób znaczący wpływają na jakość życia i zdrowia ludności. Zadania te należą do najtrudniejszych do wykonania i najbardziej kosztownych. Są one związane z koniecznością spełnienia standardów Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska, jakie muszą być realizowane po uzyskaniu członkostwa w Unii Europejskiej. Różnorodność i bogactwo środowiska przyrodniczego, urozmaicona rzeźba terenu, zwarte kompleksy leśne, liczne jeziora, torfowiska i podmokłe łąki oraz czyste powietrze, bogata flora i fauna, preferują rejon powiatu do rozwoju różnych form rekreacji, przemysłu czystych technologii oraz rolnictwa wytwarzającego produkty najwyższej jakości (zdrowej żywności). Źródła zanieczyszczenia wód z terenów wiejskich określa się jako rolnicze i pozarolnicze. Źródła rolnicze można podzielić na:

- punktowe, np. zagroda wiejska, wiejskie wysypisko śmieci, składowisko stałych i płynnych odchodów zwierzęcych, nieszczelna instalacja sanitarna;
- obszarowe – użytki rolne, zwłaszcza grunty orne.

**Tabela 16 Główne rodzaje i źródła zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa
oraz ich skutki dla środowiska**

Źródła zanieczyszczeń	Rodzaj zanieczyszczeń	Skutki dla środowiska
Nawozy mineralne i naturalne stosowane w nadmiernych dawkach lub w niewłaściwy sposób	Składniki pokarmowe roślin, głównie azotany i fosforany	Pogorszenie jakości wody pitnej, nadmierny rozwój planktonu w wodach powierzchniowych, zakwity wód
Chemiczna ochrona roślin, Stosowanie osadów ściekowych i kompostów przemysłowych	Substancje toksyczne – środki ochrony roślin, metale ciężkie	Skażenie wód, Zagrożenie dla życia biologicznego w wodach, Wyłączenie wód z rekreacji
Erozja wodna i wietrzna, Stosowanie nawozów naturalnych i organicznych w niewłaściwy sposób	Drobne nie- i organiczne cząstki gleby tworzące zawiesinę	Zagrożenie dla życia biologicznego, wyłączenie z rekreacji, trudny przesył wody

Główne zanieczyszczenia wód – związki azotu i fosforu – wprowadzane są do gleby z nawozami. Azot w formie związków amonowych i azotanowych trafia do gleby z nawozami, w postaci opadu atmosferycznego lub w wyniku wiązania przez bakterie.

Azot amonowy ulega procesowi nitrifikacji i przechodzi w azot azotanowy, wymywany do płytkich wód gruntowych, także wgłębnych; częściowo ulatnia się jako NH_3 . Wody powierzchniowe zanieczyszczane są azotanami w wyniku spływów powierzchniowych (erozji), odpływu z wodami drenarskimi lub przemieszczania z wodami wgłębnymi. Źródłem zanieczyszczenia azotanami wód gruntowych – w obrębie zagrody – są źle przechowywane nawozy naturalne, także nieszczelne zbiorniki do gromadzenia nieczystości i płynnych odchodów zwierzęcych. Związki fosforu – fosforany – wprowadzane w formie nawozów nie ulegają ani wymywaniu ani ulatnianiu się, natomiast mogą przenikać do wód powierzchniowych wraz ze spływami cząsteczek gleby w wyniku erozji. Azotany i fosforany decydują o rozwoju planktonu, tzw. zakwitach wód.

Stopień oddziaływania punktowych i obszarowych źródeł zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych, związanych z rolniczym użytkowaniem gruntów zależy od:

- stanu infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich;
- koncentracji produkcji zwierzęcej i sposobu składowania/przechowywania odchodów zwierzęcych;
- ilości ludności i liczby gospodarstw domowych oraz stanu ich wyposażenia w urządzenia sanitarne.

Ochrona środowiska, formy ochrony, tereny prawnie chronione

Problematyka ochrony przyrody regulowana jest w [ustawie z dnia 16 października 1991 o ochronie przyrody \(tekst jednolity Dz. U. z 2001 Nr 99, poz. 1079 z późn. zm.\) Ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody \(tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 z późn. zm.\)](#).

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

W myśl art. 2 tej ustawy, ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a zwłaszcza:

- dziko występujących roślin lub zwierząt;
- siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków chronionych roślin lub zwierząt;
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia;
- przyrody nieożywionej, krajobrazu, zieleni w miastach i wsiach.

Ustawa o ochronie przyrody wymienia określone formy ochrony przyrody, do których zalicza się:

- tworzenie parków narodowych;
- uznawanie określonych obszarów za rezerваты;
- tworzenie parków krajobrazowych;
- wyznaczanie obszarów chronionego krajobrazu;
- wprowadzanie gatunkowej ochrony roślin i zwierząt;
- wprowadzanie ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody, stanowisko dokumentacyjne, użytek ekologiczny, zespół przyrodniczo – krajobrazowy;
- *wyznaczenia obszarów Natura 2000.*

Szczególne zasoby i walory przyrodnicze powiatu lidzbarskiego chronione są dzięki ustanowionym rezerwatom, wyznaczonym obszarom chronionego krajobrazu, ustalonym pomnikom przyrody i użytkom ekologicznym. Istotnym zasobem kulturowym i przyrodniczym powiatu są liczne parki pałacowe.

Tabela 17 Formy prawnej ochrony przyrody na terenie gminy Lidzbark Warmiński

Gmina	Rezerваты	Obszary Chronionego Krajobrazu	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne
Gm. Lidzbark Warmiński	1			
	2	OChK Równiny Orneckiej (29);	Drzewa pomnikowe: dąb o obw. 650cm i wys. 30m; cis w miejsc. Miłogórze, <i>sosna wejmutka obw.370 cm</i>	„Jez. Potar” – ostoja ptaków wodnoblotnych
	3	OChK Doliny Elmy (34); OChK Doliny Dolnej Łyny (35);		
	4	OChK Doliny Symsarny (37);		

Wydzielona część gminy Lidzbark Warmiński objęta jest ochroną, ustanowioną Rozporządzeniem Nr 20 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z 11 kwietnia 2003 w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa

warمیńskomazurskiego (Dz. U. Woj. Warmińsko – Mazurskiego Nr 52 z 22 kwietnia 2003, poz. 725). Należy tu:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej nr 29, o powierzchni 11 511,3 ha, położony na terenie powiatów: lidzbarskiego i braniewskiego, w gminach: Orneta, Pieniężno, Lidzbark Warmiński i Lubomino;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Elmy nr 34, o powierzchni 8 923,2 ha, położony na terenie powiatów: bartoszyckiego i lidzbarskiego, w gminach: Górowo Iławieckie, Bartoszyce i Lidzbark Warmiński;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny nr 35, o powierzchni 16 429,9 ha, położony na terenie powiatów: olsztyńskiego, lidzbarskiego i bartoszyckiego w gminach: Lidzbark Warmiński, m. Lidzbark Warmiński, Dobre Miasto, Bartoszyce, m. Bartoszyce, Kiwity, Jezioro, Sępólno i m. Sępólno;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Symsarny nr 37, o powierzchni 19.329,8 ha, położony na terenie powiatów: lidzbarskiego i olsztyńskiego, w gminach: Lidzbark Warmiński, Kiwity, Kolno, Jezioro, m. Jeziorany i Biskupiec.

Obszar chronionego krajobrazu to forma prawnej ochrony przyrody wprowadzana na terenach wyróżniających się krajobrazowo, o zróżnicowanych ekosystemach; z uwagi na istniejące lub odtwarzane korytarze ekologiczne, a także ze względu na możliwości rozwijania masowej turystyki i wypoczynku. Obszary chronionego krajobrazu objęte są różnorodnymi zakazami, określonymi we wspomnianym Rozporządzeniu Wojewody. Inną formą prawnej ochrony przyrody, stosowanej w powiecie lidzbarskim są użytki ekologiczne i pomniki przyrody.

Inną formą prawnej ochrony przyrody, stosowanej w powiecie lidzbarskim są użytki ekologiczne i pomniki przyrody. W obrębie kompleksu leśnego na terenie gminy Lidzbark Warmiński znajduje się użytk ekologiczny jezioro Potar o powierzchni 21,36 ha – śródleśny zbiornik wodny, z kępami drzew i krzewów, porastających brzegi. Za pomnik przyrody uznano w powiecie lidzbarskim ponad czterdzieści pojedynczych drzew oraz ponad trzysta, rosnących w skupiskach alei. Bogate w pomniki przyrody rejony powiatu stanowi również gmina Lidzbark Warmiński.

Tabela 18 Wykaz istniejących pomników przyrody na terenie gminy Lidzbark Warmiński

Lp.	Nr rej. woj.	Lokalizacja	Rodzaj	Obwód, cm/ wysokość, m
1.	236	Gm. Lidzbark Warmiński	Dąb, miejsc. Miłogórze	650/30
2.	337	Gm. Lidzbark Warmiński	Cis, miejscowość Miłogórze	120/8
3.	3536 <i>(Uchwała Nr XLIII/349/2014 z dnia 30.09.2014 r.)</i>	Gm. Lidzbark Warmiński	Sosna wejmutka, miejscowość Jagoty	370

W granicach obszaru zmiany studium znajdują się obszary chronionego krajobrazu –

OCHK Doliny Symsarny i OCHK Doliny Dolnej Łyny, a także obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. Ponadto fragment obszaru zmiany studium sąsiaduje od południa z obszarem „siedliskowym” Natura 2000 – Swajnie PLH 280046.

OCHK Doliny Symsarny

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe z uwagi na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Symsarny przebiega południkowo przez centralną część fragmentu 1 obszaru zmiany studium. Obszar zajmuje łącznie powierzchnię 19 329,8 ha i położony jest w powiecie olsztyńskim na terenie gmin: Kolno, Jeziorany i Biskupiec oraz w powiecie lidzbarskim na terenie gmin: Kiwity, Lidzbark Warmiński i miasto Lidzbark Warmiński. W obrębie Obszaru obowiązują przepisy Uchwały Nr VIII/204/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie wyznaczenia Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Symsarny (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. 2015, poz. 2745).

OCHK Doliny Dolnej Łyny

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny przebiega przez północnozachodnią część fragmentu 1 oraz przez środkową i południową część fragmentu 2 obszaru zmiany studium. Obszar zajmuje łącznie powierzchnię 16 429,9 ha i położony jest w powiecie olsztyńskim na terenie gmin: Dobre Miasto i Jeziorany, w powiecie bartoszyckim na terenie gmin: Sępólno, Bartoszyce i miasta Bartoszyce oraz w powiecie lidzbarskim na terenie gmin: Kiwity, Lidzbark Warmiński i miasta Lidzbark Warmiński. W obrębie Obszaru obowiązuje rozporządzenie Nr 162 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 201, poz. 3154).

Obszar Natura 2000 – OZW Swajnie PLH 280046

Obszar Natura 2000 Swajnie PLH 280046 znajduje się poza granicami obszaru zmiany studium. Obszar posiada status obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty (OZW), tzn. projektowanego specjalnego obszaru ochrony siedlisk. OZW Swajnie PLH 280046 zajmuje łącznie powierzchnię 1 186,51 ha i obejmuje swym zasięgiem tereny leśne z istotnym udziałem grądu subkontynentalnego i niewielkim grądu zboczowego na wyniesieniach morenowych, oraz z podmokłymi zbiorowiskami leśnymi: sosnowy bór bagienny, borealna świerczyna bagienna, niżowy łęg jesionowo-olszynowy, źródłiskowe lasy olszowe na niżu. Wśród siedlisk nieleśnych w obszarze występują starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne zezbiorowiskami z Nympheion, Potamion, naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, a także torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą oraz torfowiska przejściowe i trzęsawiska. Wymienione siedliska podmokłe znajdują się w miejscami szerokiej dolinie rzeki Kirsny, wokół kilku zbiorników

wodnych w zagłębieniach terenu. Z innych zbiorowisk roślinnych interesujące, choć powierzchniowo nieistotne, są bogate florystycznie murawy bliźniczkowe.

Ochrona gatunkowa roślin zwierząt i grzybów

Jest jedną z form ochrony przyrody na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 627) oraz publikacji Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i zachowania we właściwym stanie gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami, a w konsekwencji także zachowanie różnorodności genetycznej i biologicznej. Ochroną gatunkową obejmowane są w szczególności gatunki rzadkie, zagrożone wyginięciem, cenne dla nauki, a także odgrywające istotną rolę w ekosystemach. Głównym celem tych działań jest zachowanie tych gatunków na naturalnie zajmowanych stanowiskach. W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony.

2. Zasoby środowiska kulturowego

Rejestr zabytków

Tabela 19 Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków

Miejscowość	Obiekt	Nr Rejestru	Data Wpisu	Gmina	Powiat
BABIAK	KOŚCIÓŁ	A-	7	LIDZBARK	LIDZBARK
	PARAFIALNY P.W. ŚW. ANNY WRAZ Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	812/O	września 1968	WARMIŃSKI	WARMIŃSKI
BLANKI	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. MICHAŁA ARCHANIOLA WRAZ Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	A- 815/O	3 września 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
BUGI	KAPLICA FILIALNA P.W. ŚW. WOJCIECHA	A- 3056/O	4 grudnia 1997	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
GAJLITY	DWÓR	A- 820/O	3 sierpnia 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
GAJLITY	SPICHLERZ	A- 821/O	2 września 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
GAJLITY	PARK KRAJOBRAZOWY	A- 3614/O	11 września 1984	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

IGNALIN	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. JANA EWANGELISTY WRAZ Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	A- 823/O	2 września 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
IGNALIN	PLEBANIA	A- 824/O	2 września 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
JARANDOWO	CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI	A- 3741/O	12 stycznia 1987	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
JARANDOWO	KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. NARODZENIA NMP	A- 3061/O	4 grudnia 1997	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
KŁĘBOWO	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. MAŁGORZATY WRAZ Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	A- 827/O	1 września 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
KNIPY	KAPLICA FILIALNA P.W. MB RÓŻAŃCOWEJ	A- 3066/O	4 grudnia 1997	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
KRASZEWO	KAPLICA ŚW. ROCHA	A- 830/O	1 września 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
KRASZEWO	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. ELŻBIETY WRAZ Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	A- 829/O	1 września 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
MARKAJMY	CMENTARZ WOJENNY Z	A- 3740/O	12 stycznia 1987	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
	OKRESU I WOJNY ŚWIATOWEJ				
MORAWA	PARK DWORSKI, KRAJOBRAZOWY	A- 3613/O	11 września 1984	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
KOCHANÓWKA	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. WAWRZYŃCA	A- 3069/O	5 grudnia 1997	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
PILNIK	2 KAPLICE PRZYBRAMNE KAPLICY P.W. ZNALEZIENIA KRZYŻA ŚW. WRAZ Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	A- 842/O	25 sierpnia 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

PILNIK	KAPLICA P.W. ZNALEZIENIA ŚW. KRZYŻA	A- 841/O	25 sierpnia 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
ROGÓŻ	KAPLICZKA PRZYDROŻNA	A- 845/O	23 sierpnia 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
ROGÓŻ	CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI	A- 3739/O	12 stycznia 1987	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
ROGÓŻ	KOŚCIÓŁ ŚW. BARBARY ŁĄCZNIE Z WYPOSAŻENIEM WNĘTRZA	A- 260/O	11 marca 1957	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
RUNOWO	KOŚCIÓŁ APOSTOŁÓW SZYMONA I JUDY WRAZ Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	A- 847/O	23 sierpnia 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
STRYJKOWO	SPICHLERZ	A- 1172/O	19 maja 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI
WORKIEJMY	KAPLICA P.W. ŚW. MARCINA	A- 3090/O	1 grudnia 1993	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARK WARMIŃSKI

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński występują następujące rodzaje obiektów wymagających ochrony konserwatorskiej:

- stanowiska archeologiczne (patrz mapa);
- obiekty zabytkowe architektury sakralnej;
- założenia pałacowe;
- parki;
- cmentarze;
- budynki użyteczności publicznej;
- założenia i obiekty architektury regionalnej.

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński w ramach archeologicznego zdjęcia Polski zlokalizowano 289 stanowisk w tym 8 grodzisk (Ignalin, Kaszuny, Łaniewo, Medyny, Runowo, Wojdyty, Zaręby, Knipy), 7 kurhanów, 3 kopce graniczne, 4 cmentarzyska, 84 miejsca określane jako osada. Obiekty te wraz ze strefami ochronnymi powinny być uwzględnione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ze sformułowanymi zasadami i wytycznymi dotyczącymi ich ochrony. Wnioski i zalecenia ochrony w/w obiektów zabytkowych sformułowano w II części Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowanie Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński.

W obszarze zmiany studium znajdują się następujące obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków:

*Tabela 20 Wykaz obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków
znajdujących się w obszarze zmiany studium*

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Lokalizacja/ uwagi	Ewidencja
1.	Kochanówka	kościół par. p.w. św. Wawrzyńca	-	-	Nr rej. A-4024 z 5.12.1997 r.
2.	Kochanówka	obelisk/pomnik ofiar I wojny światowej	-	przy kościele	gminna
3.	Kochanówka	kapliczka	-	przy kościele	gminna
4.	Kochanówka	cmentarz rzymskokatolicki/ parafialny	-	na południowym skraju wsi	wojewódzka
5.	Kochanówka	kapliczka	-	w centrum wsi	gminna
6.	Kochanówka	kapliczka	k/25	-	gminna
7.	Kochanówka	kapliczka	k/11	-	gminna
8.	Kochanówka	kapliczka	k/3	-	gminna
9.	Kochanówka	dom	3	-	gminna
10.	Kochanówka	dom	11	-	gminna
11.	Kochanówka	szkoła ob. dom mieszkalny	19	-	gminna
12.	Kochanówka	pocztą/dom	20	-	gminna
13.	Kochanówka	plebania	21	-	gminna
14.	Kochanówka	dom	22	-	gminna
15.	Kochanówka	obora	22	-	gminna
16.	Kochanówka	b. gospodarczy	22	-	gminna
17.	Kochanówka	dom	23	-	gminna
18.	Kochanówka	b. gospodarczy	23	-	gminna
19.	Kochanówka	dom	24	-	gminna
20.	Kochanówka	kuźnia	25	-	gminna
21.	Kochanówka	dom z b. gospodarczym	25	-	gminna
22.	Kochanówka Swajnie	dwór	31	-	gminna
23.	Kochanówka Swajnie	b. gospodarczy	31	-	gminna
24.	Medyny	kaplica filialna	-	-	wojewódzka
25.	Medyny	dom	1	-	gminna
26.	Medyny	krzyż metalowy		-	gminna
27.	Medyny	Zacisze Leśne - dwór	-	-	gminna
28.	Medyny	Zacisze Leśne – pawilon parkowy	-	-	gminna
29.	Medyny	młyn wodny – ob. elektrownia wodna	-	-	wojewódzka
30.	Medyny	b. gospodarczy	14	-	gminna
31.	Medyny	b. gospodarczy	26	-	gminna
32.	Medyny	b. gospodarczy	28	-	gminna
33.	Medyny	stodoła	28	-	gminna
34.	Medyny	dom	7	-	gminna
35.	Medyny	b. gospodarczy	7	-	gminna

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

36.	Medyny	stodoła	7	-	gminna
37.	Pilnik	założenie dworsko- folwarczne z parkiem, podwórzem z zabudową historyczną, zespołem stawów, ogrodem	3	-	-
38.	Pilnik	dwór	3	zespół dworsko- folwarczny	gminna
39.	Pilnik	czworak ob. bud. mieszkalny	4	zespół dworsko- folwarczny	gminna
40.	Pilnik	czworak ob. bud. mieszkalny	5	zespół dworsko- folwarczny	gminna
41.	Pilnik	dwojak ob. bud. mieszkalny	7	zespół dworsko- folwarczny	gminna
42.	Pilnik	kom. gospodarcza	7	zespół dworsko- folwarczny	gminna
43.	Pilnik	czworak ob. dom	15	zespół dworsko- folwarczny	gminna
44.	Pilnik	bud. gospodarczy z oborą	5	zespół dworsko- folwarczny	gminna
45.	Pilnik	bud. gospodarczy przy czworaku	15	zespół dworsko- folwarczny	gminna
46.	Pilnik	obora 1	k/3	zespół dworsko- folwarczny	gminna
47.	Pilnik	obora 2	k/3	zespół dworsko- folwarczny	gminna
48.	Pilnik	obora 3	k/3	zespół dworsko- folwarczny	gminna
49.	Pilnik	obora/stajnia	k/3	zespół dworsko- folwarczny	gminna
50.	Pilnik	bud. gospodarczy	k/3	zespół dworsko- folwarczny	gminna
51.	Pilnik	kuźnia/warsztat	k/3	zespół dworsko- folwarczny	gminna

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

52.	Pilnik	spichlerz	k/3	zespół dworsko-folwarczny	gminna
53.	Pilnik	remiza	k/3	zespół dworsko-folwarczny	gminna
54.	Pilnik	stodoła z wiatą	k/3	zespół dworsko-folwarczny	gminna
55.	Lidzbark Warmiński (od granicy miasta) – Medyny – Kłębowo – droga na Klutajny (granica gminy)	aleja przydrożna	-	droga powiatowa Nr 1535N	gminna

W/w wymienione obiekty znajdują się w obszarze zmiany studium tj. zgodnie z Uchwałą Nr XLII/341/2014 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 25 lipca 2014 r. w części obszaru gminy ograniczonego do sołectw: Łabno, Medyny, Kochanówka, Kierz i Pilnik.

W obszarze zmiany studium znajdują się następujące stanowiska archeologiczne:

Tabela 21 Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w gminnej ewidencji zabytków
znajdujących się w obszarze zmiany studium

L.p.	Miejscowość	Gmina	Nr obszaru AZP	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze
1.	Kierz	Lidzbark Warmiński	18-62	IV	10
2.	Kierz	Lidzbark Warmiński	18-62	III	9
3.	Kierz	Lidzbark Warmiński	18-62	II	8
4.	Kierz	Lidzbark Warmiński	18-62	I	7
5.	Kierz	Lidzbark Warmiński	19-62	I	10
6.	Kierz	Lidzbark Warmiński	19-62	II	11
7.	Kochanówka	Lidzbark Warmiński	18-62	II	2
8.	Kochanówka	Lidzbark Warmiński	18-62	IV	4
9.	Kochanówka	Lidzbark Warmiński	18-62	V	5
10.	Kochanówka	Lidzbark Warmiński	18-62	VI	6
11.	Kochanówka	Lidzbark Warmiński	18-62	III	3
12.	Kochanówka	Lidzbark Warmiński	18-62	I	1
13.	Łabno	Lidzbark Warmiński	17-62	IV	45
14.	Łabno	Lidzbark Warmiński	17-62	V	46
15.	Łabno	Lidzbark Warmiński	17-62	III	44
16.	Łabno	Lidzbark Warmiński	17-62	VI	47
17.	Łabno	Lidzbark Warmiński	17-62	II	43
18.	Łabno	Lidzbark Warmiński	17-62	VII	48
19.	Łabno	Lidzbark Warmiński	17-62	VIII	49
20.	Łabno	Lidzbark Warmiński	17-62	IX	50
21.	Łabno	Lidzbark Warmiński	17-62	X	51
22.	Łabno	Lidzbark Warmiński	17-62	XI	14
23.	Łabno	Lidzbark Warmiński	17-62	I	42

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

24.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	X	34
25.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	XII	36
26.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	XIII	37
27.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	XIV	38
28.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	XVII	41
29.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	XVI	40
30.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	IV	24
31.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	I	1
32.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	XV	39
33.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	V	25
34.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	VI	26
35.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	VII	31
36.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	VIII	32
37.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	IX	33
38.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-63	XIX	36
39.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	II	2
40.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	III	3
41.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-63	XVIII	8
42.	Medyny	Lidzbark Warmiński	17-62	XI	35

3. Stan planowania przestrzennego gminy

Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego załączono w aneksie niniejszego opracowania oraz na mapie.

4. Struktura administracyjna gminy Lidzbark Warmiński

Gmina Lidzbark Warmiński zajmuje powierzchnię 371 km². Gmina składa się z 40 sołectw i posiada 55 miejscowości, z których największe to:

- Rogóż – 647 mieszkańców;
- Kraszewo – 600 mieszkańców;
- Łaniewo – 400 mieszkańców;
- Runowo – 373 mieszkańców;
- Pilnik – 339 mieszkańców;
- Miłogórze – 301 mieszkańców.

Tabela 22 Ludność w poszczególnych miejscowościach

Lp.	Nazwa miejscowości	Ludność ogółem na 31.12.2007 r.
1.	Babiak	220
2.	Blanki	161
3.	Bobrownik	78
4.	Bugi	61
5.	Budniki	35
6.	Długołęka	45
7.	Drwęca	73

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

8.	Ignalin	247
9.	Jarandowo	128
10.	Jagoty	64
11.	Jagodów	3
12.	Koniewo	120
13.	Koniewo - Osada	90
14.	Kotowo	64
15.	Kierz	46
16.	Knipy	166
17.	Kraszewo	584
18.	Chełm	14
19.	Kochanówka	173
20.	Kłębowo	225
21.	Kłusity Wielkie	1
22.	Kaszuny	58
23.	Lauda	76
24.	Łabno	57
25.	Łaniewo	362
26.	Łaniewo leśnictwo	42
27.	Markajmy	193
28.	Marków	51
29.	Miejska Wola	69
30.	Krasny Bór	13
31.	Miłogórze	301
32.	Medyny	162
33.	Dębiec	10
34.	Morawa	153
35.	Nowa Wieś Wielka	124
36.	Nowosady	120
37.	Pomorowo	25
38.	Pilnik	338
39.	Rogóż	642
40.	Wojdyty	7
41.	Runowo	372
42.	Redy	103
43.	Redy - Osada	156

44.	Sarnowo	117
45.	Strykowo	157
46.	Suryty	77
47.	Gajlity	5
48.	Świątnik	84
49.	Stabunty	16
50.	Wielochowo	97
51.	Widryki	57
52.	Wróblak	75
53.	Workiejmy	61
54.	Zaręby	150
55.	Żytowo	37
RAZEM		6965

5. Dyslokacja przestrzenna ludności

Miejscowości położone na terenie gminy Lidzbark Warmiński charakteryzują się znacznym rozdrobnieniem przestrzennym gospodarstw rolnych na obszarze całej Gminy, tj. występowaniem znacznego odsetka zabudowy kolonijnej.

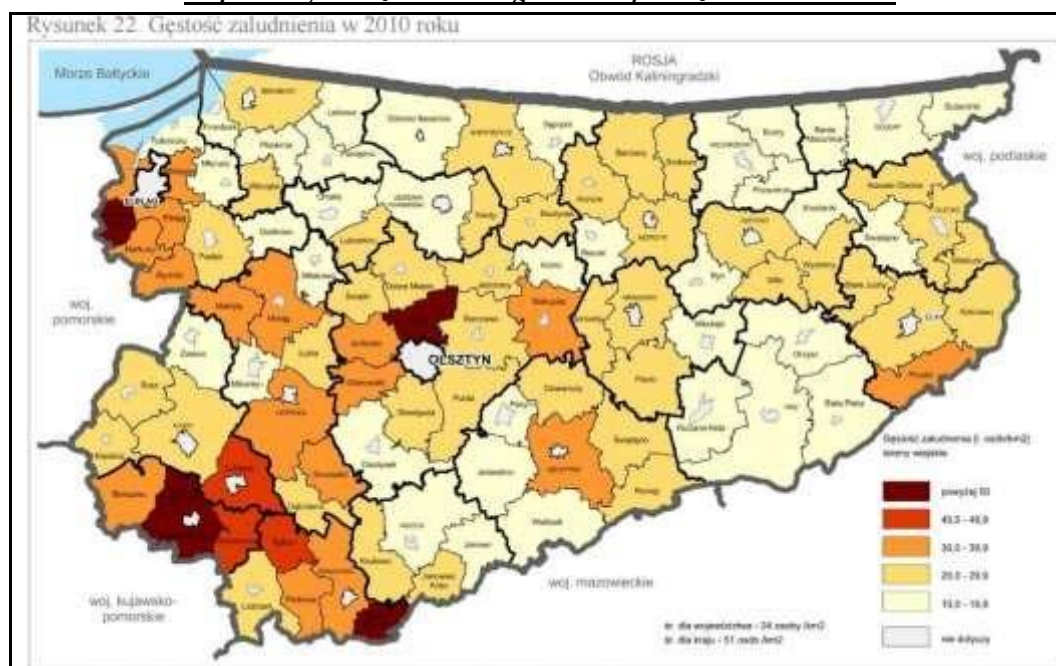
Najliczniej zamieszkiwaną miejscowością Gminy jest Rogóż – 642 mieszkańców, następnie Kraszewo (584), Runowo (372), Łaniewo (362), Pilnik (338), Miłogórze (301). Taki charakter rozmieszczenia ludności związany jest w głównej mierze z lokalizacją gospodarstw wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych Gminy oraz na obszarach cennych dla produkcji rolniczej. Wśród najmniej licznie zamieszkałych miejscowości należy wymienić: Kłusity Wielkie (1), Jagodów (3), Gajlity (5) i Wojdyty (7) (dane z UG w Lidzbarku Warmińskim wg stanu na dzień 31.12.2007 r.). Wskaźnik gęstości zaludnienia dla gminy Lidzbark Warmiński wynosi 19 osób/km², przy czym wskaźnik ten dla powiatu lidzbarskiego wynosi 46 osób/km², a dla województwa warmińsko – mazurskiego 59 osób/km².

Na tle Województwa i Powiatu wskaźnik gęstości zaludnienia Gminy charakteryzuje się znikomym zagęszczeniem ludności na 1 km², co wynika w głównej mierze z charakteru Gminy, tj. występowania rozległych obszarów rolniczych oraz pokrycia w blisko w 26% powierzchni Gminy skupiskami leśnymi.

Gmina Lidzbark Warmiński, ze względu na położenie wokół miasta Lidzbark Warmiński i istniejące z nim związki funkcjonalne (infrastruktura społeczna) i możliwości obsługi terenów infrastrukturą techniczną, powinna te walory wykorzystać.

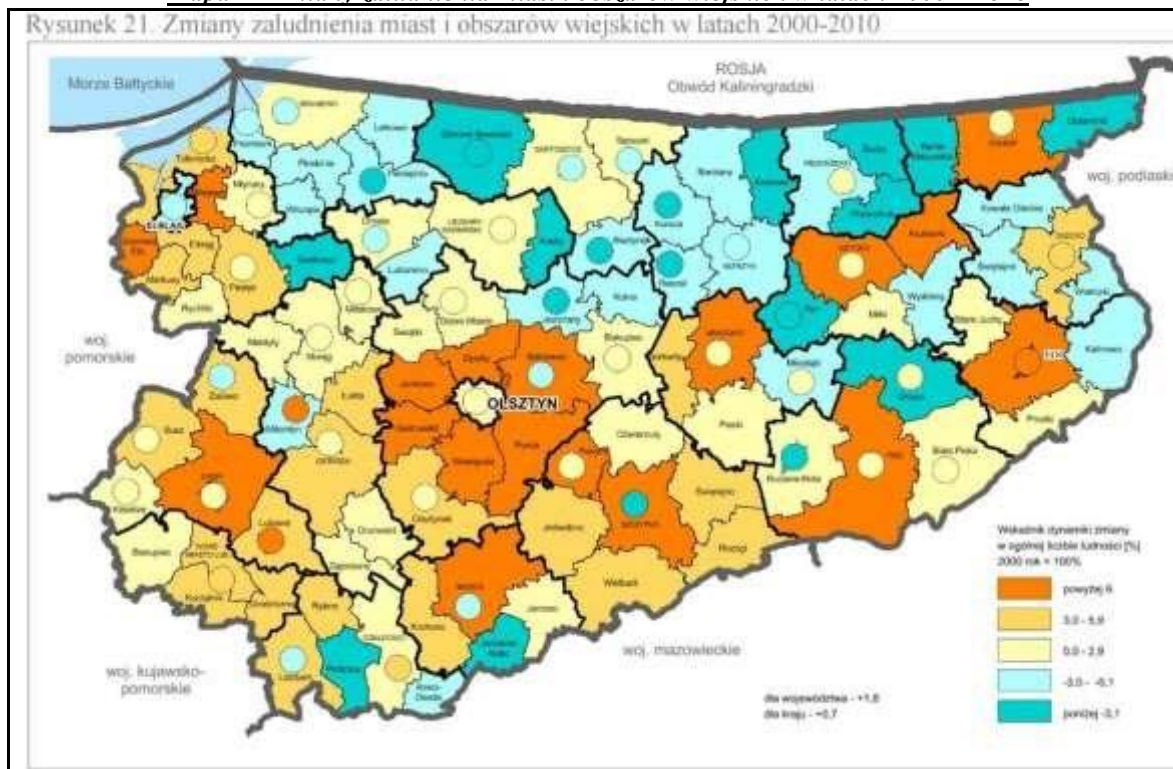
**ZMIANA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Mapa 10 Gęstość zaludnienia gmin w województwie warmińskim

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

Mapa 11 Zmiany zaludnienia miast i obszarów wiejskich w latach 2000 – 2010

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

6. Demografia

Na koniec 2007 r. liczba mieszkańców gminy Lidzbark Warmiński wynosiła 6 965 osób, z czego kobiety stanowiły 3343 osoby (ok. 48%), a mężczyźni 3622 (ok. 52%).

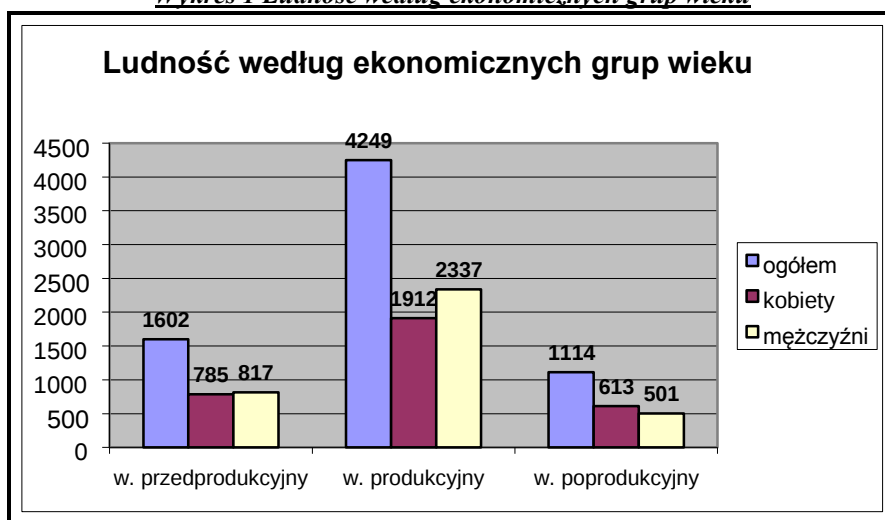
Struktura mieszkańców Gminy wg ekonomicznych grup wieku przedstawia się następująco:

- mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym – 1602 osób;
- mieszkańcy w wieku produkcyjnym – 4249 osoby;
- mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym – 1114 osób.

Analizując strukturę mieszkańców Gminy wg ekonomicznych grup wieku należy zauważyć, iż ok. 61% mieszkańców znajduje się w wieku produkcyjnym (tj. 18-59/64 lata), ok. 23% mieszkańców stanowi grupę w wieku przedprodukcyjnym (tj. 0-17 lat), pozostali mieszkańcy to grupa osób w wieku poprodukcyjnym – ok. 16%.

Poniżej na wykresie przedstawiono strukturę mieszkańców Gminy wg ekonomicznych grup wieku.

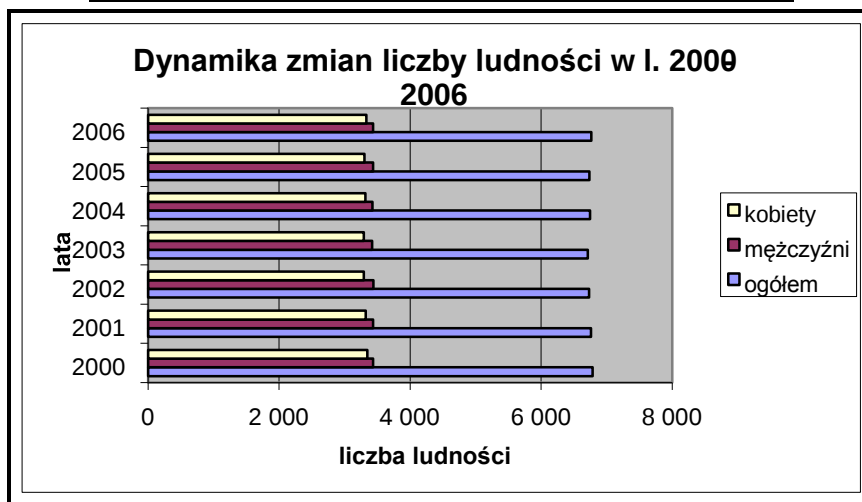
Wykres 1 Ludność według ekonomicznych grup wieku

Analizując pod względem demograficznym rozwój Gminy na przestrzeni ostatnich lat należy stwierdzić, że corocznie następuje niewielki spadek liczby ludności.

Jest on przede wszystkim konsekwencją ujemnego salda migracji oraz obniżającemu się systematycznie przyrostu naturalnego. Poniżej w tabeli i na wykresie przedstawiono trend zmian zachodzących w strukturze demograficznej Gminy Lidzbark Warmiński w latach 2000 – 2006.

Wykres 2 Dynamika zmian liczby ludności w latach 2000 – 2006

Dominujący udział mieszkańców w wieku produkcyjnym i wysoki odsetek w wieku przedprodukcyjnym świadczy o tym, iż społeczeństwo Gminy jest społeczeństwem młodym.

Niemniej jednak analiza struktury mieszkańców Gminy w latach ubiegłych pozwoliła zauważyć znikomy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost osób w wieku poprodukcyjnym. Na razie tendencja ta nie stanowi zagrożenia dla sytuacji społeczno – gospodarczej Gminy, niemniej jednak, jeśli będzie się nasilać może doprowadzić do wielu negatywnych zjawisk. Jednocześnie powoduje konieczność przewidywania rozwoju usług dla rosnących w ostatnich latach grup wiekowych.

Ruch naturalny

Ważnym czynnikiem mającym wpływ na liczbę ludności Gminy ma poziom przyrostu naturalnego. Na koniec roku 2006 współczynnik przyrostu naturalnego w Gminie Lidzbark Warmiński na 1000 mieszkańców wynosił 4,24. Jak wynika z analiz lat poprzednich wskaźnik ten stale maleje, co jest wynikiem spadku liczby urodzeń. W przypadku powiatu lidzbarskiego współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców wynosi – 0,7.

Tabela 23 Ruch naturalny

Urodzenia żywe		
ogółem	osoba	87
mężczyźni	osoba	41
kobiety	osoba	46
Zgony ogółem		
ogółem	osoba	58
mężczyźni	osoba	32
kobiety	osoba	26
Zgony niemowląt		

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

ogółem	osoba	0
mężczyźni	osoba	0
kobiety	osoba	0
Przyrost naturalny		
ogółem	osoba	29
mężczyźni	osoba	9
kobiety	osoba	20

Jak wynika z przeprowadzonej analizy gmina Lidzbark Warmiński odznacza się na tle powiatu lidzbarskiego wysokim współczynnikiem przyrostu naturalnego. Świadczy to o tym, iż Gmina nadal charakteryzuje się wysokim odsetkiem urodzeń w stosunku do liczby zgonów, czego nie można powiedzieć o Powiecie, dla którego współczynnik przyrostu naturalnego jest ujemny.

Migracje

Innym ważnym czynnikiem wpływającym na zmiany w liczbie i strukturze ludności jest migracja. Wśród migracji wyróżnia się migrację wewnętrzną i zewnętrzną. Migracja wewnętrzna to forma przemieszczania się ludności na terytorium Polski. Najczęściej jest to migracja ze wsi do miasta. Natomiast migracja zewnętrzna obejmuje napływ i odpływ poza granice Polski i jest coraz silniej zaznaczającym się zjawiskiem na terenach całego województwa warmińsko-mazurskiego. W ostatnich latach w gminie Lidzbark Warmiński zauważa się spadek liczby ludności spowodowany migracjami.

Najczęstszym powodem migracji jest możliwość zdobycia pracy w innym miejscu zamieszkania. Wysokie bezrobocie w Gminie coraz częściej jest również przyczyną migracji zagranicznych.

Tabela 24 Migracje

Migracje na pobyt stały gminne wg typu i kierunku			
zameldowania			
ogółem	osoba	60	111
miasta	osoba	39	75
wieś	osoba	19	34
zagranica	osoba	2	2
wymeldowania			
ogółem	osoba	76	122
miasta	osoba	49	104
wieś	osoba	22	8
zagranica	osoba	5	10

Jak wynika z powyższej tabeli saldo migracji jest ujemne (-1,6 na 1000 mieszkańców), co oznacza, że więcej osób wyjeżdża z Gminy niż do niej napływa. Na koniec roku 2006 saldo migracji w liczbach bezwzględnych wynosiło – 11 osób.

W 2007 r. nastąpił gwałtowny wzrost osób wyjeżdżających z terenu Gminy Lidzbark Warmiński i saldo migracji wynosiło -26 osób /w liczbach bezwzględnych/.

Prognoza demograficzna

Liczba ludności i jej struktura odgrywa ogromną rolę w procesach planistycznych realizowanych na terenie Gminy. Prognoza dotycząca ogólnej liczby ludności pokazuje jak będzie kształtowała się liczebność populacji danej jednostki samorządowej w najbliższych latach, zaś zmiany wielkości podstawowych grup wiekowych pomogą odpowiedzieć na wiele pytań związanych z realizacją gminnych celów publicznych.

Jak wynika z analiz zjawisk demograficznych zachodzących w gminie Lidzbark Warmiński liczba mieszkańców do 2015 r. będzie systematycznie malała.

Szczególnie duży spadek będzie miał miejsce w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym (dzieci i młodzieży) o około 10% i wzrost w grupie osób w wieku poprodukcyjnym o około 12%, również w wieku produkcyjnym nastąpi spadek liczby ludności, ale nie będzie on początkowo tak duży jak w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym. Główną przyczyną takiego stanu będzie obniżający się wskaźnik przyrostu naturalnego oraz pogłębiający się wciąż odsetek osób migrujących, ostatnio przede wszystkim za granicę. Jest to zjawisko w konsekwencji prowadzące do systematycznego starzenia się społeczeństwa. Taki proces wymusza na władzach samorządowych dostosowanie podejmowanych decyzji do zachodzących zmian ludnościowych, działań, które zapewnią zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy Gminy.

7. Mieszkalnictwo

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego podlega przepisom ustawy o samorządzie gminnym. W zakresie sfery mieszkaniowej zadaniem własnym Gminy jest rozwój gminnego budownictwa mieszkaniowego adekwatnie do istniejących lokalnych potrzeb. Gmina może tworzyć i posiadać gminny zasób mieszkaniowy, w skład którego wchodzi lokale stanowiące własność Gminy lub spółek prawa handlowego utworzonych z udziałem Gminy.

Zasoby mieszkaniowe

Wśród głównych zasobów mieszkaniowych w Gminie Lidzbark Warmiński należy wymienić:

- mieszkania komunalne i socjalne;
- mieszkania indywidualne w domach jednorodzinnych.

Zasób mieszkaniowy Gminy na koniec roku 2006 stanowił 81 lokali mieszkalnych. W jego skład wchodzi następujące obiekty:

- budynki (mieszkania samodzielne) – 2;
- wydzielone mieszkania w budynkach publicznych – 27;
- mieszkania w budynkach wielorodzinnych – 52, z tego 2 lokale socjalne.

Łączna powierzchnia użytkowa lokali wynosi 4 232 m².

Stan techniczny większości lokali charakteryzuje się wysokim stopniem zużycia technicznego i wymaga podjęcia działań remontowo – budowlanych. W roku 2007 do remontu zaplanowano:

- 18 lokali przeznaczonych do remontu gruntownego;
- 25 lokali przeznaczonych do remontu bieżącego.

Analiza potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikających ze stanu technicznego budynków i lokali wskazuje na konieczność poprawy warunków mieszkaniowych w około 60 % zasobu. W latach 2007-2011 planuje się sprzedaż 13 lokali:

- 2007 rok – 2 lokale;
- 2008 rok – 3 lokale;
- 2009 rok – 2 lokale;
- 2010 rok – 4 lokale;
- 2011 rok – 2 lokale.

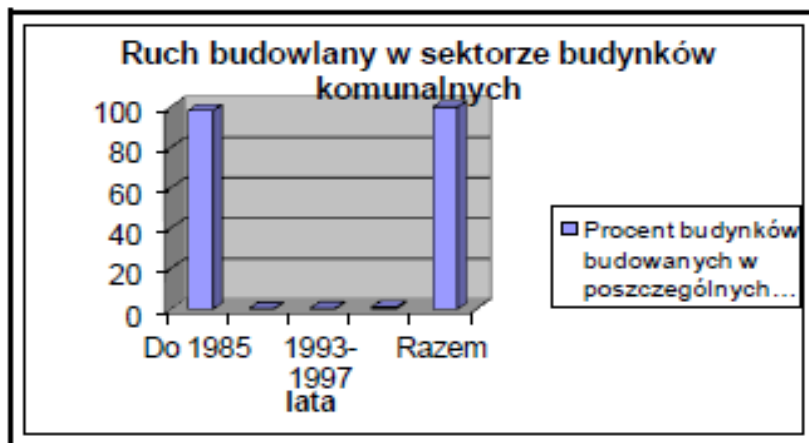
Co uzależnia się przede wszystkim od ilości złożonych wniosków o wykup budynków i lokali przez najemców. Przewidywane wydatki na remonty lokali mieszkalnych i budynków:

- 2007 rok – 103 000 zł;
- 2008 rok – 40 000 zł;
- 2009 rok – 30 000 zł;
- 2010 rok – 35 000 zł;
- 2011 rok – 50 000 zł.

Ruch budowlany w sektorze budynków komunalnych do roku 1985 oraz w latach 1986 – 2001

Najintensywniejszy okres budowlany w sektorze budownictwa mieszkaniowego miał miejsce do 1985 roku (98,4%), w kolejnych latach budowano już znacznie mniej, ok. 1% ogółu wszystkich obiektów. Poniżej w tabeli przedstawiono procesy budowlane w Gminie w poszczególnych latach:

Wykres 3 Ruch budowlany w sektorze budynków komunalnych

Prognoza rozwoju budownictwa mieszkaniowego

Jak wynika z analiz demograficznych opracowanych przez GUS dla Gminy Lidzbark Warmiński liczba ludności Gminy do 2015 roku będzie malała. Taka sytuacja spowodowana jest corocznym spadkiem liczby urodzeń oraz nasilającym się zjawiskiem migracji zewnętrznych, których saldo jest ujemne i na koniec 2006 r. wynosiło – 1,6 na 1000 mieszkańców.

Jak wynika z analizy Urzędu Gminy Lidzbark Warmiński istniejące Gminne Zasoby Mieszkaniowe (budownictwo wielorodzinne – lokale komunalne) są w zasadzie wystarczające. Wymagają jedynie znacznych nakładów na remonty i modernizacje, gdyż ich zużycie techniczne sięga w niektórych przypadkach nawet 60 – 70 %.

W najbliższych latach władze Gminy planują ich systematyczną wyprzedaż. Analizy dotyczące zapotrzebowania na mieszkania gminne, władze odniosły również do lokali socjalnych, z których wynika, że w najbliższych latach wzrosną potrzeby w tym zakresie.

Władze szacują, że zapotrzebowanie na lokale socjalne będzie wynosiło około 20 mieszkań.

Zauważa się natomiast wzrost zainteresowania terenami przeznaczonymi pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne na obszarze Gminy.

Szczególnie dużym zainteresowaniem cieszą się tereny atrakcyjne pod względem rekreacyjnym – zlokalizowane w miejscowościach: Wielochowo, Kłębowo, Blanki. Zainteresowanie to płynie głównie z zewnątrz, ale nie można wykluczyć też mieszkańców Gminy Lidzbark Warmiński. Gmina z racji swej dużej atrakcyjności przyrodniczej dysponuje wieloma obszarami, które mogłyby spełnić oczekiwania przyszłych mieszkańców.

Niezbędne jest jednak aktywne realizowanie polityki przestrzennej poprzez opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wyposażanie nowych terenów w sieci uzbrojenia technicznego, gdyż systematyczny wzrost zainteresowania budownictwem indywidualnym może w przyszłości przewyższyć posiadane rezerwy.

8. Gospodarka terenami

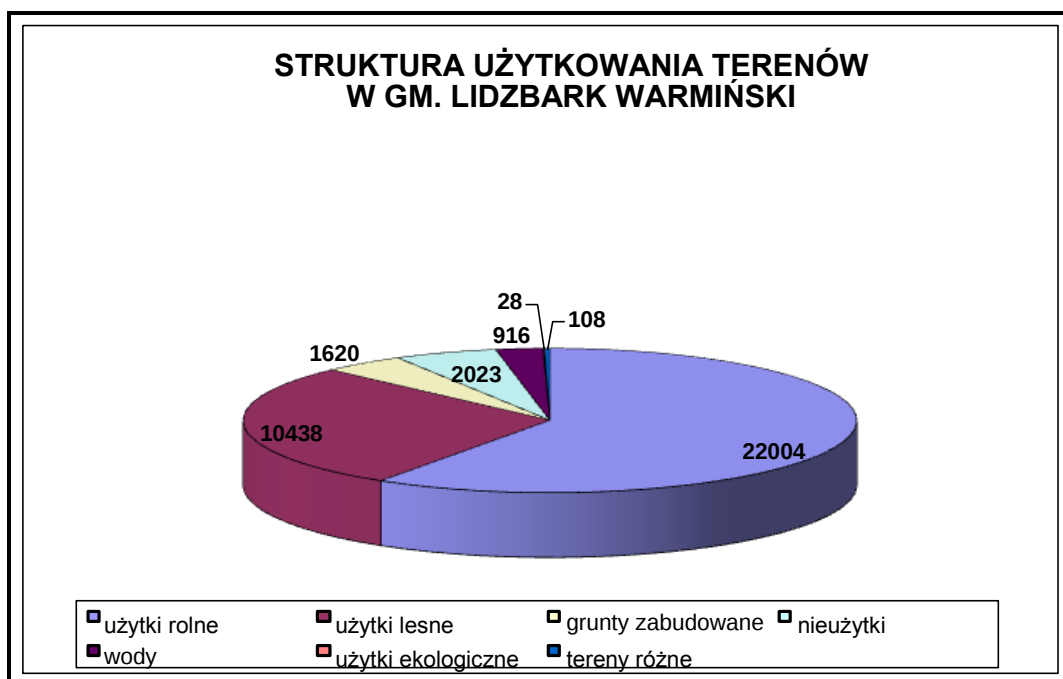
Tabela 25 Struktura użytkowania gruntów w gminie Lidzbark Warmiński

RODZAJ UŻYTKÓW	POWIERZCHNIA w [ha]
użytki rolne	22 004

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

użytki leśne	10 438
grunty zabudowane	1 620
nieużytki	2 023
wody	916
użytki ekologiczne	28
tereny różne	108
RAZEM	37138

Wykres 4 Struktura użytkowania terenów w gminie Lidzbark Warmiński

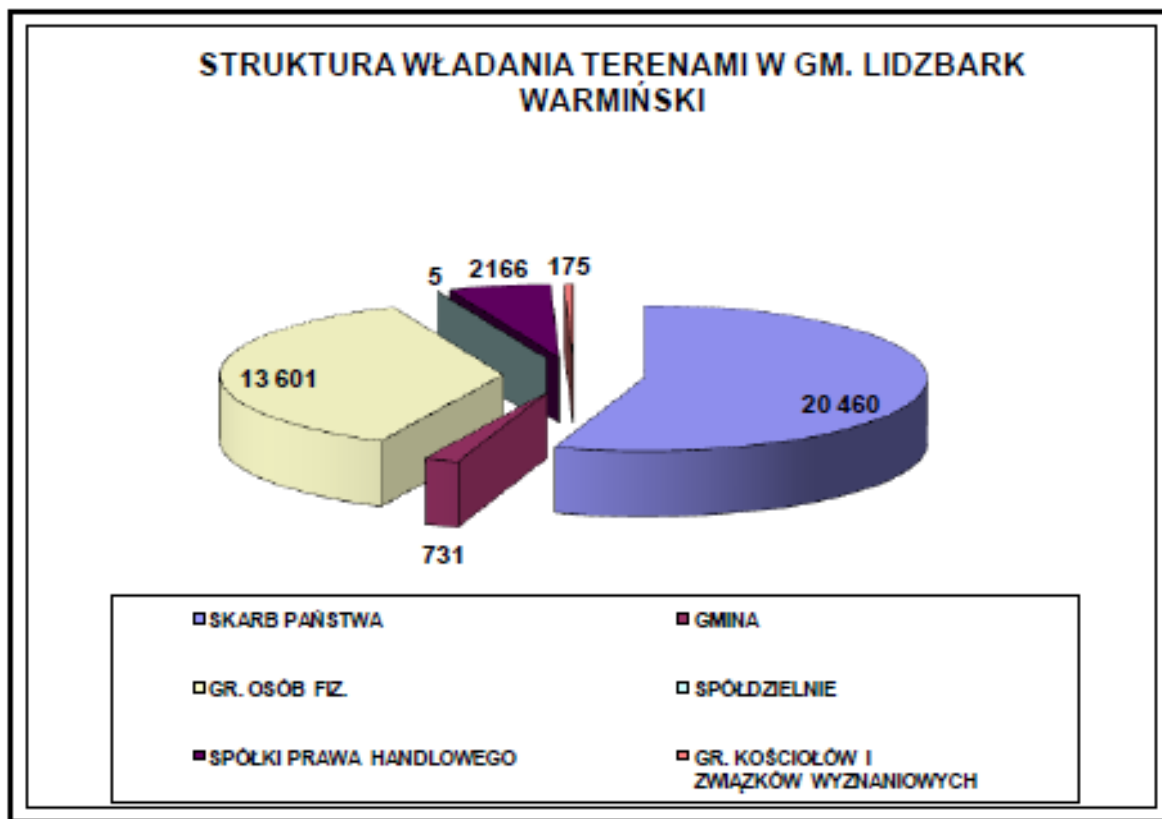
Powierzchnia Gminy Lidzbark Warmiński wynosi 37 138 ha. Analizując strukturę użytkowania terenów, zwraca przede wszystkim uwagę bardzo duży udział użytków rolnych i użytków leśnych – zajmują one odpowiednio 59% i 28% obszaru Gminy, tj. 22 004 ha oraz 10 438 ha. Najniższy odsetek stanowią natomiast użytki ekologiczne, których powierzchnia wynosi 28 ha.

Poddając analizie strukturę własności terenów zlokalizowanych w Gminie należy podkreślić, iż nadal największy udział należy do Skarbu Państwa ca 55% całego obszaru Gminy, następnie do osób fizycznych, 13 601 ha, co stanowi ca 37%. Gmina Lidzbark Warmiński jest właścicielem terenów o łącznej powierzchni 731 ha, co stanowi zaledwie 2% całego obszaru Gminy. Poniżej przedstawiono strukturę własności w Gminie Lidzbark Warmiński:

- SP – 20 460 ha;

- Gmina – 731 ha;
- osoby fizyczne – 13 601ha;
- spółdzielnie – 5 ha;
- kościoły i związki wyznaniowe – 175 ha;
- spółki prawa handlowego – 2166 ha.

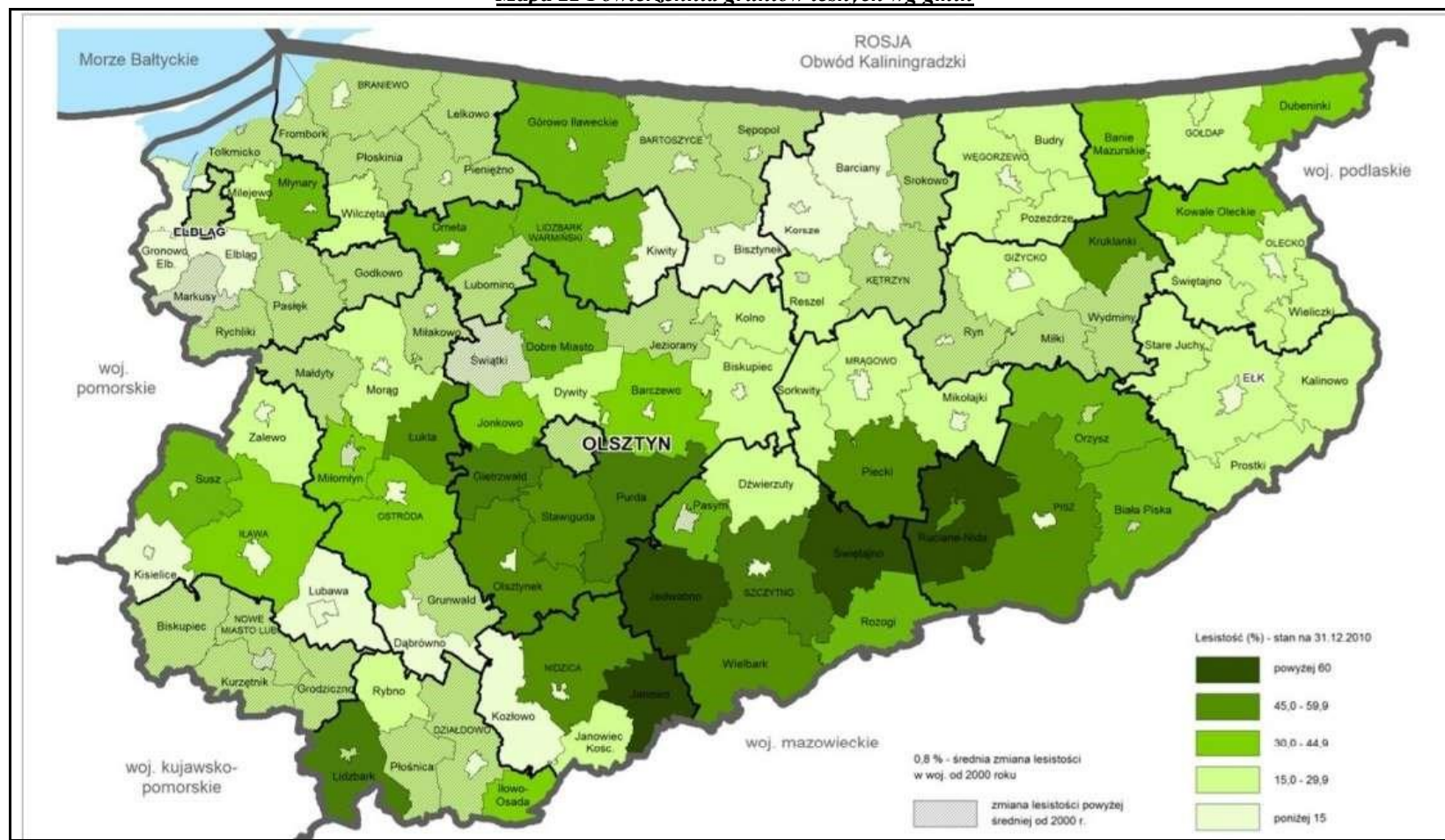
Wykres 5 Struktura władania terenami w gminie Lidzbark Warmiński

Tak znaczny udział gruntów będących we władaniu Skarbu Państwa wynika przede wszystkim z charakteru i specyfiki Gminy. Lidzbark Warmiński jest Gminą o charakterze rolniczym. Dodatkowo teren Gminy pokrywają znaczne obszary leśne będące własnością Lasów Państwowych.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Mapa 12 Powierzchnia gruntów leśnych wg gmin

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2015 r.

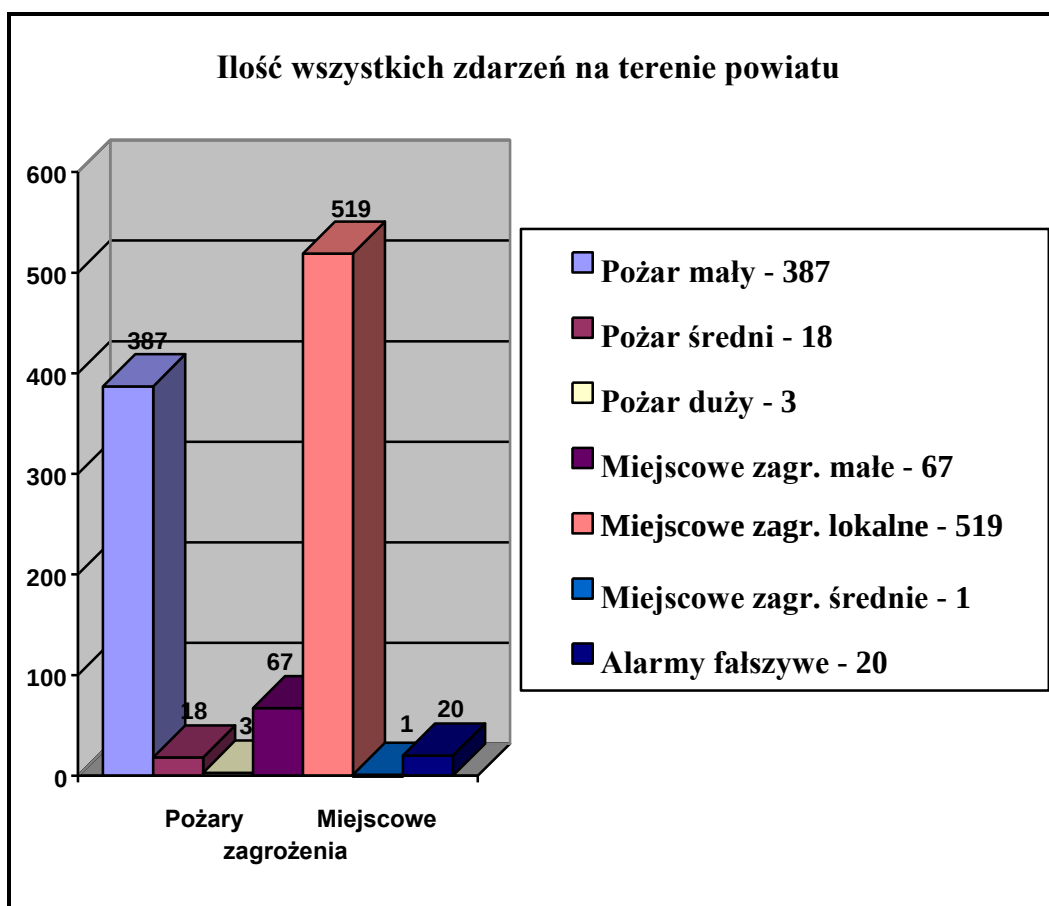
9. Bezpieczeństwo

Poczucie bezpieczeństwa odgrywa ogromną rolę w życiu każdej Wspólnoty. Stanowi jedną z podstawowych potrzeb człowieka. Zapewnienie bezpieczeństwa należy głównie do służb porządkowych funkcjonujących na terenie danego obszaru. W Gminie Lidzbark Warmiński należy wymienić dwa sektory służb porządkowych, tj. straż pożarną i policję.

Straż Pożarna

Na terenie Gminy Lidzbark Warmiński główny nadzór nad bezpieczeństwem przeciwpożarowym prowadzi Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Lidzbarku Warmińskim. Na podstawie analizy przeprowadzonej przez Komendę Powiatową Straży Pożarnej w 2007 roku liczba zdarzeń na terenie powiatu lidzbarskiego wyglądała następująco:

Wykres 6 Ilość wszystkich zdarzeń na terenie powiatu

Porównując sytuację do lat ubiegłych należy stwierdzić, iż w stosunku do 2006 roku zauważalna jest tendencja spadkowa w ilości odnotowanych zagrożeń, szczególnie duży spadek zauważono w zdarzeniach pożarów małych (spadek o 71 zdarzeń w stosunku do roku poprzedniego). Wzrost zauważono natomiast w pożarach dużych, których w roku 2006 nie odnotowano, a w 2007 wystąpiły trzykrotnie.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Tabela 26 Zdarzenia pożarowe na terenie gminy Lidzbark Warmiński

Rodzaj zdarzenia	Wielkość zdarzenia	2006	2007	Tendencja
Pożar	Mały	458	387	-71
	Średni	22	18	-4
	Duży	0	3	+3
	Bardzo duży	0	0	0
Miejscowe zagrożenie	Małe	102	67	-35
	Lokalne	527	519	-8
	Średnie	1	1	0
	Duże	1	0	-1
Alarmy fałszywe		42	20	-22
Ogółem :		1153	1015	-138

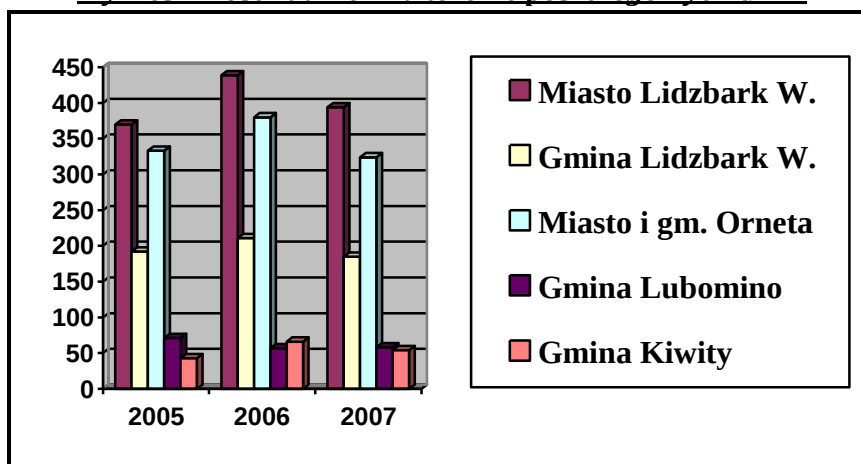
Analizując sytuację zdarzeń zachodzących w gminie Lidzbark Warmiński należy zauważyć, iż największy odsetek stanowią pożary małe (94%), pozostałe zdarzenia to pożary średnie.

Tabela 27 Ilość i wielkość pożarów na terenie poszczególnych gmin

L.p	Miasto (gmina)	Pożar mały		Pożar średni		Pożar duży		Pożar b. Duży		RAZEM	
		2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
1.	Miasto Lidzbark W.	169	145	1	5	0	0	0	0	170	150
2.	Gmina Lidzbark W.	52	32	6	2	0	0	0	0	58	34
3.	Miasto i Gmina Orneta	214	188	10	9	0	2	0	0	224	199
4.	Gmina Lubomino	10	14	1	0	0	0	0	0	11	14
5.	Gmina Kiwity	13	8	4	2	0	1	0	0	17	11
6.	Razem	458	387	22	18	0	3	0	0	480	408

W stosunku do roku 2006 Powiatowa Komenda Państwowej Straży Pożarnej odnotowała znaczny spadek w zaistniałych pożarach. Spadek ten wyniósł ca 41%.

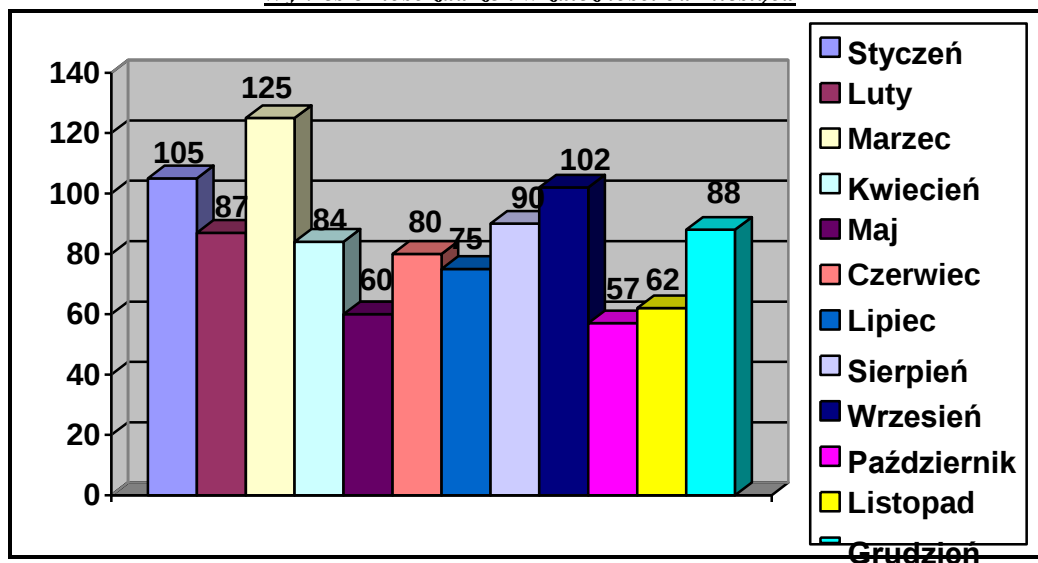
Wykres 7 Ilość zdarzeń na terenie poszczególnych Gmin

Na tle powiatu lidzbarskiego zagrożenia występujące w gminie Lidzbark Warmiński plasują Gminę na średnim poziomie pod względem ilości występujących zdarzeń.

Ilość zdarzeń, ich wielkość i charakter zależą w dużym stopniu od charakteru i wielkości Gminy oraz rodzaju działalności prowadzonej na danym obszarze i płynących z niej zagrożeń.

Wykres 8 Ilość zdarzeń w zależności od miesiąca

Analizując częstotliwość zdarzeń mających miejsce w powiecie lidzbarskim należy zwrócić uwagę na zwiększoną ilość odnotowywanych zdarzeń w poszczególnych miesiącach. W 2007 r. największą ilość zdarzeń odnotowano w miesiącach: marcu, styczniu, grudniu oraz sierpniu i wrześniu. Zwiększone występowanie zdarzeń pożarowych jest związane głównie z okresem zimowym – grzewczym oraz okresem letnim – w miesiącach suchych (głównie pożary lasów i pól).

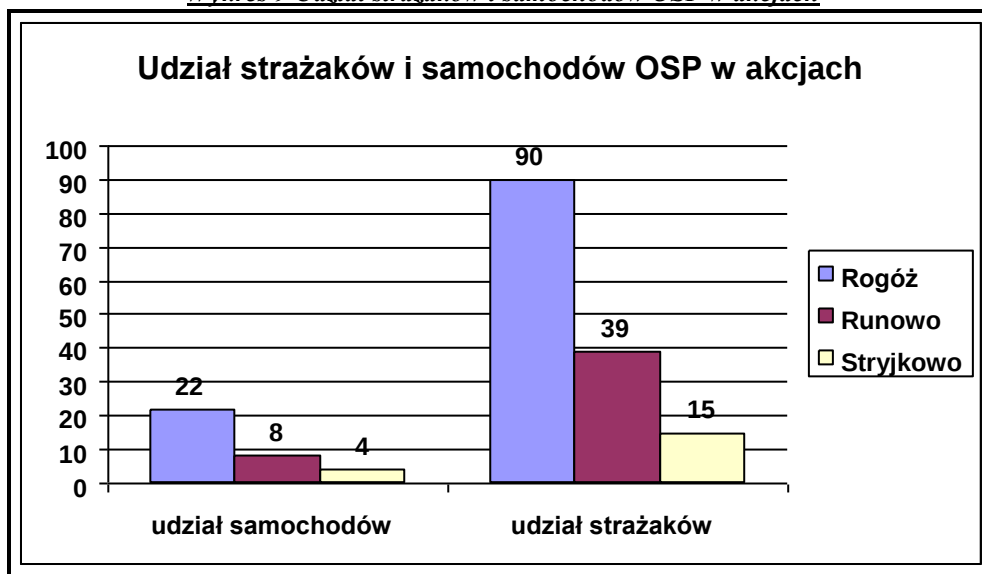
Na terenie Gminy Lidzbark Warmiński oprócz Powiatowej Komendy Państwowej Straży Pożarnej nad bezpieczeństwem czuwają również 3 zastępy Ochotniczej Straży Pożarnej. Siedziby Ochotniczych Straży Pożarnych zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Rogóż, Runowo i Strykowo. Siedziby wyposażone są w pełne zaplecze i w miarę dobre wyposażenie. Poniżej zestawiono wykaz zdarzeń i interwencji przeprowadzonych przez OSP zlokalizowanych na terenie gminy Lidzbark Warmiński.

Tabela 28 Wykaz zdarzeń i interwencji przeprowadzonych przez OSP zlokalizowanych na terenie gminy Lidzbark Warmiński

Miejscowość	Ilość interwencji	% udział w zdarzeniach	Ilość zdarzeń	Ilość interwencji	Nazwa jednostki OSP	Ilość zdarzeń	Ilość interwencji	% udział w zdarzeniu
	2006			2007				
Rogóż	41	21,35	211	24	11,37	185	22	11,89
Runowo	15	7,81		10	4,74		8	4,32
Strykowo	9	4,71		8	3,79		4	2,16
Razem :	65	33,87		42	19,90		34	18,37

W zakresie działań ratowniczo-gaśniczych prowadzonych poza granicami własnych Gmin i Powiatu przodują jednostki OSP Orneta i OSP Lubomino, które wspomagają Gminy i Powiaty sąsiednie. Pozostałe jednostki w szczególności z Gmin Kiwity i Lidzbark Warmiński nie mają tak wysokiego współczynnika % interwencji ze względu na bliskie usytuowanie Jednostki Ratowniczo – Gaśniczej w Lidzbarku Warmińskim, która w większości przypadków bierze udział w działaniach na terenie tych Gmin.

Wykres 9 Udział strażaków i samochodów OSP w akcjach

Najprężniej działającą jednostką Ochotniczej Straży Pożarnej w gminie Lidzbark Warmiński jest OSP z Rogóza. W 2007 r. podczas różnego rodzaju akcji ratowniczych udział strażaków i pojazdów gaśniczych był najwyższy spośród wszystkich OSP w Gminie.

Główne potrzeby Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Lidzbarku Warmińskim

W związku z utrzymującym się dość wysokim poziomem ilości zdarzeń należałoby zwrócić uwagę na następujące elementy zabezpieczenia Powiatu:

- unowocześnienie wyposażenia i usprzętowania jednostek straży pożarnej;
- podniesienie poziomu wyszkolenia strażaków z OSP;
- pozyskanie pojazdów gaśniczych i przeznaczonych do ratownictwa drogowego;
- modernizacja systemu hydrantowego na terenie całej Gminy.

Poszczególne jednostki realizują swoje potrzeby sprzętowe w miarę możliwości finansowych samorządów lokalnych. Trzeba jednak zwrócić uwagę na dość wysoką średnią wieku samochodów OSP, tj. prawie 25 lat oraz na braki w wyposażeniu normatywnym.

Policja

Miasto i Gminę Lidzbark Warmiński oraz Gminę Kiwity nadzoruje Komenda Powiatowa Policji w Lidzbarku Warmińskim wykonująca zadania w pełnym zakresie, w tym całodobową służbę dyżurną, w tym obsługa telefonów alarmowych i służba ochronna pomieszczeń dla osób zatrzymanych oraz koordynująca pracę policjantów podległego Komisariatu. Zadania w zakresie zapobiegania przestępczości oraz zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli w Komendzie Powiatowej Policji w Lidzbarku Warmińskim realizowane są w oparciu o „Strategię wojewódzką Policji warmińskomazurskiej na lata 2007 – 2009” z uwzględnieniem następujących celów:

- Skuteczne zapobieganie i zdecydowana eliminacja przestępstw i wykroczeń szczególnie uciążliwych dla społeczności lokalnych, w tym bezpieczeństwo w szkole;
- Rozpoznawanie i zwalczanie przestępczości kryminalnej, gospodarczej i korupcyjnej, w tym przede wszystkim o charakterze zorganizowanym oraz bezpieczeństwo w działalności gospodarczej;
- Doskonalenie przygotowań Policji do działań w sytuacjach kryzysowych. Modernizacja Policji ukierunkowana na poprawę środowiska pracy policjantów i pracowników Policji;
- Utrzymanie wysokiej społecznej oceny pracy Policji i poziomu poczucia bezpieczeństwa. Bezpieczeństwo w rejonach szczególnie atrakcyjnych turystycznie;
- Bezpieczeństwo w rejonach nadgranicznych.

Porównanie roku 2006 do 2004 w Mieście i Gminie Lidzbark Warmiński przedstawia się następująco – Miasto i Gmina Lidzbark Warmiński:

- wzrost liczby wypadków o 21 – o 105 %;
- ilość osób zabitych utrzymuje się na poziomie roku ubiegłego i wynosi 8; □ wzrost liczby rannych o 23 – o 79,3 %; □ wzrost liczby kolizji o 14 – o 5,3 %.

Jak wynika z analiz prowadzonych przez KPP w Lidzbarku Warmińskim i Ornećie najbardziej zagrożoną gminą w powiecie lidzbarskim pod względem zaistniałych zdarzeń drogowych i ich skutków jest Gmina Lidzbark Warmiński.

Na terenie gmin Lubomino i Gmina Orneta, zginęło łącznie 19 osób. Najbardziej bezpieczną Gminą pod względem zaistniałych zdarzeń i ich skutków jest Gmina Kiwity pomimo tego, że przez jej teren przebiegają główne drogi: krajowa nr 51, wojewódzka nr 513 oraz droga powiatowa Lidzbark Warmiński – Jeziorany. Miejsca wypadków drogowych ze skutkiem śmiertelnym zanotowanych w 2005 r. przez KPP w Lidzbarku Warmińskim stanowiły główne ciągi komunikacyjne:

- droga krajowa nr 51 Samolubie – Miłogórze – 4 osoby;
- droga wojewódzka nr 513 Babiak – Runowo – 2 osoby;
- droga wojewódzka nr 511 Pieszkowo – Lidzbark Warm. – 3 osoby;
- droga wojewódzka nr 507 Prasłity – Henrykowo – 8 osób.

Najbardziej tragiczną w skutkach drogą jest wojewódzka nr 507. W roku 2004 roku była nią droga wojewódzka nr 513. W przypadku drogi wojewódzkiej nr 513 została wprowadzona koordynacja wojewódzka i nastąpił spadek do okresu analogicznego roku 2004 o 25%. Na terenie działania Komendy Powiatowej Policji Lidzbark Warmiński zanotowano 10 wypadków drogowych z udziałem osób kierujących w stanie nietrzeźwości, w których zginęło 8 osób, a 5 doznało obrażeń ciała. W 3 wypadkach sprawcą był nietrzeźwy pieszy, w wyniku czego 3 osoby piesze doznały obrażeń ciała. Na 461 zaistniałych kolizji w 21 przypadkach sprawcami byli kierujący pod działaniem alkoholu, a w 3-ch przypadkach sprawcami byli nietrzeźwi piesi. W przypadku nietrzeźwych pieszych nastąpił 100% spadek w porównaniu do okresu analogicznego roku ubiegłego.

Tabela 29 Przyczyny zaistniałych wypadków drogowych

Przyczyna wypadku	2003	2004	2005	Wskaźnik procentowy w 2005
Prędkość	20	19	28	33,7
Nieustąpienie pierwszeństwa	5	6	5	6,0
Wyprzedzanie	5	3	2	2,4
Wymijanie, omijanie	1	-	4	4,8
Nieustąpienie pierwszeństwa pieszym	4	3	4	4,8
Niezachowanie bezpiecznej odległości	-	-	2	2,4
Zmęczenie, zaśnięcie	2	1	3	3,6
Piesi	-	-	8	9,6

Do głównych działań Komendy Powiatowej Policji w Lidzbarku Warmińskim należy:

- przeciwdziałanie przestępczości poprzez prowadzenie patroli miejsc zagrożonych, edukacja społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom, pomoc ofiarom przemocy, działalność antynarkotykowa, ściganie przestępstw gospodarczych i zwalczanie zachowań patologicznych społeczności lokalnej;
- poprawa bezpieczeństwa drogowego.

10. Zdrowie i opieka społeczna

Ochrona zdrowia

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb Wspólnoty samorządowej w zakresie zdrowia i polityki społecznej należy do zadań własnych Gminy. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, Gmina zajmuje się ochroną zdrowia, pomocą społeczną i polityką prorodzinną. Zapewnienie dostępu do podstawowych usług medycznych, a także wsparcie osób o najniższym statusie finansowym stanowi jeden z priorytetów działania Gminy. Podstawową opiekę profilaktyczną – leczniczą dla ludności Gminy Lidzbark Warmiński zapewnia 1 ośrodek zdrowia w Pilniku. W sprawach wymagających hospitalizacji mieszkańcy Gminy korzystają z usług Powiatowego Szpitala w Lidzbarku Warmińskim. Przy Szpitalu funkcjonuje również Pogotowie Ratunkowe obsługujące pacjentów z całego powiatu lidzbarskiego.

Oprócz placówek publicznych na terenie powiatu lidzbarskiego, tj. w mieście powiatowym Lidzbark Warmiński funkcjonują również gabinety prywatne, z których znaczna

część posiada umowę podpisaną z Narodowym Funduszem Zdrowia. Taka sytuacja umożliwia pacjentom korzystanie z usług tych gabinetów w ramach posiadanego ubezpieczenia. Na terenie Miasta Lidzbark Warmiński funkcjonują również apteki. Podczas całego roku korzystanie z pomocy ośrodka zdrowia jest zróżnicowane. Szczególnie dużą ilość zabiegów ambulatoryjnych oraz doraźnej pomocy udziela się w okresie letnim, kiedy Gminę odwiedzają turyści, a także jesienią i zimą, kiedy zauważa się zwiększoną zachorowalność.

Istniejąca publiczna placówka ochrony zdrowia wymaga modernizacji technicznej obiektów, a także poprawy sytuacji w zakresie wyposażenia.

W ciągu całego roku placówki Gminy zajmują się szeroko rozumianą profilaktyką zdrowotną mieszkańców. W ramach tej profilaktyki prowadzone są działania promujące zdrowy i aktywny tryb życia, akcje na rzecz walki z nikotyną i alkoholem, działania zachęcające do wykonywania badań profilaktycznych, także bezpłatnie.

Opieka społeczna

Pomoc społeczna realizowana jest przez Gminę przede wszystkim poprzez działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pełni w gminie funkcję dyspozytora środków publicznych skierowanych na pomoc najuboższym rodzinom z terenu Gminy. Zajmuje się także organizacją zbiorów darów materialnych dla ubogich – żywności, ubrań, podstawowych elementów wyposażenia mieszkań. Realizuje także programy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach, przeciwdziałania alkoholizmowi oraz inne.

W ostatnich latach liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim wzrasta.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim powołany został na mocy Uchwały Nr X/43/90 Gminnej Rady Narodowej w Lidzbarku Warmińskim z dnia 2 marca 1990 roku. Ośrodek składa się z 3 sekcji:

- Pomoc społeczna;
- Klub Integracji Społecznej;
- Świetlice Środowiskowe dla Dzieci:
 - Babiak,
 - Kraszewo, - Morawa.

Do działań Ośrodka należy w szczególności:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- praca socjalna, rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi;
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;

- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej;
- realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Ośrodek realizuje politykę społeczną państwa i lokalne programy w zakresie pomocy społecznej, mające na celu zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz prowadzących do życiowego usamodzielnienia się i integracji ze środowiskiem.

Ośrodek realizuje zadania z zakresu administracji rządowej, realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z ustaleniami Wojewody, co do sposobu ich realizacji. Ośrodek realizuje zadania samorządu terytorialnego w zakresie pomocy społecznej zgodnie z ustaleniami przekazanymi w tej sprawie przez Radę Gminy Lidzbark Warmiński.

Osoby objęte pomocą społeczną:

- osoby samotnie gospodarujące, o niskim dochodzie;
- gospodarstwa domowe o niskim dochodzie.

Aby zakwalifikować się i otrzymać pomoc nie wystarczy spełniać wyżej wymienionych kryteriów związanych z dochodem, należy spełniać jednocześnie oprócz ubóstwa jedną z następujących przesłanek:

- sieroctwo;
- bezdomność;
- bezrobocie;
- niepełnosprawność;
- długotrwała lub ciężka choroba;
- przemoc w rodzinie;
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze;
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizmu lub narkomanii;
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Udzielane świadczenia pieniężne:

- Zasiłek stały;
- Zasiłek okresowy;
- Zasiłek celowy;
- Zasiłek celowy specjalny;

- Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne:
 - Opłata za pobyt w domach pomocy społecznej mieszkańcom gminy,
 - Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Udzielane świadczenia niepieniężne:

- Praca socjalna z podopiecznymi;
- Poradnictwo specjalistyczne;
- Interwencja kryzysowa;
- Udzielenie posiłku, schronienia i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- Sprawienie pogrzebu osobom bezdomnym;
- Kierowanie do domów pomocy społecznej;
- Dożywianie dzieci w szkołach.

Ogółem na pomoc społeczną w 2007 r. poniesiono wydatki w kwocie 3 917 536,16 zł. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej różnymi formami pomocy objęto 669 rodziny, a 2 512 osób w rodzinach, natomiast świadczeniami pieniężnymi z pomocy społecznej objętych zostało 457 rodzin, a 1 688 osób w rodzinach.

Głównymi przyczynami ubiegania się o pomoc było: ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony macierzyństwa, długotrwała choroba, przemoc oraz niepełnosprawność.

Nadmienić należy, że Ośrodek realizuje nie tylko zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i przyznawaniem pomocy pieniężnej, ale także realizuje pracę socjalną w środowisku, doradztwo, poradnictwo oraz wykonuje zadania wynikające z innych ustaw, np. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, o zatrudnieniu socjalnym, o ubezpieczeniu zdrowotnym, o ochronie zdrowia psychicznego, o wychowaniu w trzeźwości, o przemocy w rodzinie. Realizowane zadania są zgodne z założeniami Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i Programu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną.

Podejmowane w 2007 r. działania na rzecz mieszkańców gminy podzielono na 5 głównych obszarów: rodzina, zapobieganie marginalizacji, osoby starsze i niepełnosprawne, bezrobocie oraz kształtowanie świadomości w sferze pomocy społecznej.

11. Oświata

Możliwość aktywnego uczestnictwa w zajęciach szkolnych w miejscu zamieszkania lub w bliskiej okolicy pozwala na czerpanie wiedzy w sposób nieograniczony, łatwiejszy i skuteczniejszy. Ma to ogromne znaczenie, szczególnie dla dzieci i młodzieży młodszej, wymagającej zwiększonej opieki i ochrony dorosłych. Dlatego Gmina dąży do poprawy sytuacji w oświacie starając się zapewnić uczniom jak najlepsze warunki do edukacji i wychowania.

Na obszarze Gminy administracją nad placówkami oświatowymi zajmuje się Urząd Gminy w Lidzbarku Warmińskim.

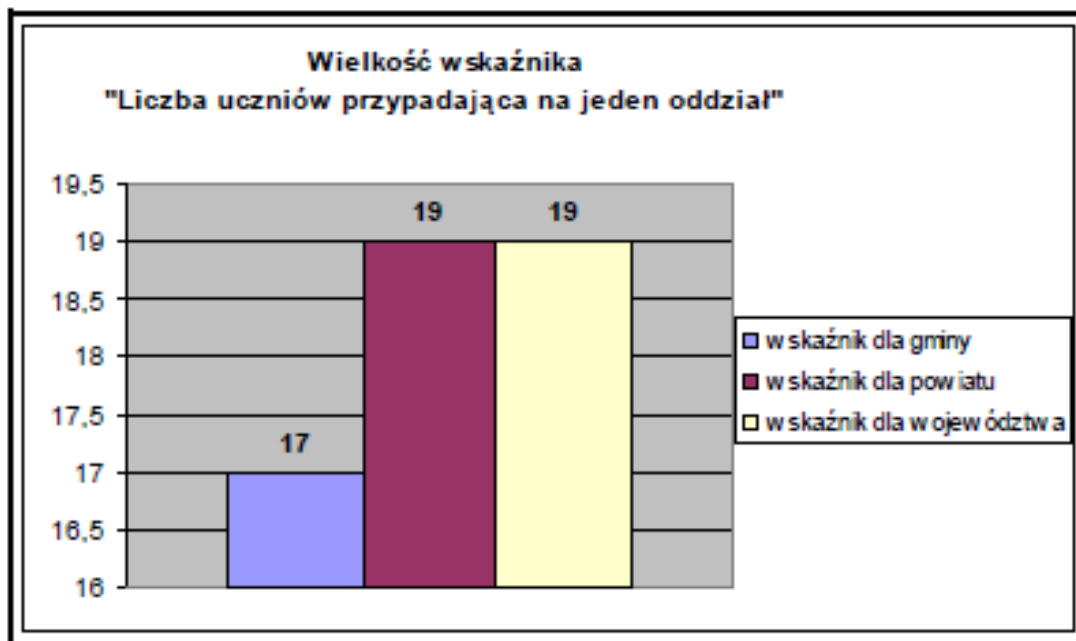
W Gminie funkcjonują 4 oddziały przedszkolne zlokalizowane przy szkołach podstawowych. Do przedszkoli uczęszcza łącznie 55 dzieci. Jak wynika z analiz Urzędu Gminy w Lidzbarku Warmińskim, oddziały przedszkolne – w 100% wypełniają obowiązek w zakresie przygotowania sześciolatków. Na terenie Gminy Lidzbark Warmiński funkcjonuje 5 Szkół Podstawowych i 3 Gimnazja. Poniżej w tabeli przedstawiono wykaz szkół, liczbę przypadających na daną jednostkę oddziałów, nauczycieli i uczniów:

**Tabela 30 Wykaz szkół, liczbę przypadających na daną jednostkę oddziałów,
nauczycieli i uczniów**

Nazwa	Adres	Liczba oddziałów	Liczba nauczycieli	Liczba uczniów
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Karola Wojtyły w Kraszewie	KRASZEWO 2	6+1 ”0”	15	124
Publiczna Szkoła Podstawowa w Kłębowie	KŁĘBOWO 7	3,5+0,5 „0”	10	55
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rogózu	ROGÓŻ 92	6+1 ”0”	14	111
Publiczna Szkoła podstawowa w Runowie	RUNOWO 55	6+1 ”0”	13	133
Szkoła Filialna w Łaniewie	ŁANIEWO 27	1,5+0,5 „0”	5	19
Publiczne Gimnazjum w Kraszewie	KRASZEWO 8	6	14	105
Publiczne Gimnazjum w Łaniewie	ŁANIEWO 27	3	8	48
Publiczne Gimnazjum w Rogózu	ROGÓŻ 92	3	9	55
	RAZEM:	35+4	88	650

Średnio w Gminie Lidzbark Warmiński na jeden oddział przypada 16,6 ucznia. Jak wynika z porównania osiągnięty wskaźnik odbiega w nieznaczny sposób od średniej w powiecie i regionie.

Wykres 10 Wielkość wskaźnika "Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział"

Jak wynika z analiz prowadzonych przez Urząd Gminy w Lidzbarku Warmińskim istniejąca baza szkolna jest adekwatna do istniejących lokalnych potrzeb. Niemniej jednak wymaga w wielu przypadkach przeprowadzenia remontów i odświeżenia, jak również dostosowanie jej do nowych wymogów i rygorów bezpieczeństwa. Poniżej przedstawiono zestawienie dotyczące wielkości i ilości pomieszczeń jakimi dysponują poszczególne placówki:

Tabela 31 Zestawienie dotyczące wielkości i ilości pomieszczeń jakimi dysponują poszczególne placówki

Szkoła	Ogółem sale lekcyjne	Pracownie		Świetlice	Sala gimnastyczna	biblioteka	Gabinet profilaktyki zdrowotnej
		komputerowa	językowa				
Szkoła podst. w Kraszewie	8	1 – 35m ²	-----	1 - 28 m ²	-----	-----	-----
Szkoła podst. w Rogózu	11 – 428m ²	1 – 32 m ²	1 – 33m ²	1 – 52 m ²	1 – 162 m ²	1 – 148 m ² / 20.449 woluminów	1 – 28 m ²
Szkoła podst. w Kłębowie	6 – 184m ²	1- 20 m ²	-----	-----	-----	1 – 59 m ² / 2.935 woluminów	-----
Szkoła podst. w Runowie	8 – 342m ²	1 – 28 m ²	-----	1 – 57 m ²	1 – 432 m ² (namiotowa)	1 – 96 m ² / 12.024 woluminów	-----
Gimnazjum w Kraszewie	6 – 276m ²	1 - 61 m ²	-----	-----	1 – 432 m ²	1 -	-----
Gimnazjum w Rogózu							

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Gimnazjum w Łaniewie	5 – 238m ²	1 -33 m ²	-----	1 – 46 m ²	-----	1 – 50 m ² / 13.164 woluminów	-----
----------------------	-----------------------	----------------------	-------	-----------------------	-------	--	-------

Sieć szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez Gminę Lidzbark Warmiński oraz granice ich obwodów:

- **Publiczna Szkoła Podstawowa w Kłębowie:** w granicach obwodu szkolnego znajdują się miejscowości: Kłębowo, Medyny, Świętnik, Jarandowo, Blanki, Suryty, Gajlity, Kierz, Łabno;
- **Publiczna Szkoła Podstawowa w Runowie:** w granicach obwodu szkolnego znajdują się miejscowości: Babiak, Drwęca, Stabunity, Kłusity Wielkie, Miejska Wola, Kaszuny, Krasny Bór, Runowo, Workiejmy, Zaręby, Bugi, Ignalin, Lauda oraz dla uczniów klas IV-VI miejscowości: Łaniewo, Długoleka, Bobrownik, Wróblík, Zwierzyniec, Leśnictwo Łaniewo.
Szkole podporządkowana jest: **Szkoła Filialna w Łaniewie:** w granicach obwodu szkolnego znajdują się miejscowości: Łaniewo, Długoleka, Bobrownik, Wróblík, Zwierzyniec, Leśnictwo Łaniewo;
- **Publiczna Szkoła Podstawowa w Rogózu:** w granicach obwodu szkolnego znajdują się miejscowości: Rogóż, Kotowo, Morawa, Budniki, Knipy, Wojdyty, Sarnowo, Markajmy, Marków;
- **Publiczna Szkoła Podstawowa w Kraszewie:** w granicach obwodu szkolnego znajdują się miejscowości: Kraszewo, Nowosady, Miłogórze, Chełm, Pomorowo, Kochanówka, Strykowo;
- **Publiczne Gimnazjum w Łaniewie:** w granicach obwodu szkolnego znajdują się miejscowości: Babiak, Drwęca, Stabunity, Kłusity Wielkie, Miejska Wola, Kaszuny, Krasny Bór, Runowo, Workiejmy, Zaręby, Bugi, Ignalin, Lauda, Łaniewo, Długoleka, Bobrownik, Wróblík, Zwierzyniec, Leśnictwo Łaniewo;
- **Publiczne Gimnazjum w Rogózu:** w granicach obwodu szkolnego znajdują się miejscowości: Rogóż, Kotowo, Morawa, Budniki, Knipy, Wojdyty, Sarnowo, Markajmy, Marków;
- **Publiczne Gimnazjum w Kraszewie:** w granicach obwodu szkolnego znajdują się miejscowości: Kraszewo, Nowosady, Miłogórze, Chełm, Pomorowo, Łabno, Kochanówka, Strykowo, Kierz, Kłębowo, Medyny, Świętnik, Jarandowo, Blanki, Suryty, Gajlity;

Nauczyciele zatrudnieni w gminnych placówkach oświatowych

Ważnym aspektem w zakresie odpowiedniej edukacji dzieci i młodzieży jest zatrudnienie odpowiedniej kadry dydaktycznej. Zarówno przygotowanie pedagogiczne, jak i psychologiczne w pracy nauczyciela odgrywa ogromną rolę. Pomoc dzieciom w odnalezieniu życiowych pasji, zainteresowań oraz odpowiednie pokierowanie w celu ich realizacji jest często zasługą doświadczonych i wykształconych pedagogów. Ma to znaczenie w każdych warunkach rozwoju dzieci i młodzieży, ale wydaje się być najistotniejsze w procesie edukacji dzieci, które z racji uboższego uposażenia, skazane są na utrudnienia w realizacji swoich dążeń. Poniżej w

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

tabeli przedstawiono stan kadry, nauczycieli zatrudnionych w gminnych placówkach oświatowych:

Tabela 32 Stan kadry, nauczycieli zatrudnionych w gminnych placówkach oświatowych

Wyszczególnienie		Liczba stosunków pracy nauczycieli					
		ogółem	bez stopnia	stażysta	kontraktowy	mianowany	dplomowany
1		2	3	4	5	6	7
Stopień doktora lub doktora habilitowanego, dyplom ukończenia studiów magisterskich i przygotowanie pedagogiczne	zatrudnieni w pełnym wymiarze zajęć	52	0	0	3	10	39
	zatrudnieni w niepeł. wymiarze zajęć	30	0	4	9	3	14
Dyplom ukończenia studiów magisterskich bez przygotowania pedagogicznego, dyplom ukończenia wyższych studiów zawodowych i przygotowanie pedagogiczne	zatrudnieni w pełnym wymiarze zajęć	4	0	0	1	1	2
	zatrudnieni w niepeł. wymiarze zajęć	2	0	0	2	0	0
OGÓŁEM	zatrudnieni w pełnym wymiarze zajęć	56	0	0	4	11	41
	zatrudnieni w niepeł. wymiarze zajęć	32	0	4	11	3	14

Obok zapewnienia odpowiedniej kadry oraz spełnienia norm ilościowych, ważnym aspektem jest zorganizowanie dzieciom i młodzieży zajęć pozaszkolnych. Działalność oświatowo – wychowawczą realizują również świetlice szkolne oraz zajęcia sportowe odbywające się w obiektach gminnych. Na terenie Gminy prowadzonych jest 5 świetlic, które zaspokajają potrzeby dzieci uczęszczających do wszystkich szkół w Gminie. Wśród obiektów sportowych należy wymienić:

- 3 obiekty sal gimnastycznych zlokalizowane w m. Rogóż, Runowo i Kraszewo;
- 2 boiska sportowe zlokalizowane w m. Rogóż i Łaniewo.

W celu realizacji zajęć pozaszkolnych jest jeszcze wiele problemów do rozwiązania.

Jednym z głównych jest modernizacja bazy sportowo – rekreacyjnej oraz poprawa wyposażenia sal komputerowych i świetlic przyszkolnych.

Władze Gminy Lidzbark Warmiński sukcesywnie prowadzą działalność remontowo – modernizacyjną w placówkach oświatowych na terenie całej Gminy w celu polepszenia warunków edukacji dzieci i młodzieży. Poniżej zestawiono wykaz przeprowadzonych w ostatnich latach remontów.

Remonty w budynkach oświatowych w latach 2003-2006:

- Gimnazjum w Łaniewie – wymiana kotła c.o. na miałowy, remont szatni szkolnej, elewacja budynku, wymiana posadzki I piętro i drobne roboty remontowe w kuchni szkolnej;
- Szkoła publiczna w Kłębowie – wymiana kotłów c.o. na miałowe w 2 budynkach szkolnych oraz drzwi zewnętrznych do kotłowni w małym budynku, klasa „O” i kuchnia;
- Gimnazjum w Kraszewie – malowanie korytarzy;
- Szkoła publiczna w Kraszewie – malowanie kuchni i stołówki szkolnej, wymiana kotła c.o.;
- Szkoła publiczna w Runowie – malowanie stołówki, korytarzy, klatki schodowej, 2-ch klas lekcyjnych i sanitariatów, rozbudowa;
- Szkoła Publiczna w Rogózu – modernizacja kotłowni, remont.

Wskazane jest, aby również następne remonty i modernizacje bazy szkolnej wiązać z termomodernizacją i działaniami podnoszącymi standard budynków.

Oprócz prac remontowych ważnym aspektem jest także systematyczna poprawa wyposażenia placówek w pomoce dydaktyczne oraz sale komputerowe.

12. Kultura

Obcowanie z kulturą odgrywa ogromną rolę w życiu każdego człowieka. Wpływa na kształtowanie właściwych postaw, rozwój intelektualny, stanowi alternatywę do spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Najważniejszą i największą placówką kulturalną w Gminie Lidzbark Warmiński jest Gminny Ośrodek Kultury w Pilniku.

Obiekt został oddany w ubiegłym roku do użytku po gruntownej przebudowie i modernizacji. Posiada dużą salę widowiskową ze sceną i odpowiednim zapleczem. W dobudowanym wejściu głównym wraz z podjazdem dla osób niepełnosprawnych znajdują się przestronne toalety i szatnie. W części biurowej usytuowano pracownię plastyczną i muzyczną, a w piwnicy zaplecze kuchenne i magazynowe. W otoczeniu Gminnego Ośrodka Kultury rozmieszczone są boiska sportowe (boisko do siatkówki i koszykówki, kort tenisowy i wymiarowe boisko do piłki nożnej). Przy bramie głównej znajdują się parkingi. Obiekt ma charakter wielofunkcyjny. Odbывают się tu imprezy o charakterze kulturalno – rozrywkowym, szkolenia dla rolników, posiedzenia Rady Gminy, wystawy i występy uczniów z terenu gminy,

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

a także spotkania różnych organizacji funkcjonujących na terenie gminy. Oprócz tego organizowane są imprezy okolicznościowe takie jak: sylwester, zabawy karnawałowe itp.

Oprócz Gminnego Ośrodka Kultury funkcjonują również świetlice wiejskie oraz świetlice środowiskowe zlokalizowane w trzech miejscowościach, tj. w Babiaku, Kraszewie i Morawie.

Świetlice wiejskie prowadzą swoją działalność w ramach zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej (zebrania wiejskie, spotkania oraz imprezy okolicznościowe).

W miejscowości Babiak, oprócz zajęć świetlicy środowiskowej, od niedawna funkcjonuje Centrum Kształcenia na Odległość na Wsi powstałe w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, którego zadaniem jest edukacja po-przez internet kierowana do szerokiej grupy odbiorców. Zaopatrzone jest w dziewięć stanowisk komputerowych z łączem internetowym, drukarkę i telefaks. Centrum przystosowane jest także dla osób niepełno-sprawnych. Każdego roku pracownicy Gminnego Ośrodka Kultury organizują w okresie od maja do października festyny o charakterze rekreacyjno – sportowym. Podczas festynów zgromadzona publiczność może obejrzeć występy estradowe zaproszonych artystów, a także występy zespołów młodzieżowych i ludowych istniejących na terenie Gminy. Chętni mogą brać udział w wielu konkurencjach sportowych o charakterze zręcznościowym i siłowym, a następnie bawić się przy muzyce często do późnych godzin nocnych. W miejscowościach Kłębowo, Runowo, Kraszewo, Łaniewo, Rogóż funkcjonują biblioteki.

**Tabela 33 Wykaz imprez kulturalnych organizowanych na terenie Gminy Lidzbark Warmiński
przez poszczególne placówki**

L.p.	Wielkość i rodzaj placówek kultury	Organizacje i stowarzyszenia działające na rzecz kultury	Imprezy kulturalne organizowane przez placówkę	Promocja
1	Gminny Ośrodek Kultury w Pilniku ▪ obiekt po generalnym remoncie i modernizacji ▪ duża sala widowiskowa wraz ze sceną i zapleczem ▪ pracownia plastyczna i muzyczna ▪ zaplecze kuchenne ▪ obiekt przystosowany dla osób niepełnosprawnych		▪ letnie festyny rekreacyjno-sportowe ▪ wystawy artystyczne ▪ konkursy na Szopkę Bożonarodzeniową, pocztówki i pisanki wielkanocne ▪ wystawy rękodzieła ludowego (hafty, wyszywanki, koronki, metaloplastyka) ▪ imprezy okolicznościowe ▪ występy artystyczne kapeli ludowej Rogóżanie ▪ zajęcia w pracowni plastycznej i muzycznej ▪ konkursy recytatorskie ▪ małe formy teatralne (konkurs Jasełek)	▪ artykuły prasowe („Gazeta Olsztyńska”, „Gazeta Lidzbarska”) ▪ radio i TV
2	Świetlica środowiskowa w Babiaku ▪ pomieszczenia w	Koło Gospodyń Wiejskich Babiacki Klub	▪ letnie imprezy plenerowe dla społeczności lokalnej ▪ zajęcia dla dzieci i	j.w

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

	budynku po byłej szkole ▪ sala dobrze wyposażona ▪ zaplecze kuchenne i toalety ▪ obiekt przystosowany dla osób niepełnosprawnych ▪ obok amfiteatr, plac zabaw dla dzieci i boiska sportowe ▪ Centrum Kształcenia na Odległość na Wsi wyposażone w stanowiska komputerowe przeznaczone do dokształcania dla mieszkańców gminy i powiatu	Sportowy	młodzieży trzy razy w tygodniu, a w okresie wakacyjnym i podczas ferii codziennie ▪ festyny rekreacyjnosportowe ▪ imprezy okolicznościowe ▪ zebrania KGW, sportowców, spotkania i szkolenia rolników	
3	Świetlica środowiskowa w Kraszewie		▪ zajęcia dla dzieci i młodzieży trzy razy w tygodniu oraz codziennie podczas wakacji i ferii ▪ imprezy okolicznościowe ▪ spotkania mieszkańców	j.w.
4	Świetlica środowiskowa w Morawie		▪ zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej trzy razy w tygodniu oraz codziennie podczas wakacji i ferii ▪ imprezy okolicznościowe	
5	Świetlica wiejska w Runowie	Ochotnicza Straż Pożarna	▪ zebrania ogólnowiejskie, szkolenia i kursy dla rolników ▪ imprezy okolicznościowe ▪ zabawy wiejskie	
6	Świetlica wiejska w Ignalinie		j.w.	
7	Świetlica wiejska w Koniewie		j.w.	
8	Świetlica wiejska w Rogózu	Koło Gospodyń Wiejskich Ochotnicza Straż Pożarna	▪ próby i występy artystyczne kapeli ludowej Rogózanie ▪ imprezy okolicznościowe ▪ zebrania ogólnowiejskie ▪ szkolenia i kursy ▪ spotkania drużyn OSP (szkolenia i kursy)	
9	Świetlica wiejska w Kochanówce		▪ spotkania ogólnowiejskie ▪ imprezy okolicznościowe ▪ szkolenia rolnicze	

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

10	Świetlica wiejska w Knipach		j.w.	
11	Świetlica wiejska w Miejskiej Woli		j.w.	
12	Świetlica wiejska w Łaniewie	Koło Gospodyń Wiejskich	▪ spotkania KGW ▪ imprezy okolicznościowe ▪ spotkania i szkolenia rolnicze	
13		Koło Gospodyń Wiejskich Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Lidzbark Warmiński w Blankach	▪ spotkania KGW ▪ imprezy okolicznościowe	
14		Ochotnicza Straż Pożarna w Strykowie	– spotkania i szkolenia – druhow OSP – imprezy okolicznościowe	

Władze Gminy Lidzbark Warmiński systematycznie modernizują istniejące placówki kultury. Poniżej przedstawiono wykaz remontów przeprowadzonych w ostatnich latach.

Remonty w świetlicach wiejskich w latach 2003-2006:

- świetlica w Kochanówce;
- świetlica w Ignalinie;
- świetlica w Kłębowie;
- świetlica w Nowej Wsi Wielkiej;
- świetlica w Runowie;
- świetlica w Babiaku;
- świetlica przy O.S.P. w Rogożu;
- świetlica w Łaniewie;
- świetlica w Kraszewie;
- świetlica w Morawie.

Remonty w bibliotekach:

- biblioteka w Kłębowie – malowanie, wymiana 2-ch okien, ścianki działowe, posadzki;
- drobne roboty awaryjne w bibliotece w Runowie.

Remonty przeprowadzone w I poł. 2007 r.:

- Biblioteka w Kraszewie;
- Biblioteka w Runowie;
- Gminny Ośrodek Kultury w Pilniku.

13. Sport i rekreacja

Baza sportowo – rekreacyjna na terenie Gminy

Na terenie Gminy funkcjonują następujące obiekty sportowe:

- **Stadion wiejski w Babiaku** (obiekt posiada płytę boiskową główną i boczną, boisko do siatkówki, plac zabaw dla dzieci, a także amfiteatr ze sceną. Całość usytuowana jest w pobliżu świetlicy wiejskiej, w której mieści się zaplecze kuchenne, sanitarne oraz miejsca parkingowe);
- **Kompleks sportowy w Runowie** (obejmuje wymiarowe boisko do piłki nożnej, boisko do plażowej piłki siatkowej, oraz mini boisko do piłki koszykowej);
- **Kompleks sportowy w Pilniku** (obejmuje pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej, boiska do siatkówki i koszykówki oraz kort tenisowy);
- **Boisko sportowe w Ignalinie** (niewymiarowe boisko do piłki nożnej dla drużyn 6-osobowych);
- **Boisko sportowe w Koniewie** (boisko do piłki nożnej);
- **Boisko sportowe w Miłogórze** (boisko do piłki nożnej dla drużyn 9-osobowych);
- **Boisko sportowe w Rogózu** (boisko trawiaste do piłki siatkowej, hala sportowa przy szkole podstawowej i gimnazjum);
- **Boisko sportowe w Łaniewie** (trawiaste boisko do piłki nożnej niepełnowymiarowe);
- **Boisko sportowe w Nowosadach** (boisko do piłki nożnej dla drużyn 6-osobowych).

Ponadto należy zaznaczyć, że wszystkie szkoły z terenu Gminy posiadają swoje obiekty sportowe, przy czym tylko trzy szkoły zlokalizowane w Runowie, Kraszewie i Rogózu posiadają hale sportowe.

Planowane inwestycje w zakresie sportu i rekreacji – w 2008 r. zostanie oddane do użytku boisko piłkarskie w Kraszewie, a także planowane są budowy boisk w Strykowie, Knipach, Rogózu i Morawie. Modernizacji wymaga także boisko szkolne w Kłębowie. W dalszej kolejności należałoby zastanowić się nad potrzebą rozbudowy boisk sportowych w m. Ignalin i Łaniewo.

Formy organizacyjne sportu

W roku 2007 został powołany do życia Gminny Klub Sportu, którego głównym zadaniem jest propagowanie sportu i rekreacji, promowanie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego na terenie gminy. Ze względu na ogromną popularność piłki nożnej Gminny Klub Sportu powołał w porozumieniu z poszczególnymi sołectwami Gminną Ligę Piłki Nożnej. Zawody piłkarskie rozgrywane są od maja do października, biorą w nich udział reprezentacje sołectw, a drużyna zwycięska otrzymuje puchar ufundowany przez Wójta Gminy. Dla dzieci i młodzieży szkół podstawowych i gimnazjów prowadzone są rozgrywki piłkarskie o tytuł „Mistrza Gminy”. W okresie letnim dużym zainteresowaniem cieszą się zajęcia w „Szkółce Piłkarskiej”, a także treningi i zajęcia sportowe na boisku przy GOK-u w Pilniku. W okresie jesiennym tradycyjnie już w sali widowiskowej rozgrywane są finały tenisa stołowego dla młodzieży szkolnej. W Rogózu przy szkole działa Ludowo-Uczniowski Klub Sportowy, którego priorytetową dyscypliną są zapasy. Na rok 2008 zaplanowano turniej piłki plażowej w Runowie drużyn mieszanych dla młodzieży i dorosłych. Oprócz wymienionych przedsięwzięć wszyscy uczestnicy festynów rekreacyjno – sportowych mogą sprawdzić się na kanwie sportowej, biorąc udział w wielu konkurencjach. Przedstawione powyżej imprezy sportowe i

rekreacyjne finansowane są głównie z budżetu Urzędu Gminy, ale także częściowo przez sponsorów.

Na podstawie analiz i informacji uzyskanych w Gminie należy stwierdzić, iż istniejąca baza sportowa w połączeniu z zaplanowanymi już inwestycjami w zupełności wystarczy do zaspokojenia potrzeb rekreacji i sportu.

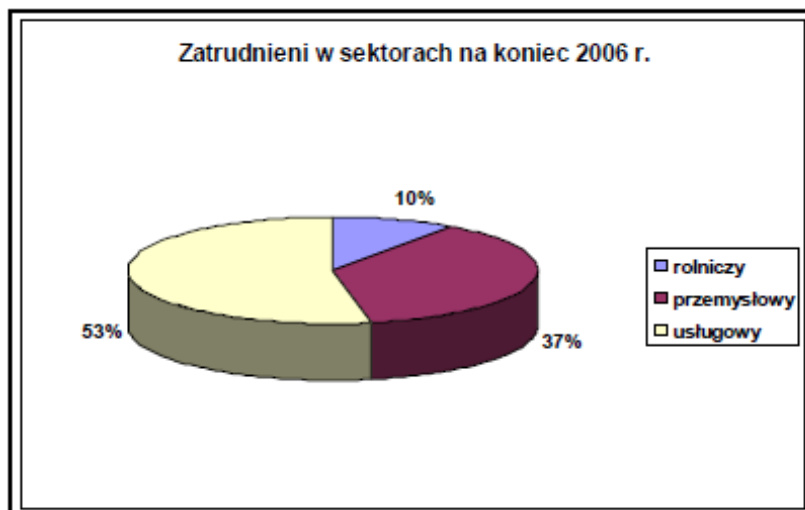
Problem aktywności sportowej należy traktować jako działalność masową i w pełni amatorską. Nie należy tworzyć drużyn czy zespołów o charakterze wyczynowym, do tego celu powołane są kluby sportowe stowarzyszone w związkach sportowych, których działalność określają statuty i regulaminy.

14. Zatrudnienie

Analiza lokalnego rynku pracy wymaga nie tylko zbadania zjawisk zachodzących na obszarze Gminy, ale również odniesienia ich do stanu zatrudnienia i bezrobocia w powiecie lidzbarskim i województwie warmińsko – mazurskim. Głównym zadaniem w obszarze rynku pracy i bezrobocia jest zmniejszenie bezrobocia i zwiększenie poziomu zatrudnienia.

Diagnoza sytuacji występującej na rynku pracy, określenie podstawowych celów i zadań do realizacji, aktywne ich wdrażanie, a także monitoring ich realizacji to główne z działań prowadzonych na terenie Gminy Lidzbark Warmiński przez Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmińskim. Gmina Lidzbark Warmiński ze względu na sąsiedztwo miasta Lidzbark Warmiński z jego rynkiem pracy ma wyjątkowo korzystną sytuację, mimo braku miejsc pracy na swoim terenie. Struktura zatrudnienia w zarówno w Powiecie, jak i Gminie Lidzbark Warmiński jest dość jednorodna. Większość mieszkańców znajduje zatrudnienie w usługach (53%), przemyśle (37%) i rolnictwie (10%), przy czym miejsca zatrudnienia zlokalizowane są głównie poza obszarem Gminy Lidzbark Warmiński – tj. w mieście Lidzbark Warmiński oraz w Olsztynie. Jedynie zatrudnieni w sektorze rolniczym pracują w większości w miejscu zamieszkania, tj. na obszarze Gminy.

Wykres 11 Zatrudnieni w sektorach na koniec 2006 r.

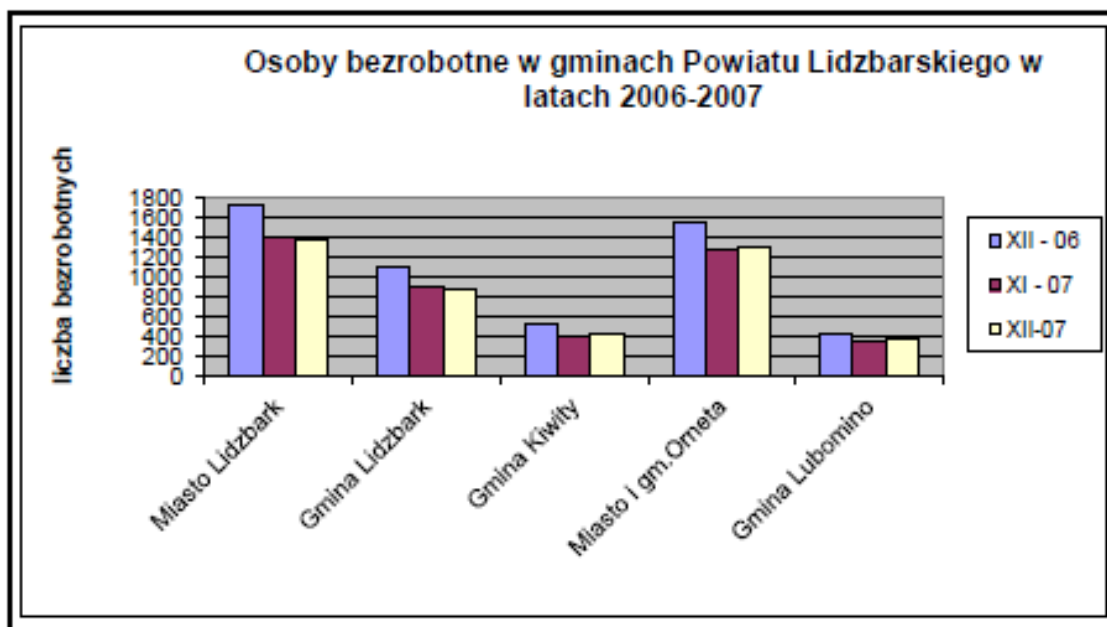

Stopa bezrobocia w powiecie lidzbarskim i gminie Lidzbark Warmiński maleje. Jest to związane głównie z migracjami ludności, których głównym powodem jest możliwość zdobycia pracy. Wśród głównych migracji ludności należy wymienić migracje wewnętrzne do Miasta powiatowego Lidzbarka Warmińskiego oraz Miasta wojewódzkiego Olsztyna, oraz migracje zewnętrzne za granicę. Analizując sytuację osób bezrobotnych zamieszkujących w gminie Lidzbark Warmiński, należy zwrócić uwagę na systematyczny spadek osób zarejestrowanych jako bezrobotne w ostatnich latach. Poniżej w tabeli i na wykresie przedstawiono dynamikę zmian w sferze bezrobocia w gminie Lidzbark Warmiński i pozostałych gminach powiatu lidzbarskiego:

Tabela 34 Osoby bezrobotne w gminach powiatu lidzbarskiego w latach 2006-2007

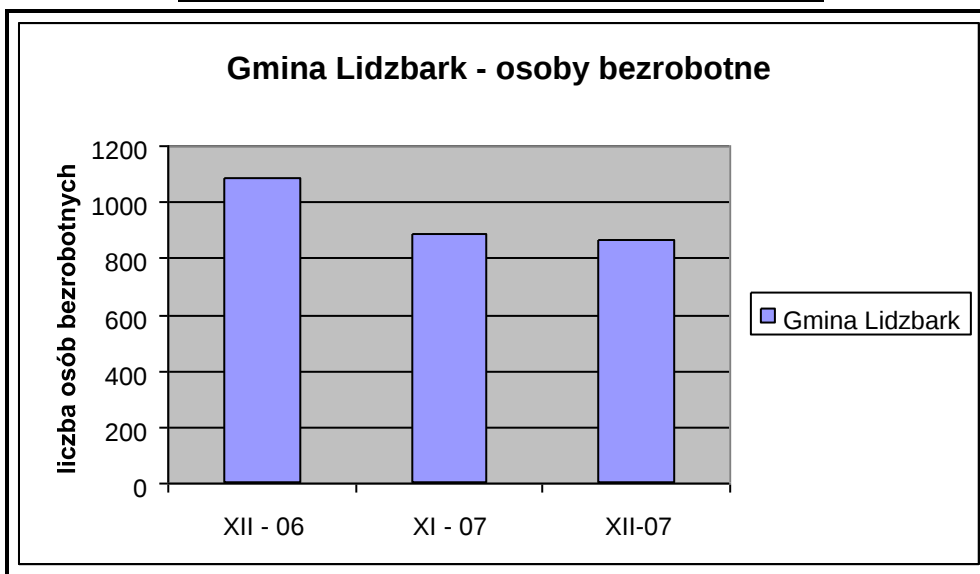
Jednostka teryt.	Bezrobotni ogółem			wzrost/spadek w % *		wzrost/spadek w liczbach	
	XII - 06	XI - 07	XII- 07	4:2	4:3	4-2	4-3
Miasto Lidzbark	1708	1399	1365	-20,1	-2,4	-343	-34
Gmina Lidzbark	1087	890	865	-20,4	-2,8	-222	-25
Gmina Kiwity	531	399	413	-22,2	3,5	-118	14
Miasto i gm. Orneta	1546	1279	1303	-15,7	1,9	-243	24
Gmina Lubomino	430	356	383	-10,9	7,6	-47	27
Powiat Lidzbark	5302	4323	4329	-18,4	0,1	-973	6

Wykres 12 Osoby bezrobotne w gminach powiatu lidzbarskiego w latach 2006-2007

Poniżej na wykresie przedstawiono dynamikę zmian liczby osób bezrobotnych w Gminie Lidzbark Warmiński w latach 2006 – 2007.

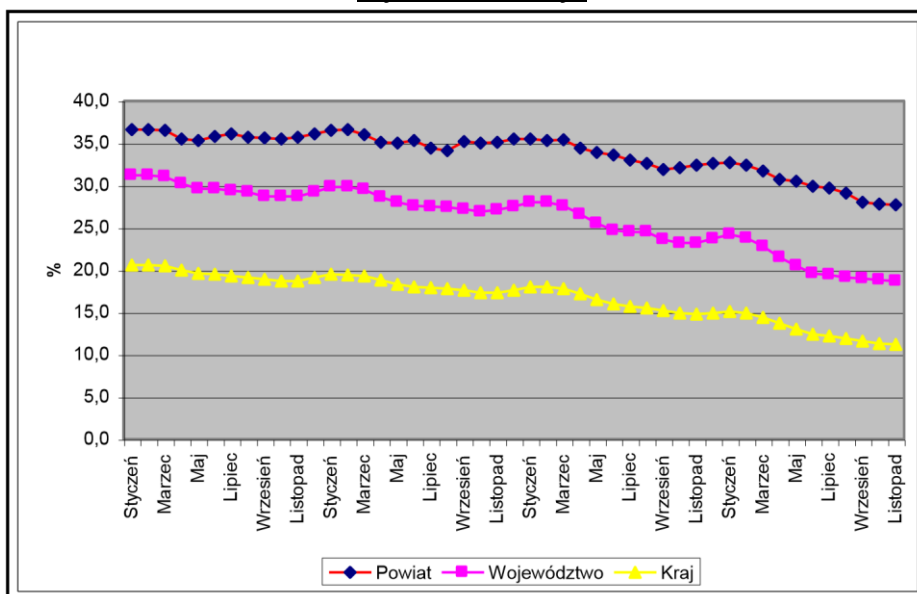
Wykres 13 Gmina Lidzbark Warmiński – osoby bezrobotne

Jak wynika z powyższego wykresu sytuacja w sferze bezrobocia ulega ciągłym przemianom w kierunku spadku bezrobocia i jest to tendencja, którą można zaobserwować nie tylko na obszarze Gminy Lidzbark ale również na obszarze całego powiatu lidzbarskiego, województwa warmińsko – mazurskiego oraz kraju.

W Polsce jednym z podstawowych wskaźników obrazujących sytuację na lokalnym rynku pracy jest stopa bezrobocia¹. W powiecie lidzbarskim wskaźnik ten na koniec listopada 2007 r. wynosił 27,7%, a średnia dla województwa warmińsko-mazurskiego 18,7%. Jak wynika z przedstawionych statystyk problem bezrobocia w analizowanym obszarze jest nadal poważny.

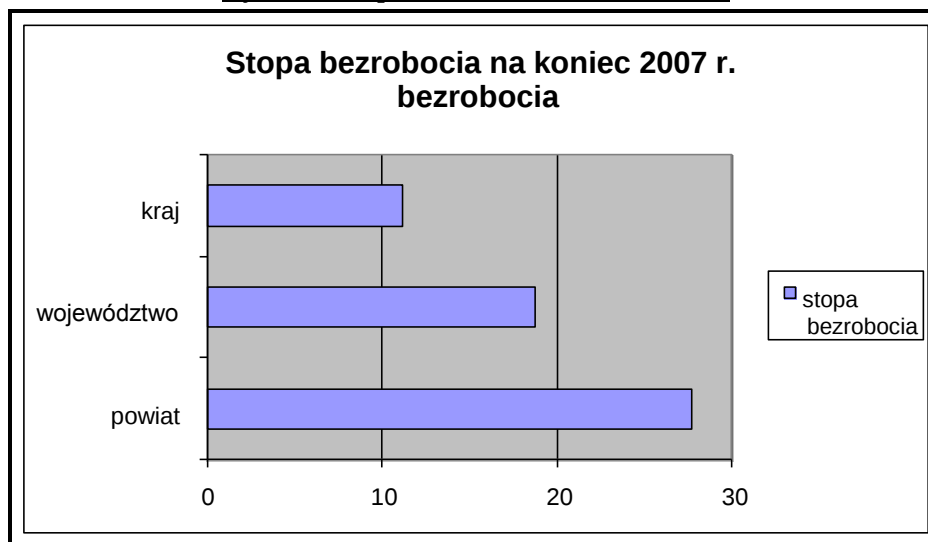
**Wykres 14 Dynamika zmian stopy bezrobocia w latach 2004 – 2006 w powiecie,
województwie i kraju**

Stopa bezrobocia na koniec listopada 2007 r. :

- powiat – 27,7 %;
- województwo – 18,7 %;
- kraj – 11,2 %.

Wykres 15 Stopa bezrobocia na koniec 2007 r.

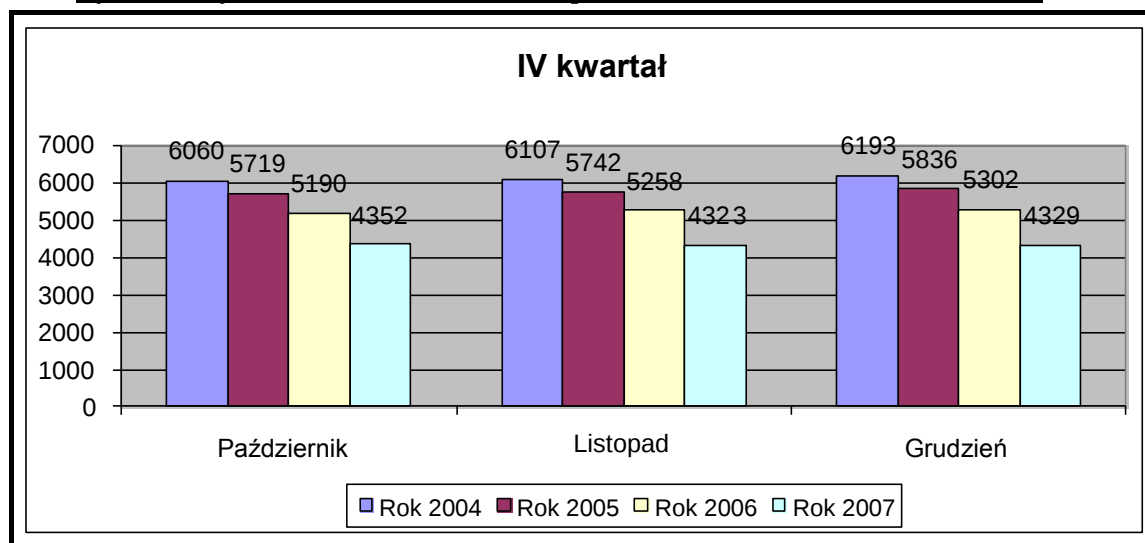

Stopa bezrobocia w powiecie lidzbarskim na tle województwa warmińsko-mazurskiego i kraju:

- w stosunku do średniej krajowej stopa bezrobocia na terenie działania Urzędu Pracy jest wyższa o 16,5 punktów procentowych (kraj 11,2%);
- w stosunku do województwa stopa bezrobocia w powiecie jest wyższa o 9,0 punktów procentowych (województwo – 18,7%).

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmińskim.

Wykres 16 Dynamika zmian w bezrobociu w powiecie lidzbarskim w latach 2004 – 2007

Na podstawie badań prowadzonych przez grupę powiatowych urzędów pracy w województwie warmińsko-mazurskim w zakresie badania zjawiska bezrobocia szacuje się, że udział mieszkańców gminy w tzw. „szarej i czarnej strefie” jest nadal znaczny. Zakłada się, że w powiecie lidzbarskim jest to ok. 35% spośród grupy osób bezrobotnych. Zjawisko bezrobocia w powiecie lidzbarskim, a tym samym w przynależnych do niego gminach, w tym w gminie Lidzbark Warmiński jest jednym z najważniejszych problemów społecznych i ekonomicznych. Jest to problem skutkujący wieloma negatywnymi konsekwencjami dla gospodarki regionu i osób bezrobotnych.

Dynamika zmian zjawiska bezrobocia w gminie Lidzbark Warmiński, choć wykazuje tendencję spadkową, nadal stanowi ogromny problem.

W ostatnim okresie, tj. na koniec 2007 roku liczba osób bezrobotnych nie spadła już tak znacząco, jak w latach ubiegłych, niemniej jednak nadal ma charakter spadkowy.

Charakterystyczną cechą rynku pracy w powiecie lidzbarskim jest zjawisko długotrwałego bezrobocia.

Powoduje ono wykluczenie społeczno – zawodowe dużej grupy mieszkańców, charakteryzującej się na ogół niskim poziomem wykształcenia, krótkim stażem pracy lub jego brakiem. Znaczny odsetek tej grupy stanowią kobiety, co stanowi istotny problem społeczny. Działania aktywizujące Gmina powinna skupiać w głównej mierze na tym problemie. W ramach istniejącego Klubu Integracji Społecznej prowadzonego przez GOPS realizowany jest program lokalny pn. "JESTEŚMY Z TOBĄ" skierowany, między innymi do osób długotrwale bezrobotnych. Partnerami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w realizacji programu są: Urząd Gminy w Lidzbarku Warmińskim, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmiński. W ciągu 2007 roku w Klubie Integracji Społecznej zatrudniono 45 osób na 5,5 miesiąca w ramach robót publicznych oraz przyjęto 3 osoby do odbycia przygotowania zawodowego. Wszystkie osoby zostały skierowane do Urzędu Gminy w Lidzbarku Warmiński do wykonywania prac budowlanych i remontowych przy obiektach i budynkach komunalnych oraz do wykonywania prac porządkowych przy trawnikach, zieleńcach i obiektach gminnych.

15. Rynek pracy

Gmina Lidzbark Warmiński jest gminą typowo rolniczą. Posiada dość dobre warunki glebowe do rozwoju produkcji rolnej, zarówno w sferze produkcji rolniczej, jak i zwierzęcej.

Stąd też głównymi gałęziami gospodarki rolnej są uprawa zbóż oraz hodowla bydła mlecznego i trzody chlewnej.

Na terenie Gminy brak jest dużych zakładów pracy.

W większości działalność gospodarczą prowadzą osoby fizyczne. Nie są to jednak duże podmioty. W głównej mierze prowadzona jest działalność gospodarcza związana z sektorami: handlu, usług i produkcji na małą skalę.

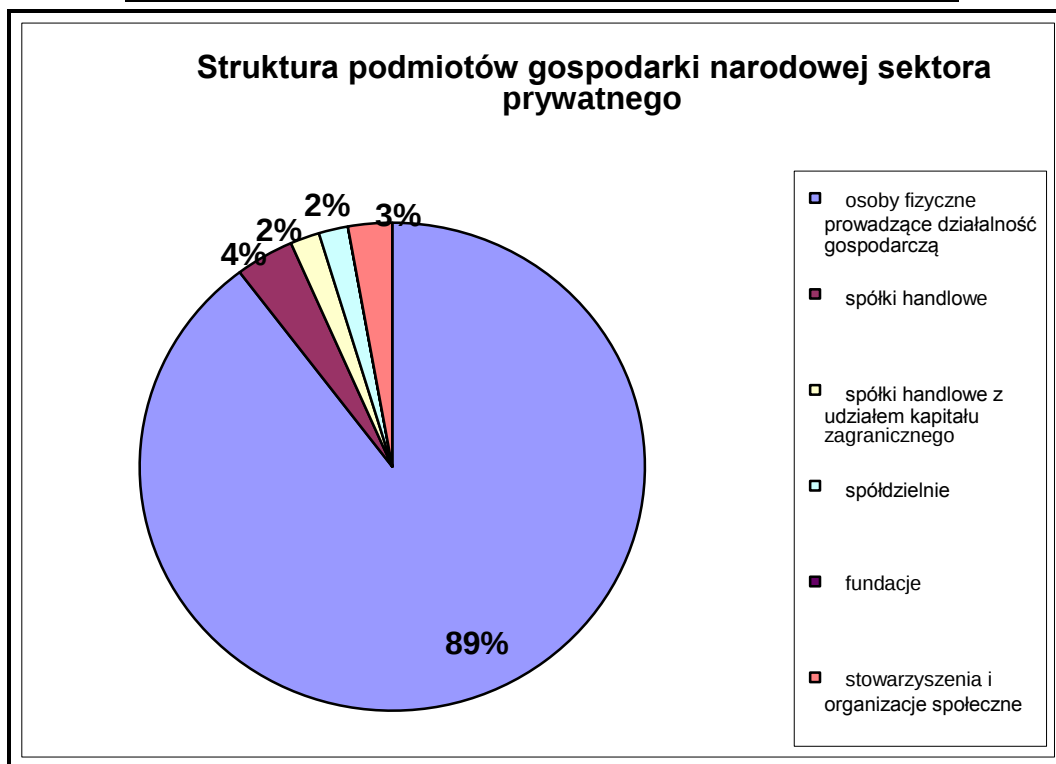
Analiza danych pochodzących z Urzędu Gminy w Lidzbarku Warmińskim oraz danych z GUS pozwoliła stwierdzić, iż na terenie Gminy Lidzbark Warmiński zarejestrowane są 252 podmioty gospodarki narodowej, z czego w sektorze publicznym zarejestrowanych jest 9 podmiotów, a w sektorze prywatnym 243 podmioty.

Wykres 17 Struktura własności podmiotów gospodarki narodowej

W sektorze prywatnym dominują przedsiębiorstwa prowadzone przez osoby fizyczne, w dalszej kolejności należy wymienić spółki handlowe, spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego oraz spółdzielnie i stowarzyszenia.

Wykres 18 Struktura podmiotów gospodarki narodowej sektora prywatnego

Pod względem podziału na branże największy udział w sektorze prywatnym stanowią przedsiębiorstwa, których działalność skupia się na usługach (54%), następnie handlu (40%) i produkcji (6%). W 2007 r. wykreślono z gminnej ewidencji działalności gospodarczej 20 przedsiębiorców, a w 2006 r. – 26 przedsiębiorców. Niemniej jednak, jak wynika z analiz Urzędu Gminy w Lidzbarku Warmińskim, w zasadzie utrzymuje się stała liczba przedsiębiorców w Gminie, zarówno w grupie nowo utworzonych, jak i wykreślonych.

Działalność usługowa w Gminie Lidzbark Warmiński

Handel

Istniejąca baza prywatnych sklepów na terenie Gminy w zasadzie zaspakaja potrzeby mieszkańców.

Wiodącą branżą jest handel artykułami spożywczo – przemysłowymi. Łącznie zarejestrowanych w Urzędzie jest 60 przedsiębiorców zajmujących się działalnością handlową.

Gastronomia

Podstawową bazę lokalowo - gastronomiczną stanowią ośrodki wypoczynkowe w Kłębowie „ŚWITEŻ” i w Medynach „ZACISZE LEŚNE”, 14 gospodarstw agroturystycznych oraz „LEŚNA KARZMA” w Miłogórze oraz kilka barów szybkiej

obsługi w większych miejscowościach, takich jak: Kłębowo, Rogóż, Markajmy Blanki, Kraszewo, Miłogórze, Nowa Wieś Wielka, Łaniewo.

Rzemiosło usługowe

Podstawową działalnością usługową są warsztaty naprawy pojazdów i innego sprzętu mechanicznego. Na terenie Gminy nie ma usług krawieckich, przetwórstwa mięsa, mleka i innego typu zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego. Istnieje kilka zakładów usługowo –produkcyjnych, których przedmiotem jest produkcja mebli, np. w Kłębowie, Markajmach, Medynach, Ignalinie. Ponadto w Kłębowie znajduje się zakład produkujący wybory betonowe dla budownictwa.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz gospodarka Gminy powinna systematycznie ewaluować, zarówno w kierunku rozwoju sektora turystycznego, który mógłby w pewnym stopniu zastąpić nie zawsze rentowną działalność rolniczą, ale również w kierunku rozwoju działalności produkcyjnej i przetwórczej.

Ważnym aspektem jest w tej kwestii postawa Władz Gminy Lidzbark Warmiński, gdyż rozwój przedsiębiorczości ma szanse w znaczny sposób się zwiększyć, jeśli będą stworzone odpowiednie warunki dla rozwoju gospodarczego. Sprzyjające warunki to przede wszystkim: w pełni przygotowane tereny inwestycyjne tj. opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uzbrojenie w media terenów przeznaczonych pod inwestycje, zastosowanie określonych preferencji dla nowych przedsiębiorców itd.

Gmina Lidzbark Warmiński posiada atrakcyjne tereny przeznaczone pod inwestycje, które zlokalizowane są w miejscowościach: Miłogórze, Markajmy, Rogóż.

Gmina skupia się na tworzeniu nowych terenów inwestycyjnych i systematycznie stara się realizować obraną politykę społeczno – gospodarczą na terenie Gminy.

16. Turystyka

Gmina Lidzbark Warmiński jest wspaniałym miejscem do spędzania wolnego czasu. Jeziora, zróżnicowana rzeźba terenu i duże zalesienie tworzą bardzo dobre warunki do wypoczynku.

Na jej terenie nie ma, poza kościołami, zbyt wielu zabytków architektury, jednak są wspaniałe warunki do uprawiania turystyki.

Nadal brak jest zainwestowania przepięknym szlakiem kajakowym rzek Łyny i Symarny, których aktywizacja wymaga natychmiastowych działań w zakresie udrożnienia koryt rzek, wybudowania stanic wodnych i parkingów dla kajaków, jak również umiejscowienia nad brzegiem rzek niewielkiej bazy noclegowej w postaci pól namiotowych, biwakowych oraz punktów małej gastronomii.

Z roku na rok powiększa się baza noclegowa w gospodarstwach agroturystycznych, jak również podnosi się standard świadczonych usług. Urząd Gminy, w ramach wspierania działalności agroturystycznej, umieszcza bezpłatnie na swojej stronie „www” ogłoszenia gospodarstw agroturystycznych z terenu Gminy. Jest to bardzo skuteczna forma promocji, ponieważ ok. 80% nowych gości znajduje te gospodarstwa za pośrednictwem internetu. Gospodarstwa agroturystyczne znajdują się przeważnie we wsiach położonych nad jeziorami bądź w ich pobliżu. Jednak ciągle jest to liczba za mała w stosunku do rosnących potrzeb rynku turystycznego. Na terenie Gminy zarejestrowanych jest 14 gospodarstw agroturystycznych (wykaz wyszczególniono w aneksie), natomiast potencjał turystyczny Gminy zapewniłby funkcjonowanie na dobrym poziomie nawet 50 gospodarstwom.

Urząd Gminy jako jeden z głównych celów aktywizacji turystyki w Gminie uznaje wsparcie rozwoju sieci gospodarstw agroturystycznych oraz instytucji świadczących inne usługi na rzecz turystyki.

W tym celu zajmuje się organizacją szkoleń i kursów dla osób prowadzących, bądź mających zamiar podjąć działalność w sektorze turystycznym. Jest to o tyle ważne, iż jest to nie tylko czynnik mający na celu szeroko rozumiany rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Lidzbark Warmiński, ale również jest to forma aktywizacji i reorientacji zawodowej mieszkańców, którzy dotychczas pracowali w rolnictwie, a obecnie zmuszeni są zmienić swoje kwalifikacje i szukać alternatywnych źródeł pozyskiwania dochodów. Baza noclegowa w gospodarstwach agroturystycznych stanowi łącznie: 133 miejsc noclegowych, w tym całorocznych 129 miejsc.

Baza noclegowa w ośrodkach wypoczynkowych

- Międzynarodowe Schronisko Młodzieżowe PTSM „ŚWITEŻ”, Kłębowo 50, 11-100 Lidzbark Warm., tel. (0-89) 766-23-60. Baza noclegowa: 86 miejsc – całoroczne + 64 miejsca sezonowo;
- Ośrodek Wypoczynkowy „ZACISZE LEŚNE” Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu w Lidzbarku Warm., Dębiec 4 (k/Lidzbarka Warmińskiego), 11-100 Lidzbark Warm., tel. (0-89) 767-24-27. Baza noclegowa: 107 miejsc – całoroczne + 20 miejsc sezonowo.

Baza hotelowa

Na terenie Gminy usytuowany jest 1 obiekt hotelarski w Miłogórze 38. Właścicielem jest p. Danuta Nałęcz, zam. ul. Szkolna 5, 11-100 Lidzbark Warm., w którym świadczone są usługi hotelarskie.

Nad jez. Symsar w Kłębowie zlokalizowany jest kompleks, w większości prywatnych, domków letniskowych. Kłębowo jest uznawane za miejscowość posiadającą bogate walory krajobrazowe i klimatyczne. Przebywający w tej miejscowości turyści są zobowiązani wnosząc opłatę miejscową, której wysokość ustala Rada Gminy w drodze uchwały.

Obecnie w budowie jest prywatny obiekt turystyczny nad jez. Wielochowo. Jest to planowany kompleks domków letniskowych o podwyższonym standardzie.

Gmina jako jedną z gałęzi rozwoju postrzega turystykę.

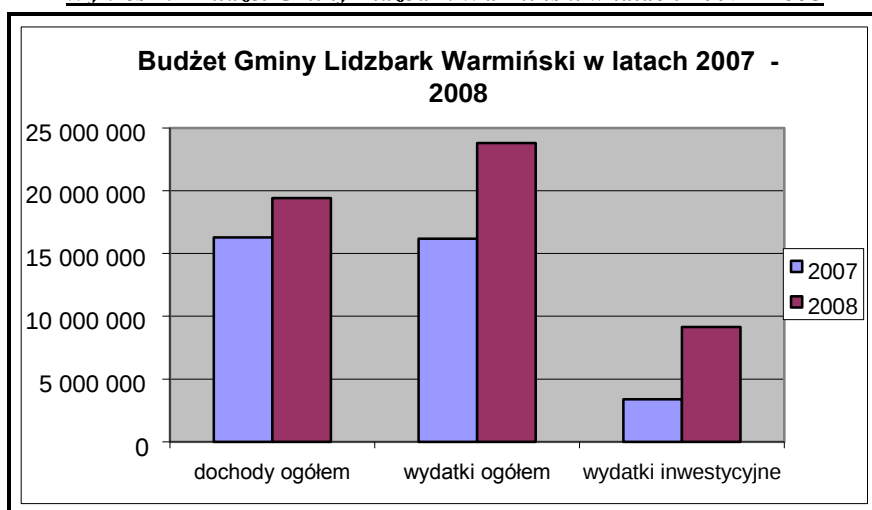
Programowanie rozwoju sektora turystycznego jest w tym celu niezbędne. Określenie celów i działań, a także harmonogramu ich realizacji pozwoli na efektywne wdrażanie inwestycji turystycznych w życie. W tym celu koniecznym jest w nawiązaniu do strategii rozwoju turystyki województwa warmińsko-mazurskiego utworzenie programu rozwoju sektora turystycznego w gminie Lidzbark Warmiński. Program uwzględniłby nie tylko cele, jakie chce osiągnąć Gmina, ale wskazałby również narzędzia umożliwiające ich realizację /formy finansowania inwestycji, tj. współfinansowanie ze środków zewnętrznych (UE, partnerstwo publiczno – prywatne, inwestorzy prywatni), marketing i promocję, inwentaryzację przestrzenną i wskazanie obszarów wymagających sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego itd.

Wykorzystując istniejące opracowania należy opracować program przystosowania do turystyki kajakowej Symarny i Łyny i we współpracy z innymi gminami podjąć działania organizacyjne prowadzące do uruchomienia szlaków.

17. Budżet

Na koniec roku 2007 roku przewidywany wynik finansowy Gminy Lidzbark Warmiński jest dodatni i wynosi 83 067,00 zł. Z zaplanowanych na rok 2007 wydatków wydano 16 184 993,64 zł, zaś dochód Gminy wyniósł 16 268 060,64 zł. W porównaniu z rokiem 2006 nastąpił wzrost wydatków ogółem o ok. 14%. Wzrosły również dochody Gminy o 608 137,99 zł, tj. 4%. W roku 2006 r. wydatki inwestycyjne wyniosły 1 858 342,86 zł, co stanowiło ok. 13% wszystkich wydatków w Gminie.

Wykres 19 Budżet Gminy Lidzbark Warmiński w latach 2007 – 2008

W roku 2007 nastąpił wzrost wydatków na inwestycje. Kwota wydatków w tej grupie wyniosła 3 389 990 zł, co stanowiło 21% wszystkich wydatków w tym roku. W stosunku do roku 2006 wzrost wydatków na inwestycje wynosił aż 45%. Wydatki inwestycyjne Gminy zostały przeznaczone głównie na priorytetowe inwestycje skierowane na poprawę sytuacji społeczno - gospodarczej w Gminie.

18. Infrastruktura techniczna gminy i gospodarka komunalna

Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę gminy Lidzbark Warmiński odbywa się poprzez eksploatację ujęć wody podziemnej.

Gmina Lidzbark Warmiński korzysta z kilku ujęć wody podziemnej, które administrowane są przez Zakład Budżetowy Związku Gmin "EKOWOD" w Markajmach z/s w Bartoszczach. Woda podziemna pobierana jest głównie na cele socjalno – bytowe. Pobór wody podziemnej przeznaczonej na potrzeby komunalne w 2003 r. przez ZBZG "EKOWOD" z poszczególnych ujęć na terenie gminy Lidzbark Warmiński w 2003 r. przedstawia poniższa tabela (źródło – Urząd Marszałkowski w Olsztynie).

Tabela 35 Pobór wody podziemnej w gminie Lidzbark Warmiński w 2003 roku

L.p.	Nazwa ujęcia	Pobór wody podziemnej w 2003 r. [m ³ /r]
1	Rogóż	24336
2	Jagoty	15175
3	Kłębowo	5361
4	Blanki	7255
5	Kraszewo	34619
6	Babiak	5675
7	Runowo	14342
8	Morawa	3484
9	Zaręby	5015
10	Łaniewo	6030
11	Redy	6339
Razem Gm. Lidzbark Warmiński		127631

Woda podziemna pobrana z ujęć podziemnych posiada znacznie wyższą zawartość soli żelaza i manganu w stosunku do dopuszczalnych norm, stąd wynika konieczność jej uzdatnienia z zastosowaniem technologii odżelaziania i odmanganiania. Pobrana woda, po jej uzdatnieniu, rozprowadzona jest za pomocą sieci wodociągowych do poszczególnych odbiorców. Na terenie gminy Lidzbark Warmiński praktykuje się także utrzymywanie kilku publicznych studni głębinowych, które służą do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę, tzw. "na wylewkę".

Gmina nie podała jaki procent gospodarstw domowych jest obecnie podłączonych do sieci wodociągowych. Z uzyskanych ustnie informacji wynika, że większość mieszkańców gminy Lidzbark Warmiński korzysta z wody doprowadzonej za pomocą sieci wodociągowej, ale nie został podany % gospodarstw domowych, który nie ma jeszcze doprowadzonej bieżącej wody z sieci wodociągowych. W efekcie, trudno jest ocenić, czy problem podłączenia kolejnych gospodarstw domowych do wiejskich sieci wodociągowych dotyczy większej liczby mieszkańców, czy też stanowi problem marginalny, gdyż przeważająca większość mieszkańców już posiada doprowadzoną bieżącą wodę.

Pobór wody podziemnej na terenie gminy Lidzbark Warmiński prowadzony jest również przez Fundację „Poznaj Swoją Ojczyznę”, Schronisko Młodzieżowe „Świtez” w Kłębowie. Ilość pobranej wody podziemnej przez Fundację w 2002 r. wynosiła 7196 m³/r. Również w tym przypadku pobrana woda podziemna została uzdatniona z zastosowaniem technologii odżelaziania i odmanganiania.

Kanalizacja sanitarna

Woda pobrana w celu zaspokojenia potrzeb komunalnych i gospodarczych mieszkańców gminy Lidzbark Warmiński zostaje w znacznym stopniu (stanowiącym różnicę pomiędzy łącznym poborem wody z sieci, a jej bezzwrotnym wykorzystaniem) zamieniona w ścieki. Powstałe ścieki niosą ze sobą duże ładunki substancji powodujących m.in. zanieczyszczanie oraz przyśpieszoną eutrofizację wód powierzchniowych. Z tego względu wytwarzane ścieki stanowią element wybitnie niekorzystny dla środowiska gruntowo – wodnego. Aby zminimalizować ich szkodliwy wpływ na środowisko, należy dążyć do jak najlepszego oczyszczenia wytworzonych ścieków, przed ich odprowadzeniem do końcowego odbiornika. Oczyszczanie odprowadzanych ścieków polega na jak największej redukcji wszystkich substancji zawartych w wytworzonych ściekach, przed ich ostatecznym odprowadzeniem do środowiska. Dotyczy to zarówno substancji organicznych zawartych w odprowadzanych ściekach, jak też tzw. związków biogenych lub inaczej biogenów (w głównej mierze związków azotu i fosforu), które jeżeli występują w nadmiarze w odprowadzanych ściekach, powodują przyśpieszoną eutrofizację wód powierzchniowych.

Mając na względzie wybitnie niekorzystny wpływ, jaki odgrywają w środowisku nieoczyszczone lub niedostatecznie oczyszczone ścieki, należy dołożyć wszelkich starań, aby wszystkie wytwarzane ścieki trafiły do oczyszczalni ścieków, gdzie, powinna nastąpić redukcja organicznych i nieorganicznych substancji do poziomu wymaganego przepisami.

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński działają dwie gminne oczyszczalnie ścieków w Rogożu i Kraszewie, które administrowane są przez Urząd Gminy Lidzbark Warmiński.

Oprócz dwóch ww. oczyszczalni ścieków, na terenie gminy działa oczyszczalnia ścieków administrowana przez Fundację „Poznaj Swoją Ojczyznę”, Schronisko Młodzieżowe „Świtez” w Kłębowie.

W tabeli poniżej zestawiono zasadnicze relacje dla gminy Lidzbark Warmiński pomiędzy głównymi podmiotami gospodarczymi, które pobierają wodę podziemną oraz głównymi podmiotami gospodarczymi, które odprowadzają oczyszczone ścieki. W tabeli

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

podane są ilości pobranej wody oraz oczyszczonych ścieków odprowadzonych do środowiska w 2002 roku (źródło - Urząd Marszałkowski w Olsztynie).

Tabela 36 Zestawienie głównych podmiotów gospodarczych gminy Lidzbark Warmiński prowadzących pobór wody podziemnej oraz odprowadzających oczyszczone ścieki do środowiska w 2002 roku

L. p.	Nazwa podmiotu prowadzącego pobór wody/rodzaj ścieków	Pobór wody podziemnej w 2002 r. [m ³ /r]	Nazwa podmiotu prowadzącego oczyszczanie ścieków	Ilość odprowadzonych ścieków oczyszczonych pochodzących z pobranej wody [m ³ /r] /rodzaj ścieków/	Ilość odprowadzonych ścieków oczyszczonych w stosunku do pobranej wody [%]
1	ZBZG „EKOWOD” z/s w Bartoszycach	122203	Urząd Gminy Lidzbark Warmiński	23603 ^{/1} /ścieki komunalne/	19,3
2	Fundacja „Poznaj Swoją Ojczyznę” Schronisko Młodzieżowe „Świtez” Kłębowo gm. Lidzbark Warmiński	7196	Fundacja „Poznaj Swoją Ojczyznę” Schronisko Młodzieżowe „Świtez” Kłębowo gm. Lidzbark Warmiński	1502 /ścieki komunalne/	20,9
Razem gmina Lidzbark W.		129399	-	25105	19,4

Uwagi:

1 - z uwzględnieniem ścieków odprowadzonych z oczyszczalni Rogoź i Kraszewo.

Jak można zauważyć po analizie powyższej tabeli, ilość oczyszczonych ścieków na terenie gminy Lidzbark Warmiński jest niewspółmierna w stosunku do ilości pobranej wody, co oznacza konieczność uregulowania gospodarki ściekowej poprzez odbiór wytworzonych ścieków z gospodarstw domowych (poprzez podłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej lub budowę szczelnych zbiorników i późniejszy transport) i wywóz ich na teren oczyszczalni.

W tabeli poniżej podano podstawową charakterystykę techniczną trzech oczyszczalni działających na terenie gminy Lidzbark Warmiński wraz z wynikami ostatnich analiz fizyko – chemicznych ścieków oczyszczonych (źródło: dane uzyskane z powiatu oraz materiały WIOŚ).

Tabela 37 Charakterystyka oczyszczalni działających na terenie gminy Lidzbark Warmiński z przedstawionym ładunkiem substancji emitowanych do środowiska wraz z oczyszczonymi ściekami

L.p.	Nazwa oczyszczalni	Charakterystyka oczyszczalni				
		Rodzaj oczyszczalni	Przepustowość maks. [m ³ /d]	Pierwszy odbiornik ścieków	Wtórny odbiornik ścieków	Uwagi dotyczące oczyszczalni

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

1.	Gminna O.S. Rogóż	mech-biol z chem. strącaniem zw. biogen-nych /PIX/		130,0	Rów meliorac. dług. 3,2 km	Rzeka Łyna	Przekrocz. dopuszcz. stęż. niekt. wskaźników	
	Parametry ścieków oczyszczonych - analiza z VII 2003 r.							
	Ustalony przepływ ścieków – 54,6 m³/d	BZT ₅	ChZT _{Cr}	N-NH ₄	N-NO ₃	Zawie- sina og.	N _{og}	P _{og}
	Wartości stężeń	[mg O ₂ /dm³]	[mg O ₂ /dm³]	[mg/d m³]	[mg/dm³]	[mg/dm³]	[mg/ dm3]	[mg/dm 3]
		55,0	279,7	61,8	0,32	18,5	88,1	22,6
	Ładunek dobowy	[kg O ₂ /d]	[kg O ₂ /d]	[kg/d]	[kg/d]	[kg/d]	[kg/d]	[kg/d]
		3,003	15,272	3,374	0,017	1,010	4,810	1,234

Na podstawie analizy ścieków oczyszczonych O.S. Rogóż, stwierdzono przekroczenia dla następujących wskaźników: BZT₅, CHZT, N-NH₄, N_{og} i P_{og}.

L.p.	Nazwa oczyszczalni	Charakterystyka oczyszczalni						
		Rodzaj oczyszczalni		Przepustowość maks. [m³/d]	Pierwszy odbiornik ścieków	Wtórny odbiornik ścieków	Uwagi dotyczące oczyszczalni	
2.	Gminna O.S. Kraszewo	mech-biol z chem. strącaniem zw. biogennych /PIX/		33,2	Rów meliorac.	Rzeka Łyna	Po modernizacji wyk. w 99 r. przez AWRSP, przekroc. dopuszcz. stężeń niekt. wskaźników	
	Parametry ścieków oczyszczonych - analiza z IV 2003 r.							
	Ustalony przepływ ścieków – 8,6 m³/d	BZT ₅	ChZT _{Cr}	N-NH ₄	N-NO ₃	Zawiesina og.	N _{og}	P _{og}
	Wartości stężeń	[mg O ₂ /dm³]	[mg O ₂ /dm³]	[mg/dm³]	[mg/dm³]	[mg/dm³]	[mg/dm³]	[mg/dm³]
		99,0	339,6	51,9	46,5	130,0	120,65	17,35
	Ładunek dobowy*	[kg O ₂ /d]	[kg O ₂ /d]	[kg/d]	[kg/d]	[kg/d]	[kg/d]	[kg/d]
0,851		2,921	0,446	0,400	1,118	1,038	0,149	

Na podstawie analizy ścieków oczyszczonych O.S. Kraszewo, stwierdzono przekroczenia dla następujących wskaźników: BZT₅, CHZT, N-NH₄, Zawiesina og., N_{og} i P_{og}

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

L.p.	Nazwa oczyszczalni	Charakterystyka oczyszczalni						
		Rodzaj oczyszczalni	Przepustowość maks. [m³/d]		Pierwszy odbiornik ścieków	Wtórny odbiornik ścieków		Uwagi dotyczące oczyszczalni
3.	O.S. Fundacji „Świtez” Kłębowo	mech-biol z chem. strącaniem zw. biogen-nych /PIX/	98,0		Rów melioracyjny	Jez. Symsar		Brak przekroczeń
	Parametry ścieków oczyszczonych - analiza z VII 2002 r.							
	Ustalony przepływ ścieków – 8,56 m³/d	BZT ₅	ChZT _{Cr}	N-NH ₄	N-NO ₃	Zawiesina og.	N _{og}	P _{og}
	Wartości stężeń	[mg O ₂ /dm³]	[mg O ₂ /dm³]	[mg/dm³]	[mg/dm³]	[mg/dm³]	[mg/dm³]	[mg/dm³]
		11,4	89,8	0,22	42,10	72,0	-	2,38
	Ładunek dobowy*	[kg O ₂ /d]	[kg O ₂ /d]	[kg/d]	[kg/d]	[kg/d]	[kg/d]	[kg/d]
		0,098	0,769	0,002	0,360	0,616	-	0,020

Na podstawie analizy ścieków oczyszczonych O.S. Fundacji „Świtez” w Kłębowie, nie stwierdzono przekroczeń warunków ustalonych w pozwoleniu wodnoprawnym. Z przedstawionych wyników analiz ścieków oczyszczonych wynika, że obie gminne oczyszczalnie ścieków wymagają modernizacji technologicznych w celu poprawy skuteczności oczyszczania doprowadzonych ścieków. Niżej zamieszczona tabela podaje ładunek trzech podstawowych wskaźników (BZT₅, CHZT, zawiesina ogólna) emitowanych do środowiska w 2002 r. (źródło - Urząd Marszałkowski w Olsztynie + dane własne uzyskane z gmin).

Tabela 38 Oczyszczalnie ścieków działające na terenie gminy Lidzbark Warmiński z przedstawionym ładunkiem substancji emitowanych do środowiska wraz z oczyszczonymi ściekami

L.p.	Nazwa oczyszczalni /rodzaj oczyszczalni	Ilość odprowadzonych ścieków oczyszczonych [m³/r]	Ładunki substancji wprowadzone do środowiska razem ze ściekami			Uwagi dotyczące oczyszczalni
			BZT ₅ [kg O ₂]	CHZT [kg O ₂]	Zawiesina ogólna [kg]	
1	O.S. Rogóż/ mech-biol	19931	187,4	2008,4	126,2	Rok bud. 1994.
2	O.S. Kraszewo/ mech-biol	3672	253,3	714,6	288,9	Rok bud. 2000.
3	O.s. Schroniska „Świtez” Kłębowo	1502	17,0	82,3	51,2	-

Wytworzone ścieki spływają na teren oczyszczalni za pomocą sieci kanalizacji sanitarnych. Gmina nie podała, jaki procent gospodarstw domowych jest obecnie siecią

kanalizacji sanitarnej i jakie są potrzeby w tym kierunku. Konieczność rozbudowy sieci kanalizacyjnych już wcześniej została wykazana, na podstawie analizy ilości pobranej wody i odprowadzonych ścieków.

Gmina Lidzbark Warmiński przystąpiła do Związku Gmin „EKOWOD”. W skład tego Związku wchodzi gminy:

- Lidzbark Warmiński;
- Górowo Iławeckie;
- Lubomino;
- Kolno.

Do zadań Związku należy:

- utrzymanie i eksploatacja urządzeń zaopatrzenia w wodę i urządzeń kanalizacyjnych;
- rozbudowa i modernizacja tych urządzeń;
- prowadzenie wspólnych inwestycji komunalnych dotyczących zaopatrzenia w wodę urządzeń kanalizacyjnych;
- gospodarka stałymi odpadami komunalnymi.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Uwarunkowania rozwoju oraz układ przesyłowy scharakteryzowano w uwarunkowaniach zewnętrznych rozwoju gminy. Układ sieci stacji transformatorowych pokazano na dołączonej mapce. Na terenie gminy zlokalizowane są małe elektrownie wodne w miejscowościach: Koniewo, Medyny, Wojdyty, Kotowo. *Na obszarze objętym zmianą studium (opracowywanym na podstawie uchwały nr XLII/341/2014 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 25 lipca 2014 r.) znajdują się czynne elementy infrastruktury technicznej elektroenergetycznej:*

- *linia napowietrzna 110 kV relacji Mątki – Lidzbark Warmiński (na terenie miejscowości Medyny);*
- *lokalne linie 15 kV i 0,4 kV;*
- *stacje transformatorowe 15/0,4 kV;*
- *złącza kablowe lub kablowo – pomiarowe.*

Zaopatrzenie w gaz, ciepłownictwo

Przez teren gminy Lidzbark Warmiński przebiegają dwa łączące się w Lidzbarku Warmińskim gazociągi wysokiego ciśnienia z Górowa Iławeckiego i Dobrego Miasta – Bartoszyce. Ilości przesyłanego gazu pozwalają na pełną gazyfikację gminy, na przeszkodzie stoi brak stacji redukcyjno-pomiarowych oraz gazociągów średniego ciśnienia. Odległość od gazociągów wysokiego ciśnienia powoduje, że szczególnie niekorzystne warunki posiada zachodnia i południowa część gminy. Na terenie gminy nie występują kotłownie ogrzewające większe obszary. Ogrzewanie i ciepła woda otrzymywana jest indywidualnie i z kotłowni lokalnych. Kotłownie wykorzystują paliwa węglowe. Należałoby dążyć do stosowania paliw odnawialnych.

Cmentarnictwo

Usługi w zakresie cmentarnictwa realizowane są w Gminie za pośrednictwem lokalnych parafii rzymsko-katolickich. Z istniejących i czynnych cmentarzy należy wymienić 10 cmentarzy parafialnych. Cmentarze zlokalizowane są w następujących miejscowościach:

- Rogóz;
- Kłębowo;
- Jarandowo;
- Blanki;
- Kraszewo;
- Kochanówka;
- Nowosady;
- Ignalin;
- Runowo;
- Babiak.

Wśród nieczynnych cmentarzy należy wyróżnić cmentarz zlokalizowany w m. Stabunty i Markajmy. Wszystkie cmentarze zamknięte i czynne ze względu na swą wartość kulturową powinny podlegać ochronie konserwatorskiej w zależności od stanu zachowania, winny być zinwentaryzowane i posiadać kartę cmentarza, zaś najcenniejsze należy wpisać do rejestru zabytków. Niedopuszczalne jest dewastowanie bądź likwidacja nieczynnych cmentarzy.

Gospodarka odpadami

~~Gospodarkę odpadami szczegółowo omawia plan gospodarki odpadami. Plan gospodarki odpadami dla Gminy Lidzbark Warmiński, uwzględnia zapisy „Planu Gospodarki Odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003–2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007–2010”, planu uchwalonego przez Sejmik Województwa 13 listopada 2003 r. oraz ustalenia „Planu Gospodarki Odpadami dla powiatu lidzbarskiego na lata 2004–2007 z uwzględnieniem lat 2008–2011”.~~

~~Głównym celem przyszłej gospodarki odpadami w województwie warmińsko-mazurskim jest minimalizacja zagrożeń środowiska powodowanych przez odpady.~~

~~Nowelizacja ustawy z 2011 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wprowadziła szereg istotnych zmian do systemu gospodarki odpadami komunalnymi, w tym nałożyła nowe obowiązki na samorządy, podmioty odbierające odpady komunalne oraz na właścicieli nieruchomości. Celem tych zmian była i w dalszym ciągu jest poprawa obecnego stanu gospodarki odpadami komunalnymi i dostosowanie go do standardów Unii Europejskiej. Dla obszaru gminy, w tym obszaru zmiany studium obowiązuje „Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011–2016”, przyjęty Uchwałą Nr XVIII/333/12 z dnia 19 czerwca 2012 roku przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego.~~

W Planie Wojewódzkim przyjęto następujące cele strategiczne to:

- likwidacja i rekultywacja nielegalnych „dzikich” składowisk odpadów; □
- minimalizacja ilości powstających odpadów i zmniejszanie ich toksyczności; □
- konsekwentna i skuteczna egzekucja przepisów prawa;
- optymalne zagospodarowanie odpadów.

W Planie Gospodarki Odpadami dla powiatu lidzbarskiego przyjęto następujące cele:

- budowę zakładu zagospodarowania stałych odpadów komunalnych, powstających w powiecie jako rozwiązanie docelowe;
- objęcie całego powiatu segregacją wybranych rodzajów odpadów i selektywnym ich zbieraniem;
- jako działania organizacyjne;
- propagowanie i tworzenie warunków do lokalnego, przydomowego kompostowania frakcji organicznych odpadów domowych i odpadów zielonych;
- likwidację starych wysypisk odpadów i zamykanie oraz rekultywowanie składowisk, które nie mają prawnych i technicznych możliwości spełnienia obowiązujących wymagań w zakresie bezpiecznej dla środowiska ich eksploatacji i monitoringu. Stosownie do zapisów ustawy o odpadach gminny plan gospodarki odpadami obejmuje wszystkie rodzaje odpadów powstających na jej terenie, a zwłaszcza odpady komunalne z uwzględnieniem ulegających biodegradacji; odpady opakowaniowe, odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i odpady niebezpieczne, pochodzące z gospodarstw domowych. Gmina jest jednostką odpowiedzialną za tworzenie warunków dla zorganizowania prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi, organizacja systemu zbiórki odpadów, w tym zbiórki selektywnej należy do jej zadań własnych, natomiast systemy odzysku i unieszkodliwiania odpadów powinny być koordynowane przez władze powiatu oraz planowane i realizowane z uwzględnieniem ekonomicznego i ekologicznego efektu, jako rozwiązania wspólnego dla większej ilości/wszystkich jednostek administracyjnych w powiecie. Mając na względzie ustalenia planów wyższych szczebli plan gospodarki odpadami dla gminy Lidzbark Warmiński określa zadania, służące zintegrowaniu w gminie działań w tym zakresie w sposób zgodny z zasadami ochrony środowiska, z równoczesnym uwzględnieniem obecnych i przyszłych, technicznych i ekonomicznych uwarunkowań, tj.

przedstawienie:

- aktualnego stanu gospodarki odpadami w gminie;
- prognozy zmian w gospodarowaniu odpadami w krótko i średniookresowym terminie działania;
- planowanych przedsięwzięć, zmierzających do poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami;
- źródeł finansowania planowanych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych, sposobów monitorowania i oceny realizacji planu.

Zgodnie z art. 14 ustawy o odpadach projekt gminnego planu gospodarki odpadami opracowany przez zarząd gminy podlega zaopiniowaniu przez zarząd województwa oraz zarząd powiatu. Sprawozdanie z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami składane jest co 2 lata radzie gminy, natomiast aktualizację planu przeprowadza się co 4 lata.

Rodzaje i ilości wytwarzanych odpadów

Jak dotychczas zarówno na szczeblu centralnym, jak i wojewódzkim nie prowadzono ewidencji wytwarzanych odpadów komunalnych. Wprawdzie Główny Urząd Statystyczny gromadzi dane ilościowe dostarczane przez przewoźników odpadów, jednak dane te nie są jednoznaczne z ilościami rzeczywiście powstających odpadów. Tworzone obecnie wojewódzkie bazy danych w Urzędach Marszałkowskich otrzymują natomiast informacje od zarządzających składowiskami i instalacjami odzysku i/lub unieszkodliwiania, czyli dotyczące przede wszystkim odpadów zdeponowanych. Ocena aktualnego stanu gospodarowania odpadami w gm. Lidzbark Warmiński, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów komunalnych, oparta jest na bilansie ilości wytwarzanych odpadów, uwzględniającym wskaźniki nagromadzenia odpadów, określone w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami oraz na analizie sposobu ich odbioru, odzysku i unieszkodliwiania w istniejących uwarunkowaniach ekonomicznych i społecznych gminy. Mając na względzie miejsca wytwarzania generalnie odpady powstające w gminie można podzielić na:

- odpady sektora komunalnego;
- odpady sektora gospodarczego.

Odpady sektora komunalnego

Odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Odpady te można następująco pogrupować, tj. jako:

- odpady z gospodarstw domowych;
- odpady z obiektów infrastruktury;
- odpady wielkogabarytowe;
- odpady budowlane, z demontażu, po remontach;
- odpady z ogrodów, parków;
- odpady z czyszczenia ulic i placów;
- odpady niebezpieczne wytwarzane w grupie odpadów komunalnych.

Odpady komunalne są niezwykle zróżnicowaną masą odpadów, zarówno pod względem ich składu, jak i właściwości. Wytwarzane ilości tych odpadów zależą m. in. od:

- rodzaju zabudowy terenów gminy i stopnia ich nasycenia obiektami użyteczności publicznej, handlowymi, usługowymi;
- wyposażenia budynków w urządzenia techniczno – sanitarne, zwłaszcza grzewcze;
- poziomu zamożności i konsumpcji mieszkańców;
- posiadania przydomowych ogródków, działek itp.

Właściwości odpadów komunalnych

Odpady te charakteryzuje się za pomocą różnych wskaźników, np.:

- określającego nagromadzenie odpadów – w jednostkach objętościowych (m³ /Ma, rok); w jednostkach wagowych(kg/M, rok);
- fizycznych – jak ciężar objętościowy (gęstość kg/m³); podział frakcyjny czy skład morfologiczny (%);
- określających właściwości paliwowe (wilgotność; udział części nie- i palnych; części lotnych; ciepło spalania i wartość opałową); składniki agresywne (dwutlenek siarki, chlorowodór, pięciotlenek azotu w mg/kg s.m.);
- określających właściwości nawozowe, tj. węgiel i azot organiczny; fosfor, potas, substancje organiczne; metale ciężkie (kadm chrom, miedź, nikiel, ołów, cynk).

Miejscem powstawania odpadów komunalnych na terenie gminy są:

- gospodarstwa domowe;
- obiekty użyteczności publicznej – szkoły, urzędy, obiekty handlowe i usługowe, rzemieślnicze, placówki lecznicze,
- obiekty gospodarki komunalnej;
- zakłady i firmy produkcyjne/przemysłowe;
- przychodnie lekarskie i lecznice weterynaryjne;
- ферmy hodowli zwierząt/gospodarstwa rolno-produkcyjne.

Ilości odpadów komunalnych, powstające w roku na terenie gminy, oszacowano w oparciu o wskaźniki nagromadzenia odpadów dla terenów miast i wsi, przyjęte w Krajowym i Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami.

Tabela 39 Wskaźniki nagromadzenia odpadów komunalnych w kg/Ma, rok (KPGO)

Źródła powstawania odpadów	Przyjęty wskaźnik nagromadzenia odpadów	
	Miasto	Wieś
odpady z gospodarstw domowych	224	116
odpady z obiektów infrastrukturalnych	110	45
odpady wielkogabarytowe	20	15
odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów	40	40
odpady z ogrodów i parków	12	5
odpady z czyszczenia ulic	15	-
odpady niebezpieczne, pochodzące z odpadów domowych	3	2
Razem	424	223

Wytworzone ilości odpadów - zależnie od źródła powstawania, wyliczone w oparciu o wskaźniki nagromadzenia dla terenów o różnej zabudowie - przedstawia poniższa tabela.

Tabela 40 Ilości odpadów komunalnych wytworzonych w gminie Lidzbark Warmiński

Lp.	Źródło powstawania odpadów	Ilości, Mg
1.	Odpady z gospodarstw domowych	835,7
2.	Odpady z obiektów użyteczności publicznej	324,2

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

3.	Odpady wielkogabarytowe	108,1
4.	Odpady budowlane, poremontowe, z demontażu	288,2
5.	Odpady z ogrodów, parków	36,0
6.	Odpady z czyszczenia ulic	-
7.	Odpady niebezpieczne, pochodzące z odpadów domowych	14,4
Razem		1 606,6

Tabela 41 Skład morfologiczny w % odpadów komunalnych powstających w gospodarstwach domowych i wytworzonych w Gm. Lidzbark Warmiński w 2003 r.(KPGO)

Lp.	Strumień odpadów	Udział , %	Ilość, Mg
1.	Odpady organiczne roślinne	13	108,6
2.	Odpady organiczne zwierzęce	1	8,4
3.	Odpady organiczne inne	2	16,8
4.	Odpady papieru i tektury	13	108,6
5.	Odpady tworzyw sztucznych	13	108,6
6.	Odpady materiałów tekstylnych	3	25,1
7.	Odpady szkła	8	66,8
8.	Odpady metali	4	33,4
9.	Odpady mineralne	10	83,6
10.	Fracja mineralna < 10 mm	33	275,8
Razem		100	835,7

Tabela 42 Skład morfologiczny w % odpadów komunalnych pochodzących z innych źródeł wytwarzania (KPGO)

Lp.	Strumień odpadów	Odpady z obiektów użyteczności publicznej	Odpady wielkogabarytowe	Odpady budowlane	Odpady z ogrodów i parków	Odpady z czyszczenia ulic
1.	Odpady organiczne (roślinne+inne)	10	-	-	80	-
2.	Odpady papieru i tektury	30	-	-	-	-
3.	Odpady tworzyw sztucznych	30	10	1	-	-
4.	Odpady materiałów tekstylnych	3	-	-	-	-
5.	Odpady szkła	10	-	-	-	-
6.	Odpady metali	5	30	5	-	-
7.	Odpady mineralne+ drobna frakcja	12	-	-	20	100
8.	Odpady drewna	-	60	7	-	-
9.	Odpady cegły, betonu, nawierzchni dróg	-	-	69	-	-
10.	Piasek i inne	-	-	18	-	-
Razem		100	100	100	100	100

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

**Tabela 43 Ilości odpadów komunalnych pochodzących z innych źródeł wytwarzania
w Gm. Lidzbark Warm. w 2003 r., Mg**

Lp.	Strumień odpadów	Odpady z obiektów użyteczności publicznej	Odpady wielkogabarytowe	Odpady budowlane, poremontowe, z demontażu	Odpady z ogrodów, parków	Razem
1.	Odp. organiczne (roślinne+zwierzęce+inne)	32,4	-	-	28,8	61,2
2.	Odp. .papieru i tektury	97,3	-	-	-	97,3
3.	Odp. tworzyw sztucznych	97,3	10,8	2,9	-	110,9
4.	Odp. materiałów tekstyln.	9,7	-	-	-	9,7
5.	Odpady szkła	32,4	-	-	-	32,4
6.	Odpady metali	16,2	32,4	14,4	-	62,6
7.	Odp. mineralne + frakcja < 10 mm	38,9	-	-	7,2	46,1
8.	Odpady drewna	-	64,9	20,2	-	85,2
9.	Odpady cegły, betonu, piasek, inne	-	-	250,7	-	250,7
	Razem	324,2	108,1	288,2	36,0	756,5

Tabela 44 Bilans odpadów komunalnych wytworzonych w Gm. Lidzbark Warmiński

Lp.	Strumień odpadów	Odpady z gospodarstw domowych	Odpady z obiektów użyteczn. publicznej	Odpady wielkogabarytowe	Odpady budowlane poremontowe	Odpady z ogrodów, parków	Razem
1.	Odp. organiczne (razem)	133,8	32,4	-	-	28,8	195,0
2.	Odpady papieru i tektury	108,6	97,3	-	-	-	205,9
3.	Odpady tworzyw sztucznych	108,6	97,3	10,8	2,9	-	219,6
4.	Odpady materiałów tekstylnych	25,1	9,7	-	-	-	34,8
5.	Odpady szkła	66,8	32,4	-	-	-	99,2
6.	Odpady metali	33,4	16,2	32,4	14,4	-	96,4
7.	Odpady mineralne + frakcja < 10 mm	359,4	38,9	-	-	7,2	405,5
8.	Odpady drewna	-	-	64,9	20,2	-	85,1
9.	Odpady cegły, betonu, piasek, inne	-	-	-	250,7	-	250,7
10.	Odpady niebezpieczne, pochodzące z odpadów domowych*	14,4*	-	-	-	-	14,4
	Razem	850,1*	324,2	108,1	288,2	36,0	1 606,6

* odpady niebezpieczne, wchodzące w strumień odpadów domowych, nie mają opracowanego składu morfologicznego, stąd uwzględniane są jedynie w całkowitym bilansie odpadów

Odpady sektora gospodarczego

Odpady powstające w sektorze gospodarczym pochodzą z branż przemysłowych, rolnictwa, rzemiosła i niektórych usług, funkcjonujących na terenie gminy. Odpady sektora gospodarczego zasadniczo są zagospodarowane w miejscu ich powstawania bądź w specjalistycznych firmach, posiadających stosowne uprawnienia do prowadzenia takiej działalności. Odpady tego sektora zgodnie z klasyfikacją odpadów można podzielić na:

- odpady niebezpieczne;
- odpady inne niż niebezpieczne;
- odpady komunalne i podobne do komunalnych, pochodzące z zaplecza administracyjno – socjalnych zakładów, firm; odpady te w ogólnym bilansie zasilają odpady komunalne.

Ilość i skład odpadów sektora gospodarczego zależne są od profilu produkcji danej gałęzi lub od jej rodzaju. Działające na terenie gminy zakłady, firmy i gospodarstwa generują powstawanie różnorodnych odpadów.

**Tabela 45 Miejsca wytwarzania odpadów sektora gospodarczego na terenie
Gm. Lidzbark Warmiński**

Lp.	Nazwa przedsiębiorstwa, zakładu, firmy	Miejscowość
1.	WEKTOR s.c.- Cynkownia Ogniowa	Markajmy 5
2.	Betoniarstwo, Usługi Wodno-Inżynierskie	Kłębowo
3.	Zakład Produkcji Mebli BABILEC DH	Babilec – Kłębowo
4.	Zakład Mechaniczny ZAMER	Kraszewo
5.	Gospodarstwo Rolne s.c.	Pilnik

Z zestawienia źródeł wytwarzania odpadów sektora gospodarczego w gminie wynika, iż powstające odpady pochodzą z przemysłu drzewnego, z obróbki wykończeniowej metali oraz z gospodarki rolnej.

Odpady niebezpieczne

Źródłem powstawania odpadów niebezpiecznych są procesy przemysłowe, rolnictwo, a także część odpadów komunalnych. Oznacza to, że znacząca część źródeł tych odpadów ma charakter rozproszony, co stwarza określone trudności przy sporządzaniu bilansu poszczególnych strumieni odpadów. Do strumienia odpadów komunalnych trafia wiele materiałów związanych z działalnością bytową ludzi, które zaliczane są do odpadów niebezpiecznych. Zgodnie z obowiązującym katalogiem odpadów (grupa 20) należą tu:

- rozpuszczalniki; kwasy; alkalia; □ odczynniki fotograficzne;
- środki ochrony roślin;
- lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć;
- urządzenia zawierające freony;

- oleje i tłuszcze inne niż jadalne;
- farby, tusze, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne;
- detergenty zawierające substancje niebezpieczne;
- leki cytotoksyczne i cytostatyczne;
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne, zawierające niebezpieczne składniki;
- drewno zawierające niebezpieczne substancje.

Brak w gminie systemu odrębnego gromadzenia odpadów niebezpiecznych, wchodzących w strumień odpadów domowych/z gospodarstw wiejskich sprawia, że odpady te kierowane są do deponowania razem z pozostałymi zmieszanymi odpadami komunalnymi na składowisko odpadów komunalnych, stwarzając tym samym zagrożenie dla środowiska.

Odpady niebezpieczne powstające w sektorze gospodarczym, podobnie jak odpady medyczne, pochodzące z lecznictwa podlegają regulacjom prawnym [*Ustawy z 14 grudnia 2012 r. o odpadach \(Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.\)*](#) w zakresie odnoszącym się do obowiązków wytwórców i posiadaczy odpadów.

Procesy odzysku i unieszkodliwiania odpadów

Procesy odzysku odpadów to wszelkie działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub też – prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materia-łów, również energii i ich wykorzystania. Działania te zostały określone w załączniku nr 5 do ustawy o odpadach (R1-R14). Formą odzysku odpadów jest recykling, który polega na powtórny-m przetwarzaniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w procesie produkcyjnym w celu uzyskania substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub innym. Recykling nie obejmuje jednak odzysku energii. Potencjalne możliwości odzysku są uzależnione od wielu czynników, zwłaszcza od:

- ilości i rodzaju odpadów;
- możliwości lokalizacyjnych dla obiektów związanych z zagospodarowaniem odpadów;
- warunków ekonomicznych;
- warunków zbytu na produkty powstałe w procesach odzysku;
- akceptacji społecznej.

Unieszkodliwianie odpadów to poddawanie ich procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla środowiska oraz zdrowia i życia ludzi, ujętych w załączniku nr 6 do ustawy (D1 – D15). Takie postępowanie jest sposobem ostatecznym w sytuacji, gdy nie udało się poddać odpadów procesom odzysku.

Unieszkodliwianie odpadów może odbywać się tylko w miejscu wyznaczonym w trybie przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym w instalacjach lub urządzeniach, spełniających

określone wymagania i zgodnie z zasadami ochrony środowiska. Wybór technologii unieszkodliwiania, podobnie jak możliwości odzysku odpadów, uzależniony jest od:

- czynnika ekonomicznego i logistycznego;
- dostępności technologii;
- akceptacji lokalnej społeczności wybranego rozwiązania.

Stosownie do zapisów ustawy o odpadach - odpady powinny być w pierwszej kolejności poddawane odzyskowi lub unieszkodliwianiu w miejscu ich powstawania; te, których nie można poddać w/w procesom w miejscu wytworzenia – powinny być przekazywane do najbliższych położonych miejsc odzysku/unieszkodliwiania. ~~Zmieszane odpady komunalne powstające w gminie, zbierane zorganizowanym transportem, unieszkodliwiane są poprzez deponowanie na składowisku w m. Medyny, znajdującej się na terenie Gm. Lidzbark Warmiński, zarządzanym przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Lidzbarku Warmińskim.~~ Na terenie Gm. Lidzbark Warmiński nie jest prowadzona selektywna zbiórka surowców wtórnych, wyodrębnianych z odpadów sektora komunalnego.

Systemy zbierania odpadów

Zbieranie odpadów jest działaniem, mającym przygotować odpady do transportu do miejsca ich odzysku lub unieszkodliwiania. Zbieranie polega w szczególności na umieszczaniu odpadów w pojemnikach, ich segregowaniu i magazynowaniu. Mieszkańcy Gm. Lidzbark Warmiński objęci są zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w niewielkim zakresie, szacowanym na 40% (dane Starostwa Powiatowego). Odpady gromadzone są w pojemnikach i kontenerach, ustawianych na posesjach oraz w miejscach dogodnych dla mieszkańców i transportu zbierającego. ~~Zmieszane odpady komunalne powstające na terenie gminy odbierane są transportem Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. z Lidzbarka Warmińskiego i deponowane na składowisku w m. Medyny.~~

Sposoby unieszkodliwiania odpadów

Zarówno w kraju jak i w województwie, podstawowym procesem unieszkodliwiania stałych odpadów komunalnych wytwarzanych w gminie i zbieranych w zorganizowanym systemie odbioru jest ich deponowanie na składowisku, należącym do kategorii składowisk innych niż niebezpieczne i obojętne. ~~Jak wyżej wspomniano odpady sektora komunalnego, powstające na terenie gminy, składowane są na składowisku w m. Medyny, które jest również miejscem deponowania odpadów z terenu miasta Lidzbark Warmiński. Poniżej zestawiono podstawowe informacje o tym obiekcie, który jest jedyną w Gm. Lidzbark Warmiński instalacją do unieszkodliwiania odpadów. Na terenie Gminy brak jest kompostowni, jak też innych zakładów przetwarzania odpadów sektora komunalnego.~~

Tabela 46 Podstawowe dane o składowisku w m. Medyny

Jednostka administr.	Lokalizacja składowiska	Zarządca składowiska	Teren obsługiwany	Powierzchnia składowiska, ha		Ilość składow. odpadów, Mg/rok	Przewidywany czas eksploatacji
				Expl.	Docel.		

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Gmina Lidzbark Warmiński	Medyny, Gm. Lidzbark Warmiński	PGK sp. z o.o. w Lidzbarku Warmińskim	Miasto i Gm. Lidzbark	5,8	8,5	1-988,0 (w tym 92,0 skratki)	Do końca 2005 r.
			Warm.				

Tabela 47 Informacje o stanie formalno – prawnym składowiska w Medynach

Składowisko	Pozwolenie na użytkowanie	Przegląd ekologiczny	Instrukcja eksploatacji	Sprzęt techniczny	Uszczelnienie	Piezometry	Ogrodzenie	Zieleń	Waga
Medyny, Gm. Lidzbark Warmiński	+	+	+	+	N	+	-	+	-

Składowisko w Medynach, zarządzane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o. o. w Lidzbarku Warmińskim, jest obiektem funkcjonującym od 1973 r., nie posiada więc warunków techniczno-budowlanych, gwarantujących spełnienie obecnych wymagań, określonych rozporządzeniem ministra środowiska z 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk, jak również nie jest przygotowane do realizacji wymaganych warunków do prowadzenia eksploatacji składowiska, wynikających z kolejnego rozporządzenia ministra środowiska z 24 marca 2003r. w sprawie szczegółowych wymagań bezpiecznego dla otoczenia funkcjonowania składowiska. Z oceny stanu technicznego składowiska odpadów w Medynach wynika, iż obiekt nie nadaje się do modernizacji w zakresie zgodności z aktualnymi przepisami prawa i ustaleniami Wojewódzkiego i Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami, stąd bieżącą eksploatację składowiska należy prowadzić w sposób uwzględniający konieczność jego zamknięcia w okresie do 31 grudnia 2005 r. i rozpoczęcie rekultywacji, poczynając od 2006 r. Modernizacja obiektu w Medynach, w zakresie umożliwiającym jego ewentualne funkcjonowanie po 2009 r., jest nieuzasadniona ze względów ekonomicznych – mała rezerwa powierzchni dla nowej kwatery do składowania pozostałości po przetworzonych odpadach, konieczność opracowania kompleksowej i kosztownej dokumentacji budowlanej, wreszcie wykona nie niezbędnych inwestycji, m.in. uszczelnień podłoża, systemu zbierającego odcieki, zakupu sprzętu do zagęszczania odpadów, wagi, wykonania ogrodzenia, prowadzenia stałego monitoringu oddziaływania obiektu na środowisko wymagają zgromadzenia i/lub pozyskania kosztów, które przekraczają możliwości obecnego administratora składowiska.

Modernizacja składowiska w Medynach dla potrzeb składowania odpadów z miasta i gminy Lidzbark Warmiński nie będzie przedsięwzięciem o charakterze regionalnym, stąd prawdopodobnie nie uzyska finansowego wsparcia z polskich funduszy celowych lub funduszy strukturalnych.

W takim stanie rzeczy władze lokalne powinny połączyć środki na projekt zamknięcia i rekultywację składowiska w Medynach, podejmując współpracę z władzami sąsiednich gmin i ze Starostwem Powiatowym dla utworzenia w powiecie Rejonu Gospodarki

~~Odpadami, stosownie do założeń Wojewódzkiego i Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami. Procedura zamykania starych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne, określona wspomnianym rozporządzeniem ministra środowiska z 24 marca 2003 r., wymaga jedynie uporządkowania skarp, powierzchni korony składowiska oraz ich zabezpieczenia przed wodną i wietrzną erozją poprzez wykonanie odpowiedniej okrywy rekultywacyjnej, o konstrukcji zależnej od właściwości składowanych odpadów. Monitoring składowisk jest niezbędny, ale zakres i częstotliwość badań takich obiektów powinny być ustalane w zależności od wskazanej wyżej „intensywności” oddziaływania, wynikającej z przeprowadzonego przeglądu ekologicznego.~~

Podsumowanie i wnioski

~~W trakcie prac nad Planem Gospodarki Odpadami dla Gm. Lidzbark Warmiński oszacowano, iż w gminie w skali roku powstaje 1 606 Mg odpadów sektora komunalnego, odbieranych w zorganizowanym systemie, obejmującym jedynie 40% mieszkańców gminy i transportowanych do unieszkodliwiania na składowisku w m. Medyny. Obiekt przyjmujący odpady posiada uregulowany stan formalno-prawny, natomiast pod względem techniczno-budowlanym nie jest przygotowany do spełniania obowiązujących wymagań w zakresie ograniczenia jego negatywnego oddziaływania na środowisko.~~

Na terenie Gminy prowadzona jest selektywna zbiórka surowców wtórnych, wyodrębnianych z odpadów sektora komunalnego (wprowadzona 01. 01. 2008r.). Odpady, powstające w sektorze gospodarczym, gromadzone są odpowiednio do sposobów dalszego z nimi postępowania, określonych zapisami ustawy o odpadach i dotyczącymi obowiązków wytwórcy i posiadacza odpadów w tym zakresie. Odbiór i transport odpadów sektora gospodarczego wykonywany jest przez wytwórców odpadów lub przez specjalistyczne firmy, posiadające aktualne zezwolenia na prowadzenie takiej działalności. Reasumując – z oceny aktualnego stanu gospodarki odpadami w Gminie wynika, iż:

~~składowisko w Medynach, na którym składowane są stałe odpady komunalne z miasta oraz z Gm. Lidzbark Warmiński, zarządzane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o. o. w Lidzbarku Warmińskim, nie posiada techniczno-budowlanych możliwości do spełnienia obowiązujących wymagań z zakresu monitoringu i bezpiecznej dla środowiska eksploatacji, tj. wykonania modernizacji obiektu do 31 grudnia 2005 r.~~

Wraz z uchwaleniem „Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińskomazurskiego na lata 2011-2016” Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjął uchwałę Nr XVIII/334/12 z dnia 19 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2016 (z późn. zm.). Według tej Uchwały (z późn. zm.)¹, dla Regionu Centralnego instalacjami regionalnymi do przetwarzania odpadów komunalnych w Regionie są:

¹ Ostatnia zmiana jest z dnia 26 sierpnia 2015 r. – Uchwała Nr IX/228/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 sierpnia 2015 r. zmieniająca uchwałę nr XVIII/334/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania

- ZGOK Sp. z o.o. w Olsztynie – instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w Olsztynie,
- ZGOK Sp. z o.o. Bartoszycach – składowisko odpadów, kwatera III, zlokalizowana w Wysiece.

Dodatkowo, zgodnie z Uchwałą Nr XVIII/334/12 (z późn. zm.) w ramach Regionu Centralnego przewidziano instalacje do zastępczej do obsługi regionu, na wypadek awarii instalacji regionalnej lub niemożliwości przyjmowania odpadów przez instalację regionalną z innych przyczyn

- sortownie zmieszanych odpadów komunalnych w Olsztynie, Świętajnie oraz w Wysiece
- kompostownia odpadów ulegających biodegradacji w Wysiece,
- składowiska odpadów w Wólce, Siedliskach, Rudnie, Mażanach,
- instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w Elblągi oraz w miejscowościach: Siedliska, Rudno/Zbożne, Sękity, Kętrzyn/Pudwągi, Różanki,
- instalacje mechaniczno-cieplnego przetwarzania odpadów komunalnych w Różankach.

Żadna z w/w instalacji nie znajduje się w obrębie obszaru zmiany studium. W granicach fragmentu 2 obszaru zm. studium funkcjonowało przed laty składowisko odpadów komunalnych w Medynach. Zostało ono jednak zamknięte w 2008 roku, a w 2014 r. zakończono jego rekultywację. Ponadto na terenie byłego składowiska, na części działki znajdującej się poza byłą kwaterą składowania (działka nr 3/5, obręb Medyny) zrealizowano Stację Przeladunkową wraz z Punktem Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów.

Stacja Przeladunkowa w m. Medyny, zgodnie z założeniami ma przepustowość maksymalnie 27 000 Mg/rok, w tym 19 000 Mg/rok odpadów zmieszanych oraz 7000 Mg/rok odpadów selektywnej zbiórki. Szacunkowa przepustowość Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów w m. Medyny to 1000 Mg/rok odpadów selektywnie zbieranych (szkło, tworzywa sztuczne, papier i tektura, metale) i odpadów tzw. problemowych, tj. zarówno niebezpiecznych, jak i innych niż niebezpieczne.

Stacja Przeladunkowa wraz z Punktem Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów w m. Medyny powstała w ramach projektu „System zagospodarowania odpadów komunalnych w Olsztynie. Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów”. Funkcją instalacji w Medynach jest zmniejszenie kosztów transportu odpadów komunalnych z gmin położonych w znacznej odległości od Olsztyna (w tym gminy Lidzbark Warmiński), gdzie będzie znajduje się centralna instalacja – tzw. Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych (instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów). Ponadto rolą instalacji w Medynach jest zmniejszenie

natężenia ruchu oraz skrócenie długości tras dla pojazdów dowożących odpady, poprzez stworzenie pośredniego punktu, do którego odpady są dostarczane z bezpośredniej okolicy.

Stacja Przeladunkowa wraz z Punktem Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów w m. Medyny stanowi jeden z elementów regionalnej gospodarki odpadami komunalnymi obowiązującej w kraju i w poszczególnych województwach, w tym w województwie warmińsko-mazurskim. Funkcjonowanie instalacji w Medynach przysłuży się wdrażaniu regionalnego systemu gospodarki odpadami oraz, w założeniu, przysłuży się jego usprawnieniu.

Projekt zm. studium uwzględnia regionalny system gospodarki odpadami oraz uwzględnia Stację Przeladunkową wraz z Punktem Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów w m. Medyny.

19. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Na znacznej części obszaru zmiany studium występują spadki terenowe przekraczające 12%. W obrębie zboczy doliny Symsarny, niektórych stokach wałów morenowych akumulacyjnych oraz niektórych stokach wysoczyzny morenowej falistej spadki terenowe przekraczają 18%. W związku z tym występują w ich obrębie tereny predysponowane do występowania ruchów masowych. Orientacyjne zasięgi predysponowane do występowania ruchów masowych oznaczono na rysunku zmiany studium.

20. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla

Udokumentowane złoża kopalin:

W obrębie obszaru zmiany studium występują udokumentowane złoża kruszywa naturalnego:

- „Kochanówka II” – złożo rozpoznane szczegółowo, eksploatowane w przeszłości (eksploatacja zaniechana ze względów ekonomicznych), dokumentacja złoża przyjęta przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego dnia 05 grudnia 2011 r. (OŚGW.7427.54.2011), złożo o powierzchni 8,33 ha i zasobach bilansowych 662,74 tys. ton;*
- „Kochanówka IV” – złożo rozpoznane szczegółowo, nieeksploatowane, dokumentacja złoża przyjęta przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego dnia 28 sierpnia 2010 r. (OŚ-GW.514-15/10), złożo o powierzchni 8,33 ha i zasobach bilansowych 1526,18 tys. ton, dla złoża ustanowiono obszar i teren górniczy;*
- „Kochanówka V” – złożo rozpoznane szczegółowo, nieeksploatowane, dokumentacja złoża przyjęta przez Starostę Lidzbarskiego dnia 12 czerwca 2012 r. (OŚ.6528.3.2012), złożo o powierzchni 1,76 ha i zasobach bilansowych 170,6 tys. ton;*

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

- „Kochanówka VI” – złoże rozpoznane szczegółowo, nieeksploatowane, dokumentacja złoża przyjęta przez Starostę Lidzbarskiego dnia 12 czerwca 2012 r.
(OŚ.6528.4.2012), złoże o powierzchni 1,99 ha i zasobach bilansowych 165,5 tys. ton;
- „Kierz” – złoże rozpoznane szczegółowo, nieeksploatowane, dokumentacja złoża przyjęta przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego dnia 06 lutego 2012 r. (OŚ-GW.7427.4.2012), złoże o powierzchni 3,59 ha i zasobach bilansowych 408,87 tys. ton.

Wykaz udokumentowanych złóż kopalin na terenie gminy Lidzbark Warmiński							
Nazwa Złoża	ID złoża (numer systemowy)	Miejscowość, Obręb	Rodzaj surowca	Organ zatwierdzający dokumentację	Znak i data decyzji zatwierdzającej dokumentację złoża	Zasób bilansowy złoża (tyś. m3)	Powierzchnia złoża (ha)
Kochanówka II	3608	Kierz, Kochanówka	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚGW.7427.54.2011 z dnia 05.12.2011	A+B 0,00	2,538
						C1 266,29	
						C2 0,00	
						D 0,00	
Kochanówka IV	14578	Kierz dz. 4/1-3, 8/1-2, 34/2	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ-GW.514-15/10 z dnia 28.08.2010	A+B 0,00	8,330
						C1 1144,71	
						C2 0,00	
						D 0,00	
Kochanówka V	16093	Kochanówka dz.226/4	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski	OŚ.6528.3.2012 z dnia 12.06.2012	A+B 0,00	1,755
						C1 170,60	
						C2 0,00	
						D 0,00	
Kochanówka VI	16094	Kochanówka dz. 226/4	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski	OŚ.6528.4.2012 z dnia 12.06.2012	A+B 0,00	1,999
						C1 165,50	
						C2 0,00	
						D 0,00	
Kierz	15982	Kierz dz. 9/1, 10, 12/1, Kochanówka dz. 54/1	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ-GW.7427.4.2012 z dnia 06.02.2012	A+B 0,00	3,594
						C1 408,87	
						C2 0,00	
						D 0,00	
Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Lidzbark Warmiński wprowadzone do studium zarządzeniem zastępczym Wojewody Warmińsko – Mazurskiego							
Nazwa Złoża	ID złoża (numer systemowy)	Miejscowość, Obręb	Rodzaj surowca	Organ zatwierdzający dokumentację	Znak i data decyzji zatwierdzającej dokumentację złoża	Zasób bilansowy złoża (tyś. m3)	Powierzchnia złoża (ha)
Bugi	5201	Bugi	Kruszywa naturalne	Wojewoda Warmińsko-Mazurski	OŚR/O.II.7414/15-34/00 z dnia 26.10.2015	A+B 0,00	4,170
						C1 0,00	
						C2 349,00	
						D 0,00	

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Bugi II	8400	Bugi	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski	RLiOŚ.751-15/08/2/09 z dnia 20.01.2009	A+B 0,00	1,770
						C1 0,00	
						C2 204,77	
						D 0,00	
Kierz I	18330	Kierz, dz. 86	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski	OŚ.6528.1.2016 z dnia 04.10.2016	A+B 0,00	1,996
						C1 236,75	
						C2 0,00	
						D 0,00	
Lidzbark Warmiński GT-1	15733	Lidzbark Warmiński	Wody termalne	Minister	DGiKGhg-4731-6/6935/7098/12/MJ z dnia 21.02.2012	A+B 120,00 (m3/h)	-
						C1 0,00	
						C2 0,00	
						D 0,00	
Runowo	1487	Runowo	Kruszywa naturalne	Minister	KZK/012/W/5073/86 z dnia 29.10.1986	A+B 0,00	42,364
						C1 0,00	
						C2 6289,00	
						D 0,00	
Workiejmy	17862	Workiejmy, cz. dz. nr 37/12	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski	OŚ.6528.1.2015 z dnia 30.10.2015	A+B 0,00	1,970
						C1 195,51	
						C2 0,00	
						D 0,00	
Workiejmy I	18078	Workiejmy, cz. dz. nr 37/12	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski	GW.7427.13.2016 z dnia 22.04.2016	A+B 0,00	4,160
						C1 654,15	
						C2 0,00	
						D 0,00	

Zasoby wód podziemnych

Obszar zmiany studium położony jest w zasięgu nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 205 „Subzbiornik Warmia”. Jest to zbiornik pochodzenia trzeciorzędowego (Tr) o łącznej powierzchni 51 000 km², szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 60 tys. m³/dobę oraz średniej głębokości ujęć 150-500 m. GZWP nr 205 „Subzbiornik Warmia” nie posiada opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej oraz nie wyznaczono dla niego obszaru ochronnego.

Obszar zmiany studium i gmina Lidzbark Warmiński położone są w regionie, gdzie główne użytkowe piętro wodonośne występuje w utworach czwartorzędowych (plejstocenijskich). Cechą charakterystyczną dla czwartorzędowego piętra wodonośnego jest brak rozdzielających warstw nieprzepuszczalnych oraz częste przewarstwienia utworów spoistych, napinających zwierciadło wód podziemnych. Piętro czwartorzędowe składa się z kilku poziomów wodonośnych, występujących na różnych głębokościach – przeważnie od kilku-, kilkunastu m do ponad 200 m. Na głębokość zalegania poziomów wodonośnych wpływ wywiera

² Na podstawie: Operat Uzdrawiskowy obszaru ochrony uzdrowiskowej gminy Lidzbark Warmiński, 2014, PUPIKZ HOT dr arch. Tomasz Ołdytowski oraz Decyzja Nr 80 Ministra Zdrowia z 10 września 2014 r znak: MZ-OZU-520-1/WS/14.

uksztaltowanie powierzchni terenu. Poziomy wodonośne najgłębiej występują na obszarze wysoczyznowym i równin morenowych, natomiast najpłycej w dolinach rzecznych.

Pierwsze zwierciadło wód podziemnych w graniach obszaru zm. studium występuje przeważnie na głębokościach pomiędzy 1 m a 5 m. Najpłycej (<1m) pierwsze zwierciadło wód podziemnych występuje:

- w obrębie dna doliny Symsarny i terenów zmeliorowanych na zachód od rzeki, oraz w rejonie Kierwińskiej Strugi i towarzyszących jej terenów zmeliorowanych;
- w obrębie doliny Młynówki (południowo-zachodnia część terenu) i w obrębie terenów zmeliorowanych (północno-wschodnia część terenu).

Do kategorii wód podziemnych można zaliczyć również wody geotermalne. Wody geotermalne w rejonie zmiany studium zalegają w osadach mezozoicznych i paleozoicznych.

Najwyższe temperatury posiadają wody zalegające najgłębiej w utworach kambru (1,8-1,9 km p.p.t.). Ich temperatura może wynosić do ok. 35-40°C. Są to solanki znacznie zmineralizowane (100 – 200 g/dm³). W obrębie obszaru zm. studium występuje udokumentowane złożo wód termalnych „Lidzbark Warmiński GT-1”²:

- otwór GT - 1 został wykonany przy ulicy Olsztyńskiej w Lidzbarku Warmińskim do głębokości 1035 m;
- ujmowana z otworu GT-1 część warstwy wodonośnej znajduje się na głębokości 828,5-966,38 m p.p.t., warstwę wodonośną w utworach jury dolnej tworzą piaskowce kwarcowe średnio- i gruboziarniste o spoiwie ilastym, słabo i bardzo słabo związane, jasnoszare;
- zasoby eksploatacyjne ujęcia wód termalnych w Lidzbarku Warmińskim w wysokości 120 m³/h przy depresji 7,7 m i temperaturze na wypływie 20,7°C zostały ustalone dokumentacji hydrogeologicznej i zatwierdzone decyzją Ministra Środowiska 21 lutego 2012 r. (DGiKGhg-4731-6/6935/7089/12/MJ);
- powierzchnia obszaru zasobowego wód termalnych wynosi ok. 71 km² oraz obejmuje zasięgiem całe miasto Lidzbark Warmiński i część gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński;
- teren i obszar górniczy (będące równoznaczną powierzchnią i o tym samym zasięgu) znajdują się w granicach miasta Lidzbark Warmiński, powierzchnia to 11,54 km²;
- zasoby przemysłowe złoża wynoszą 8383,12 m³/rok, zasoby operatywne złoża wynoszą 300 m³/rok, straty w zasobach złoża wynoszą 1083,12 m³/rok, zasoby nieprzemysłowe wynoszą 1042816,9 m³/rok;
- racjonalna eksploatacja ujęcia powinna odbywać się w sposób płynny, bez gwałtownych zmian wydajności, użytkownik powinien prowadzić bieżące obserwacje parametrów eksploatacyjnych ujęcia, a w szczególności: temperatury eksploatowanej wody, położenia zwierciadła wody w otworze oraz wydajności poboru, nie rzadziej niż jeden raz w ciągu roku należy wykonywać badania chemizmu wód.

Kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

Na obszarze zmiany studium nie występują podziemne kompleksy składowania dwutlenku węgla.

21. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

Dla eksploatowanych złóż ustanowiono obszar górniczy (OG) i teren górniczy (TG).
Złoże „Kochanówka IV” posiada obszar i teren górniczy w podziale na:

- „Kochanówka IV - Pole A” – powierzchnia OG 11 280 m², powierzchnia TG 13 303 m², decyzja ustanawiająca wydana przez Marszałka Województwa WarmińskoMazurskiego dnia 30.11.2011 (ZI:OŚ-GW.7422.2.59.2011);
- „Kochanówka IV - Pole B” –powierzchnia OG 84 757 m², powierzchnia TG 105 680 m², decyzja ustanawiająca wydana przez Marszałka Województwa WarmińskoMazurskiego dnia 30.11.2011 (ZIOŚ-GW.7422.2.59.2011).

22. Zadania służące realizacji ponadlokalnych zadań publicznych

Zadania wynikają przede wszystkim w Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego i szeregu innych strategicznych dokumentów zawierających istotne założenia rozwoju województwa. Do najważniejszych i również bezpośrednio odnoszących się do zmiany studium zaliczono:

- Rozwój i modernizacja drogi krajowej nr 51 (przebudowa do klasy GP – głównej ruchu przyspieszonego);
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 513;
- Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo warmińsko – mazurskie;
- Modernizacja linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Olsztyn – Lidzbark Warmiński;
- Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo warmińsko-mazurskie (zapewnienie dostępu do usług szerokopasmowych dla mieszkańców, instytucji publicznych oraz przedsiębiorców w województwie warmińsko-mazurskim);
- Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi. Poprawa jakości gleb poprzez regulacje stosunków wodnych oraz ochrony użytków rolnych przed powodzią, zwiększenie retencji wodnej;
- Łyna Alle Ława. Utworzenie szlaku turystycznego rzeką Łyną poprzez rozwój infrastruktury podstawowej dla turystyki wodnej, rozwój bazy noclegowej i turystycznej.

23. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej

Wzdłuż północno-zachodniej granicy obszaru zmiany studium przepływa rzeka Łyna, dla której wyznaczony został obszar szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu Ustawy Prawo Wodne (t. j. Dz. U. 2015 poz. 469) oraz na podstawie Map Zagrożenia Powodziowego. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią w granicach obszaru zm. studium obejmuje jedynie najbliższe sąsiedztwo Łyny i jest wyznaczony przez obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie (raz na 100 lat) oraz obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (raz na 10 lat)³. W celu zwiększenia bezpieczeństwa obywateli oraz ograniczenia negatywnych skutków powodzi, zgodnie z zapisami Dyrektywy Powodziowej oraz ustawy Prawo wodne, KZGW prowadzi prace związane z opracowaniem planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Prace nad planami zostały poprzedzone przygotowaniem wstępnej oceny ryzyka powodziowego (WORP) oraz map zagrożenia powodziowego (MZP) i map ryzyka powodziowego (MRP). Obecnie na bazie przygotowanych dotychczas dokumentów planistycznych oraz zgromadzonych danych przygotowywane są plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla dwóch poziomów odniesienia w stosunku do powierzchni kraju – obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Celem planów zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację wybranych działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te, muszą także prowadzić do obniżania strat powodziowych. Obowiązek sporządzenia planów wynika z Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, tzw. Dyrektywy Powodziowej. Zgodnie z ustawą Prawo wodne za opracowanie planów odpowiedzialny jest prezes KZGW na poziomie obszarów dorzeczy oraz dyrektorzy poszczególnych RZGW dla regionów wodnych⁴.

24. Uwarunkowania dotyczące ochrony uzdrowiskowej

Na obszarze zmiany studium (fragment 1) istnieją dogodne możliwości w zakresie rozwoju funkcji uzdrowiskowej, co ma związek z występowaniem udokumentowanych złóż wód termalnych, czego wyrazem jest powstający na terenie miasta kompleks „Term Warmińskich” oraz planowany do utworzenia obszar ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński”.

Gmina, która zamierza wystąpić o nadanie danemu obszarowi statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej, w celu określenia możliwości prowadzenia leczenia uzdrowiskowego na tym obszarze, sporządza operat uzdrowiskowy – dla obszaru ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński”. Operat sporządzono w 2014 r.

³ Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie zawierają się wewnątrz obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie. Zatem zewnętrzną granicą obszaru szczególnego zagrożenia powodzią są obszary o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi.

⁴ Materiał źródłowy: <http://www.powodz.gov.pl/>

Zgodnie z Operatem uzdrowiskowym w celu nadania obszarowi statusu uzdrowiska i prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego, gmina winna ustanowić statut uzdrowiska obowiązujący w obszarze jego granic lub gmin.

Na obszarze uzdrowiska wydziela się strefy ochronne A, B, C - strefy ochrony uzdrowiskowej (A, B, C), to części obszaru uzdrowiska albo obszaru ochrony uzdrowiskowej, określone w statucie uzdrowiska, wydzielone w celu ochrony czynników leczniczych i naturalnych surowców leczniczych, walorów środowiska i urządzeń uzdrowiskowych.

Zgodnie z Operatem uzdrowiskowym w celu prawidłowego, kształtowania przestrzeni służącej lecznictwu uzdrowiskowemu (zgodnego z art. 38 i 38a ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych – t. j. Dz. U. z 2012 poz. 651) przyjęto obszar składający się z 2 sołectw gminy wiejskiej Lidzbark Warmińskich i osiedla uzdrowiskowego:

- powierzchnia łączna projektowanego obszaru ochrony uzdrowiskowej – 1 722,96 ha, w tym:
 - powierzchnia planowanej Strefy „A” ochrony uzdrowiskowej – 119,95 ha,
 - powierzchnia planowanej Strefy „B” ochrony uzdrowiskowej – 486,77 ha,
 - powierzchnia planowanej Strefy „C” ochrony uzdrowiskowej – 1 116,24 ha

Tak przyjęta koncepcja planowanego uzdrowiska wymaga wspólnych działań obu gmin (miasta Lidzbark Warmiński i gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński). W związku z tym gmina wiejska i miejska przystąpiły do Porozumienia Międzygminnego dotyczącego nadania części gminy miejskiej i wiejskiej statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej – czego wyrazem po stronie gminy wiejskiej jest Uchwała nr XLII/339/2014 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 25 lipca 2014 r.

Gmina wiejska Lidzbark Warmiński i gmina miejska Lidzbark Warmiński gminy wystąpiły wspólnie do Ministra Zdrowia z prośbą o wydanie decyzji w sprawie potwierdzenia możliwości lecznictwa uzdrowiskowego na obszarze uznanym za obszar ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński”. W odpowiedzi Minister Zdrowia wydał Decyzję nr 80 z dnia 10 września 2014 (MZ-OZU-520-1/WS/14) zgodnie z którą:

- potwierdzono możliwość lecznictwa uzdrowiskowego na obszarze uznanym za obszar ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński”, obejmującym część gminy miejskiej – Osiedle Uzdrowiskowe miasta Lidzbark Warmiński oraz część gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński w obszarach sołectw Łabno i Medyny;
- ustalono dla obszaru ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński”, w oparciu o przedstawione świadectwa potwierdzające właściwości lecznicze naturalnych surowców i właściwości lecznicze klimatu, następujące kierunki lecznicze: choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby neurologiczne.

25. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

Analiza SWOT

Klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej, jest zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu (w tym przypadku gminy) oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza: S – Strengths (silne strony), W – Weaknesses (słabości), O – Opportunities (możliwości), T – Threats (zagrożenia). Przyjęta metoda pozwala na zebranie i uszeregowanie informacji o potencjale rozwojowym gminy oraz o dostrzeganych barierach. Zwraca jednocześnie uwagę na pojawiające się zewnętrzne szanse i zagrożenia.

W ramach analizy SWOT skoncentrowano się na ocenie wewnętrznych zasobów gminy, jej atutów i problemów wynikających z przedstawionych uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przyrodniczych, infrastrukturalnych i ekonomicznych. Do mocnych stron w odniesieniu do obszaru zmiany studium zaliczono:

- wartościowy potencjał ludzki – mieszkańcy, zaangażowani w sprawy gminy i jej rozwoju;*
- atrakcyjne warunki krajobrazowo-przyrodnicze sprzyjające rozwojowi różnych form turystyki;*
- możliwości zagospodarowania zasobów naturalnych i przestrzeni na cele rekreacyjnowypoczynkowe;*
- projektowane strefa ochrony uzdrowiskowej;*
- dobra lokalizacja przy jednym z głównych szlaków komunikacyjnych (przy drodze krajowej nr 57).*

Do słabych stron w odniesieniu do obszaru zmiany studium zaliczono:

- brak dużych zakładów pracy;*
- niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii do lokalnej produkcji ciepła i energii elektrycznej (mikro – i małych OZE).*

Do szans w odniesieniu do obszaru zmiany studium zaliczono:

- rozwój infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej dla potrzeb mieszkańców i turystów;*
- bardziej efektywna promocja gminy;*
- spadek stopy bezrobocia;*
- rozwój agroturystyki;*
- dostęp do funduszy unijnych;*
- rozwój nowoczesnego rolnictwa.*

Do zagrożeń w odniesieniu do obszaru zmiany studium zaliczono:

- niedobór środków własnych gminy;*

- zagrożenia dla ład przestrzennego, wynikające z rozwoju zabudowy nienawiązującej do już istniejącej.
- niski przyrost naturalny.

Analiza ekonomiczna

Gmina Lidzbark Warmiński jest jedną z czterech gmin powiatu lidzbarskiego i posiada zdecydowanie charakter rolniczy (grunty orne stanowią 56% powierzchni). Jednakże walory krajobrazowe, atrakcyjność przyrodnicza, szlaki turystyczne, szczególnie kajakowe, piesze i rowerowe, stwarzają warunki dla rozwoju funkcji turystycznej i uzdrowiskowej. Do miejscowości koncentrujących największą zabudowę mieszkaniową oraz usługi zaliczamy: Markajmy, Kraszewo, Rogóż. Z kolei pod względem turystycznym do najbardziej rozwiniętych zalicza się miejscowości: Wielochowo, Kłębowo, Blanki i Suryty, a pod względem walorów uzdrowiskowych należy wyróżnić przede wszystkim Łabno oraz Medyny.

Analiza obszaru całej gminy pod względem podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru na 1000 mieszkańców w latach 2005-2015 wykazuje stosunkowo równomierny ich wzrost. Na podstawie linii trendu wprowadzonej na poniższym wykresie można przypuszczać, że podobnie do minionych lat liczba podmiotów gospodarczych w przyszłości gminy Lidzbark Warmiński będzie wzrastać.

Wykres 20 Podmioty gospodarki narodowej ogółem wpisane do rejestru na 1000 mieszkańców w latach 2005-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Zgodnie z danymi otrzymanymi z Głównego Urzędu Statystycznego w gminie Lidzbark Warmiński dominującą sekcją według Polskiej Klasyfikacji Działalności jest sekcja G - handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, ponadto duży udział również odgrywają sekcje: A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; C - przetwórstwo przemysłowe; F – budownictwo; H - transport i gospodarka magazynowa; S i T - Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Tabela 48 Sekcja według Polskiej Klasyfikacji Działalności w latach 2005-2015

Sekcja	Rok						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>ogółem</i>	209	205	218	237	243	248	247
<i>A</i>	31	35	41	41	42	29	26
<i>B</i>	0	0	0	0	0	0	0
<i>C</i>	35	34	34	40	39	50	47
<i>D</i>	1	1	1	1	1	1	1
<i>E</i>	1	1	0	1	1	1	1
<i>F</i>	27	27	26	28	33	36	44
<i>G</i>	70	72	68	73	76	80	76
<i>H</i>	21	25	26	29	27	27	32
<i>I</i>	9	11	8	9	10	14	11
<i>J</i>	2	2	2	3	3	2	2
<i>K</i>	8	8	4	5	5	5	9
<i>L</i>	7	7	7	8	8	9	9
<i>M</i>	9	11	9	8	8	10	15
<i>N</i>	4	5	3	4	7	9	7
<i>O</i>	3	3	3	3	3	3	3
<i>P</i>	8	8	9	9	9	10	10
<i>Q</i>	5	5	5	5	6	5	5
<i>R</i>	5	6	5	5	4	5	8
<i>S i T</i>	24	24	22	24	29	31	34
<i>U</i>	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Podstawowym celem działalności gminy Lidzbark Warmiński jest zapewnienie jak najlepszych warunków dla funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnej. Realizacja tego działania wymaga zapewnienia stałego dopływu środków, które są niezbędne do finansowania odpowiedniego poziomu dóbr i usług publicznych służących do zaspokajania potrzeb społeczności, a także przedsięwzięć o charakterze rozwojowym. Możliwości finansowe gminy w ścisłym powiązaniu z jakością zarządzania stanowią podstawę do wyznaczenia strategicznych celów jej rozwoju, rozumianego jako proces kształtowania zmian w kierunku jak najbardziej pożądanym, akceptowanym społecznie i ekonomicznie, zgodnie z wymogami

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

racjonalnego gospodarowania przestrzenią. Specyfika wydatków inwestycyjnych gminy polega na tym, że przeważnie nie są to wydatki, których efektem jest osiąganie wymiernego zysku. Inwestycje dokonywane przez gminę poprawiają standard życia mieszkańców lub umożliwiają gminie pełnienie jej zadań publicznych, a także tworzą warunki do tego, aby podmioty gospodarcze mogły inwestować.

Gospodarowanie przestrzenią

Szczególnie istotną rolę w rozwoju gmin odgrywa polityka przestrzenna. Na szczeblu gminnym instrumentem, dzięki któremu możliwe jest efektywne wykorzystanie przestrzeni i zarządzanie nią, są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W roku 2015 obowiązywało 27 planów miejscowych. Jednakże powierzchnia gruntów objętych planami miejscowymi zajmuje jedynie 1,7% ogólnej powierzchni gminy.

**Tabela 49 Zestawienie danych dotyczących miejscowych planów zagospodarowania
przestrzennego w gminie Lidzbark Warmiński w latach 2009-2015**

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ilość mpzp	szt.	19	22	27	27	27	27	27
mpzp sporządzone na podstawie ustawy z 2003r.	szt.	3	3	0	0	0	0	0
powierzchnia gminy objęta obowiązującymi mpzp	ha	401	461	616	616	616	616	616
powierzchnia gminy objęta obowiązującymi mpzp na podstawie ustawy z 2003r.	ha	27	27	0	0	0	0	0
łączna powierzchnia gruntów rolnych, dla których zmieniono w mpzp przeznaczenie na cele nierolnicze	ha	328	379	238	238	0	0	0
łączna powierzchnia gruntów leśnych, dla których zmieniono w mpzp przeznaczenie na cele nieleśne	ha	16	16	0	0	0	0	0
udział powierzchni objętej obowiązującymi mpzp	%	1,1	1,2	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Poza miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego narzędziem planistycznym wykorzystywanym w procesie zarządzania przestrzenią w gminach są decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Na poniższym wykresie przedstawiono zmieniającą się liczbę wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego na przestrzeni lat 2009-2015.

Wykres 21 Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w latach 2009-2015

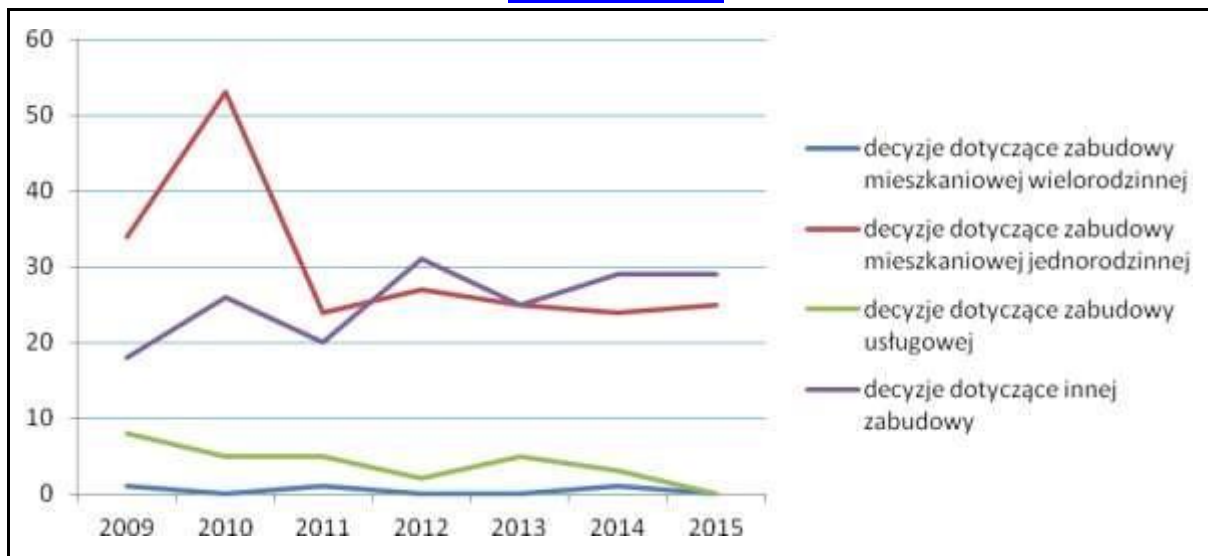

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego przedstawionych na powyższym wykresie, liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy w gminie Lidzbark Warmiński znacznie wzrosła w 2010 roku, kiedy uzyskała wartość 84. Jednakże w pozostałych latach liczba ta utrzymywała się na stosunkowo równym poziomie i zawierała się w przedziale od 50 do 61 sztuk. W badanym okresie średnia wydanych decyzji o warunkach zabudowy wynosi 60 sztuk. W kwestii decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego najwięcej wydano ich w 2009 roku w liczbie 15 sztuk, natomiast najmniej w 2014 roku w liczbie 6 sztuk, a średnia wydanych decyzji o analizowanych latach wynosi 11 sztuk.

Wydane decyzje o warunkach zabudowy określały warunki dla zabudowy przede wszystkim mieszkaniowej jednorodzinnej, a następnie dla innej zabudowy oraz zabudowy usługowej i wielorodzinnej. Jak wynika z poniższego wykresu najwięcej decyzji dotyczących zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wydano w 2010 w liczbie 53 sztuk, natomiast najmniej w 2011 roku i w 2014 roku w liczbie 24 sztuk. W 2009 roku wydano 8 decyzji dotyczących zabudowy usługowej, natomiast w 2015 roku na ten cel nie wydano żadnej decyzji. Zabudowa wielorodzinna na terenie gminy Lidzbark Warmiński jest sporadyczna dlatego też w badanym okresie wydano jedynie 3 decyzji, po jednej w 2009, 2011 i 2014 roku. Decyzje dotyczące innej zabudowy stanowią duży udział w ogólnej liczbie wydawanych decyzji o warunkach zabudowy, i tak w 2012 roku wydano ich 31 a w 2009 roku wydano 18 sztuk.

Wykres 22 Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy uwzględnieniem rodzaju zabudowy
w latach 2009-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Analiza środowiskowa

Uwarunkowania środowiskowe gminy Lidzbark Warmiński mają duży wpływ na jej rozwój oraz zagospodarowanie przestrzenne. Do pozytywnych elementów środowiska przyrodniczego gminy można zaliczyć położenie nad rzeką Łyną, Elmą i Symsarną, występowanie jeziora Wielochowskiego, Symsar oraz Blanki, dużą powierzchnię gruntów rolnych, a także możliwość wykorzystania naturalnych zasobów gminy dla rozwoju funkcji turystycznej oraz uzdrowiskowej.

Jednakże należy zauważyć, że położenie nad rzekami oraz w pobliżu jezior jest również elementem przyrodniczym ograniczającym lokalizację nowej zabudowy, tak samo jak występowanie terenów leśnych, gruntów ornych I-III klasy oraz form ochrony przyrody.

Największy udział w strukturze użytkowej gminy Lidzbark Warmiński w 2014 roku miały grunty rolne zajmujące 20 720 ha, co stanowi 55,68% powierzchni całej gminy. Dużą rolę odgrywały również grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione o powierzchni 12 662 ha, stanowiące 34,03%. Pozostałe grunty zajmowały łącznie nieco ponad 10% i tak nieużytki zajmowały powierzchnię 5,37 ha, grunty zabudowane i zurbanizowane - 923 ha, grunty pod wodami - 832 ha, tereny różne - 52 ha, a użytki ekologiczne - 27 ha.

Tabela 50 Powierzchnia geodezyjna gminy Lidzbark Warmiński według kierunków wykorzystania
w latach 2012 -2014

	powierzchnia ogółem	użytki rolne	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	grunty zabudowane i zurbanizowane	nieużytki	grunty pod wodami	użytki ekologiczne	tereny różne
rok	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

2012	37212	20828	12546	923	2005	832	27	51
2013	37212	20727	12653	925	1997	832	27	51
2014	37212	20720	12662	923	1997	832	27	51

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego przedstawionych w poniższej tabeli dotyczącej powierzchni lasów w gminie Lidzbark Warmiński w latach 2010 – 2015 wynika, że powierzchnia gruntów przeznaczonych pod las z każdym rokiem wzrasta. Powierzchnia lasów publicznych Skarbu Państwa na przestrzeni analizowanych lat jest stosunkowo równa, zauważalne są jedynie niewielkie wzrosty i spadki powierzchni. W przypadku lasów gminnych powierzchnia ich spadła w 2013 roku z 68 ha do 50,93 ha. Z kolei w powierzchni gruntów leśnych prywatnych odnotowano bardzo duży wzrost powierzchni, bo aż o 354,34 ha. Szczególnie wzrost ten zauważalny jest w latach 2011-2013. Procentowy udział lesistości w gminie Lidzbark Warmiński na przestrzeni analizowanych lat wzrosła o 1%.

Tabela 51 Lasy na terenie gminy Lidzbark Warmiński o w latach 2010-2015

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
powierzchnia lasów	ha	11 687,60	11 861,10	11 920,80	12 035,96	12 036,84	12 044,78
lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	10 920,00	10 931,10	10 926,10	10 935,17	10 934,79	10 933,39
grunty leśne gminne	ha	68,0	68,0	68,0	50,93	50,93	50,93
grunty leśne prywatne	ha	699,6	862	926,7	1 049,86	1 046,45	1 053,94
lesistość	%	31,4	31,9	32,0	32,3	32,3	32,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W celu ochrony gruntów rolnych należy podjąć działania polegające na: ograniczeniu przeznaczenia ich na cele nierolnicze i nieleśne; zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi; rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze; zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych; ograniczeniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi. Natomiast w celu ochrony gruntów leśnych należy podjąć działania polegające na: ograniczeniu przeznaczenia ich na cele nieleśne lub nierolnicze; zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi; przywracaniu wartości użytkowej gruntem, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej; poprawianiu wartości użytkowej gruntem, które utraciły charakter gruntów leśnych w skutek działalności nieleśnej; poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności; ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 909 z późn. zm.) „w lasach ochronnych mogą być wznoszone budynki i budowle służące gospodarce leśnej, obronności lub bezpieczeństwu państwa, oznakowaniu nawigacyjnemu, geodezyjnemu, ochronie zdrowia oraz urządzenia służące turystyce”.

Zgodnie z ww. ustawą przeznaczenie na cele nieleśne gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa wymaga uzyskania zgody Ministra Środowiska. Zgoda na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne następuje tylko w procedurze sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona gruntów rolnych realizowana jest na dwóch poziomach. Pierwszy poziom odbywa się z zastosowaniem procedury planistycznej, czyli zmiany przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze i nieleśne – poprzez uchwalenie (lub zmianę) miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Drugi poziom stanowi wydanie decyzji zezwalającej na wyłączenie gruntu z produkcji leśnej.

Według ustawodawcy, na cele nierolnicze i nieleśne można przeznaczyć przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku - inne grunty o najniższej przydatności rolniczej. Przepis ten wskazuje ogólne przesłanki, jakimi powinien kierować się organ administracji publicznej, przeznaczając określone grunty na cele nierolnicze i nieleśne. Stanowi on swoiste wytyczne dotyczące ochrony gruntów rolnych i leśnych, w tym odnośnie do ograniczania skutków ujemnego oddziaływania na grunty.

Aby korzystać z zasobów i walorów terenu przyrodniczego należy uwzględniać potrzeby ochrony przyrody. Aby chronić przyrodę ustalono formy ochrony przyrody w trybie i na zasadach ustawy o ochronie przyrody. Do każdej z form ochrony przyrody odnoszą się przepisy prawne, które wprowadzają określone ograniczenia mające zapewnić zamierzony efekt i cel tworzenia takiej formy ochrony przyrody. Różnorodność formy ochrony przyrody, występujących na terenie gminy również wpływa na ograniczenie lokalizacji nowej zabudowy. W gminie Lidzbark warmiński występują:

- *Obszar Chronionego Krajobrazu:*
 - *Równiny Orneckiej,*
 - *Doliny Dolnej Łyny,*
 - *Doliny Symsarny,*
 - *Doliny Elmy,*
 - *Rzeki Wąlszy,*
- *obszary Natura 2000:*
 - *specjalny obszar ochrony siedlisk Swajnie PLH280046,*
 - *specjalny obszar ochrony siedlisk Kaszuny PLH280040,*
- *pomniki przyrody,*
- *użytki ekologiczne.*

Do każdej z form ochrony przyrody odnoszą się konkretne przepisy prawne, które wprowadzają określone ograniczenia mające zapewnić zamierzony efekt i cel tworzenia takiej formy ochrony przyrody.

Obszar chronionego krajobrazu to forma prawnej ochrony przyrody wprowadzana na terenach wyróżniających się krajobrazowo, o zróżnicowanych ekosystemach; z uwagi na istniejące lub odtwarzane korytarze ekologiczne, a także ze względu na możliwości rozwijania masowej turystyki i wypoczynku.

Obszar chronionego krajobrazu jako tereny podległe ochronie objęte są różnorodnymi zakazami i nakazami. W granicach chronionego krajobrazu obowiązują ustalenia oraz zakazy, określone w Rozporządzeniach Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w sprawie obszaru chronionego krajobrazu.

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński znajdują się Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000. Zasady ochrony przyrody dla tego typu obszarów określone są w ustawie o ochronie przyrody.

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński ochroną pomnikową objęte są głównie dęby i buki. W granicach gminy znajdują się również użytki ekologiczne m.in. jezioro Potar – śródlęsny zbiornik wodny, z kępami drzew i krzewów, porastających brzegi.

Obszar szczególnego zagrożenia powodzią powinien pozostać wolny od zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej. Najistotniejsze z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego są przepisy obowiązujące na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, wynikające z ustawy Prawo wodne.

Utrzymanie cennych walorów przyrodniczych, czy krajobrazowych terenu gminy wiąże się z pewnymi obostrzeniami, co powinno mimo wszystko spotykać się ze zrozumieniem społeczeństwa, gdyż bez nich tereny chronione, które przyciągają swoją atrakcyjnością przyrodniczą i krajobrazową mogą stracić swoje największe walory.

Zakazuje się wykonywania prac ziemnych naruszających stosunki wodne oraz zabudowy w strefie od linii brzegowej cieków, jeziora (w granicach obszaru chronionego krajobrazu zgodnie z przepisami odrębnymi), na obszarach dolin cieków wodnych oraz w sąsiedztwie jezior. Dodatkowo należy ograniczyć stosowanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin na gruntach rolnych. Są to tereny przydatne dla lokalizacji terenów zieleni, tereny niekorzystne lub mało przydatne dla zabudowy. Tereny w obrębie jezior należy planować jako ogólnodostępne.

Stoki o spadkach powyżej 15% są nieprzydatne dla zabudowy, ale predestynowane do zalesienia. Tereny te należy zabezpieczać przed erozją gleb (rynny subglacjalne). Stoki o spadkach w przedziale 10 -15 % są terenami mało przydatnymi dla zabudowy, ale przydatnymi dla funkcji rolnej, rekreacyjnej i sportowej.

Tereny o ekspozycji północnej, północno – zachodniej, północno – wschodniej i wschodniej są terenami o mało korzystnych warunkach solarnych, zwłaszcza w okresie zimowym przy niskim położeniu słońca, o niższych temperaturach maksymalnych podczas dni pogodnych

i wyższej wilgotności powietrza, obszary leśne słabo nasłonecznione na poziomie koron drzew, o przedłużonym zaleganiu pokrywy śnieżnej. Tereny te są przydatne dla funkcji przemysłowej, usługowej, rolniczej, nie przydatne są natomiast dla zabudowy mieszkaniowej.

Kompleksy leśne należy użytkować według ustaleń planów urządzenia lasów z preferowaniem naturalnego kierunku hodowli lasu natomiast na użytkach zielonych należy unikać melioracji polegających na odwadnianiu, zwłaszcza na glebach pochodzenia organicznego.

Kompleksy gleb klas I-III - gleby wysokich klas bonitacyjnych są chronione na podstawie przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Tereny te są szczególnie przydatne dla rolnictwa. Kompleksy gleb klas IVa i IVb są to gleby wysokich klas bonitacyjnych również przydatne dla rolnictwa natomiast kompleksy gleb klasy V i VI są mało przydatne dla rolnictwa, ale nadające się pod zalesienia.

Analiza Społeczna

Pracujący

Poniższa tabela sporządzona na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego przedstawia liczbę pracujących osób w gminie Lidzbark Warmiński na tle powiatu lidzbarskiego oraz województwa warmińsko – mazurskiego w latach 2012 - 2015. W gminie liczba pracujących osób zwiększyła się w 2013 roku i 2014 roku, jednakże porównując 2012 rok oraz 2015 roku nie odnotowano żadnej zmiany co do ilości osób pracujących. Zmiana ta zauważalna jest w powiecie lidzbarskim, gdzie liczba ta uległa zmniejszeniu, natomiast w województwie zwiększeniu. W badanym okresie liczba pracujących mężczyzn, między 2012 rokiem a 2015 rokiem, w gminie zmniejszyła się aż o 9%, a w powiecie zmniejszyła się o 4%, natomiast w województwie utrzymuje się na tym samym poziomie. Sytuacja zupełnie inaczej przedstawia się w przypadku pracujących kobiet. W gminie Lidzbark Warmiński liczba pracujących kobiet zwiększyła się aż o 10%, kiedy w województwie o 5%, a w powiecie zmniejszyła się o 5%.

Tabela 52 Liczba pracujących mieszkańców gminy Lidzbark Warmiński na tle powiatu lidzbarskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2012-2015

	2012	2013	2014	2015	Zmiana 2015/2012
<i>Liczba pracujących ogółem</i>					
<i>gmina Lidzbark Warmiński</i>	351	365	367	351	0
<i>powiat lidzbarski</i>	6 424	6 153	6 163	6 131	-293
<i>województwo warmińsko-mazurskie</i>	268 694	269 965	273 566	275 374	6680
<i>Mężczyźni</i>					
<i>gmina Lidzbark Warmiński</i>	187	187	185	171	-16

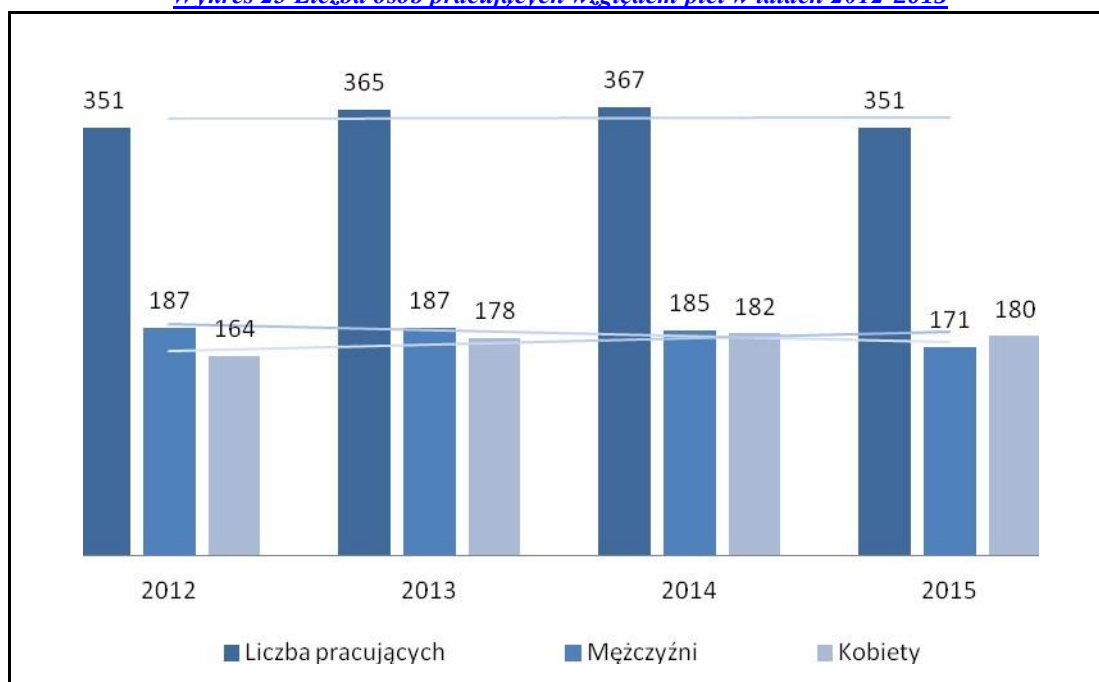
**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

powiat lidzbarski	2 985	2 874	2 914	2 879	-106
województwo warmińsko-mazurskie	134 235	133 497	133 760	134 374	-139
<i>Kobiety</i>					
gmina Lidzbark Warmiński	164	178	182	180	16
powiat lidzbarski	3 439	3 279	3 249	3 252	-187
województwo warmińsko-mazurskie	134 459	136 468	139 806	141 000	6 541

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Poniżej przedstawiony wykres przedstawia liczę pracujących osób w gminie Lidzbark Warmiński z uwzględnieniem płci. Wprowadzając linię trendu można przypuszczać, że ogólna liczba ludności w kolejnych latach będzie minimalnie wzrastać, z kolei liczba pracujących mężczyzn będzie spadać. W przypadku pracujących kobiet można domniemywać, że liczba ta będzie znacznie wzrastać.

Wykres 23 Liczba osób pracujących względem płci w latach 2012-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Bezrobocie

Do najważniejszych i jednocześnie najtrudniejszych problemów ekonomicznych, politycznych i społecznych zalicza się zjawisko bezrobocia. Problem ten dotyczy również gminy Lidzbark Warmiński. Zgodnie z definicją Głównego Urzędu Statystycznego za bezrobotnego uważa się osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, niezatrudniona i niewykonywająca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym

wymiarze czasu pracy i zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Najważniejszym działaniem gminy w zakresie walki z bezrobociem jest zapobieganie migracji, odpowiedź na zmiany strukturalne w rolnictwie, poprawa warunków życia mieszkańców gminy. Kluczem do osiągnięcia tych celów jest wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy. Wspierać należy tworzenie wszelkich miejsc pracy z wyjątkiem niesprzyjających środowisku przyrodniczemu i warunkom życia mieszkańców gminy. Szans poszukiwać należy przede wszystkim w działalności około rolniczej (przetwórstwo, usługi itp.) oraz dziedzinach uzupełniających rolnictwo jako działalność podstawową (agroturystyka, drobne przetwórstwo bazujące na surowcach pochodzenia rolniczego, obsługa ruchu turystycznego i szlaków i podobne). Wspieranie dotkniętych skutkami bezrobocia musi zapobiegać wykluczeniu społecznemu bezrobotnych, powinno się je prowadzić za pośrednictwem służb pomocy społecznej.

Diagnoza sytuacji występującej na rynku pracy, określenie podstawowych celów i zadań do realizacji, aktywne ich wdrażanie, a także monitoring ich realizacji to główne z działań prowadzonych na terenie Gminy Lidzbark Warmiński przez Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmińskim. Gmina Lidzbark Warmiński ze względu na sąsiedztwo miasta Lidzbark Warmiński z jego rynkiem pracy ma wyjątkowo korzystną sytuację, mimo braku miejsc pracy na swoim terenie. Struktura zatrudnienia w zarówno w Powiecie, jak i Gminie Lidzbark Warmiński jest dość jednorodna. Większość mieszkańców znajduje zatrudnienie w usługach, przemyśle, przy czym miejsca zatrudnienia zlokalizowane są głównie poza obszarem Gminy Lidzbark Warmiński – tj. w Lidzbarku Warmińskim oraz w Olsztynie. Jedynie zatrudnieni w sektorze rolniczym pracują w większości w miejscu zamieszkania, tj. na obszarze Gminy.

Z poniższego wykresu przedstawiającego liczbę osób bezrobotnych wynika, że między rokiem 2005 a 2015 liczba ta zmniejszyła się 602 osoby. Wyróżnienie liczby bezrobotnych mężczyzn i kobiet pozwala zaobserwować, że liczba mężczyzn zmniejszyła się o 343 osoby, natomiast liczba kobiet o 259 osób. Ponadto należy zauważyć, że w gminie Lidzbark Warmiński więcej jest bezrobotnych kobiet niż mężczyzn.

**Tabela 53 Liczba bezrobotnych w gminie Lidzbark Warmiński według płci
w latach 2005-2015**

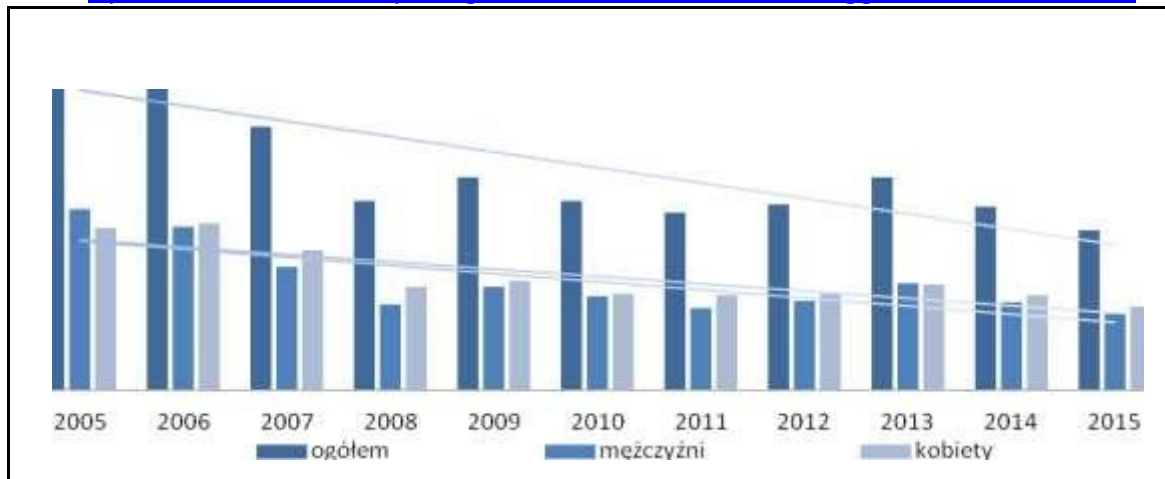
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	1 127	1 087	865	622	698	622	582	610	699	604	525
mężczyźni	593	538	407	282	338	307	270	292	350	291	250
kobiety	534	549	458	340	360	315	312	318	349	313	275

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wprowadzona linia trendu na poniższym wykresie pozwala zaobserwować, że liczba bezrobotnych w gminie Lidzbark Warmiński znacznie maleje. W związku z tym można

przypuszczać, że taki trend będzie utrzymywał się w przyszłych latach zarówno w przypadku mężczyzn jak i kobiet.

Wykres 24 Liczba bezrobotnych w gminie Lidzbark Warmiński według płci w latach 2005-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Edukacja

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński funkcjonują 4 szkoły podstawowe, 4 oddziały przedszkole w szkołach podstawowych oraz 2 gimnazja. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2015r. do szkół uczęszczało łącznie 454 uczniów, natomiast do przedszkoli 121 dzieci. Najwięcej uczniów do szkół uczęszczało w 2010 roku (493 uczniów) po czym liczba ta w kolejnych latach zaczęła stosunkowo spadać. Z kolei w przypadku dzieci w oddziałach przedszkolnych największą ilość odnotowano w 2011 roku natomiast najmniej w 2010 roku.

Tabela 54 Placówki szkolne i przedszkolne w gminie Lidzbark Warmiński

Placówki oświaty	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	5	5	4	4	4	4
Dzieci w oddziałach wychowania przedszkolnego	57	137	129	118	118	121
Szkoły podstawowe	5	5	4	4	4	4
Uczniowie szkół podstawowych	323	307	317	322	321	317
Szkoły gimnazjalne	3	3	2	2	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	170	153	141	136	129	137

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W poniższych tabelach zestawiono liczbę uczniów oraz liczbę absolwentów szkół podstawowych oraz gimnazjum w gminie Lidzbark Warmiński w latach 2010 – 2015 w

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

porównaniu do powiatu oraz województwa. Wynika z nich, że liczba uczniów w szkołach podstawowych, a także w gimnazjach w gminie odpowiednio do liczby absolwentów szkół podstawowych zmniejszyła się. Sytuacja w powiecie przedstawia się nieco inaczej. W przypadku uczniów szkół podstawowych liczba maleje w latach 2011-2014, po czym w 2015 roku przyjmuje podobną wartość jak w 2010 roku. Natomiast w przypadku absolwentów liczba ich z roku na rok stosunkowo spada. Spadek odnotowano również w gimnazjach powiatu zarówno wśród uczniów jak i absolwentów. W kwestii województwa liczba uczniów szkół podstawowych malała do 2013 roku poczym gwałtownie wzrosła. Natomiast w przypadku absolwentów liczba ta systematycznie spada. Liczba uczniów i absolwentów szkół gimnazjalnych województwa z badanym okresie z każdym rokiem spada.

**Tabela 55 Liczba uczniów i absolwentów w szkołach podstawowych gminy Lidzbark Warmiński
na tle powiatu i województwa**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Uczniowie						
<i>gmina Lidzbark Warmiński</i>	323	307	317	322	321	317
<i>powiat lidzbarski</i>	2536	2458	2401	2355	2486	2533
<i>województwo warmińsko-mazurskie</i>	87 302	86 152	84 719	83 615	88 308	93 910
Absolwenci						
<i>gmina Lidzbark Warmiński</i>	57	56	55	55	45	55
<i>powiat lidzbarski</i>	465	425	432	427	397	414
<i>województwo warmińsko-mazurskie</i>	15 918	14 974	14 482	14 124	13 881	13 715

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

**Tabela 56 Liczba uczniów i absolwentów w gimnazjach gminy Lidzbark Warmiński
na tle powiatu i województwa**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Uczniowie						
<i>gmina Lidzbark Warmiński</i>	170	153	141	136	129	137
<i>powiat lidzbarski</i>	1635	1525	1412	1345	1294	12190
<i>województwo warmińsko-mazurskie</i>	52 552	50 051	47 735	45 727	44 099	42 963
Absolwenci						
<i>gmina Lidzbark Warmiński</i>	71	63	36	51	39	46
<i>powiat lidzbarski</i>	583	515	516	484	441	414
<i>województwo warmińsko-mazurskie</i>	17 659	16 749	16 079	15 299	14 651	14 054

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Ochrona zdrowia

Zgodnie z definicją Głównego Urzędu Statystycznego za poradę lekarską uważa się świadczenie zdrowotne udzielone w warunkach ambulatoryjnych lub domowych przez lekarza lub lekarza dentystę. Z poniższej tabeli wynika, że zarówno w gminie Lidzbark Warmiński jak i w powiecie lidzbarskim w 2015 roku udzielono mniej porad lekarskich niż w 2012 roku. Jednakże w gminie liczba ta w analizowanym okresie jest zróżnicowana, natomiast w powiecie odpowiednio maleje. Z kolei w województwie warmińsko mazurskim liczba porad lekarskich z roku na rok wzrasta.

Tabela 57 Podstawowa opieka zdrowotna - liczba porad lekarskich w gminie Lidzbark Warmiński w latach 2012 – 2015

	2012	2013	2014	2015	Zmiana 2015/2012
gmina Lidzbark Warmiński	26 536	25 300	26 540	25 611	-925
powiat lidzbarski	239 159	235 972	222 118	222 023	-17136
województwo warmińsko-mazurskie	9 162 517	9 339 643	9 385 407	9 627 007	464 490

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Pomoc społeczna

Środowiskowa pomoc społeczna, to pomoc udzielana ludności w gospodarstwach domowych w miejscu zamieszkania, za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Zadania w zakresie pomocy społecznej w gminie realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim. Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wśród głównych powodów trudnej sytuacji społecznoekonomicznej mieszkańców gminy należy wymienić: bezrobocie, ubóstwo, wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm oraz niepełnosprawność. GOPS wspiera osoby potrzebujące w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Poniżej przedstawiona tabela przedstawia liczę osób oraz gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Lidzbark Warmiński na tle powiatu lidzbarskiego oraz województwa warmińsko – mazurskiego. Jak wynika z analizowanych lat liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej znacznie spada. W 2015 roku liczba ta spadła o 22% w stosunku do 2012 roku, a liczba gospodarstw domowych zmniejszyła się o 14%. Spadek ten jest największy w porównaniu do danych powiatu oraz województwa.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

**Tabela 58 Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Lidzbark Warmiński
na tle powiatu i województwa w latach 2012 – 2015**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Zmiana 2015/2012
<i>Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej</i>							
<i>gmina Lidzbark Warmiński</i>	343	332	333	324	304	295	-48
<i>powiat lidzbarski</i>	2 378	2 054	2 135	2 203	2 296	2 107	-271
<i>województwo warmińsko-mazurskie</i>	74 236	70 981	73 307	77 082	72 767	68 973	-5 263
<i>Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej</i>							
<i>gmina Lidzbark Warmiński</i>	1 188	1 154	1 165	1 051	974	925	-263
<i>powiat lidzbarski</i>	6 369	5 342	5 596	5 525	5 480	5 033	-1 336
<i>województwo warmińsko-mazurskie</i>	207 319	191 637	196 389	202 352	184 909	171 269	-36 050

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Infrastruktura techniczna

Poniższy wykres przedstawia dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące długości sieci na terenie gminy, powiatu oraz województwa. W gminie Lidzbark Warmiński od 2010 roku do 2015 roku długość sieci wodociągowej wzrosła o 33,1 km, długość sieci kanalizacyjnej o 12,9 km, natomiast gazowej o 1049 m. Najmniejszy wzrost zarówno w gminie jak i w powiecie czy w województwie wystąpił w przypadku sieci gazowej, natomiast największy w gminie oraz powiecie wystąpił w przypadku sieci wodociągowej, a województwie długość sieci kanalizacyjnej.

**Tabela 59 Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa w latach 2010 – 2015 w gminie Lidzbark Warmiński,
powiecie lidzbarskim oraz województwie warmińsko-mazurskim**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Sieć wodociągowa [km]</i>						
<i>gmina Lidzbark Warmiński</i>	292,2	316,1	316,1	325,3	325,3	325,3
<i>powiat lidzbarski</i>	664,3	708,5	711,8	729,9	731,4	732,1
<i>województwo warmińsko-mazurskie</i>	13 951,7	14 473,0	15 009,5	15 261,6	15 603,2	15 872,2
<i>Sieć kanalizacyjna [km]</i>						
<i>gmina Lidzbark Warmiński</i>	4,1	17,1	17,1	17	17	17
<i>powiat lidzbarski</i>	81,9	101,6	101,6	133,3	136,5	136,9
<i>województwo warmińsko-mazurskie</i>	4 794,6	5 358,3	5 882,7	6 299	6 731,6	6 922,3

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

<i>Sieć gazowa [m]</i>						
<i>gmina Lidzbark Warmiński</i>	29 059	29 151	29 151	29 151	29 554	30 108
<i>powiat lidzbarski</i>	74 514	76 290	78 042	78 392	80 114	81 600
<i>województwo warmińsko-mazurskie</i>	2 609 754	2 688 932	2 734 245	2 792 276	2 913 496	3 004 469

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 roku w gminie Lidzbark Warmiński długość sieci wodociągowej wynosi 325,3 km i korzysta z niej ponad 77% ludności gminy. Sieć kanalizacyjna liczy 17 km i obsługuje prawie 10% społeczeństwa gminy, natomiast sieć gazowa ma 30 km i obsługuje zaledwie 16 osób.

Tabela 60 Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa w latach 2010 – 2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Sieć wodociągowa</i>						
<i>długość sieci [km]</i>	292,2	316,1	316,1	325,3	325,3	325,3
<i>liczba osób korzystających z sieci</i>	4 261	4 348	4 336	4 369	5 230	5 233
<i>% udział osób korzystających z sieci w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców</i>	62,53	63,73	63,73	64,11	77,24	77,29
<i>Sieć kanalizacyjna</i>						
<i>długość sieci [km]</i>	4,1	17,1	17,1	17	17	17
<i>liczba osób korzystających z sieci</i>	454	666	664	665	661	661
<i>% udział osób korzystających z sieci w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców</i>	6,66	9,76	9,76	9,76	9,76	9,76
<i>Sieć gazowa [m]</i>						
<i>długość sieci [km]</i>	29059	29151	29151	29151	29554	30108
<i>liczba osób korzystających z sieci</i>	0	13	16	16	16	16
<i>% udział osób korzystających z sieci w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców</i>	0,00	0,19	0,24	0,23	0,24	0,24

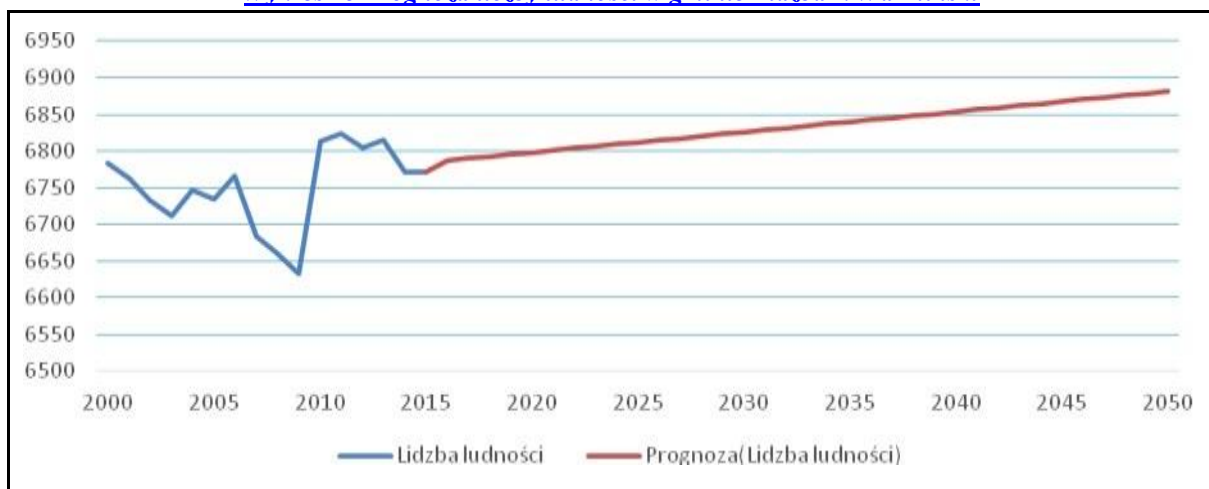
Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego

Przewidywanie kształtowania się w przyszłości zjawisk i procesów demograficznych, ich kierunków oraz tempa rozwoju jak również przemian strukturalnych nazywane jest prognozą demograficzną. Prognoza zawiera przewidywania dotyczące stanu i struktury ludności według podstawowych cech demograficznych i społeczno-ekonomicznych, przyszłego poziomu płodności i umieralności, rozmiarów przemieszczeń terytorialnych ludności, liczby i struktury

gospodarstw domowych i rodzin. Poniższy wykres, sporządzony zgonie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, przedstawia to zjawisko w latach 2015 – 2050 w gminie Lidzbark Warmiński. Wstępne zestawienie przedstawiające liczbę ludności w latach 2010 – 2015 ukazuje różnorodność liczby ludności. Szczególnie spadek odnotowano w 2009r., kiedy liczba ludności wyniosła 6 632. Natomiast w 2011 roku liczba ta zwiększyła się do 6 823 osób. Jednakże jak wynika z poniższego wykresu liczba osób w gminie Lidzbark Warmiński do 2015 roku stosunkowo wzrastała, dlatego też przeprowadzona prognoza do 2050 roku zapowiada wzrost liczby ludności.

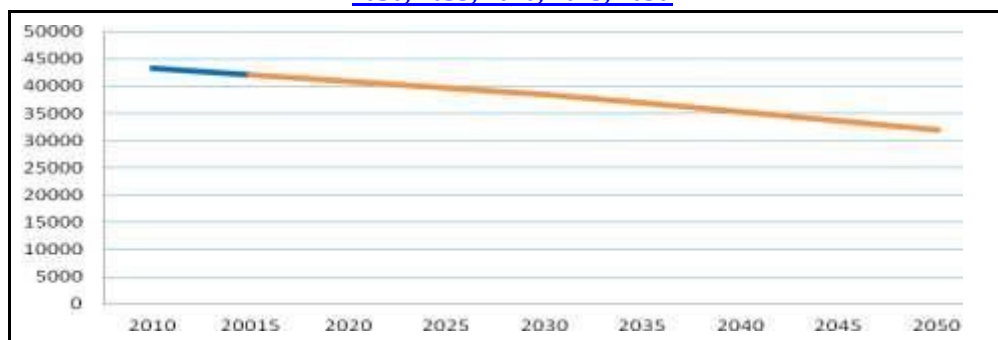
Wykres 25 Prognoza liczby ludności w gminie Lidzbark Warmiński

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

W celu porównania poniżej przedstawiono prognozowaną liczbę ludności w latach 2015-2050 w powiecie lidzbarskim. Na tym tle gmina Lidzbark Warmiński wypada znacznie korzystniej, gdyż w powiecie lidzbarskim prognozuje się spadkową tendencję liczby ludności w perspektywie do 2050 roku.

Wykres 26 Prognozowana zmiana liczby ludności w powiecie lidzbarskim w latach 2010, 2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050

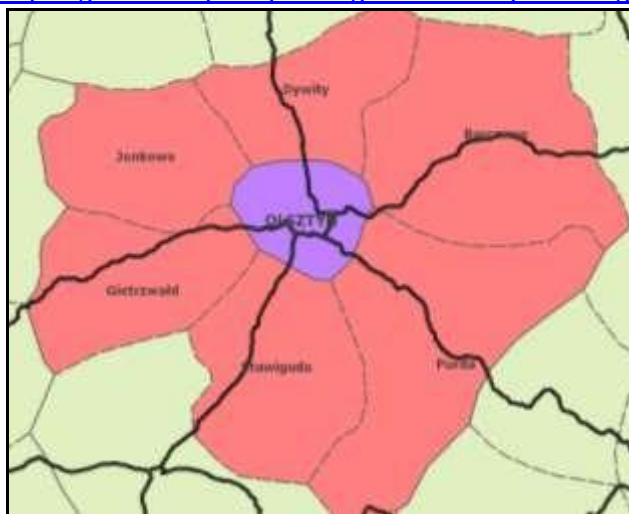

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjęto następującą hierarchię sieci osadniczej:

- ośrodek wojewódzki Olsztyn,
- ośrodek regionalny Elbląg,
- ośrodek subregionalny Elk,
- ośrodki lokalne I-rzędu – miasta powiatowe: Iława, Ostróda, Szczytno, Giżycko, Kętrzyn,
- ośrodki lokalne II-rzędu – pozostałe miasta powiatowe: Braniewo, Bartoszyce, Lidzbark Warmiński, Goldap, Olecko, Pisz, Mrągowo, Nidzica, Działdowo, Nowe Miasto Lubawskie, Węgorzewo,
- ośrodki lokalne III-rzędu – pozostałe miasta: Górowo Iławeckie, Bisztynek, Sępól, Reszel, Frombork, Pieniężno, Lidzbark, Młynary, Pasłęk, Tolkmicko, Ryn, Lubawa, Ksielice, Susz, Zalewo, Korsze, Orneta, Mikołajki, Barczewo, Biskupiec, Dobre Miasto, Jeziorany, Olsztynek, Morąg, Miłakowo, Miłomłyn, Ruciane-Nida, Pasym, Biała Piska i Orzysz.

Mapa 13 Mapa miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Olsztyn

Źródło: Kryteria delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego 2014 rok.

Ponadto przyjęto miejskie obszary funkcjonalne:

- ośrodka wojewódzkiego Olsztyna, obejmujący: – rdzeń – miasto Olsztyn, – strefę zewnętrzną – gminy wiejskie: Dywity, Gietrzwałd, Jonkowo, Purda, Stawiguda oraz miejsko-wiejską Barczewo,
- ośrodka regionalnego Elbląga, obejmujący: – rdzeń – miasto Elbląg – strefę zewnętrzną – gminy wiejskie: Elbląg, Milejewo, miejsko-wiejskie: Tolkmicko i Młynary,
- ośrodka subregionalnego Elku, obejmujący: – rdzeń – miasto Elk, – strefę zewnętrzną – gminę wiejską Elk.

W związku z położeniem gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński poza miejskimi obszarami funkcjonalnymi ruch migracyjny jest niewielki. Na terenie gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński napływ ludności jest znikomy. Wielu mieszkańców wyjeżdża do większych miast na stałe w poszukiwaniu pracy i dalszego kształcenia. Efektem migracji ludności do bardziej rozwiniętych gmin i miast jest spadek liczby mieszkańców i tym samym ujemne saldo migracji. Jest to obecnie jedna z głównych przyczyn nasilania procesów depopulacyjnych. Projektowanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową ma na celu wzmocnienie potencjału mieszkaniowego i przeciwdziałanie emigracji.

Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Realizacja zadań w odniesieniu do obszaru zmiany studium wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych, co może stanowić największą barierę dla samorządów i mieszkańców Gminy. Funkcjonujący w Polsce system finansowania, stanowiący wielopoziomowe i zróżnicowane narzędzie finansowania, ma na celu ułatwić i wpłynąć na realizację wyznaczonych celów rozwojowych. System ten obejmuje finansowanie w formie bezzwrotnej (dotacje) oraz zwrotnej (pożyczki). W jego zakres wchodzi również projekty dotyczące realizacji sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej, które mają przyczynić się do osiągania najważniejszych, krajowych i unijnych celów rozwojowych. Wśród celów dotyczących analizowanego zakresu można wyróżnić m.in. ustanowienie i rozwijanie sieci transeuropejskich (TEN) w dziedzinie transportu, energetyki i telekomunikacji, wzrost spójności i konkurencyjności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, wspieranie inteligentnego i zrównoważonego rozwoju.

Przedsięwzięcia infrastrukturalne inicjowane przez samorząd mogą być zatem zasilane zarówno z zasobów finansowych budżetu gminy, które są jednak ograniczone jak i ze źródeł zewnętrznych od prywatnych inwestorów czy publicznych instytucji finansowych. Do najważniejszych z wymienionych źródeł należą:

- źródła wewnętrzne, czyli dochody własne jednostek samorządu terytorialnego i dotacje celowe;*
- źródła wewnętrzne, takie jak źródła finansowania regionalnego (pochodzące z różnego rodzaju wojewódzkich funduszy), źródła finansowania krajowego (fundusze pod postacią programów operacyjnych), fundusze unijne (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego).*

Ograniczenia w swobodzie inwestowania infrastruktury z zasobów własnych, wzrastająca konkurencja wśród jednostek samorządowych, intensywne procesy demograficzne, wzrastające wymagania użytkowników, nieustanny postęp technologiczny wymuszają na włodarzach poszukiwanie alternatywnych sposobów urzeczywistniania potrzebnych inwestycji.

Przy poszukiwaniu możliwości realizacji celów infrastrukturalnych niezbędne jest także rozpoznanie w możliwościach zaangażowania obszaru prywatnego. Wśród najczęściej stosowanych form współpracy międzysektorowej wyróżniamy:

- partnerstwo publiczno-prywatne – rodzaj kooperacji podmiotu publicznego z prywatnym przy przedsięwzięciach mających na celu realizację zadań publicznych poprzez wykreowanie, niezbędnego do realizacji zamierzeń zaplecza finansowego, organizacyjnego i technicznego. Za zaangażowanie własnych środków prywatnemu partnerowi zapewnia się możliwość korzystania z inwestycji. Poprzez PPP obie strony zyskują korzyści zarówno w obszarze celów społecznych, jak i komercyjnych danego przedsięwzięcia;*
- project finance – instytucja lub zespół instytucji finansowych oraz inwestorzy kapitałowi zapewniają środki na pokrycie nakładów związanych z urzeczywistnianiem przedsięwzięcia pod warunkiem, że zainwestowany kapitał zostanie zwrócony z nadwyżek płynących z eksploatacji inwestycji.*
- fundusz venture capital – JST mogą z niego korzystać gdy stworzą spółkę o charakterze użyteczności publicznej. Jest to więc finansowanie z zewnątrz z zamiarem osiągnięcia długo i krótkoterminowych zysków z przyrostu wartości kapitału. Istota inwestycji venture capital dotyczy zasilania kapitałem przedsiębiorstwa we wczesnej fazie jego rozwoju poprzez objęcie jego akcji lub udziałów. Inwestor finansujący z tytułu finansowania w ramach venture capital (fundusz venture capital) zostaje współwłaścicielem spółki.*

Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej

Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych przez jednostkę osadniczą rozumie się wyodrębniony przestrzennie obszar zabudowy mieszkaniowej wraz z obiektami infrastruktury technicznej zamieszkaney przez ludzi. W ramach dokonanej dla obszary zmiany studium analizy chłonności obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wzięto pod uwagę miejscowości wskazane w poniższej tabeli. Są to miejscowości, które znajdują się w obszarze zmiany studium, jak i miejscowości, które mają wpływ na obszar zmiany studium i znajdują się w jego sąsiedztwie oraz oddziałują na obszar zmiany studium. Wartość chłonności terenów przeznaczonych pod zabudowę należy traktować orientacyjnie, biorąc pod uwagę faktyczne zagospodarowanie poszczególnych obszarów.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Tabela 61 Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej

Nazwa jednostki osadniczej	Struktura terenów	Liczba działek budowlanych		Liczba działek możliwych do wydzielenia	Suma rezerw działek (chłonność obszarów)
		zabudowanych	niezabudowanych		
Medyny	funkcja mieszkaniowousługowa	17	9	8	17
	funkcja przemysłu, składów, rzemiosła uciążliwego, ferm hodowlanych baz produkcyjnych rolnictwa	4	2	1	3
	tereny usług turystycznych, sportu i rekreacji	0	0	0	0
Pilnik	funkcja mieszkaniowousługowa	31	7	4	11
	funkcja przemysłu, składów, rzemiosła uciążliwego, ferm hodowlanych baz produkcyjnych rolnictwa	13	5	4	9
	tereny usług turystycznych, sportu i rekreacji	0	2	9	11
Łabno	funkcja mieszkaniowousługowa	9	17	7	24
	funkcja przemysłu, składów, rzemiosła uciążliwego, ferm hodowlanych baz produkcyjnych rolnictwa	0	0	0	0
	tereny usług turystycznych, sportu i rekreacji	0	0	0	0
Kraszewo	funkcja mieszkaniowousługowa	79	33	21	54
	funkcja przemysłu, składów, rzemiosła uciążliwego, ferm hodowlanych baz produkcyjnych rolnictwa	9	3	6	9
	tereny usług turystycznych, sportu i rekreacji	0	0	0	0

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Kłębowo	funkcja mieszkaniowousługowa	47	19	6	25
	funkcja przemysłu, składów, rzemiosła uciążliwego, ferm hodowlanych baz produkcyjnych rolnictwa	0	0	0	0
	tereny usług turystycznych, sportu i rekreacji	0	0	0	0
Świątnik	funkcja mieszkaniowousługowa	10	12	4	16
	funkcja przemysłu, składów, rzemiosła uciążliwego, ferm hodowlanych baz produkcyjnych rolnictwa	0	0	0	0
	tereny usług turystycznych, sportu i rekreacji	0	0	0	0
Razem		219	109	70	179

Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższej tabeli wynika, że suma rezerw działek (chłonność obszarów) wynosi 179 działek. Na poniższych rysunkach przedstawiono granice wyznaczonych jednostek osadniczych w w/w miejscowościach. Ponadto założono, że:

- wśród funkcji mieszkaniowo – usługowej:*
 - 40% stanowić będzie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,*
 - 40% stanowić będzie zabudowa zagrodowa,*
 - 20% stanowić będzie zabudowa usługowa.*
- założono, że powierzchnia działki pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną będzie wynosić 1 000 m² i będzie zabudowana budynkiem mieszkalnym o powierzchni 100,0 m²;*
- założono, że powierzchnia działki pod zabudowę zagrodową będzie wynosić 3 000 m² i będzie zabudowana budynkami o powierzchni 800,0 m²;*
- założono, że powierzchnia działki pod zabudowę usługową będzie wynosić 2 000 m² i będzie zabudowana budynkami o powierzchni 500,0 m²;*
- założono, że powierzchnia działki pod funkcje przemysłu, składów, rzemiosła uciążliwego, ferm hodowlanych baz produkcyjnych rolnictwa będzie wynosić 3 000 m² i będzie zabudowana budynkami o powierzchni 800,0 m²;*

- założono, że powierzchnia działki pod tereny usług turystycznych, sportu i rekreacji będzie wynosić 1 500 m² i będzie zabudowana budynkami o powierzchni 300,0 m².

Biorąc pod uwagę przyjęte założenia dotyczące powierzchni działek związanych z realizacją poszczególnych funkcji zabudowy oraz przyjęte powierzchnie budynków stwierdzono, że:

- chłonność terenów pod realizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w poszczególnych jednostkach osadniczych wynosi łącznie 5 880 m² powierzchni użytkowej zabudowy;
- chłonność terenów pod realizację zabudowy zagrodowej w poszczególnych jednostkach osadniczych wynosi łącznie 47 040 m² powierzchni użytkowej zabudowy;
- chłonność terenów pod realizację zabudowy usługowej w poszczególnych jednostkach osadniczych wynosi łącznie 14 700 m² powierzchni użytkowej zabudowy;
- chłonność terenów pod realizację zabudowy przemysłu, składów, rzemiosła uciążliwego, ferm hodowlanych baz produkcyjnych rolnictwa w poszczególnych jednostkach osadniczych wynosi łącznie 16 800 m² powierzchni użytkowej zabudowy;
- chłonność terenów pod realizację zabudowy usług turystycznych, sportu i rekreacji w poszczególnych jednostkach osadniczych wynosi łącznie 3 300 m² powierzchni użytkowej zabudowy.

Chłonność obszarów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Niniejsza analiza chłonności obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych dotyczy tych terenów położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej. Analiza dotyczy planów miejscowych odnoszących się do terenów z możliwością realizacji zabudowy.

Tabela 62 Chłonność obszarów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

L.p.	Uchwała	Obręb	Struktura terenów	Liczba działek budowlanych		Liczba działek możliwych do wydzielenia	Suma rezerw działek (chłonność obszarów)
				zabudowanych	niezabudowanych		
1	Uchwała Nr XLV/286/10 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 24 lutego 2010 r.	Medyny	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN	2	18	33	51

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

2	<i>Uchwała Nr II/98 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 4 grudnia 1998 r.</i>	<i>Kraszewo</i>	<i>teren stacji paliw z dystrybutorami, podziemnym zbiornikami, parkingami oraz budynkiem kasowo - gastronomicznym</i>	0	1	0	1
3	<i>Uchwała Nr XII/100/11 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 18 października 2011 r.</i>	<i>Kłębowo</i>	<i>tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN</i>	0	7	11	18
Razem				2	26	44	70

Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższej tabeli wynika, że suma rezerw działek (chłonność obszarów), w wyniku realizacji ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wynosi 70.

Przy analizie chłonności obszarów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przyjęto następujące założenia:

- założono, że powierzchnia działki pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną będzie wynosić 1 000 m² i będzie zabudowana budynkiem mieszkalnym o powierzchni 100,0 m²;*
- założono, że powierzchnia działki pod zabudowę terenu stacji paliw z dystrybutorami, podziemnym zbiornikami, parkingami oraz budynkiem kasowo - gastronomicznym będzie wynosić 17 873 m² i będzie zabudowana budynkami o powierzchni 500 m².*

Biorąc pod uwagę przyjęte założenia dotyczące powierzchni działek związanych z realizacją poszczególnych funkcji zabudowy oraz przyjęte powierzchnie budynków stwierdzono, że:

- chłonność terenów pod realizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w planach miejscowych wynosi łącznie 6 900 m² powierzchni użytkowej zabudowy;*
- chłonność terenów pod realizację zabudowę terenu stacji paliw z dystrybutorami, podziemnym zbiornikami, parkingami oraz budynkiem kasowo - gastronomicznym wynosi łącznie 500,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy.*

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę w obszarze zmiany studium

Na podstawie dokonanych analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych w obszarze zmiany studium, określono maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na zabudowę. Tereny wyznaczone pod zabudowę wynikają z opracowywanego planu miejscowego na strefę „A” ochrony uzdrowiskowej. Są to nowe tereny wskazane pod zabudowę, w związku z powstającym uzdrowiskiem na terenie gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński i miasta Lidzbark Warmiński.

Niniejszy plan miejscowy pod nową zabudowę przewiduje następujące funkcje:

- zabudowa usługowa, lecznictwa uzdrowiskowego i ochrony zdrowia;*
- zabudowa usług sanatoryjnych i turystyki.*

Przy obliczeniu wielkości powierzchni użytkowej zabudowy wzięto pod uwagę następujące wskaźniki określone w w/w planie miejscowym:

- maksymalną powierzchnię zabudowy w stosunku do powierzchni działki;*
- minimalną powierzchnię nowowydzielonej działki budowlanej.*

Metodologię przy obliczeniu powierzchni użytkowej zabudowy przyjęto w następujący sposób:

- obliczono powierzchnię terenów przeznaczonych pod zabudowę tj. terenów zabudowy usługowej, lecznictwa uzdrowiskowego i ochrony zdrowia oraz terenów zabudowy usług sanatoryjnych;*
- powierzchnię terenów przeznaczonych pod zabudowę podzielono przez minimalną powierzchnię nowowydzielonej działki budowlanej i pomnożono przez maksymalną powierzchnię zabudowy dla pojedynczej nowowydzielonej działki budowlanej.*

Powierzchnia nowej zabudowy wskazanej w opracowywanym planie miejscowym na strefę „A” ochrony uzdrowiskowej wynosi:

- tereny zabudowy usługowej, lecznictwa uzdrowiskowego i ochrony zdrowia oznaczone w planie symbolem UZ – 51 600 m²;*
- tereny zabudowy usług sanatoryjnych i turystyki oznaczone w planie symbolem UT – 135 300 m².*

Powierzchnia nowowydzielonej działki budowlanej określona w opracowywanym planie miejscowym na strefę „A” ochrony uzdrowiskowej wynosi:

- dla terenów zabudowy usługowej, lecznictwa uzdrowiskowego i ochrony zdrowia – 1 500 m²;*
- dla terenów zabudowy usług sanatoryjnych i turystyki – 1 500 m².*

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Maksymalna powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki budowlanej określona w opracowywanym planie miejscowym na strefę „A” ochrony uzdrowiskowej wynosi:

- dla terenów zabudowy usługowej, lecznictwa uzdrowiskowego i ochrony zdrowia – 50 %;
- dla terenów zabudowy usług sanatoryjnych i turystyki – 60%. Biorąc pod uwagę powyższe wytyczne tj. minimalną powierzchnię nowowydzielonej działki budowlanej i maksymalną powierzchnię zabudowy w stosunku do powierzchni działki budowlanej, powierzchnia użytkowa zabudowy dla pojedynczej działki budowlanej wynosi:
 - dla terenów zabudowy usługowej, lecznictwa uzdrowiskowego i ochrony zdrowia – 750,0 m²;
 - dla terenów zabudowy usług sanatoryjnych i turystyki – 900,0 m².

Na podstawie powyższych obliczeń i założeń metodologicznych określono maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na zabudowę wyrażone w powierzchni użytkowej zabudowy:

- dla terenów zabudowy usługowej, lecznictwa uzdrowiskowego i ochrony zdrowia – 25 800 m²;

- dla terenów zabudowy usług sanatoryjnych i turystyki – 81 180 m².

Oprócz wyżej wymienionej zabudowy nie wskazano w niniejszej zmianie studium żadnej innej nowej zabudowy. Projektowana nowa zabudowa wskazana w niniejszej zmianie studium ogranicza się jedynie do zabudowy określonej w opracowywanym planie miejscowym na strefę „A” ochrony uzdrowiskowej i związana jest z realizacją uzdrowiska. Łącznie na obszarze zmiany studium może powstać 106 980 m² powierzchni użytkowej nowej zabudowy.

W poniższej tabeli porównano maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę z łączną chłonnością terenów określoną dla jednostek osadniczych położonych w zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 63 Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością terenów

Kategoria istniejącego zagospodarowania terenu	Funkcja zabudowy	Chłonność (pow. użytkowa zabudowy m²) - obejmuje jednostki osadnicze i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Kierunek zagospodarowania przestrzennego	Funkcja projektowanej zabudowy	Zapotrzebowanie na nową zabudowę (pow. użytkowa projektowanej zabudowy m²)
tereny zabudowy mieszkaniowej	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	12 780	tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	w obszarze zmiany studium nie wyznaczono

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

<i>jednorodzinnej i zagrodowej</i>			<i>jednorodzinnej i zagrodowej</i>		<i>nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej</i>
	<i>zabudowa zagrodowa</i>	<i>47 040</i>		<i>zabudowa zagrodowa</i>	<i>w obszarze zmiany studium nie wyznaczono nowej zabudowy zagrodowej</i>
	<i>Razem</i>	<i>59 820</i>		<i>Razem</i>	<i>w obszarze zmiany studium nie wyznaczono nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej</i>
<i>tereny zabudowy produkcyjnej, składowej, usługowej, przemysłowej i magazynowej</i>	<i>zabudowa usługowa</i>	<i>14 700</i>	<i>tereny rozwoju zabudowy produkcyjnej, składowej, usługowej, przemysłowej i magazynowej</i>	<i>tereny zabudowy usługowej, lecznictwa uzdrowiskowego i ochrony zdrowia</i>	<i>25 800</i>
	<i>zabudowa przemysłu, składów, rzemiosła uciążliwego, ferm hodowlanych baz produkcyjnych rolnictwa</i>	<i>16 800</i>			
	<i>zabudowa usług turystycznych, sportu i rekreacji</i>	<i>3 300</i>		<i>tereny zabudowy usług sanatoryjnych i turystyki</i>	<i>81 180</i>
	<i>zabudowa stacji paliw z dystrybutorami, podziemnym zbiornikami, parkingami oraz budynkiem kasowo - gastronomicznym</i>	<i>500</i>			
	<i>Razem</i>	<i>35 300</i>			
				<i>Razem</i>	<i>106 980</i>
<i>Łącznie chłonność obszarów</i>		<i>95 120</i>	<i>Łącznie zapotrzebowanie</i>		<i>106 980</i>

Źródło: Opracowanie własne.

W wyniku analizy i porównania chłonności oraz zapotrzebowania na nową zabudowę w zakresie powierzchni użytkowej zabudowy uzyskano następujące wyniki:

- łączna chłonność terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej jest większa niż łączne zapotrzebowanie na tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej, ze względu na charakter zmiany studium związany z realizacją uzdrowiska nie wyznaczono w obszarze zmiany nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej;*
- łączna chłonność zabudowy produkcyjnej, składowej, usługowej, przemysłowej i magazynowej jest mniejsza niż łączne zapotrzebowanie na tereny rozwoju zabudowy produkcyjnej, składowej, usługowej, przemysłowej i magazynowej, jednakże trzeba zaznaczyć, że tereny rozwoju związane są z realizacją uzdrowiska;*
- łączna chłonność istniejącej zabudowy jest mniejsza niż łączne zapotrzebowanie projektowanej zabudowy, jednakże trzeba zaznaczyć, że tereny rozwoju zabudowy (projektowanej zabudowy) związane są z realizacją uzdrowiska.*

26. Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych

Zgodnie z art. 38a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 778 z późn. zm.) dla obszaru województwa sporządza się, nie rzadziej niż raz na 20 lat, audyt krajobrazowy. Audyt krajobrazowy identyfikuje krajobrazy występujące na całym obszarze województwa, określa ich cechy charakterystyczne oraz dokonuje oceny ich wartości.

Według stanu na marzec 2017 r. województwo warmińsko-mazurskie nie opracowało audytu krajobrazowego.

27. Aneks

Najważniejsze materiały stanowiące podstawę opracowania studium:

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego – przyjęty został w 2015 roku, na mocy Uchwały nr VII/164/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 maja 2015 r.;*
- Projekt: Zagospodarowanie przestrzenne w zakresie turystyki wodnej na rzece Symsarnie i jeziorze Blanki Związek Celowy Gmin Miejskiej i Wiejskiej Lidzbark Warmiński –1995 r.;*
- Studium Terenowe przystosowania rz. Symsarny do potrzeb turystyki wodnej Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej;*

- Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, obszary zagrożenia powodziowego rzeka Łyna Małopolska Grupa Geodezyjno – Projektowa S.A. w Tarnowie 2004 r.;
- Trasy Rowerowe Województwa Olsztyńskiego /wyciąg/ Biuro Planowania Przestrzennego 1997 r.;
- Uwagi i wnioski do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego organów opiniujących oraz osób fizycznych;
- *Uwagi i wnioski organów opiniujących oraz osób fizycznych do zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (opracowywanego na podstawie Uchwały nr XLII/341/2014 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 25 lipca 2014 r.);*
- Program ochrony środowiska dla gminy Lidzbark Warmiński na lata 2004 – 2010 z perspektywą na lata 2011 – 2020;
- *Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na 31. XII. 2013 r., 2014, Państwowy Instytut Geologiczny;*
- *Ocena roczna jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za rok 2013, 2014, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie;*
- *Operat Uzdrawiskowy obszaru ochrony uzdrawiskowej gminy Lidzbark Warmiński, 2014, PUPIKZ HOT dr arch. Tomasz Olđytowski;*
- *Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2016, przyjęty Uchwałą Nr XVIII/333/12 z dnia 19 czerwca 2012 roku Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego;*
- *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lidzbark Warmiński na lata 2014-2017 z perspektywą do 2020 roku, przyjęty Uchwałą Nr II/10/2014 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 19 grudnia 2014 r.;*
- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński, przyjęte Uchwałą Nr III/7/10 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 15 grudnia 2010 r.;*
- *Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025 (przyjęta Uchwałą Nr XXVIII/553/13 Sejmiku Województwa WarmińskoMazurskiego z dnia 25 czerwca 2013 r.).*

Inwestycje gminne w latach 2002 – 2007

Rok 2002:

- Budowa biblioteki w Kraszewie;
- Budowa wodociągu Kraszewo – Kochanówka.

Rok 2002/2003:

- Budowa wodociągu Kraszewo – Jarandowo;
- Budowa wodociągu Morawa – Kotowo – Budniki.

Rok 2003:

- Budowa oświetlenia ulicznego w Markajmach;
- Budowa wodociągu Stryjkowo.

Rok 2004/2005:

- Budowa sportowej hali namiotowej, rozbudowa, modernizacja i remont Publicznej Szkoły Podstawowej w Runowie.

Rok 2005:

- Budowa wodociągu Rogóż – Knipy – Sarnowo;
- Modernizacja kotłowni przy Szkole Podstawowej w Rogózu – wymiana dwóch kotłów olejowych na kotły na paliwo stałe (miał).

Rok 2005/2006:

- Budowa hali sportowej w Kraszewie;
- Modernizacja z rozbudową GOK w Pilniku;
- Wykonanie dokumentacji projektowej na budowę i rozbudowę zbiorowych sieci wodociągowych w miejscowościach: Drwęża, Zaręby, Workiejmy, Miejska Wola, Bugi, Kaszuny, Ignalin, Lauda, Redy, Runowo, Nowa Wieś Wielka, Bobrownik, Nowosady, Pomorowo, Kraszewo, Rogóż, Knipy, Markajmy, Blanki o łącznej długość sieci i przyłączy 93 km.

Rok 2007:

- Budowa wodociągu Runowo – Ignalin – Lauda;
- Budowa wodociągu Rogóż – kolonia;
- Budowa wodociągu Blanki – kolonia;
- Budowa wodociągu Nowa Wieś Wielka – Redy.

Inwestycje realizowane w obszarze zmiany studium po 2007 roku

- *Przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Pilnik;*
- *Budowa gazociągu niskiego ciśnienia w miejscowości Pilnik;*
- *Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Pilnik;*
- *Budowa wodociągu w miejscowości Łabno.*

Gmina sukcesywnie realizuje swą politykę inwestycyjną, głównie w oparciu o wyznaczone w Strategii Rozwoju cele oraz analizy bieżące stanu Gminy i wynikające z nich potrzeby.

Obszary priorytetowe wymagające rozwoju w najbliższych latach to:

- Rozwój i modernizacja komunikacji drogowej;

- Kompleksowe przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, letniskowe oraz pod inwestycje gospodarcze (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, sieć uzbrojenia terenu);
- Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich;
- Poprawa bazy sportowo-rekreacyjnej;
- Ochrona lokalnego dziedzictwa kulturowego;
- Poprawa jakości stanu środowiska przyrodniczego poprzez monitoring i racjonalne wykorzystywanie obszarów szczególnie tych cennych przyrodniczo;
- Wspieranie działalności kulturalnej w Gminie;
- Rozwój zagospodarowania turystycznego Gminy oraz wspieranie MSP funkcjonujących w sferze turystyki;
- Modernizacja lokalnych zasobów mieszkaniowych;
- Poprawa bezpieczeństwa;
- Podniesienie jakości nauczania i funkcjonalności w gminnych jednostkach oświatowych (sale informatyczne, narzędzia dydaktyczne, baza sportowa przyszkolna)

W Gminie Lidzbark Warmiński zauważa się, iż głównym źródłem finansowania inwestycji są własne środki finansowe, tj. pochodzące z dochodów własnych oraz z zaciągniętych kredytów.
--

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

Tabela 64 Rejestr obowiązujących planów miejscowych – gmina Lidzbark Warmiński

L.p.	Data uchwały	Nr uchwały	Nr Wojewódzkiego Dziennika Urzędowego	Przedmiot uchwały
1.	1998. 12.04	II/12/98	99.2.5	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński w zakresie lokalizacji stacji paliw z zapleczem gastronomicznym, hotelowym oraz parkingami samochodowymi, w obrębie geodezyjnym Kraszewo na działce o numerze ewidencyjnym 51.
2.	1998. 12.29	III/29/98	99.13.92	Uchwalenie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński w obrębie Babiak w zakresie lokalizacji stacji bazowej telefonii komórkowej.
3.	1999. 04.28	VII/61/99	99.22.284	Uchwalenie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński dotyczącej terenu projektowanej elektrowni wodnej na rzece Łynie w rejonie miejscowości Wojdyty z obszarem zalewowym.
4.	1999. 09.10	IX/82/99	99.63.1068	Uchwalenie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński dotyczącej terenów zalewowych rzeki Łyny związanych z budową elektrowni wodnej w rejonie miejscowości Ardapy w gminie Bartoszyce.
5.	1999. 12.28	XI/114/99	00.9.79	Uchwalenie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński dotyczącej terenu projektowanej elektrowni wodnej na rzece Łynie w rejonie miejscowości Kotowo z obszarem zalewowym.
6.	1999. 12.28	XI/115/99	00.13.178	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gm. Lidzbark Warmiński (część zachodnia, Blanki) - indywidualna zabudowa rekreacyjna.
7.	1999. 12.28	XI/116/99	00.13.179	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gm. Lidzbark Warmiński (część wschodnia, Blanki) - indywidualna zabudowa rekreacyjna i mieszkaniowa.
8.	1999. 12.28	XI/117/99	00.13.180	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gm. Lidzbark Warmiński (zabudowa rekreacyjna, wieś Blanki) - indywidualna zabudowa rekreacyjna i mieszkaniowa, urządzenia sportowe i plaża trawiasta.
9.	1999. 12.28	XI/118/99	00.13.181	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gm. Lidzbark Warmiński (na obszarze wsi Suryty) - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, letniskowa i usługowa, tereny urządzeń sportowych i plaży.
10.	1999. 12.28	XI/119/99	00.13.182	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gm. Lidzbark Warmiński (Wielochowo część wschodnia) - tereny indywidualnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.
11.	1999. 12.28	XI/120/99	00.13.183	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gm. Lidzbark Warmiński (Wielochowo część północna) - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa, tereny urządzeń sportowych i plaży.
12.	1999. 12.28	XI/121/99	00.13.184	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gm. Lidzbark Warmiński (Wielochowo zespół rekreacyjny) - zabudowa mieszkalno-pensjonatowa, indywidualna zabudowa rekreacyjna, lokalizacja obiektów hotelowych, tereny sportowo - rekreacyjne z plażą i urządzeniami przywodnymi, lokalizacja parkingów

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

				i zaplecza terenów sportowo – rekreacyjnych.
13.	2000. 10.06	XVIII/170/2000	00.73.913	Uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej, siedliskowej i rekreacyjnej w Kłębowie, gmina Lidzbark Warmiński.
14.	2000. 12.20	XIX/188/2000	01.6.69	Uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej i rekreacyjnej w Jagotach gmina Lidzbark Warmiński.
15.	2000. 12.20	XXIV/189/01	01.9.110	Uchwalenie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego fragmentów gminy Lidzbark Warmiński w obrębie geodezyjnym Suryty - funkcja zabudowy rekreacyjnej, indywidualnej lub zbiorowej (pensjonaty), rehabilitacji, odnowy biologicznej lub poprawy zdrowia.
16.	2001. 07.05	XXIV/220/01	01.64.1064	Uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu wydobywania kruszywa naturalnego w obrębie Bugi, gmina Lidzbark Warmiński.
17.	2005. 05.24	XXVIII/149/05	05.72.1018	Uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacyjnej w Blankach i Surytach gmina Lidzbark Warmiński.
18.	2006. 03.10	XXXVI/193/06	06.62.1146	Uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński w obrębie geodezyjnym Kłębowo - tereny pola namiotowego, schroniska młodzieżowego, urządzeń obsługi kąpieliska i plaży, usług nieuciążliwych, usług gastronomicznych, tereny zabudowy letniskowej.
19.	2006. 04.12	XXXVII/200/06	06.103.1662	Uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński w obrębie geodezyjnym Kłębowo - wprowadzenie funkcji zabudowy zagrodowej, zieleni urządzonej i naturalnej, służącej wytworzeniu krajobrazowej strefy izolacyjnej wzdłuż brzegu jeziora.
20.	2011.02. 14	XLV/286/10	10.214.2906	<i>Uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Medyny, gmina Lidzbark Warmiński.</i>

Gospodarstwa agroturystyczne i inne obiekty hotelarskie:

- Gospodarstwo Agroturystyczne, Blanki 20, 11-100 Lidzbark Warm., tel. (0-89) 76624-53 – p. Marek Aniećko, zam. ul. Chopina 4, 11-100 Lidzbark Warm.;
- Gospodarstwo Agroturystyczne „DWÓR w GAJLITACH”, Gajlity 2, 11-100 Lidzbark Warm., tel. (0-89) 766-17-66 - p. Teresa Czernik, zam. Gajlity 2, 11-100 Lidzbark Warm.;
- Gospodarstwo Agroturystyczne, Wielochowo 4, 11-100 Lidzbark Warm., tel. (0-89) 767-55-88 – p. Janina Znamierowska, zam. Jagodów 23, 11-100 Lidzbark Warm.;
- Gospodarstwo Agroturystyczne, Wielochowo 2, 11-100 Lidzbark Warm., tel. (0-89) 767-20-53 – p. Monika Orłowska, zam. Wielochowo 2, 11-100 Lidzbark Warm.;
- Gospodarstwo Agroturystyczne, Koniewo 16, 11-100 Lidzbark Warm., tel. (0-89) 767-49-76 – p. Anna Kulpińska, zam. Koniewo 16, 11-100 Lidzbark Warm.;
- Gospodarstwo Agroturystyczne, Suryty 9, 11-100 Lidzbark Warm., tel. (0-89) 766-1773 – p. Anna Gawryś, zam. Suryty 9, 11-100 Lidzbark Warm.;
- Gospodarstwo Agroturystyczne „HUBERTUS”, Łaniewo 70, 11-100 Lidzbark Warm., tel. (0-89) 767-61-06 – p. Henryk Gajdamowicz, zam. ul. Kręckiego 1, 10-961 Olsztyn;
- Gospodarstwo Agroturystyczne „Górka”, Blanki 7, 11-100 Lidzbark Warm., tel. (089) 766-24-97 – p. Tadeusz Aramowicz, zam. Blanki 7, 11-100 Lidzbark Warm.;
- Gospodarstwo Agroturystyczne, Kłębowo 9, 11-100 Lidzbark Warm. – p. Barbara Tatarynowicz, zam. ul. Kromera 1c/9, 11-100 Lidzbark Warm., tel. 767-54-93;
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Surytach 19, 11-100 Lidzbark Warm. – p. Teresa Liminowicz, zam. ul. 30-Lecia PRL 20, 11-100 Lidzbark Warm., tel. 767-59-00;
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Surytach 14, 11-100 Lidzbark Warm. – p. Elżbieta Prawdzik, zam. ul. Kwiatowa 12, 11-100 Lidzbark Warm. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowanie Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński;
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Koniewie 7, 11-100 Lidzbark Warm. – p. Bożena Kalińska, zam. Koniewo 7, 11-100 Lidzbark Warm., tel. 767-49-75;
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Blankach 46, 11-100 Lidzbark Warm., tel. (0-89) 766-25-37 – p. Zbigniew Nadrasik, zam. Blanki 46, 11-100 Lidzbark Warm.;
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Nowej Wsi Wielkiej 7, 11-100 Lidzbark Warm. – p. Barbara Urbanowicz, zam. ul. Arkońska 34A, 82-393 Gdańsk.

SPIS MAP

Mapa 1 Granice Warmii	9
Mapa 2 Sieci infrastruktury technicznej	10
Mapa 3 Warunki zamieszkania	14
Mapa 4 Turystyka	15
Mapa 5. Gmina Lidzbark Warmiński na tle podziału administracyjnego województwa	21
Mapa 6. Gmina Lidzbark Warmiński na tle sieci osadniczej regionu	22
Mapa 7. Obszary objęte ochroną prawną	23
Mapa 8. Gmina Lidzbark Warmiński na tle infrastruktury transportowej	25
Mapa 9. Projektowane trasy rowerowe w województwie warmińsko – mazurskim	27
Mapa 10 Gęstość zaludnienia gmin w województwie warmińskim	75
Mapa 11 Zmiany zaludnienia miast i obszarów wiejskich w latach 2000 – 2010	75
Mapa 12 Powierzchnia gruntów leśnych wg gmin	84
<i>Mapa 13 Mapa miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Olsztyn</i>	<i>156</i>

SPIS TABEL

Tabela 1 Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość w gminie Lidzbark Warmiński.....	43
Tabela 2 Grunty do zalesienia w powiecie lidzbarskim	43
Tabela 3 Koszty zalesień w powiecie lidzbarskim	43
Tabela 4 Etapy realizacji zalesień w województwie w latach 2001 – 2010 (WPZL).....	44
Tabela 5 Ocena jakości wód rzek przepływających przez gminę Lidzbark Warmiński,	46
Tabela 6 Podstawowe dane morfometryczne i wyniki oceny czystości jezior	47
Tabela 7 Wykaz punktów badawczych sieci monitoringu regionalnego jakości zwykłych....	49
Tabela 8 Gmina Lidzbark Warmiński – kruszywa naturalne	51
Tabela 9 Użytkowanie gruntów w powiecie lidzbarskim.....	51
Tabela 10 Grunty orne według klas bonitacyjnych w %	51
Tabela 11 Wyniki pomiarów emisji prowadzonych przez ambulans WIOŚ na terenie miasta Lidzbark Warmiński w styczniu 2001 r. - zestawienie trzydziestominutowych stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla i amoniaku w powietrzu.....	52
Tabela 12 Wyniki pomiarów imisji prowadzonych przez ambulans WIOŚ na terenie miasta Lidzbark Warmiński w styczniu 2001 r. - zestawienie średnich dobowych stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla i amoniaku w powietrzu.....	52
Tabela 13 Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa łączna dla strefy, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.....	54
Tabela 14 Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa łączna dla strefy, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.....	54
Tabela 15 Spalanie energetyczne poszczególnych rodzajów paliw na terenie	55
Tabela 16 Główne rodzaje i źródła zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa.....	62
Tabela 17 Formy prawnej ochrony przyrody na terenie gminy Lidzbark Warmiński.....	63

Tabela 18 Wykaz istniejących pomników przyrody na terenie gminy Lidzbark Warmiński..	64
Tabela 19 Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków	66
Tabela 20 Wykaz obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków	68
Tabela 21 Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w gminnej ewidencji zabytków	71
Tabela 22 Ludność w poszczególnych miejscowościach	72
Tabela 23 Ruch naturalny	77
Tabela 24 Migracje	78
Tabela 25 Struktura użytkowania gruntów w gminie Lidzbark Warmiński	81
Tabela 26 Zdarzenia pożarowe na terenie gminy Lidzbark Warmiński	86
Tabela 27 Ilość i wielkość pożarów na terenie poszczególnych gmin	86
Tabela 28 Wykaz zdarzeń i interwencji przeprowadzonych przez OSP zlokalizowanych	87
Tabela 29 Przyczyny zaistniałych wypadków drogowych	90
Tabela 30 Wykaz szkół, liczbę przypadających na daną jednostkę oddziałów,	94
Tabela 31 Zestawienie dotyczące wielkości i ilości pomieszczeń jakimi dysponują	95
Tabela 32 Stan kadry, nauczycieli zatrudnionych w gminnych placówkach oświatowych	97
Tabela 33 Wykaz imprez kulturalnych organizowanych na terenie Gminy Lidzbark Warmiński	99
Tabela 34 Osoby bezrobotne w gminach powiatu lidzbarskiego w latach 2006-2007.....	104
Tabela 35 Pobór wody podziemnej w gminie Lidzbark Warmiński w 2003 roku	113
Tabela 36 Zestawienie głównych podmiotów gospodarczych gminy Lidzbark Warmiński prowadzących pobór wody podziemnej oraz odprowadzających oczyszczone ścieki do środowiska w 2002 roku	115
Tabela 37 Charakterystyka oczyszczalni działających na terenie gminy Lidzbark Warmiński z przedstawionym ładunkiem substancji emitowanych do środowiska wraz z oczyszczonymi ściekami	115
Tabela 38 Oczyszczalnie ścieków działające na terenie gminy Lidzbark Warmiński z przedstawionym ładunkiem substancji emitowanych do środowiska wraz z oczyszczonymi ściekami	117
Tabela 39 Wskaźniki nagromadzenia odpadów komunalnych w kg/Ma, rok (KPGO).....	122
Tabela 40 Ilości odpadów komunalnych wytworzonych w gminie Lidzbark Warmiński	122
Tabela 41 Skład morfologiczny w % odpadów komunalnych powsta-jących w gospodarstwach domowych i wytworzonych w Gm. Lidzbark Warmiński w 2003 r.(KPGO)	123
Tabela 42 Skład morfologiczny w % odpadów komunalnych pochodzących z innych.....	123
Tabela 43 Ilości odpadów komunalnych pochodzących z innych źródeł wytwarzania	124
Tabela 44 Bilans odpadów komunalnych wytworzonych w Gm. Lidzbark Warmiński	124
Tabela 45 Miejsca wytwarzania odpadów sektora gospodarczego na terenie.....	125
Tabela 46 Podstawowe dane o składowisku w m. Medyny.....	127
Tabela 47 Informacje o stanie formalno-prawnym składowiska w Medynach.....	128
Tabela 48 Sekcja według Polskiej Klasyfikacji Działalności w latach 2005-2015	140
Tabela 49 Zestawienie danych dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Lidzbark Warmiński w latach 2009-2015	141

<i>Tabela 50 Powierzchnia geodezyjna gminy Lidzbark Warmiński według kierunków wykorzystania.....</i>	<i>143</i>
<i>Tabela 51 Lasy na terenie gminy Lidzbark Warmiński o w latach 2010-2015.....</i>	<i>144</i>
<i>Tabela 52 Liczba pracujących mieszkańców gminy Lidzbark Warmiński na tle powiatu lidzbarskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2012-2015</i>	<i>147</i>
<i>Tabela 53 Liczba bezrobotnych w gminie Lidzbark Warmiński według płci.....</i>	<i>149</i>
<i>Tabela 54 Placówki szkolne i przedszkolne w gminie Lidzbark Warmiński</i>	<i>15050</i>
<i>Tabela 55 Liczba uczniów i absolwentów w szkołach podstawowych gminy Lidzbark Warmiński</i>	<i>151</i>
<i>Tabela 56 Liczba uczniów i absolwentów w gimnazjach gminy Lidzbark Warmiński</i>	<i>151</i>
<i>Tabela 57 Podstawowa opieka zdrowotna - liczba porad lekarskich w gminie Lidzbark Warmiński</i>	<i>152</i>
<i>Tabela 58 Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Lidzbark Warmiński</i>	<i>153</i>
<i>Tabela 59 Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa w latach 2010 – 2015 w gminie Lidzbark Warmiński, powiecie lidzbarskim oraz województwie warmińsko-mazurskim.....</i>	<i>153</i>
<i>Tabela 60 Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa w latach 2010 – 2015</i>	<i>154</i>
<i>Tabela 61 Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze</i>	<i>159</i>
<i>Tabela 62 Chłonność obszarów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego</i>	<i>161</i>
<i>Tabela 63 Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę</i>	<i>164</i>
<i>Tabela 64 Rejestr obowiązujących planów miejscowych – gmina Lidzbark Warmiński.....</i>	<i>170</i>

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Ludność według ekonomicznych grup wieku	76
Wykres 2 Dynamika zmian liczby ludności w latach 2000 – 2006	77
Wykres 3 Ruch budowlany w sektorze budynków komunalnych	80
Wykres 4 Struktura użytkowania terenów w gminie Lidzbark Warmiński	82
Wykres 5 Struktura władania terenami w gminie Lidzbark Warmiński	83
Wykres 6 Ilość wszystkich zdarzeń na terenie powiatu	85
Wykres 7 Ilość zdarzeń na terenie poszczególnych Gmin	86
Wykres 8 Ilość zdarzeń w zależności od miesiąca	87
Wykres 9 Udział strażaków i samochodów OSP w akcjach	88
Wykres 10 Wielkość wskaźnika "Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział"	95
Wykres 11 Zatrudnieni w sektorach na koniec 2006 r.	103
Wykres 12 Osoby bezrobotne w gminach powiatu lidzbarskiego w latach 2006-2007	104
Wykres 13 Gmina Lidzbark Warmiński – osoby bezrobotne	105
Wykres 14 Dynamika zmian stopy bezrobocia w latach 2004 – 2006 w powiecie,	105
Wykres 15 Stopa bezrobocia na koniec 2007 r.	106
Wykres 16 Dynamika zmian w bezrobociu w powiecie lidzbarskim w latach	

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI**

2004 – 2007	106
Wykres 17 Struktura własności podmiotów gospodarki narodowej	108
Wykres 18 Struktura podmiotów gospodarki narodowej sektora prywatnego	109
Wykres 19 Budżet Gminy Lidzbark Warmiński w latach 2007 – 2008	112
<i>Wykres 20 Podmioty gospodarki narodowej ogółem wpisane do rejestru na 1000 mieszkańców</i>	<i>139</i>
<i>Wykres 21 Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w latach 2009-2015</i>	<i>142</i>
<i>Wykres 22 Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy uwzględnieniem rodzaju zabudowy</i>	<i>143</i>
<i>Wykres 23 Liczba osób pracujących względem płci w latach 2012-2015</i>	<i>148</i>
<i>Wykres 24 Liczba bezrobotnych w gminie Lidzbark Warmiński według płci w latach.....</i>	<i>150</i>
<i>Wykres 25 Prognoza liczby ludności w gminie Lidzbark Warmiński.....</i>	<i>155</i>
<i>Wykres 26 Prognozowana zmiana liczby ludności w powiecie lidzbarskim w latach 2010, 2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050</i>	<i>155</i>